ARTHUR C. CLARKE

1917'de ingiltere'de Minehead, Somerset'te doğdu. King's Koleji'ni fizik ve matematik dallarında birinci olarak bitirdi. British Interplanetary Society'nin eski başkanı, Academy of Astronaıtics, Royal Astronomical Society ve başka bir çok bilimsel organizasyonun üyesidir. 2. Dünya Savaşı'nda Kraliyet Hava Kuvvetleri subayı olarak ilk kez radar yoluyla kör iniş yaptırma denemelerinde görevliydi. Bilim kurgu olmayan tek romanı Glide Path bu çalışmalar hakkındadır.

Elli kitap yazmış, bu kitaplar otuzun üzerinde dile çevrilmiş ve yirmi milyondan fazla satmıştır. Aldığı ödüller arasında, 1961 Kalinga, AAAS-Westinghouse bilim yazısı, Bradford Washburn, Hugo, Nebula ve John W. Campbell ödülleri vardır.

1968'de, 2001: Bir Uzay Efsanesi için Stanley Kubrick ile birlikte Oscar'a aday gösterildi ve on üç bölümlük TV dizisi; "Arthur C. Clarke'ırı Gizemli Dünyası", birçok ülkede yayınlandı. CBS'in Apollo uçuşları hakkındaki programlarında ise Walter Cronkite ile çalıştı.

1945'te iletişim uydularını icat etmesi, Clarke'a aralarında Marconi Uluslararası Dostluk Ödülü, Franklin Enstitüsü'nden bir altın madalya ve Londra King's Koleji Dostluk Ödülü'nu kazandırdı.

içindekiler

	Önsöz	y
	2001'*e* Dönüş	9
1	Eski.Çağlarda Bir Gece	27
2	T.M.A.-1	65
3	Gezegenler Arasında	133
4	Sonu Olmayan Boşluk	177
5	Satürn'ün Uyduları	243
6	Yıldız Kapısı'ndan Geçiş	283
	Gözcü	323
	Şafakta Karşılaşma	341

www.kitap.perisi.com

2001: BİR UZAY EFSANESİ

"TMA-1" diye açıkladı Dr Michaels, neredeyse saygıyla eğilerek. "Oldukça yeni görünüyor değil mi? Onun birkaç yıllık olduğunu sanan ve 1998'deki üçüncü Çin Keşif Seferi ile bağlantı kurmaya çalışanları suçlayamam. Ancak ben buna hiç inanmadım. Ve şimdi, yerel jeolojik bulgulardan cismin gerçek yaşını ortaya çıkardık

Meslektaşlarım ve ben, Dr Floyd, bütün şerefimizi ortaya koyarak diyoruz ki TMA-1'in Çinlilerle hiçbir ilgisi yoktur Aslında bunun insan ırkıyla hiçbir ilgisi yok Çünkü bu kaya buraya dikildiğinde, henüz insanoğlu *varolmamıştı.*

"Gördüğünüz gibi, bu kaya yaklaşık üç milyon yaşında Şu anda bakmakta olduğunuz şey, dünyanın ötesindeki akıllı canlıların ilk kanıtıdır."

ÖNSÖZ

Şimdi hayatta olan her insanoğlunun ardında otuz hayalet duruyor, çünkü bu aynı zamanda yaşayanların ölenlere oranıdır. Zamanın başlangıcından günümüze kadar Dünya gezegeninde aşağı yukarı yüz milyar insan yaşamıştır.

Bu sayı ilginçtir, çünkü şaşılası bir rastlantıyla bizim yerel evrenimiz Samanyolu'nda yaklaşık yüz milyar yıldız olduğu tespit edilmiştir. Buna göre yaşayan her insan için evrende bir yıldız parlamaktadır.

Fakat bu yıldızların herbiri bir güneştir, çoğunlukla bizim *Güneş* olarak isimlendirdiğimiz daha yakında bulunan küçük yıldızdan daha parlak ve görkemlidir. Ve birçoğunun -belki de tamamına yakınının- kendi etrafında dönen gezegenleri vardır. Maymun adamlardan günümüze insan türünün her üyesine kendine ait, dünya büyüklüğünde cennet ve cehennemi verecek kadar yer vardır kuşkusuz gökyüzünde.

Şu potansiyel cennet ve cehennemlerin şimdi kaç tanesinde yaşanıldığım ve hangi türden yaratıkların bulunduğunu tahmin edemeyiz-, en yakını Mars veya Venüs'ten bir milyon kat daha uzak olan bu yerler, gelecek kuşakların da ulaşmaya çalışacakları uzak hedefler olarak kalacaktır. Fakat uzaklık engelleri parçalanıyor; bir gün bizim

denklerimizle veya efendilerimizle karşılaşacağız yıldızlarda.

insanoğlunun bu olasılıkla yüzyüze gelmesi uzun zaman almıştır; bazıları hala asla gerçek olamayabileceğini umut ediyor. Artan bir çoğunluk ise daima şunu soruyor.- "Neden biz uzaya gitmeye cesaret ettiğimizden beri bu tür buluşmalar gerçekleşmedi?"

Gerçekten de, neden? İşte bu çok makul sorunun olası cevaplarından biri elinizde. Fakat lütfen unutmayın: Bu yalnızca kurmaca bir eserdir. Gerçek, her zaman olduğu gibi, çok daha tuhaf olacaktır.

Arthur C. Clarke
Stanley Kubrick

2001'E DÖNÜŞ

1964'ün ilkbaharında, Stanley Kubrick'in, "dillere destan bir bilim kurgu filmi" yapabileceği bir fikrimin olup olmadığını soran mektubunu alalı çeyrek yüzyıldan fazla oluyor. Şimdi 2001, birkaç yıl ötede olduğu halde o yıllarda -bugün yaşayan birçok insanın henüz doğmamış olduğu o yıllarda- bu kadar uzak bir geleceğin ruhunu yakalayabilmek neredeyse imkansızdı...

Bu duruma biraz boyut kazandırması açısından, izin verirseniz her şey kafamda yeni oluşmaya başladığı sıralarda, 1971'de yazdığım (büyük ölçüde) kurgusal olmayan girişimlerimizden biri olan *The Lost Worlds of 200T den (2001'in Kayıp Dünyaları)* şöyle bir alıntı yapmak istiyorum:

"64'ün ilkbaharında... Ay'a iniş uzak bir geleceğe ait psikolojik bir hayal gibi görünüyordu hala. Kuramsal yönden bunun kaçınılmaz olduğunu biliyorduk; duygusal yönden ise buna gerçekten inanamıyorduk.. İlk çift kişilik Gemini uçuşu (Grissom ve Young) başka bir yıl gerçekleşmeyecekti ve Ay yüzeyinin doğası hakkındaki tartışmalar şiddetlenerek sürüyordu... NASA filmimizin bütün bütçesini karşılıyordu (10.000.000 Amerikan Dola-rı'ndan fazla) ancak her geçen gün uzay keşiflerinde ilerleme kaydedilemiyordu. Ancak belirtiler açıktı: Sık sık Stanley'ye filmin ilk kesintisiz gösterimde olduğu sırada insanoğlunun da gerçekten Ay'da yürüyeceğini söylüyordum... O halde, en önemli meselemiz önümüzdeki birkaç yılda olacak olaylar yüzünden modası geçmeyecek, ya da

kötü ve gülünç hale gelmeyecek bir hikaye yaratmaktı. Geleceği önceden tahmin etmek zorundaydık. Bunu yapabilmenin yollarından biri, içinde bulunduğun zamanın oldukça ilerisini düşünerek, olay ve olguların bizi sollayıp geçmesi tehlikesini ortadan kaldırmaktı. Diğer yandan, eğer *aşın* derecede düşünecek olsaydık, bu sefer de seyircimizle iletişimimizi kaybetmek gibi korkunç bir tehlikeyle karşılaşırdık..."

Evet, *2001: A Space Odyssey (2001: Bir Uzay Efsanesinin* başarısı tarihe geçti; öyle ki film, şimdiye dek çekilmiş en etkili filmlerden biri olarak anılıyor ve "tüm zamanların ilk on filmi" listesindeki sabit yerini neredeyse hep koruyor. Eğer bu listenin son halini görmek isterseniz, hem filmin tamamını, hem de yapıma ilişkin geniş bir arşivi içeren muhteşem Voyager-Criterion video-diski-ne bakabilirsiniz. Bu diskte çekim aşamasından görüntüler, yapımda emeği geçen oyuncular, bilim adamları ve teknisyenler ile yapılan konuşmaları bulabilirsiniz. Aynca burada genç Arthur C. Clarke'ın birkaç yıl sonra Ay yüzeyine yerleştirilecek araçların bulunduğu, Grumman Aircraft'taki Ay Modülü toplantı salonunda yapılan röportajını seyredebilirsiniz. Bu bölüm film ve son Apollo, Skylab ve Shuttle uçuşlarının -ki bu uçuşların bazıları Stanley'nin öngörüleri kadar inandırıcı görünmüyordu - arasında kurulan ilginç karşılaştırma ile sona eriyor.

Dolayısıyla benim kafamda bile, kitap ve filmin birbirine ve gerçeğe karışmış olması oldukça şa-

şıntıcıdır; bazı sonuçlar (aşağıya bakınız) ise durumu daha kanşık hale getirmektedir. Bu yüzden en başa dönüp bütün bunlann nasıl başladığını hatırlatmak istiyorum...

Nisan 1964'te Seylan'dan ayrıldım ve TIME/LIFE'ın *Man and Space* (İnsan ve Uzay) kitabının yayım işlerini tamamlamak üzere New York'a gittim. O güne ait yazılı anılarımdan şu alıntıyı yapmaktan kendimi alamıyorum:

Seylan'ın tropik cennetinde geçirdiğim birçok yıldan sonra tekrar New York'a dönmek oldukça tuhaf geldi. Filler, mercan kayalıkları, musonlar ve batık define gemileri arasındaki tekdüze bir hayattan sonra ev ile iş arasındaki geliş gidiş - IRT'deki sadece üç istasyon arasında olsa da- alışılmadık bir yenilik olmuştu benim için. Gizemli işlerine giden Manhattan'lılann tuhaf bağırtıları, insana mutluluk veren güler yüzleri ve hiç kaybolmayan kibar hareketleri; ayrıca tertemiz yeraltı istasyonlarında işleyen rahat trenleri, Levy'nin ekmeğinin, New York Post'un, Piel'in birasının ve birbirleriyle yarışan ve ağız yoluyla alınan kanserojen madde içeren markaların (amatör sanatçılar tarafından genellikle güzelce süslenen) tuhaf ürünlerinin reklamları bende sürekli bir hayranlık uyandırıyordu. Ancak insan zamanla her şeye alışıyor ve bir süre sonra (yaklaşık on beş dakika) o büyüleyicilik kayboluyordu. *(Repon on Flanel Three.* "Son of Dr. Strange-

love"dan -Gezegen Üç Raporu: Dr. Strangelove'm Oğlu-).

Man and Space adlı çalışmam pek aksaklık olmadan ilerledi; çünkü her ne zaman TIME/ LIFE'ın bağnaz araştırmacılarından biri bana "Bunu hangi kaynağa ya da kişiye dayanarak söylediniz?" diye sorduğunda ona Basilikos* bakışımı yöneltip "Şu anda o kaynağa bakıyorsunuz" diye cevap verirdim. Stanley ile ek bir iş yapmak için oldukça fazla enerjim vardı. Ve ilk karşılaşmamız 23 Nisan'da Trader Vic's'da oldu (Orada bulunduğumuza dair bir tabela koymalılar). Stanley hala son filmi *Dr. Strangelove'da* elde ettiği başarının tadını çıkarıyor, bu arada daha ihtiraslı bir tema arıyordu. İnsanoğlunun evrendeki yeri hakkında bir film yapmak istiyordu. Bu türden projeler eski ya da yeni ekoldeki öncü stüdyoları bile kalp sektesine uğratabilecek nitelikteydi. Bugün bile, Plollyv/ood'un bu projeyi kabul ettiğini hayal etmek çok zor.

İlgilendiği konu üzerinde anında uzman olabilen Stanley, çabucak birçok kütüphanedeki bilim ve bilim-kurgu dokümanlarını yutmuştu. Ayrıca adı merak uyandıran *Sbadow on the Sun* (Gü-neş'teki Gölge) adlı bir kitabın telif haklarını dahi almıştı. Onun hakkında pek bir şey hatırlamıyorum; yazarının adını bile hatırlayamıyorum; sanırım bilim-kurguculardan değildi. Her kim idiyse, umarım kendisinin kariyerini baltaladığımı as-

* (nefesi ve bakışlarıyla canlıları öldürebilme gücü olan yılana benzer yaratık, ç n.)

la öğrenmez, çünkü Kubrick'e çok geçmeden Clarke'ın başka insanların fikirlerini geliştirmekle pek ilgilenmediği söylenmişti. Bu konu kapandıktan sonra tamamen yeni birşeyler yaratmaya karar verdik.

Şimdi, bir film yapmadan önce bir senaryonuzun ve senaryonuz olmadan önce de bir *hikayenizin* olması gerekiyor. Bazı *avangard* yönetmenler son söylediğim olmadan da birşeyler yapmaya çalıştılar ancak onların çalışmalarını sadece birkaç sanat tiyatrosunda görebilirsiniz. Stanley'ye kısa hikayelerimi vermiştim ve birinin, "The SentineP"in (Gözcü), üzerine konuyu kurabileceğimiz temel düşünceye sahip olduğuna karar verdik.

"Gözcü", 1948 Noeli'ndeki bir enerji patlaması sırasında yazılmıştı. BBC'nin düzenlediği kısa hikaye yarışmasına girmek için yazmıştım. Dereceye bile girememişti ve neyin kazandığını bazen merak ediyorum (muhtemelen Tunbridge Wells'deki bir epikti). Şu anda bu o kadar sık * antolojilere koyuluyor ki konusunun, Ay'da yabancı varlıklar tarafından yapılmış, insanoğlunun oraya gelmesiyle çalışmayı bekleyen bir çeşit hırsız alarmının keşfi olduğunu söyleyebilirim.

200Tin genellikle "Gözcü" üzerine kurulduğu söylenir ancak bu oldukça basite indirgemek olur. Bu ikisi arasında meşe palamudu ve meşe ağacı arasındaki gibi bir ilişki var daha çok. Fil-

* İlk antolojim "Expedition to Earth -Dünya'ya „ Yolculuk"ta tekrar basıldı.

mi yapmak içinse daha fazla malzeme gerekti; bunların çoğu da "Encounter in the Dawn" *(Şafakta* Karşılaşma) (a.k.a. Expedition to Earth) ve diğer dört kısa hikayeden alınmıştı. Ancak *ortaya* çıkan eserin çoğu tamamen yeniydi; ve Stanley ile aylar boyu yaşadığım beyin fırtınası sonucu ortaya çıktı. Bu beyin fırtınasını daha sonra yalnız başıma -tamamen yalnız- 222 Batı 23. Cad-de'deki ünlü Hotel Chelsea'nin 1008 numaralı odasında yaşadım.

Burası romanlarımın birçoğunun yazıldığı yerdir ve bu zorlu sürecin detaylarının bulunduğu günlük "The Lost Worlds of 2001 "de bulunabilir. Film yapmayı hedeflemişken, neden bir roman yazdığımı sorabilirsiniz. "Roman uyarlamalarTnın (iğ!) genellikle sonradan yapıldığı doğrudur; bu durumda Stanley'nin işlemi tersine çevirmek için mükemmel sebepleri vardı.

Çünkü bir senaryo en ufak ayrıntıyı dahi açıkça belirtmelidir, ayrıca onu okumak en az yazmak kadar yorucu ve bıktırıcıdır. John Fowles'un şu sözü bunu oldukça iyi açıklamaktadır: "Roman yazmak denizde yüzmek gibidir; senaryo yazmak ise pekmez içinde kıvranmak gibi bir şeydir" Belki de sıkıcılığa karşı tahammülünün olmadığını anladığı için Stanley senaryo yazımı gibi zor bir işe başlamadan önce, senaryoya çevirebileceğimiz bir roman *yazmak* için bütün hayal gücümüzü sonuna dek serbest bırakmamızı

önerdi (Ve tabii ki biraz da nakit para ümidiyle).

Olaylar aşağı yukarı böyle gelişti Ancak sonlara doğru, roman ve senaryo aynı anda, iki yönde de geri besleme yapmak suretiyle yazıldı. Biraz pahalı bir edebi yaratım yöntemi olsa da, birkaç yazarın da bunun tadını çıkarttığı gibi ben de bazı bölümleri film gösterildikten sonra tekrar yazdım. "Tadını çıkartmak" deyiminin doğru bir kullanım olup olmadığından pek emin değilim.

O heyecanlı zamanların tadını biraz olsun verebilmek için, sabahın birkaç boş saatinde hızlıca yazmış olduğum günlükten birkaç alıntı sunmak istiyorum.

28 Mayıs 1964. Stanley'ye, "Onların" organik hayatı korkunç bir hastalık olarak kabul eden makineler olabileceğini teklif ettim. Stanley bu fikrin hoş olduğunu söyledi.

2 Haziran. Günde ortalama bin ya da iki bin kelime yazıyoruz Stanley, "elimizde bir çok-satar var" diyor.

11 Temmuz. Olaylar dizisinin gelişimi üzerine Stanley ile tartıştık ancak neredeyse tüm zamanımızı Cantor's Transfînite Groups hakkında tartışarak geçirdik Onun gizli bir matematik dehası olduğuna karar verdim

12 Temmuz. Artık herşey kararlaştırıldı, olaylar dizisi hariç.

26 Temmuz. Stanley'nin (36.) doğum günü Köye gittiğinde üzerinde şu notun yazılı olduğu bir kart buldu "Butun dünya herhangi bir dakikada patlayabilecekken, nasıl mutlu bir doğum günü geçirebilirsin"

28 Eylül. Tekrar yapılan bir robot olduğumu hayal ettim Bana güzel bir biftek pişiren Stanley'ye iki bolum daha götürmüştüm ve bana "Joe Levıne *yazarları* için bunu yapmıyor" dedi.

17 Ekim. Stanley, kahramanlarımızı rahatlatmak için Victoria tarzı bir çevre yaratan cinsel robotların olabileceği yolundaki çılgınca fikri önerdi.

28 Kasım. Vejeteryanları et oburlara çevirme üzerine biyokimya hakkında tartışmak için Isaac Asimov'a telefon ettim.

10 Aralık. Stanley, H.G. Wells'in Things to Come'ın gösteriminden sonra beni arayıp, bir daha benim tavsiye ettiğim bir filmi asla izlemeyeceğini söyledi.

24 Aralık. Son sayfalar üzerinde düşünüyorum; bunu Stanley'ye noel armağanı olarak götürebilirim.

Bu başlangıç, romanın artık tamamen bittiği konusunda umutlarımı kaydetmektedir. Aslında elimizdeki tek şey, ilk bölümün üçte ikilik kaba bir taslağıydı. Ve taslak en heyecan verici yerindeydi; çünkü bir sonraki olayın ne olacağı konusunda en ufak bir fikrimiz yoktu. Ancak bu kadarı bile, adı *Joumey Beyond the Stars* (Yıldızların Ötesine Yolculuk.) olarak ilan edilen çalışma için Stanley'nin M.G.M. ve Cinerama ile bağlantı kurması için yeterliydi (Diğer bir seçenek; *Houı the Solar System Was Won* -Güneş Sistemi Nasıl Kazanıldı). Kötü bir isim değil ve artık zamanı geldi. Beni arama, ben de seni aramayacağım.)

1965 boyunca Stanley, inanılmaz zor bir yapımda görev aldı; hatta o hala New York'tayken, filmin İngiltere'de çekiliyor olması işi daha da zorlaştınyordu; çünkü o katiyen havayoluyla seyahat etmeyi sevmezdi. Onu eleştirecek değilim ama pilot lisansı aldığı sırada, Stanley nasıl uçulmaması gerektiğini öğrenmiş. Benzer nedenlerden dolayı, 1956'da Avustralya, Sydney'deyken (zar zor) geçtiğim sürücü testinden bu yana kesinlikle direksiyona geçmedim. Ben de travmatik bir deneyimle hayata dönmüştüm çünkü.

Stanley filmi çekerken, ben romanın son kısmını tamamlamaya çalışıyordum. Yani basılmadan önce onun takdisini alması gereken romanın son halini tamamlamak için çalışıyordum. Bunu yapmak son derece zordu; çünkü stüdyoda o kadar meşgul oluyordu ki, benim el yazımla gönderdiğim bölümlere dikkatini vermek için hiç zamanı olmuyordu. Ağırdan almadığına yemin ediyordu; filmin kitaptan önce çıkması için uğraşıyordu. Zaten öyle oldu, 1968'ın baharında çıktı.

Bu acı verici doğum sancılarını düşününce, romanın birçok yönden filmle farklılık göstermesi şaşırtıcı değil. Daha da önemlisi -ve ne terslik ki zamanında düşünemediğimiz bir şekilde- Stanley Jüpiter ile buluşmaya karar vermişti. Ancak romanda uzay gemisi *Discovery,* hızını arttırması için Jüpiter'in yerçekimsel alanını kullanarak Satürn'e gidiyordu.

Doğrusu bu "başka bir gezegenin çekim alanını kullanma manevrası" on bir yıl sonra Voyager uzay aracı tarafından kullanılmıştır ve ben 24 Ağustos 1989 akşamında bu kelimeleri daktilo ederken, Voyager II, yıldızlardan önceki son durak olan Neptün gezegeni ile nihai buluşmasını

gerçekleştiriyor.

Peki neden Satürn yerine Jüpiter ile buluşması gibi bir değişiklik yapıldı' Çünkü bu çok daha basit ve anlaşılması kolay bir olay dizişiydi; ancak daha da önemlisi, özel efekt bölümü Stanley'nin inandırıcı bulduğu bir Satürn yapamadılar Eğer öyle yapılmış olsaydı film feci bir şekilde kohnemiş olacaktı; çünkü Voyager'ın elde ettiği görüntüler Satürn'ün halkalarını hiç kimsenin hayal bile edemeyeceği bir inanılmazlıkla gösterdi.

Romanın basıldığı yıldan (Temmuz 1968) yaklaşık on yıl boyunca, herhangi bir hikayenin olanaklı olabileceğini öfkeyle reddettim veya bunlardan birini yazmak niyetinde değildim Ancak Voyager'ın elde ettiği muhteşem başarılar fikrimi değiştirdi, Stanley ile ben çalışmaya başladığımızda haklarında kesinlikle bir şey bilinmeyen uzak gezegenler birdenbire inanılmaz yüzey şartlarıyla bilinen yerler haline geldiler. Buz kütleleri ve uzayın yüz kilometre derinliğine sülfür fışkırtan volkanlarla çevrili olan uyduların var olabildiğini kim hayal edebilirdi? Bilim-kurgu artık bilimsel gerçeklik sayesinde çok daha inandırıcı yapılabilir.

2010- Odyssey Two (2010- Efsane iki) *gerçek* Jüpiter uydu sistemiyle ilgilidir.

Bu iki kitap arasında da son derece büyük farklılıklar vardır. *2001* insanlık tarihinin büyük dönüm noktalarından birinin öncesindeki bir tarihte yazılmıştı, Neil Armstrong ve Buzz Aldrin'in

Huzur Denizi'ne ayak basmasından hemen sonra bu dönüm noktasını aşmış olduk. Artık tarih ve kurgunun yollan engellenemez şekilde çakışmış oldu. Apollo'daki astronotlar Ay'a yollandıklarında filmi çoktan seyretmişlerdi. 1968 No-eli'nde Ay'ın enginliklerine bakabilen ilk insanoğlu olan Apollo 8 mürettebatı bana, her an telsizle büyük siyah bir tektaşın keşfedildiğini bildi-recekmiş gibi hissettiklerini söylediler. Heyhat, sağduyu buna engel olmuştu.

Nasıl olduysa, Apollo 13 uçuşunun, *2001* ile esrarengiz bir bağlantısı oldu. HAL'ın AE 35 ünitesindeki "arıza"yı bildirdiği zaman kullandığı kelimeler "Eğlenceyi bozduğum için üzgünüm; ama bir sorunumuz var" olmuştu.

Apollo 13'ün Kumanda Modülü'nün adı *Odyssey* idi. Ve bir oksijen deposu patladığında Apollo 13'ün Kumanda Modülü'nün adı *Odyssey* idi. Ve bir oksijen deposu patladığında mürettebat daha yeni ünlenmiş bir film müziği olan *Zarathustrdyı* dinliyordu. Ve Dünya'ya ilettikleri ilk kelimeler, "Houston, bir sorunumuz var" olmuştu.

Ay Modülü'nü "cankurtaran sandalı" olarak kullanarak müthiş bir yaratıcılık gösteren astronotlar *Odyssey"m* içinde sağ salim eve dönmüşlerdi NASA Müdürü Tom Paine bana görevin raporlarını gönderdiğinde, kapakta şöyle yazıyordu: "Her zamanki gibi senin dediğin oldu

Aıthur"

Başka şeyler de var tabu Bunların en dikkat çekici olanı, Şubat 1984'te fırlatılan Wester VI ve Palapa B-2 iletişim uydulaının, ateşlenmeyen roketleri yüzünden yararsız yörüngelere girmiş olmasıdır

Romanın daha önce yazılmış versiyonlarında, Davıd Bowman *Dıscover^nm* uzay kapsüllerinden birinde EVA yapmak ve geminin bozulan anten iletişimini sağlamak /orunda kalmıştı (Bu kısım *The Lost Worlds o/2001'm 26* bölümünde bulunmaktadır) Daha sonra oraya kadar ilerlemiş ancak yavaş dönüşünü kontrol edemeyince, Dıscovery'ye gen getirmişti

Kasım 1984'te, astronot Joe Ailen Uzay Mekiği *Drscoveryyı* (hayır, bu ismi uydurmuyorum[1]) terk edip Palapa ile buluşabilmek için manevra ünitesini kullanmıştı Bowman'dan farklı olarak Ailen, sırtındaki mtrojen-)et motorundan çıkan ıtıcı güç ile dönüşü kontıol edebilmiştir Uydu *Dısco-vertfnm* kargo bölümüne gen getirilmiş ve ıkı gün sonra Westaı da kurtarılmıştır Şimdiye dek gerçekleştirilen en iyi ve başarılı mekik görevlerinden birinden sonra ıkısı de onarım ve tekrar fırlatma işlemleri için sağ salım Dunya'ya gen getirilmiştir

Henüz bıtırmedım Joe'nun butun bunları yaptığı sırada, Entenng Space An Astronaut's Odys-sey (Uzaya Girmek Bir Astronotun Efsanesi) ad-

lı güzel kitabının bir kopyasını aldım ve içinde şunların yazdığı bir mektup vardı "Sevgili Arthur, küçük bir çocukken bana yazı *ve* uzay hevesim aşılamıştın, ama bu ıkı ışın de ne kadar zor olduğunu söylemeyi ihmal etmişsin "

Şunu söylemek istiyorum ki bu tur övgüler, memnuniyetimden yüzümün kızarmasını sağlıyor, ayrıca bunlar kendimi Wrıght Kardeşler'ın bir çağdaşı gibi hissetmemi sağlıyor

ilk ıkı Odyssey -romanlar *ve* filmlerden bahsediyorum- tamamlandıktan sonra, en azından 1990'a kadar bilinçaltımda HAL, Bowman ve tektaşı olduğundan aşağı göstermek ıçm iyi sebeplerim vardı NASA'nın en hırslı derın-uzay projesi Galıleo sondası, Aralık 1988'de Jüpiter'in uydularını araştırmaya başlamak üzere Uzay Mekiği yardımıyla Mayıs 1986'da fırlatılacaktı Bu sonda Jüpiter ve uyduları hakkında büyük bıı bilgi akışı sağlayacaktı Bu durum o güne dek yazabileceğim her şeyi bir anda kohnemış kılabilir, belki de sonu gelmeyen yeni spekülasyonları teşvik edebilirdi

Ne yazık ki, *Cha/leıger* faciası bu senaryoyu suya düşürdü ve Galıleo ancak Ekim 1989'da U^ay Mekiği *Atlantıs* ile fırlatılacak Böylece planlandığından yedi yıl soma, Aralık 1995'e kadar Jupıtei e ulaşamayacaktı *2061 Odvssev Three* (2061 Efsane Uç)'nın on so/aında vazdı-

ğım gibi, "Beklememeye karar vermiştim."

Şimdi, sormamanızdan korktuğum bir soruyu cevaplayacağım: Başka bir *Odyssey* olacak mı? *Odyssey Three* en heyecanlı yerinde kalmış olsa bile, seriye bir kitap daha eklemeyi düşünmüyorum; kitabı sonlandırmak en iyisi gibi geliyor bana.

Dördüncü bir *Odysseynin* olup olmaması benim kontrolümün dışındaki etkenlere bağlı. Galileo bağlı olduğu kapsülden sağ salim ayrılırsa, durumları oldukça değiştirecektir bu. Ancak ne yazık ki, Jüpiter ve uydularından altı yıl sonra haber almayı beklemek zorundayım...

Eğer haberler iyi olursa -ve 1995'te de bu konu ile ilgilenmek hoşuma giderse- yazı işlem makinemden *Final Odyssey* (Son Efsane) çıkabilir pekala. Yapmak istediğim şey, tabii ki onu acele etmeden ve l Ocak 2001 'deki yayınlanmasını gözeterek yazmaktır.

KAYNAKLAR

2001: Bir Uzay Efsanesi adlı film üzerine birçok şey yazıldı. Ancak bunların arasında belki de en çok başvurulan kaynak Jerome Agel'in *The Making of Kubrick's 2001* (New American Library, 1970) idi. Ne yazık ki bu kitabın mevcudu kalmamış. *2001, 2010 ve 2061 'e* ek olarak, bu konuyla ilgili, kurgusal olmayan iki kitabım

daha var. *The Lost Worlds of 2001* (NAL; Sidgwick ve Jackson, 1972) ve *The Odyssey File* (Del Key; Granada, 1986) *Repon on Flanel Three* (Harper and Row; Gollancz, 1972)'de bu projenin ilk oluşum aşamalarını anlatan "Son of Dr.Strangelove" ve "The Myth of 2001" adlı iki deneme bulunmaktadır.

25 Ağustos 1989
Colombo, Sri Lanka

l

ESKİ ÇAĞLARDA BİR GECE

YOKOLUŞA DOĞRU

Kuraklık başlayalı on milyon yıl kadar olmuş, korkunç surungenleun donemi henüz sona ermişti Burada bırgun Afrika olarak anılacak olan Ekvator'da, varolma savaşı vahşetin yeni bir doruğuna ulaşmış, ancak ortaya bir galip çıkmamıştı henüz Bu çorak, kurak topraklarda sadece küçük, çevik ve vahşi olanlar gelişebiliyor ya da hayatta kalabilme umutlan olabiliyordu

Savanların maymun adamları bu yaratıklardan değildiler, gelışemıyorlardı da, hatta soyları tükenmek üzereydi Bu maymun adamların elli kadarı güneşin kavuıduğu küçük bir vadiye bakan mağaralarda yaşıyordu Ikı yüz mil kadar kuzeydeki dağlann kadarıyla beslenen cansız bir dere vadiyi ikiye boluyoıdu Kuraklığın en kotu dönemlerinde dere tamamen kaybolur, kabile susuzluğun gölgesinde yaşardı

Hei zaman açtılar, şimdi ise açlıktan ölmek uzeıeydıler Şafak vakurun o olgun ışıkları mağaranın içine süzülmeye başladığında Ay Gözcüsü babasının gece olmuş olduğunu farkettı Yaslı olanın babası olduğunu bilmiyordu Bu tur bir ilişki onun anlayabileceğinin ötesindeydi Ama iskelete donmuş bedene bakınca, belli belirsiz bir huzursuzluk duydu ki bu huzursuzluk üzüntünün atasıdır

İki bebek açlıktan inlemeye başlayınca Ay Gözcüsü hırlayarak onlan susturdu. Bebekleri yeterince besleyemeyen annelerden biri onları koRimak için kızgın bir şekilde hırlayarak karşılık verdi. Ay Gözcüsü annenin bu cüretine karşılık ona bir tokat atacak güçten yoksundu.

Hava dışarı çıkacak kadar aydınlanmıştı. Ay Gözcüsü büzüşmüş cesedi sürükledi, mağaranın alçak çıkıntısından eğilerek dışarı çıkardı. Çıkar çıkmaz cesedi omzuna attı ve doğruldu. Bu dünya üzerinde bunu yapabilen tek hayvandı.

Ay Gözcüsü kendi türü içinde neredeyse bir devdi. Boyu yaklaşık bir buçuk metreydi. İyi beslenmemesine rağmen elli kilo kadardı. Kıllı ve kaslı vücudu yarı maymun yan insan gibiydi ancak -kafası maymundan çok bir insana benziyordu. Alnı basıktı ve gözlerinin üstünde çizgiler vardı. Yine de insanoğlunun genetik özelliklerini taşıdığı açıkça ortadaydı. Buzul çağının kendisine düşman dünyasına yönelen bakışlarında bir maymununkinden çok öte bir şeyler vardı. Koyu gözlerinin derinliklerinde, yüzyıllar boyunca tam olarak gelişememiş ve belki de hiç gelişemeyecek olan bir zekanın pırıltıları vardı.

Dışanda hiçbir tehlike belirtisi yoktu. Ay Gözcüsü sırtındaki yükle azıcık sendeleyerek mağaranın önündeki dik yamaçtan inmeye başladı. Bütün kabile, sanki onun işaretini bekliyormuşcasına, evlerinden çıktı ve sabah içecekleri için

çamurlu nehre doğru aceleyle yürümeye başladı.

Ay Gözcüsü vadiye bakarak Ötekiler'i aradı, ancak hiçbir iz yoktu. Belki henüz mağaralarından çıkmamışlardı; belki de çoktan yamaçta yiyecek aramaya gitmişlerdi. Kabile görünürde olmadığı için Ay Gözcüsü onları unuttu; aynı anda birden fazla şey için endişelenme yetisine sahip değildi.

Önce İhtiyar'dan kurtulmalıydı; fakat bu fazla düşünmeyi gerektiren bir sorun değildi. Bu mevsim birçok ölen olmuştu. Bir tanesi onun mağarasındandı. Yapması gereken tek şey, ay son dördün halindeyken yeni doğmuş bebeği götürdüğü yere, cesedi de götürmekti. Gerisini sırtlanlar hallederdi.

Küçük vadinin çayırlığa açıldığı yerde, geleceğini biliyorlarmış gibi onu bekliyorlardı. Ay Gözcüsü cesedi küçük bir çalının altına bıraktı. Daha önce bırakılan cesetlerin kemikleri çoktan yok olmuştu. Daha sonra hemen kabilesine katıldı. Bir daha babasını hiç düşünmedi.

İki arkadaşı, diğer mağaralardaki yetişkinler ve birçok genç kuraklığın gelişmelerine engel olduğu ağaçlar arasında yiyecek aramaya çıkmışlardı. Çilekler, kalın kök ve yapraklar ya da arasıra esen rüzgarın düşürdüğü nimetler, kertenkeleler ve kemirgen hayvanlar arıyorlardı. Sadece bebekler ve iyice elden ayaktan düşmüş yaşlılar mağaralarda kalmıştı. Gün boyu aramalann so-

nunda artan yiyecek olursa, onlar da yiyebilirdi. Olmazsa sırtlanlara bir kez daha gün doğmuş olurdu.

Ay Gözcüsü geçmişi tam olarak hatırlayamadığı için bir an'ı başka bir an ile kıyaslayamazdı. Ancak o gün iyi bir gündü. *Kuru* bir ağaç kütüğünde bir arı kovanı bulmuş ve halkının asla tanıyamayacağı en güzel lezzeti tatmıştı. Akşama doğru grubun önünde mağaraya dönerken hala parmaklarını yalıyordu. Tabii, epey bir arı iğnesinin hedefi olmuştu ama Ay Gözcüsü bunlan neredeyse hiç fark etmemişti. O güne dek hissetmediği bir mutluluk içindeydi. Hala aç olmasına rağmen, güçsüz hissetmiyordu kendini. Bu, bir maymun adamın isteyebileceği en iyi şeydi.

Nehre vardığında bütün o mutluluk yok oldu. Ötekiler oradaydılar. Her gün oradaydılar ama bu, olayı daha az can sıkıcı yapmıyordu.

Otuz kişi kadar vardılar ve Ötekiler Ay Gözcüsü'nün kabilesinden ayırdedilemiyordu. Onun geldiğini görünce, nehrin kendilerine ait olan tarafında dans etmeye, kollarını sallamaya ve bağırmaya başladılar. Ay Gözcüsü'nün kabilesi de onlara aynen karşılık verdi.

Bütün olan biten bu kadardı. Maymun adamların sık sık dövüşüp boğuşmalarına rağmen, bu kavgaların pek azı ağır yaralanmalarla sonuçlanırdı. Pençeleri ve köpek dişlen olmadığından, ayrıca kılları sayesinde iyi korunduklarından,

birbirlerine pek zarar veremiyorlardı. Her halükarda, bu gibi yararsız davranışlar için harcayacak fazla enerjileri yoktu. Hırlamak ve gözdağı vermek, niyetlerini belli etmenin daha etkili bir yoluydu.

Karşılaşma beş dakika kadar sürdü. Daha sonra gösteri başladığı gibi çabucak bitti ve herkes içebildiği kadar çamurlu su içmeye koyuldu. Her iki kabile de kendi toprağına sahip çıkmış, böylelikle onurlarını korumuşlardı. Bu önemli işi yerine getirerek kabile kendi kıyılarına doğru ilerledi. Otlanmaya değer en iyi yer şimdi mağaralardan bir mil kadar uzaktaydı. Maymun adamlar burayı, kendilerinin orada olmasından pek memnun olmayan antilop benzeri iri bir hayvan sürüsü ile paylaşmak zorundaydılar. Sürünün oradan uzaklaştırılması mümkün değildi çünkü maymun adamlarda olmayan doğal silahlan, yani korkunç boynuzlan vardı.

Hayal edebileceklerinden daha fazla bir potansiyel besin kaynağı çevrelerinde aynı yiyecekler için dolanırken, Ay Gözcüsü ve yanındakiler çilek, meyve yaprak yiyerek açlıklarım yatıştırıyorlardı. Binlerce ton iri et yığını çayırda dolanıyordu ancak çalıların olduğu yere ne ulaşabilirler ne de bunu düşünebilirlerdi. Bolluk içinde yavaş ya-'aş açlıktan ölüyorlardı.

Gün bitmek üzereyken, kabile olaysız bir şekilıralanna döndü. Mağarada kalan yaralı

dişi, Ay Gözcüsü'nün getirdiği çilek dalını alıp sevinçli sesler çıkardı ve iştahla yemeye başladı. Pek besleyici değildi ancak leoparın açtığı yara iyileşinceye dek onun hayatta kalmasını sağlardı. Böylece kendi yiyeceğini kendi arayacak duruma gelirdi.

Vadinin üzerinde ay yükselmeye başlamıştı. Uzaktaki dağlardan serin bir rüzgar esiyordu. Gece oldukça soğuk geçecekti, ancak açlık gibi soğuk da pek önemli değildi. O da hayatın sıradan bir parçasıydı.

Aşağıdaki mağaraların birinden yankılanan bağını ve çığlıklara Ay Gözcüsü hiç tepki vermedi. Neler olduğunu anlaması için leoparın arada sırada işitilen homurtusunu duyması gerekmiyordu. Aşağıda karanlıkta yaşlı Beyaz Tüy ve ailesi mücadele ediyor ve ölüyorlardı. Ay Gözcüsü'nün aklından onlara yardım etmek gibi bir fikir hiç geçmedi.

Hayatta kalabilmenin o acımasız mantığında bu gibi isteklere yer yoktu. Yamaçta sesleri dinleyenlerden ses soluk çıkmıyordu. Felaketi kendi üzerlerine çekme korkusu yüzünden sessizlik bütün mağaralarda hakimdi.

Kargaşa bitti, O sırada Ay Gözcüsü kayaların üzerinden bir bedenin sürüklendiğini duydu. Bu ancak birkaç saniye sürdü, sonra leopar avını sıkıca yakaladı. Kurbanını dişleri arasında zahmetsizce taşıyarak oradan sessizce uzaklaştı.

Bir ya da iki gün, burada tehlike olmazdı. Ancak sadece geceleri parlayan o soğuk'Küçük Güneş'ten yararlanmak isteyen başka düşmanlar olabilirdi. Yeterince uyan olduğu taktirde, bu küçük ama yırtıcı yağmacılar bazen bağırtılarla ya da çığlıklarla korkutulup kaçınlabilirdi. Ay Gözcüsü sürünerek mağaradan çıktı. Mağaranın girişindeki büyükçe bir kaya parçasına tırmandı ve çömelerek vadiyi seyretmeye koyuldu.

Yeryüzü üstünde o ana dek yürümüş tüm yaratıklar içinde Ay'a sürekli bakan ilk yaratıklar maymun adamlardı. Pek hatırlamasa da, Ay Gözcüsü küçükken bazen tepelerin arkasından yükselen o ışık saçan yüzeye dokunabilmek için yukarıya doğru uzanırdı.

Hiçbir zaman bunu başaramadı ama şimdi bunun nedenini anlayacak yaştaydı Öncelikle -tabii ki- tırmanabileceği o kadar uzun bir ağaç bulmalıydı.

Bazen vadiyi, bazen de Ay'ı seyrediyordu; ama hep dinliyordu. Bir iki kere uyuyakaldı ancak uyurken bile tehlikeye karşı tetikteydi. En hafif bir ses uykusunu kaçırıyordu. Artık yirmi beş yaşındaydı ve bütün yetilerine tam olarak hakimdi. Şansı yaver giderse ve kendini kazadan, hastalıktan, açlıktan ve yırtıcı hayvanlardan koruyabilir-se, on yıl kadar daha yaşayabilirdi.

Soğuk ve berrak gece bir başka olay olmaksızın yavaşça ilerliyordu. Ay, hiçbir insanın göre-

meyeceği ekvatoral takımyıldızların arasından yavaşça yükseldi Mağaralarda huzursuz uyuklamalar ve korku dolu bekleyişler arasında gelecek kuşakların kabuslan doğuyordu

Gökyüzünün en yüksek noktasına kadar çıkıp doğuda batan, yıldızdan daha parlak göz kamaştırıcı bir ışık huzmesi, gökyüzünün ortasından ıkı kez yavaşça geçti

Ay Gözcüsü o gece geç saatte birdenbire uyandı Gün boyu suren uğraşlar ve felaketler yüzünden yorulmuş, her zamankinden daha denn bir uykuya dalmıştı Ancak vadiden gelen o belli belirsiz ilk eşelenme sesiyle hemen alarma geçti

YENİ KAYA

Pis kokan mağaranın karanlığında duyularını zorlarken, korku usulca ruhuna giriverdi Türdeşlerinin çoğunun umut edebileceğinin ıkı katı olan hayatı boyunca hiç böyle bir ses duymamıştı Büyük kediler sessizce yaklaşıyorlardı, onlara ihanet eden tek şey nadiren de olsa toprağın kayması ve ara sıra yerdeki dallann çıtırdamasıy-dı Ancak bu, giderek artan, sürekli bir çıtırdamaydı Kocaman bir hayvan geceyi yararak ve gizlenmek için hiçbir çaba harcamadan tüm engellen hiçe sayarak yaklaşıyor gibiydi Ay Gozcu-

su bir çalının kökünden sokulduğunu net olarak duydu Filler ve dınoterlerın bunu yaptığı sık gorulurdu yoksa onlar da bir kedi kadar sessiz hareket ederlerdi

Daha sonra Ay Gözcüsü tammlayamadığı bir ses duydu Çünkü bu ses dünya tarihinde hiç duyulmamıştı Bu, taşa çarpan bir metalin sesiydi

Ay Gözcüsü, günün ilk ışıklarıyla birlikte kabilesiyle nehre indiğinde Yeni Kaya ile yuzyuze geldi Geceleyin hissettiği korkuyu neredeyse unutmuştu çünkü o ilk sesten sonra hiçbir şey olmamıştı Bu yüzden bu garip nesneyi tehlikeli ya da korku vencı bırşey olarak algılamadı Herşeye rağmen kaya ile ilgili tedirgin edici bir şey yoktu

Ay Gozcusu'nun uç katı büyüklüğünde fakat onu kollarıyla sarabileceği genişlikte, tamamen saydam bir maddeden yapılmış dikdörtgen bir kayaydı Aslında güneş ışınlan kayanın köşelerine vurmadığında, onu görebilmek pek mümkün değildi Ay Gözcüsü hayatında hiç buz ya da hatta berrak su ile karşılaşmadığı için gördüğü bu kayayı karşılaştırabıleceğı doğal bir nesne yoktu Kaya oldukça çekiciydi Yeni olan şeylere karşı temkinli olmasına rağmen, Ay Gözcüsü kayaya yaklaşmakta pek tereddüt etmedi Hiçbir tehlike olmadığını anlayınca elini kayanın üstüne koydu, soğuk ve sen bir yüzey hissetti

Birkaç dakikalık yoğun düşünceden sonra aklına çok iyi bir açıklama geldi Tabu ki bu bir ka-

yaydı ve gece boyunca büyümüş olmalıydı Bunu yapan birçok bitki vardı. Çakıltaşına benzeyen yumuşak *beyaz* bitkiler bir gece içinde buyuyorlardı, Bu bitkiler küçük ve yuvarlaktı ancak Yeni Kaya büyüktü ve sivri köşeleri vardı. Ama Ay Gözcüsü'nden sonraki daha büyük filozoflar, kendi teorilerinin aynı derecede çarpıcı istisnalarını görmezlikten gelmeye hazır olacaklardı.

Üç dört dakika kadar süren bu muhteşem soyut düşüncelerden sonra Ay Gözcüsü hemen sınamaya tabi tuttuğu bir sonuca vardı. Çakıltaşına benzeyen yuvarlak beyaz bitkiler -bazıları çok şiddetli rahatsızlıklara yol açmasına rağmen- oldukça lezzetliydiler. Belki bu büyük olan da ..?

Kayayı birkaç kez yalayıp, biraz dişledikten sonra Ay Gözcüsü hayal kırıklığına uğradı. Burada onu doyuracak birşey yoktu. Aklı başında bir maymun adamın yapacağı gibi nehre doğru yürüdü ve her gün Ötekiler ile yapılan sıradan bağrışmalar sırasında bu kristal tektaşı* tamamen unuttu.

O gün pek yiyecek bulamadılar; bütün kabile, yiyecek birşeyler bulmak için mağaraların birkaç mil ötesine gitmek zorunda kaldılar. Öğle vaktinin acımasız sıcağında çelimsiz dişilerden biri uygun bir sığınaktan oldukça uzakta yere yığıldı. Arkadaşları hemen başına toplandılar, içtenlikle ağlanıp sızlandılar, ancak kimsenin yapabileceği bir şey yoktu. Eğer daha az yorgun olsaydılar,

* "Monolith", tek parçadan oluşan taş (Y.N.)

onu taşıyabilirlerdi. Ancak bu gibi şefkatli *davranışlar* için fazladan enerjileri yokaı. Kendi başına iyileşsin iyileşmesin, dişinin orada bırakılması gerekiyordu. Ya iyileşirdi ya da -sırtlanlar tarafından- pek yalnız bırakılmazdı.

O akşam zorlu bir yolculuk yaparak eve dönerken dişiyi bıraktıkları yerden geçtiler. Geriye bir tek kemik bile kalmamıştı.

Gün bitmek üzereyken endişe içinde erkenci avcıları gözeterek aceleyle nehirden su içtiler ve mağaralarına tırmanmaya başladılar. Sesi duymaya başladıklarında Yeni Kaya'ya yüz metre kadar uzaktaydılar. Ses anca duyulabiliyordu ama yine de kanlarını donduracak kadar ürkütücüydü. Ağızları açık, yolda donakalmışlardı. Kristalden sürekli olarak gelen basit ve çıldırtıcı bir titreşim, etkisi altına giren herkesi hipnotize ediyordu. İlk kez -ve üç milyon yıl için son kez- Afrika'da davul sesi duyuldu.

Vuruşlar gittikçe daha da artıyor ve ısrarlı hale geliyordu. O an maymun adamlar uyurgezerler gibi etkileyici sesin kaynağına doğru yürümeye başladılar. Bazen, toaınlarınm yüzyıllar sonra bile yaratamayacağı ritimlere karşılık verircesine küçük dans adımları atıyorlardı. Tamamen büyülenmişlerdi. Tektaşın etrafında toplandılar. Günün bütün yorgunluğunu, akşam karanlığının getireceği tehlikeleri ve açlıklarını unutmuşlardı. Davul sesi giderek artıyor, hava iyice karanyor-

du. Işık gökyüzünden çekilip gölgeler uzayınca, kristal parlamaya başladı.

Kristal önce saydamlığını kaybetti ve bulanık ama solgun bir ışığa büründü. Yüzeyinde ve derinliklerinde boş umutlar veren şekilsiz hayaletler dolaşıyordu. Çizgi halindeki ışık ve gölge altında toplandılar; daha sonra bu çizgiler bir tekerlek gibi birbirine geçti ve yavaşça dönmeye başladı Işık çemberleri daha hızlı döndükçe, davul sesleri de onunla beraber hızlanıyordu. Tamamen hipnotize olan maymun *adamlar* bu şaşkınlık verici havaifişek gösterisi karşısında sadece *ağızlan* açık, donakalmışlardı. Atalarından kalma içgüdülerini ve hayatları boyunca edindikleri bilgileri unutuvermişlerdi. Genellikle hiçbiri akşamın bu saatinde mağaralarından bu kadar uzakta olmazlardı. Çünkü kımıldamadan bekleyen karaltılar ve gözlerle dolu çevredeki çalılıklarda gece yaratıkları işlerini bırakmış, olacakları seyrediyorlardı. Dönen ışık çemberleri iyice birbirinin içinde kaybolmaya, daha önceden de olduğu gibi kendi ekseninde dönen bu çubuklar birleşerek parlak şeritler haline gelmeye ve yavaşça geriye doğru *uzamaya* başladılar, ikişer ikişer bölünüyor ve ortaya çıkan ışık demetleri kesişme açılarını yavaşça değiştirerek iki nokta arasında gidip geliyorlardı Olağanüstü ve çabucak değişen geometrik şekiller yanıp sönüyorlar, parıldayan çubuklar birleşip ayrılıyorlardı. Maymun adamlar

ise ışıldayan kristalin esiri olmuş, büyülenmiş bir şekilde izliyorlardı.

Ancak zihinleriyle ilgili bilgi edinildiğini, vücut haritalarının çıkarıldığını, tepkilerinin incelendiğini ve potansiyellerinin ölçüldüğünü tahmin bile edemezdiler. Önce bütün kabile biraz çömel-miş, hareketsiz, bir tablo oluşturmuşcasına taş kesilmişti. O sırada kayanın en yakınında duran bir maymun adam aniden canlandı.

Maymun adam duruşunu değiştirmedi ama vücudu transa benzeyen donukluğunu biraz yitirdi ve görünmez iplerle oynatılan bir kukla gibi hareket etmeye başladı. Başını sağa sola çeviriyor, ağzını sessizce açıp kapatıyor, yumruklarını sıkıp gevşetiyordu. Daha sonra eğildi, uzunca otlar kopardı ve hantal parmaklanyla bunları düğümlemeye çalıştı.

Bedenini ele geçiren bir ruh ya da şeytanla mücadele ediyormuş gibiydi. Nefes alıp vermeye çalışıyordu. Daha önce denenmemiş ve oldukça karmaşık hareketler yapabilmesi için parmaklarını zorlarken gözlen dehşetle doluydu.

Bütün çabalarına rağmen, sadece otları parçalamayı başarabildi Parçalar yere düştükçe, kontrolü altında olduğu güç onu terketti ve bir kez daha hareketsiz bir şekilde durmaya başladı.

Başka bir maymun adam daha canlanarak aynı hareketleri yaptı. Daha genç ve koşullara uyabilen bir denekti. Yaşlı olanın yapamadığı şeyleri

yapmayı başardı: Dünya gezegeninde ilk kaba düğüm atılmış oldu

Diğerleri daha garip ve amaçsız şeyler yaptılar. Bazıları kollarını uzatıp, önce gözleri açık sonra biri kapalı olarak birbirlerinin parmak uçlarını değmeye çalıştılar. Bazıları ise gri bir karaltıya donüşünceye dek iyice bölünen kristaldeki kontrollü şekillere bakmaya zorlandılar. Çeşitli frekanslarda net olarak duyulabilen bütün sesler, hızla duyum eşiğinin altına düştü.

Sıra Ay Gözcüsü'ne geldiğinde biraz korkmuştu. Ancak asıl hissettiği şey, kendi kontrolünün dışındaki emirlere göre kaslarının hareket etmesi, kol ve bacaklarının kımıldamasından kaynaklanan belli belirsiz bir öfkeydi.

Nedenini bilmeksizin eğilip bir taş aldı Doğrulduğunda kristal kütlede yeni bir görüntünün oluştuğunu gördü.

Çubuklar ve dans eden şekiller yok olmuştu. Onun yerine küçük siyah bir noktayı çevreleyen bir dizi eş merkezli çemberler oluşmuştu.

Beynindeki sessiz emirlere uyarak elindeki taşı beceriksizce fırlattı. Bir metre kadar hedefi şaşırmıştı.

"Tekrar dene" diye emredildi. Başka bir taş bulana dek etrafına bakındı. Bu sefer taş, zil sesi kadar tiz bir çınlamayla kristale çarptı Hala hedefin uzağındaydı fakat amacına yaklaşıyordu.

Dördüncü denemede taş, hedefin merkezinin

sadece birkaç santim uzağına çarpmıştı O an neredeyse cinsel haz kadar şiddetli anlatılmaz bir haz beynine hücum etmişti.

Daha sonra kontrol azalmaya başladı. Öylece durup beklemek dışında bir şey yapmak için hiçbir dürtü yoktu içinde.

Bu güç bütün kabileyi teker teker etkisi altına alıyordu. Verilen emirleri bazıları yerine getiriyor, ama çoğu başarısız oluyordu. Hepsi, uygun bir şekilde, ani haz ya da acı ile karşılığını görüyordu.

Büyük kaya, karanlığın içinde tek başına tek biçimli, pek bir özellik taşımayan bir ışık kümesi olarak duruyordu. Maymun adamlar uykudan uyanırcasına başlarını salladılar ve barınaklarına doğru yola koyuldular Ne arkalarına baktılar ne de onlara evlerinin, hala da bilinmeyen bir geleceğin ve hatta yıldızların yolunu gösteren o garip ışığın kaynağını merak ettiler.

AKADEMİ

Kristalin bilinçleri üzerindeki hipnotık etkisi ve bedenlerinde yaptığı deney bittikten sonra Ay Gözcüsü ve diğerleri olup bitenler ile ilgili olarak hiçbir şey hatırlamıyorlardı. Ertesi gün, yiyecek bir şeyler aramaya gittiklerinde, bir an bile olanları düşünmeden kristalin yanından geçtiler. Ar-

tık o hayatlarının önemsiz bir parçasıydı, Onu yiyemiyorlardı, kaya da onları yiyemezdi. O *zaman* hiçbir önemi yoktu.

Nehrin diğer yakasında Ötekiler, olağan boş tehditlerini savuruyorlardı. Liderleri, tek kulaklı, Ay Gözcüsü ile aynı boy ve yaşta olan ama ondan daha güçsüz bir maymun adamdı. Kabilenin topraklarına doğaı küçük bir saldırı yaptı. Kollarını sallayıp bağırarak düşmanlarını korkutmaya ve cesaretim yükseltmeye çalışıyordu. Nehrin suyunun derinliği hiçbir yerde bir ayaktan fazla değildi. Ancak Tek-Kulak ilerledikçe kararsızlığa ve umutsuzluğa düştü. Biraz sonra yavaşladı ve durdu Ardından abartılı bir gurur ile geri döndü ve arkadaşlarına katıldı.

Bu olaydan başka, günlük hayatlarında hiçbir değişiklik olmadı Kabile, bir gün daha yaşayabilecekleri kadar yiyecek toplamıştı ve kimse ölmemişti.

O gece kristal, ışık ve ses titreşimlerini göndererek hala onları bekliyordu. Gece için hazırladığı gösteri biraz değişikti.

Maymun adamların bir kısmı tamamen gözden çıkarılmıştı, kristal sadece umut vaadedenler üzerinde yoğunlaşıyor gibiydi. Bunlardan biri de Ay Gözcüsü idi. Ay Gözcüsü yine, daha çok şey bilmek isteyen bir sarmaşığın, beyninin kullanılmayan kısımlarına sızdığını hissetti. Ve o anda bazı görüntüler görmeye başladı.

Bu görüntüler kristal kütlenin içinde ya da tamamen kendi zihninde de olabilirdi. Her ne olursa olsun, Ay Gözcüsü'ne göre bunlar kesinlikle gerçekti. Ama nasıl olmuşsa, topraklanna giren saldırganları uzaklaştırma güdüsü sakinleşmiş gibiydi.

Huzurlu bir aileyi görüyordu; ancak bir yönüyle onun bildiği sahneden farklıydı. Gözlerinin önüne anlaşılması zor bir biçimde bir erkek, bir dişi ve iki yavrusu geldi. Düzgün ve parlak kürk-leriyle aslında tok ve semiz görünüyorlardı. Bu, Ay Gözcüsü'nün hayatı boyunca aklına bile getiremeyeceği bir durumdu. Bilinçsizce, kendi kaburgalarının dışarı fırlamış olduğunu hissetti. *Bu* yaratıkların kaburgaları ise yağ tabakalarıyla kaplıydı. Ara sıra uyuşuk uyuşuk hareket ediyorlar, bir mağaranın girişine yakın bir yerde huzur içinde otururlarken, dünya ile banşık olduklarım gösteriyorlardı. Bazen iri yarı erkek, memnuniyetini belirten muazzam bir geğirti koyveriyordu.

Başka hiçbir hareket yoktu. Beş dakika sonra bu görüntü birdenbire yokoldu. Kristal artık, karanlığın içinde ışıltılı bir kütleden öte bir şey gibi görünmüyordu. Ay Gözcüsü uykudan uyanmışcasına silkindi, birdenbire nerede olduğunu farkederek kabilesiyle birlikte mağarasına dönmeye başladı.

Hafızasında gördüklerine dair bilinçli hiçbir hatıra kalmamıştı.[1] Ancak o gece mağarasının Önün-

de oturmuş düşünüyorken ve kulakları çevreden gelen seslere yönelmişken, Ay Gözcüsü içinde yeni ve güçlü bir duygunun ilk belli belirsiz sancılarım hissetti Bu, müphem ve dağınık bir imrenme duygusu, hayatı ile ilgili olarak hissettiği bir tatminsizlikti. Bunun nedeni hakkında ne bir fikri vardı, ne de çaresini biliyordu. Ancak bu memnuniyetsizlik bütün ruhunu sarmış, insanlığa doğru ufacık bir adım atmıştı.

Ay Gözcüsu'nün öfkesini ve sonsuz, içini kemiren açlığını artıran bir sebep olana dek, bu dört iri maymun adamın görüntüsü geceler boyu tekrar tekrar göründü Kendi gözlerinin tanıklığı bu kadar etkili olamazdı; psikolojik bir takviye gerekliydi. O basit beyninin en küçük atomu yeni oluşumlar geçirirken, Ay Gözcüsu'nün hayatında, bir daha asla hatırlayamayacağı boşluklar vardı artık. Eğer hayatta kalmayı başarırsa, genleri bu oluşumları gelecek kuşaklara aktarabilir, böylelikle bu oluşumlar ölumsüzleşebilirdi

Yavaş ve usandırıcı bir süreçti bu, ama kristal tektaş sabırlıydı. Ne o, ne de onun dünya üzerine yayılmış benzerleri, deneye kaiıbn yüzlerce grupla başarı kazanmayı umut ediyordu Tek bir başarı dünyanın kaderini değiştirebildikten sonra yüzlerce başarısızlığın hiçbir önemi yoktu.

Bir sonraki hilale dek, kabilede bir doğum ve iki ölüm yaşanmıştı Ölümlerden birinin sebebi açlıktı Diğer ölüm ise maymun adamlardan biri-

nin gece ayini sırasında iki taş parçasını birbirine vurmaya çalışırken birdenbire yere yığılmasıyla yaşanmıştı. Kristal o anda kararmış ve kabile tılsımın etkisinden kurtulmuştu. Ancak yere yığılan maymun adam bir daha kıpırdayamamış, tabii ki ertesi sabah kemiklerinden bile eser kalmamıştı

Bir sonraki gece ayin yoktu Kristal hala yaptığı yanlışı analiz ediyordu Akşamın alacakaranlığında, kabile kristale aldırmaksızın onun yanından geçip gitti Bir gece sonra kristal yine hazırdı

Dört ırı maymun adam yine oradaydı ve şimdi olağandışı şeyler yapıyorlardı Ay Gözcüsü kontrolü kaybetmiş bir şekilde titremeye başladı Beyninin sanki çatlayacağını hissetti ve gözlerim başka yöne çevınnek istedi Ama bu acımasız zihin kontrolünden kurtulamadı. Bütün içgüdülerinin bu güce karşı koymasına rağmen, derse sonuna kadar katılmak durumunda kaldı

istedikleri her yerde yiyecek bulabildikleri zamanlarda, ılık yağmurların yağdığı ve verimin doaıkta olduğu günlerde bu içgüdüler atalarına oldukça iyi hizmet etmişlerdi Ancak devir değişmişti ve geçmişten miras kalan akıl, akılsızlığa dönüşmüştü. Maymun adamlar, onlardan önce yaşamış olan ve kemikleri simdi kireçtaşı tepelerindeki yarıkları dolduran büyük hayvanlar gibi ya uyum sağlayacaklar ya da öleceklerdi.

Ay Gözcüsü gözünü kırpmadan kristal tektaşa bakıyordu. Zihni, kristalin hala suren o belirsiz

yönetimine karşı açıktı. Sık sık midesi bulanıyordu, ama hep açlık hissediyordu. Zaman *zaman* ise elleri yeni yaşam biçimini belirleyecek şekilleri bilinçsizce sımsıkı kavnyordu.

Bir *yaban* domuzu sürüsü burunlarını çekerek ve homurdaranak patika boyunca yürürlerken, Ay Gözcüsü birden önlerinde durdu. Domuzlar ve maymun adamlar hiçbir zaman birbirlerine aldırış etmezlerdi, çünkü aralarında bir çıkar çatışması yoktu. Aynı yiyecek için mücadele etmeyen pek çok hayvan gibi, birbirlerinin yollarına asla çıkmazlardı.

Ancak şimdi Ay Gözcüsü anlayamadığı bazı dürtülerle mücadele ederken, kararsızca öne arkaya sendeliyor ve onlara bakıyordu. Daha sonra sanki bir rüyadaymış gibi, toprakta birşeyler *aramaya* başladı. Konuşma yeteneğine sahip olsa bile ne aradığını açıklayamazdı. Ancak gördüğünde onu tanıyabilirdi.

Yaklaşık onbeş santimetre uzunluğunda, ağır ve sivri uçlu bir kayaydı. Pek eline göre değildi ancak işe yarardı. Kolunu sallayarak yürürken, taşın birdenbire ağırlaştığını farkederek şaşırdı. O sırada hoşuna giden büyük bir güç ve otorite duygusu hissetti. En yakındaki domuza doğru yürümeye başladı.

Yabandomuzlannın zeka düzeyi pek yüksek olmamasına rağmen, bu gerektiğinden de küçük ve aptal bir hayvandı. Ay Gözcüsü'nü gözucuyla

sû bir çalının kökünden söküldüğünü net olarak duydu. Filler ve dinoterlerin bunu yaptığı sık görülürdü yoksa onlar da bir kedi kadar sessiz hareket ederlerdi.

Daha sonra Ay Gözcüsü tanımlayamadığı bir ses duydu. Çünkü bu ses dünya tarihinde hiç duyulmamıştı. Bu, taşa çarpan bir metalin sesiydi. Ay Gözcüsü, günün ilk ışıklarıyla birlikte kabilesiyle nehre indiğinde Yeni Kaya ile yüzyüze geldi. Geceleyin hissettiği korkuyu neredeyse unutmuştu çünkü o ilk sesten sonra hiçbir şey olmamıştı. Bu yüzden bu garip nesneyi tehlikeli ya da korku verici birşey olarak algılamadı. Herşeye rağmen kaya ile ilgili tedirgin edici bir şey yoktu. Ay Gözcüsü'nün üç katı büyüklüğünde fakat onu kollarıyla sarabileceği genişlikte, tamamen saydam bir maddeden yapılmış dikdörtgen bir kayaydı. Aslında güneş ışınlan kayanın köşelerine vurmadığında, onu görebilmek pek mümkün değildi. Ay Gözcüsü hayatında hiç buz ya da hatta berrak su ile karşılaşmadığı için gördüğü bu kayayı karşılaşılabileceği doğal bir nesne yoktu. Kaya oldukça çekiciydi. Yeni olan şeylere karşı temkinli olmasına rağmen, Ay Gözcüsü kayaya yaklaşmakta pek tereddüt etmedi. Hiçbir tehlike olmadığını anlayınca elini kayanın üstüne koydu, soğuk ve sert bir yüzey hissetti.

Birkaç dakikalık yoğun düşünceden sonra aklına çok iyi bir açıklama geldi. Tabii ki bu bir ka-

LEOPAR

Kullanmak için programladıkları aletler oldukça basitti ancak yine de maymun adamlar dünyayı değiştirebilirler ve onun hakimi olabilirlerdi. En ilkel olan alet, elle tutulan ve darbelerin gücünü ikiye katlayan bir taştı. Ayrıca uzaktaki şeylere uzanmalarını sağlayan ve yırtıcı hayvanların dişlerinden ve pençelerinden korunmayı mümkün kılacak kemik sopalar vardı. Bu silahlarla, çayırlarda dolaşıp duran sınırsız yiyecek kaynağının hepsi onlarındı.

Ancak başka yardımcı aletlere de gereksinimleri vardı. Çünkü dişleri ve tırnakları tavşandan daha büyük hayvanları yakalayıp parçalamaları için yeterli değildi. Neyse ki, onlan yakalamayı sağlayacak akıllan olduktan sonra, Doğa onlara en mükemmel aletleri vermişti.

İlk olarak ilkel ama gelecek üç milyon yıl boyunca gerçekten işe yarayacak kadar iyi bir bıçak ya da testere vardı. Bir antilobun alt çene kemiğinden yapılmıştı ve dişler hala üzerindeydi. Çeliğin bulunuşuna kadar hiçbir kayda değer gelişme de olmayacaktı. Bunun yanında ceylan boynuzu şeklinde sivri uçlu bir kama ve herhangi bir hayvanın çene kemiğinden yapılmış olan kazıyıcı bir alet vardı.

Taş sopa, dişli testere, boynuz şeklindeki kama

ve kemikten kazıyıcı... Bütün bunlar maymun adamların hayatta kalabilmeleri için icat ettikleri muhteşem aletlerdi. Daha sonra bu aletleri birer güç simgesi olarak kabul edeceklerdi. Ancak hantal parmakları bu aletleri kullanacak beceri -ya da- iradeyi kazanana dek aylar geçmesi gerekiyordu.

Belki zaman içinde, doğal silahları yapay aletler olarak kullanmak gibi korkunç ve parlak bir fikir üreteceklerdi kendi çabalarıyla. Ancak bu konuda pek şanslı değillerdi. Şimdi bile, önlerinde çağlar boyu sürecek olan sayısız başarısızlık olasılığı vardı.

Maymun adamlara ilk şans verilmişti. İkinci bir şans olmayacaktı ve kelimenin tam anlamı ile gelecek kendi ellerindeydi.

Ay büyüdü, küçüldü. Bebekler doğdu, bazıları yaşamayı başardı. Otuz yaşlanndaki güçsüz ve dişsiz olanlar öldü. Leopar geceleri haracını aldı Ötekiler nehrin diğer kıyısından her günkü tehditlerini savurdu ve kabile gelişmeye devam etti. Bir yıl sonra Ay Gözcüsü ve yanındakiler neredeyse tanınmayacak derecede değişmişlerdi

Derslerini iyi öğrenmişlerdi. Artık onlara gösterilen bütün aletleri kullanabiliyorlardı. Açlık anıları zihinlerinden siliniyordu. Yaban domuzları giderek ürkmeye başlamışlardı ama bu topraklarda daha binlerce ceylan, antilop ve zebra vardı. Bütün bu hayvanlar ve diğerleri acemi avcılara

du. Işık gökyüzünden çekilip gölgeler uzayınca, kristal parlamaya başladı.

Kristal önce saydamlığını kaybetti ve bulanık ama solgun bir ışığa büründü. Yüzeyinde ve derinliklerinde boş umutlar veren şekilsiz hayaletler dolaşıyordu. Çizgi halindeki ışık ve gölge altında toplandılar; daha sonra bu çizgiler bir tekerlek gibi birbirine geçti ve yavaşça dönmeye başladı. Işık çemberleri daha hızlı döndükçe, davul seslen de onunla beraber hızlanıyordu. Tamamen hipnotize olan maymun adamlar bu şaşkınlık verici havaifişek gösterisi karşısında sadece *ağızlan* açık, donakalmışlardı. Atalanndan kalma içgüdülerini ve hayatları boyunca edindikleri bilgileri unutuvermişlerdi. Genellikle hiçbiri akşamın bu saatinde mağaralarından bu kadar uzakta *olmazlardı*. Çünkü kımıldamadan bekleyen karaltılar ve gözlerle dolu çevredeki çalılıklarda gece yaratıkları işlerini bırakmış, olacakları seyrediyorlardı. Dönen ışık çemberleri iyice birbirinin içinde kaybolmaya, daha önceden de olduğu gibi kendi ekseninde dönen bu çubuklar birleşerek parlak şeritler haline gelmeye ve yavaşça geriye doğru *uzamaya* başladılar, ikişer ikişer bölünüyor ve ortaya çıkan ışık demetleri kesişme açılarını yavaşça değiştirerek iki nokta arasında gidip geliyorlardı. Olağanüstü ve çabucak değişen geometrik şekiller yanıp sönüyorlar, parıldayan çubuklar birleşip ayrılıyorlardı. Maymun adamlar

birbirlerine pek zarar veremiyorlardı. Her halükarda, bu gibi yararsız davranışlar için harcayacak fazla enerjileri yoktu. Hırlamak ve gözdağı vermek, niyetlerini belli etmenin daha etkili bir yoluydu.

Karşılaşma beş dakika kadar sürdü. Daha sonra gösteri başladığı gibi çabucak bitti ve herkes içebildiği kadar çamurlu su içmeye koyuldu. Her iki kabile de kendi toprağına sahip çıkmış, böylelikle onurlannı korumuşlardı. Bu önemli işi yerine getirerek kabile kendi kıyılarına doğru ilerledi. Otlanmaya değer en iyi yer şimdi mağaralardan bir mil kadar uzaktaydı. Maymun adamlar burayı, kendilerinin orada olmasından pek memnun olmayan antilop benzeri iri bir hayvan sürüsü ile paylaşmak zorundaydılar. Sürünün oradan uzaklaştırılması mümkün değildi çünkü maymun adamlarda olmayan doğal silahlan, yani korkunç boynuzlan vardı.

Hayal edebileceklerinden daha fazla bir potansiyel besin kaynağı çevrelerinde aynı yiyecekler için dolanırken, Ay Gözcüsü ve yanındakiler çilek, meyve yaprak yiyerek açlıklannı yatıştırıyorlardı. Binlerce ton iri et yığını çayırda dolanıyordu ancak çalıların olduğu yere ne ulaşabilirler ne de bunu düşünebilirlerdi. Bolluk içinde yavaş yavaş açlıktan ölüyorlardı.

Gün bitmek üzereyken, kabile olaysız bir şekilıralanna döndü. Mağarada kalan yaralı

rüklemeye başladı. Öbürleri de hemen niyetini anlayıp ona yardım ettiler.

Bu kadar güç bir iş olduğunu bilseydi, asla buna kalkışmazdı. Ağaçlarda yaşayan atalarından miras kalan o büyük gücü ve çevikliği sayesinde, leşi sarp yamaçtan yukarı doğru çekti. Birkaç kez umutsuzluktan neredeyse ağlayacak dereceye gelip ödülünü bırakacak oldu; ama açlığı kadar içine işlemiş olan inatçılığı devam etmesini sağladı. Öbürleri bazen ona yardım ettiler, ama çoğunlukla önüne çıkıp işine engel oldular. Sonunda başardılar. Güneşin son ışıklan da gökyüzünden silinmek üzereyken, vurarak parçaladıkları antilopu mağaranın *ağzına* sürükleyebildiler. Ve ziyafet başladı.

Saatler sonra Ay Gözcüsü tıka basa doymuş ve uykusundan uyanmıştı. Nedenini bilmeksizin aynı şekilde kannlan tok olan ve yerde yatan bedenlerin arasında oturdu ve geceyi dinlemeye başladı.

Etrafındaki derin nefeslerden başka bir ses yoktu; tüm dünya sanki derin bir uykudaydı. Mağara *ağzının* ilerisindeki *kayalar,* tam tepesindeki Ay'ın parlak ışığının altında bir kemik gibi beyaz görünüyordu. Herhangi bir tehlike olasılığı oldukça uzak gibiydi.

Sonra çok uzaklardan bir çakıltaşımn düştüğünü duydu. Korkmuştu ama merakını yenmek için sürünerek mağaranın önündeki çıkıntıya geldi ve

dikkatle yamaçtan aşağıya baktı.

Gördüğü şeyden öyle korkmuştu ki birkaç saniye boyunca kımıldayamadı. Çok değil yirmi metre aşağıda altın gibi sapsarı iki ışıltılı göz ona bakıyordu. Korkudan dolayı, bu gözler onu öylesine etkisine almıştı ki, gözlerin arkasında, kayadan kayaya usulca ve sessizce atlayan o kıvrak ve çizgili bedeni farketmedi bile. Leopar daha önce hiç bu kadar yükseğe çıkmamıştı. Daha aşağıdaki mağaralarda yiyebileceği bir şeyler olduğunu çok iyi bildiği halde, buna aldırmadan yukarı çıkıyordu. Başka bir oyunun peşindeydi. Ay ışığının aydınlattığı yamaçta, antilobun kan izlerini izliyordu.

Birkaç saniye sonra, yukarıdaki mağaralardan gelen alarm çığlıklanyla gece korkunç bir hal aldı. Leopar maymun adamlan hazırlıksız yakalayamayacağını anlayınca öfkeyle hırladı. Ama korkulacak bir şey olmadığını bildiği için yoluna devam etti.

Tepedeki çıkıntıya ulaştığında dar bir alanda biraz dinlendi. Her yeri saran kan kokusu, onun vahşi, küçük beynini karşı konulamaz tek bir arzu ile dolduruyordu. ?îiç tereddüt etmeden, sessizce mağaraya girdi.

Böylece ilk hatasını yapmış oldu. Dışarıda ay ışığında yürüdüğü için karanlığa aşırı uyumlu gözleri yine de bir an için de olsa elverişsiz bir duruma girdi. Maymun adamlar mağaranın giri-

meyeceği ekvatoral takımyıldızların arasından yavaşça yükseldi. Mağaralarda huzursuz uyuklamalar ve korku dolu bekleyişler arasında gelecek kuşakların kabusları doğuyordu.

Gökyüzünün en yüksek noktasına kadar çıkıp doğuda batan, yıldızdan daha parlak göz kamaştırıcı bir ışık huzmesi, gökyüzünün ortasından iki kez yavaşça geçti.

Ay Gözcüsü o gece geç saatte birdenbire uyandı. Gün boyu süren uğraşlar ve felaketler yüzünden yorulmuş, her zamankinden daha derin bir uykuya dalmıştı. Ancak vadiden gelen o belli belirsiz ilk eşelenme sesiyle hemen alarma geçti.

YENİ KAYA

Pis kokan mağaranın karanlığında duyularını zorlarken, korku usulca ruhuna giriverdi. Türdeşlerinin çoğunun umut edebileceğinin iki katı olan hayatı boyunca hiç böyle bir ses duymamış-,tı. Büyük kediler sessizce yaklaşıyorlardı; onlara ihanet eden tek şey nadiren de olsa toprağın kayması ve ara sıra yerdeki dalların çıtırdamasıy-dı. Ancak bu, giderek artan, sürekli bir çıtırdamaydı. Kocaman bir hayvan geceyi yararak ve gizlenmek için hiçbir çaba harcamadan tüm engelleri hiçe sayarak yaklaşıyor gibiydi. Ay Gözcü-

Bu görüntüler kristal kütlenin içinde ya da tamamen kendi zihninde de olabilirdi. Her ne olursa olsun, Ay Gözcüsü'ne göre bunlar kesinlikle gerçekti. Ama nasıl olmuşsa, topraklanna giren saldırganları uzaklaştırma güdüsü sakinleşmiş gibiydi.

Huzurlu bir aileyi görüyordu; ancak bir yönüyle onun bildiği sahneden farklıydı. Gözlerinin önüne anlaşılması zor bir biçimde bir erkek, bir dişi ve iki yavrusu geldi. Düzgün ve parlak kürk-leriyle aslında tok ve semiz görünüyorlardı. Bu, Ay Gözcüsü'nün hayatı boyunca aklına bile getiremeyeceği bir durumdu. Bilinçsizce, kendi kaburgalarının dışarı fırlamış olduğunu hissetti. *Bu* yaratıkların kaburgaları ise yağ tabakalarıyla kaplıydı. Ara sıra uyuşuk uyuşuk hareket ediyorlar, bir mağaranın girişine yakın bir yerde huzur içinde otururlarken, dünya ile banşık olduklarını gösteriyorlardı. Bazen iri yan erkek, memnuniyetini belirten muazzam bir geğirti koyveriyordu.

Başka hiçbir hareket yoktu. Beş dakika sonra bu görüntü birdenbire yokoldu. Kristal artık, karanlığın içinde ışıltılı bir kütleden öte bir şey gibi görünmüyordu. Ay Gözcüsü uykudan uyanmışcasına silkindi, birdenbire nerede olduğunu farkederek kabilesiyle birlikte mağarasına dönmeye başladı.

Hafızasında gördüklerine dair bilinçli hiçbir hatıra kalmamıştı? Ancak o gece mağarasının Önün-

ŞAFAK VAKTİNPEKİ KARŞILAŞMA

Ay Gözcüsü şafak vakti kabilesini nehre doğru götürürken, tereddüt içinde tanıdık bir yerde durdu. Bir şeyler eksik gibiydi ama ne olduğunu hatırlayamıyordu. Zihnini bu sorunla pek meşgul etmedi. Çünkü o sabah aklında daha önemli konular vardı.

Gökgürültüsü, şimşek, bulutlar, ay ve güneş tutulması gibi, büyük kristal kaya da ortaya çıktığı gibi esrarengiz bir biçim de kaybolmuştu. Artık varolmayan bir geçmişe ait olduğu için, kaya bir daha aklını hiç meşgul etmedi.

Kayanın ona ne yaptığını asla bilemeyecekti Sabahın o sisli havasında etrafında toplanmış olan arkadaşları ise nehre giden yolun üzerinde neden duraksadığını merak etmediler.

Nehrin kendi yakasında, asla izinsiz girilemeyen topraklarının güvenliği içinde, Ötekiler Ay Gözcüsü ve kabilesinden birkaç erkeği, şafak vaktinin aydınlattığı gökyüzüne doğru ilerleyen bir şayak olarak gördüler. Hemen günlük meydan okumalarına başladılar ancak bu sefer hiçbir tepki gelmedi.

Ay Gözcüsü ve yanındakiler nehre bakan alçak tepeden aşağı sakince, kararlı bir şekilde ve

hepsinden önemlisi sessizce iniyorlardı. Onlar yaklaştıkça, Ötekiler birden sustular. Ayinsel öfkeleri kayboldu ve yerini giderek artan bir korkuya bıraktı. Birşeylerin değiştiğini ve bu karşılaşmanın öncekilerden farklı olduğunu belli belirsiz seziyorlardı. Ay Gözcüsü ve yanmdakilerin taşıdıkları kemik sopalar ve bıçaklar onları endişelendirmemişti çünkü ne işe yaradıklarını bilmiyorlardı. Ne var ki rakiplerinin hareketleri kararlı ve tehditkardı.

Grup nehrin kenarında durduğunda, Ötekiler'in cesareti bir an olsun yerine geldi. Tek-Ku-lak önderliğinde isteksizce savaş çığlıklarını atmaya başladılar. Ancak birkaç saniye sonra yaşadıkları dehşet anı karşısında sersemlediler.

Ay Gözcüsü kollarını havaya kaldırdı ve yanmdakilerin kıllı vücutlarının gizlediği yükü açığa çıkardı. Elinde tuttuğu kalın sopanın ucuna leopann kanlı başı geçirilmişti. Ağzı, çenelerinin arasına koyulan ufak bir sopa ile açık tutuluyor, güneşin ilk ışıkları ile birlikte kocaman dişleri bembeyaz parlıyordu.

Ötekiler'in birçoğu korkudan kaskatı kesilmişti, ancak birkaçı yavaş yavaş sendeleyerek gerilemeye başladı, işte bu, Ay Gözcüsü'nün cesaretlenmesi için yeterliydi. Ucunda ganimetinin asılı olduğu sopa ile birlikte nehri geçti. Kabilesi de bir an duraksadıktan sonra arkasından suya girdi.

yönetimine karşı açıktı Sık sık midesi bulanıyordu, ama hep açlık hissediyordu. *Zaman zaman* ise elleri yeni yaşam biçimini belirleyecek şekilleri bilinçsizce sımsıkı kavrıyordu.

Bir yaban domuzu sürüsü burunlarını çekerek ve homurdaranak patika boyunca yürürlerken, Ay Gözcüsü birden önlerinde durdu. Domuzlar ve maymun adamlar hiçbir zaman birbirlerine aldırış etmezlerdi, çünkü aralarında bir çıkar çatışması yoktu. Aynı yiyecek için mücadele etmeyen pek çok hayvan gibi, birbirlerinin yollarına asla çıkmazlardı.

Ancak şimdi Ay Gözcüsü anlayamadığı bazı dürtülerle mücadele ederken, *kararsızca* öne arkaya sendeliyor ve onlara bakıyordu. Daha sonra sanki bir rüyadaymış gibi, toprakta birşeyler *aramaya* başladı Konuşma yeteneğine sahip olsa bile ne aradığını açıklayamazdı. Ancak gördüğünde onu tanıyabilirdi.

Yaklaşık onbeş santimetre uzunluğunda, ağır ve sivri uçlu bir kayaydı. Pek eline göre değildi ancak işe yarardı. Kolunu sallayarak yürürken, taşın birdenbire ağırlaştığını farkederek şaşırdı. O sırada hoşuna giden büyük bir güç ve otorite duygusu hissetti. En yakındaki domuza doğru yürümeye başladı.

Yabandomuzlannın zeka düzeyi pek yüksek olmamasına rağmen, bu gerektiğinden de küçük ve aptal bir hayvandı. Ay Gözcüsü'nü gözucuyla

ise ışıldayan kristalin esin olmuş, büyülenmiş bir şekilde izliyorlardı.

Ancak zihinlerıyle ilgili bilgi edinildiğini, vücut haritalarının çıkarıldığını, tepkilerinin incelendiğini ve potansiyellerinin ölçüldüğünü tahmin bile edemezdiler. Önce bütün kabile biraz çömel-mış, hareketsiz, bir tablo oluşturmuşcasına taş kesilmişti. O sırada kayanın en yakınında duran bir maymun adam aniden canlandı.

Maymun adam duruşunu değiştirmedi ama vücudu transa benzeyen donukluğunu biraz yitirdi ve görünmez iplerle oynatılan bir kukla gibi hareket etmeye başladı. Başını sağa sola çeviriyor, ağzını sessizce açıp kapatıyor, yumruklarını sıkıp gevşetiyordu Daha sonra eğildi, uzunca otlar kopardı ve hantal parmaklarıyla bunları düğümlemeye çalıştı.

Bedenini ele geçiren bir ruh ya da şeytanla mücadele ediyormuş gibiydi. Nefes alıp vermeye çalışıyordu. Daha önce denenmemiş ve oldukça karmaşık hareketler yapabilmesi için parmaklarını zorlarken gözleri dehşetle doluydu.

Bütün çabalanna rağmen, sadece odan parçalamayı başarabildi. Parçalar yere düştükçe, kontrolü altında olduğu güç onu terketti ve bir kez daha hareketsiz bir şekilde durmaya başladı.

Başka bir maymun adam daha canlanarak aynı hareketleri yaptı. Daha genç ve koşullara uyabilen bir denekti. Yaşlı olanın yapamadığı şeyleri

yıl arayla dört büyük dalga, geride sadece izleri kalan Buzul Çağı'nı sildi süpürdü. Dönenceler dışında kalan yerlerde, buzullar atalarının yurtlarını vakitsiz terkedenleri yok etti ve ortama uyum sağlayamayan varlıkları ayıkladı.

Buzlar eridiğinde, maymun adamlar da dahil olmak üzere, gezegendeki ilkel yaşamın çoğunu yok etti. Ancak maymun adamlar diğerlerinden farklı olarak yeryüzünde torunlarını bırakmışlardı Bu yüzden tam olarak yokolamışlardı, değişim geçirmişlerdi. Alete şekil verenler bu kez kendi aletleri tarafından tekrar şekillendiriliyorlardı.

Sopa ve çakmaktaşı kullanmış olan eller, hayvanlar krallığında görülmemiş bir beceri elde etmişlerdi. Bu, onların daha iyi aletler yapmalarını sağladı ve onlar da buna karşılık kollarını, bacaklarım ve beyinlerini geliştirmelerini sağladı. Giderek hızlanan ve eklenerek artan bir süreçti bu ve sonunda insan ortaya çıktı.

İlk gerçek insanın kullandığı alet ve silahlar, bir milyon yıl önce yaşamış olan atalarının kullandıklarından biraz daha iyiydi. Ancak bunları onlardan daha büyük bir ustalıkla kullanabiliyorlardı. Geçip gitmiş olan karanlık yüzyıllarda bir yerlerde, ne görülebilen ne de tutulabilen ve hepsinden daha gerekli bir alet icat etmişlerdi. Konuşmayı öğrenmişler böylelikle *zamana* karşı ilk büyük zaferlerini kazanmışlardı Artık bir kuşağın bilgisi, bir sonrakine aktarılabilecek böylece her

çağ, geçmiş çağlardan fayda görebilecekti.

Yalnızca o anın farkında olan hayvanlardan farklı olarak insan bir geçmişe sahipti ve el yordamıyla geleceği *aramaya* başlamıştı.

Aynca doğanın güçlerini de kullanabilmeyi öğrenmişti insan. Ateşi kullanmaya başlamalanyla teknolojinin temellerini atmış ve hayvansal kökenlerini geride bırakmışlardı. Taş yerini bronza, bronz ise demire bıraktı. Avcılığı tarım izledi. Kabileler köylere, köyler ise kasabalara dönüştü. Sözler taş, kil ve papirüs üzerine işlenen işaretler sayesinde ölümsüzleşti. Daha sonra felsefe ve dini icat etti. Gökyüzünü tanrılarla doldurdu ve bu pek de yanlış değildi.

Vücudu savunmasızlaştıkça insanoğlunun savaş yöntemleri giderek daha korkunç hale geldi. Taş, bronz, demir ve çelik kullanarak delici ve kesici olan her şeyi denemiş oluyorlardı. Kurbanlarına uzaktan saldırmayı çok önceleri öğrenmişlerdi. Mızrak, ok ve yay, tabanca ve nihayet güdümlü füze ona sınırsız bir menzil ve yine sınırsız bir güç vermişti.

Bazen kendisine karşı kullanmış olsa da, bu silahlar olmadan insan, dünyasını asla fethedemezdi. Onlara yüreğini, ruhunu koymuştu ve bütün bunlar yüzyıllar boyunca ona iyi bir şekilde hizmet etmişlerdi.

Ancak şimdi, bu silahlar varoldukça, ödünç bir zamanı yaşıyor olacaktı.

tık o hayatlarının önemsiz bir parçasıydı. Onu yiyemiyorlardı, kaya da onları yiyemezdi. O zaman hiçbir önemi yoktu.

Nehrin diğer yakasında Ötekiler, olağan boş tehditlerini savuruyorlardı. Liderleri, tek kulaklı, Ay Gözcüsü ile aynı boy ve yaşta olan ama ondan daha güçsüz bir maymun adamdı. Kabilenin topraklarına doğru küçük bir saldırı yaptı. Kollarını sallayıp bağırarak düşmanlarını korkutmaya ve cesaretini yükseltmeye çalışıyordu. Nehrin suyunun derinliği hiçbir yerde bir ayaktan fazla değildi. Ancak Tek-Kulak ilerledikçe kararsızlığa ve umutsuzluğa düştü. Biraz sonra yavaşladı ve durdu. Ardından abartılı bir gurur ile geri döndü ve arkadaşlarına katıldı.

Bu olaydan başka, günlük hayatlannda hiçbir değişiklik olmadı. Kabile, bir gün daha yaşayabilecekleri kadar yiyecek toplamıştı ve kimse ölmemişti.

O gece kristal, ışık ve ses titreşimlerini göndererek hala onlan bekliyordu. Gece için hazırladığı gösteri biraz değişikti.

Maymun adamların bir kısmı tamamen gözden çıkarılmıştı; kristal sadece umut vaadedenler üzerinde yoğunlaşıyor gibiydi. Bunlardan biri de Ay Gözcüsü idi. Ay Gözcüsü yine, daha çok şey bilmek isteyen bir sarmaşığın, beyninin kullanılmayan kısımlarına sızdığını hissetti. Ve o anda bazı görüntüler görmeye başladı.

2

T.M.A.-1

ÖZEL UÇUŞ

Daha önce defalarca Dünya'dan ayrılmana rağmen, diyordu Dr. Heywood Floyd kendi kendine, o heyecan asla sıradanlaşmadı. Bir kez Mars'a, üç kez Ay'a, sayısını bile hatırlayama) .(-cağı kadar sık olarak çeşitli uzay istasyonlarına» gitmişti. Yine de, kalkış zamanı yaklaştığında vücudunun gerildiğini hissediyordu. Yıllardır hep aynı seviyede kalan o şaşkınlık, korku -ve evet sinirlilik- ile uzayla ilk karşılaşmasını yaşayacak olan beceriksiz bir dünyalı düzeyine getiriyordu.

Gece yarısı Başkan ile kısa bir görüşme yaptıktan sonra, Washington'dan ayrılıp buraya kendisini getiren jet şu anda dünya üzerindeki en iyi tanıdığı ve en heyecan verici manzaraya iniyordu. Uzay Çağı'ntn ilk iki kuşağı, Florida sahilinin yirmi mil kadar içerisine yayılmıştı. Güneyde, sinyal veren kırmızı uyan ışıklarının çevrelediği Satürnler ve Neptünlerin dev sinyal köprüleri görünüyordu. Bunlar bu gezegenlere giden yolun bulunabilmesi için insanoğlu tarafından konulmuş ancak şimdi tarihe karışmışlardı. Ufuk çizgisinin yakınında, projektörlerin aydınlattığı ışıldayan gümüş kule. yaklaşık yirmi yıldır ulusal bir anıt ve /iyarel yeri olan Satürn V'lerin sonuncu-suydu. Onun biraz yakınında, insan yapımı bir dağ misali gökyüzüne yükselen ve hala Dünya

üzerindeki en büyük yapı olma özelliğini taşıyan, inanılmaz hacimdeki Dikey Meclis Binası bulunuyordu.

Ancak bütün bunlar geçmişte kalmıştı ve o şimdi geleceğe doğru uçuyordu. İnmek üzere hafifçe yana yattığı sırada, Dr. Floyd aşağı baktı ve önce labirent gibi binaları, sonra da büyük uçak pistini, geniş Florida düzlüğünü bir yara izi gibi baştan başa yaran birçok rayın bulunduğu dev kalkış pistini gördü. Pistin sonunda, araçlar ve vinç raylar ile çevrilmiş olan uzay aracı, ışık havuzunun içinde parıldıyor, yıldızlara yapacağı sıçrama için hazırlanmış bekliyordu.

Floyd, ani hız ve yükseklik değişiminin neden olduğu perspektif yanılsamasıyla, o an fener ışığına yakalanmış küçük bir kelebek gördüğünü sandı.

Ancak yerde gördüğü acele eden küçücük şekiller, uzay aracının gerçek boyutlarını anlamasını sağladı. Aracın 'V biçimindeki kanatlan arasındaki en dar noktanın genişliği altmış metre kadar olmalıydı. Floyd kendi kendine, biraz inanmayarak -tabii biraz da gururla- o devasa aracın *onu* beklediğini söylüyordu. Bildiği kadanyla ilk kez tek bir kişi ile Ay'a gidilmesi kararlaştırılmıştı.

Sabahın ikisi olduğu halde, yere inip aydınlatılmış yoldan Orion III uzay aracına giderken, bir grup muhabir ve kameraman yolunu kesti. Çoğunun siması tanıdık gelmişti; çünkü Ulusal Uzay

Yolculuğu Bilimi Konseyi'nin başkanıydı ve basın toplantıları hayatının bir parçasıydı. Ancak şimdi basın toplantısının ne yeri ne de zamanıydı. Aynca söyleyecek bir şeyi de yoktu. Ama iletişim ağının sayın baylarını kırmaması gerekliydi.

"Dr. Floyd? Ben Birleşik Haber Ajansı'ndan Jim Forster. Uçuşunuz hakkında birkaç şey söyleyebilir misiniz acaba?"

"Çok üzgünüm, hiçbir şey söyleyemem."

"Ancak bu gece geç saatlerde Başkan'la *görüştünüz,* öyle değil mi?" diye sordu tanıdık bir ses.

"Ah, selam Mike. Korkarım boşu boşuna yatağını bırakıp buralara kadar geldin. Kesinlikle yorum yok."

"En azından Ay'da bir çeşit salgın başlayıp başlamadığı konusunda birşeyler söyleyebilir misiniz?" diye sordu bir televizyon muhabiri Bu arada ona yetişmeye çalışıyor ve küçük kamerasıyla Floyd'u uygun bir açıdan yakalamaya çalışıyordu.

"Üzgünüm" dedi Floyd başını sallayarak.

"Peki ya karantina?" diye sordu başka bir muhabir. "Ne kadar daha sürecek?"

"Hala yoaım yok."

Kısa boylu ve kararlı bir bayan gazeteci "Dr. Floyd" diyerek izin istedi ve devam etti:

"Ay'dan hiçbir şekilde dışan haber verilmeyişinin muhtemel gerekçeleri neler olabilir? Bunun siyasi durumla bir ilişkisi var mı *acaba?"*

"Hangi siyasi durum?" diye sordu Floyd donuk

bir tavırla. Gülüşmelerden sonra biri "İyi yolculuklar, doktor!" diye seslenirken Dr. Floyd uçuş köprüsünün kutsal sığınağına ulaşmıştı.

Hatırlayabildiği kadarıyla bu bir "durum"dan çok daha kalıcı bir kriz olmuştu. 1970'lerden beri dünyaya -ne tuhaftır ki- birbirini dengelemeye çalışan iki soaın egemen olmuştu.

Doğum kontrolünün ucuz ve güvenilir olmasına, ayrıca bütün dinler tarafından da onaylanmasına rağmen çok geç kalınmıştı. Dünya nüfusu, üçte biri Çin imparatorluğu'nda olmak üzere altı milyar kadardı. Bazı otoriter devletler, ailelerin ikiden fazla çocuk sahibi olmasını yasaklayan kanunlar çıkarmıştı Ancak bu uygulamanın mantıksız olduğu kanıtlandı. Sonuç olarak her ülkede yiyecek sıkıntısı başlamıştı. Birleşik Devletler'de bile et bulunamadığı günler oldu. Denizi tarım amacıyla sürmek ve sentetik yiyecekler geliştirmek gibi kahramanca çabalara lağmen, onbeş yıl içinde kıtlığın daha da yayılması bekleniyordu.

Uluslararası bir işbirliği oluşturma gereksinimi her zamankinden daha ivediydi, ancak önceki *çağlarda* olduğu gibi hala birçok engel vardı. Bir milyon yıl içinde insanoğlu saldırgan içgüdülerinin az bir kısmını kaybetmişti. Sadece politikacılar tarafından görülebilen sembolik saflarda dizilmiş otuz sekiz nükleer güç öfke dolu bir endişeyle birbirlerini seyrediyorlardı. Bunlar bütün yer kabuğunu yok edebilecek kadar çok megaton silaha sahiptiler. Atom bombasının kullanılmamış olması bir mucizeydi ancak bu duaım pek uzun sürmeyecek gibiydi.

Şimdi de anlaşılmaz nedenlerden dolayı Çinliler küçük ve yoksul ülkelere tam nükleer kapasiteli elli savaş başlığı ve fırlatma sistemi teklif ediyorlardı. Bedeli iki yüz milyon dolann altındaydı ve kolaylık sağlanabiliyordu.

Bazı araştırmacıların ileri sürdüğü gibi belki de sarsılmış ekonomisinin çökmesini önlemek için artık kullanılmayan silah sistemlerini nakit paraya çevirmeye çalışıyorlardı. Ya da çok daha gelişmiş savaş yöntemleri bulduklarından bu gibi oyuncaklara artık ihtiyaçları kalmamıştı. Uydu vericilerinden gelen radyo dalgalarıyla hipnoz, denetim altına alınması güç viaisler ve panzehirinin yalnızca kendilerinde olduğu yapay hastalıklarla şantaj yaptıkları söylentileri dolaşıyordu. Bu inanılmaz fikirler ya tamamen bir propagandaydı ya da katıksız bir duş Ancak bunları gö-zardı etmek pek akıllıca değildi. Floyd Dün-ya'dan her ayrılışında dönüş zamanı geldiği zaman dünyayı hala yerinde bulup bulamayacağını merak ederdi.

Kabine girdiğinde onu zarif bir hostes karşıladı: "Günaydın Dr Floyd. Ben Miss Simmons. Kaptan Tynes ve yardımcı kaptan pilotumuz Kıdemli Subay Ballard adına gemimize hoşgeldiği-niz demek ıstiyoaım."

Floyd neden hosteslerin robot tur rehberleri gibi konuştuklarını merak ederek, hafif bir gülümsemeyle "Teşekkürler" dedi.

Hostes yirmi kişilik boş kabini işaret ederek "Beş dakika içinde *kalkacağız.* İstediğiniz yere oturabilirsiniz, ancak Kaptan Tynes rampa işlemlerini izlemek isterseniz, ön taraftaki sol koltukta oturmanızı öneriyor."

"Pekala" diyerek kendisine gösterilen yere geçti. Hostes bir süre onunla ilgilendikten sonra kabinin arkasındaki bölmesine geçti.

Floyd yerine oturdu. Emniyet kemerini belinden ve omuzlarından geçirerek takti; çantasını da yanındaki koltuğa bağladı. Az sonra hoparlörden hostesin yumuşak sesi geldi. "Günaydın" dedi Miss Simmons. "Kennedy'den Uzay İstasyonu l'e, 3 Numaralı Özel Uçuş."

Bir tek yolcusu olmasına rağmen bütün işlemleri eksiksiz yerine getirmekte kararlıydı. Hostes anonsuna devam ederken, Floyd gülümsemek-ten kendini alamadı.

"Geçiş süremiz elli beş dakika olacaktır. Maksimum hızlanma oranı iki-gee olacak ve otuz dakika süresince ağırlık sıfırlanacaktır. Lütfen güvenlik ışığı yamncaya dek koltuklarınızı terk etmeyiniz."

Floyd omzunun üzerinden baktı ve "Teşekkür ederim" dedi. Hostes ise ona hafif utangaç ama çekici bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Tekrar arkasına yaslandı ve rahatladı. Hesapladığı kadarıyla bu yolculuk vergi mükelleflerine bir milyon dolardan fazlaya mal olacaktı. Eğer başarısız olursa işinden atılırdı. Ama her *zaman* için üniversiteye dönebilir ve gezegen oluşumu üzerine yarım kalan çalışmalarına devam edebilirdi.

Kaptan, hoparlörden, RT konuşmalarındaki değişmez ancak rahatlatıcı ses tonuyla "Otomatik geri sayım işlemleri başladı" dedi.

"Bir dakika sonra kalkıyoruz."

Her zamanki gibi bu bir dakika bir saatten uzun gelmişti. Floyd etrafını saran ve serbest bırakılmayı bekleyen muazzam güçlerin olduğunun farkındaydı. İki uzay aracının yakıt tanklarında ve fırlatma rampasının güç depolama sisteminde bir nükleer bombanın sahip olduğu enerji sıkıştırılmıştı. Bütün bu güç onu dünyanın sadece iki yüz mil uzağına götürmek için kullanılacaktı

Kalkıştan önce o eski, sinir sistemini alt üst edici BEŞ-DÖRT-ÜÇ-İKİ-BİR-SIFIR yoktu.

"Fırlatmaya on beş saniye kaldı. Derin nefes alırsanız kendinizi daha rahat hissedersiniz."

Psikolojik ve fizyolojik olarak yerinde bir öneriydi. Floyd ciğerlerini oksijenle doldurdu. Fırlatma rampası bin tonluk uzay aracını Atlantik üzerinden fırlattığında, herşeye karşı hazırlıklıydı.

Rampadan ne zaman ayrılıp uçmaya başladık-

lannı tahmin etmek zordu Ancak ne zaman ki roketler şiddetli gurultusunu birdenbire ıkı katına çıkardı, Floyd oturduğu koltuğa daha da gömülmüş olduğunu hissetti ilk aşama motorlarının çalışmaya başladığını biliyordu Pencereden dışarı bakmak istiyordu ancak başını çevırebılmesı için büyük çaba harcaması gerekiyordu Aslında hiç de rahatsız hissetmiyordu kendisini Hızlanma oranının basıncı ve motorların dayanılmaz gurultusu olağanüstü bir uçma sevinci yarattı içinde Kulaklaıı çınlıyor, damarlarında kan daha hızlı dolaşıyor ve Floyd kendini yıllardır hissetmediği kadar canlı hissediyordu Yine gençti işte Bağırarak şarkı söylemek istiyordu Kesinlikle bir sorun yoktu, çünkü onu kimse duyamazdı

Dunya'dan ve sevdiği her şeyden ayrıldığını düşününce birdenbire butun ruh halı değişti Aşağıda uç çocuğu vardı On yıl önce Avrupa'ya yaptığı o ölümcül uçuştan ben çocukları annesizdi (On yıl mı? imkansız[1] *On* yıl ha) Belki de onla! ı düşünerek tekrar evlenmehydı

Basınç ve gurultu birden azalınca *zaman* kavramını neredeyse yitirmiş gibi oldu Kabın hoparlöründen şu ses geldi 'Alt kısımdan ayrılmak üzereyiz işte şimdi"

Hafif bir sarsıntı oldu Floyd o sırada birdenbire NASA'da sergilenen Leonardo da Vmcı'den bir alıntıyı hatırladı

"Büyük Kuş, ırı kuşun sırtında uçarak doğduğu yuvaya şeref getirecek"

Evet, Büyük Kuş, Vıncı'nın hayalının ötesine geçmiş uçuyordu Ve yorgun dostu da Dünya ya doğru kanat çırpıyordu Alttaki boşalmış bolum on bin millik bir kavisle atmosfere girecek, hızla yuvası Kennedy'e inecekti Bir kaç saat içinde bakım görecek yakıtı yenilenecek ve asla ulaşamayacağı o ışıldayan sessizliğe doğru diğer dostlannı goaırmek üzere tekrar hazır hale getirilecekti

Floyd yörüngenin yarısına yakın bir bölümünü aştıklarını ve artık yalnız olduklarını düşünüyordu Hız tekrar arttığında üst bölümdeki roketler ateşlenmiş ve itiş daha düzgün hale gelmişti Aslında normal yerçekiminden fazla bırşey hissetmiyordu Ancak yürümek imkansızdı çünkü 'yukarısı[1] artık kabının onuydu Yerini terkedecek kadar aptal olsaydı, anında arka duvara çarpardı

Biraz rahatsız edici bir hıstı bu çünkü gemi kuyruğunun uzennde duruyor gibiydi Kabının en önünde oturan Hoyd'a göre, butun koltuklar altındaki dik duvara sıralanmıştı Şafak sökmek üzereyken, o bu rahatsız edici görüntüye aldırmamak ıçm elinden geleni yapıyordu

Birkaç saniye sonra kızıl, pembe, sarı ve mavi ışıklar arasından günün güçlü beyazlığına hızla geçtiler Pencereler bu göz kamaştırıcı ışığı azaltmak ıçm oldukça karartılmış olmasına rağmen,

yavaşça kabine süzülen delici güneş ışınları Floyd'un birkaç dakika etrafını görememesine neden oldu. Artık uzaydaydı, ancak yıldızları görebilmesine imkan yoktu.

Elleriyle yüzünü kapadı ve yanındaki pencereden dışarıya bakmaya çalıştı Arkaya doğru yatmış geminin kanadı güneş ışınlarıyla birlikte beyaz ve yakıcı bir metal gibi parlıyordu. Etrafı tamamen karanlıktı ve karanlık yıldızlarla dolu olmalıydı. Ne var ki onları görmesi olanaksızdı.

Ağırlık giderek azalıyordu Gemi yörüngeye girerken, roketler de hız kesmeye başladılar Motorların gürültüsü hafif bir uğultuya, sonra bir tıslamaya dönüştü ve sessizliğe gömüldü Emniyet kemerleri olmasaydı, Floyd yerinden fırlardı. Midesi bulanıyordu. On bin mil yani yarım saat kadar önce kendisine verilen hapların belirtildiği üzere iyi gelmesini umuyordu. Meslek hayatı boyunca ilk kez bir uzay hastalığına yakalanmıştı ve bu da yeterliydi.

Pilotun sesi, kabin hoparlöründen geldiğinde sert ve kendinden emindi. "Lütfen bütün sıfır-gee talimatlarına uyun. Kırkbeş dakika içinde Uzay İstasyonu *Ye* ineceğiz."

Hostes sağda duran birbirine yakın koltukların olduğu dar koridordan yaklaştı. Adımları hafif yüzer gibiydi ve ayaklan tutkala bulanmış gibi isteksizce kalkıyordu yerden Zemin ve tavan boyunca uzanan Velcro halısı üzerindeki açık sarı

çizginin üzerinde yürümeye çalışıyordu. Hah ve ayakkabıların altı diken gibi birbirine geçen sayısız, küçük kancalarla kaplıydı. Serbest düşüşteki bu yürüme hilesi ne yapacağını şaşırmış yolcular için son derece güven vericiydi.

"Çay ya da kahve alır mıydınız, Dr. Floyd" diye sordu hostes hoş bir sesle.

"Hayır, teşekkür ederim" dedi Dr. Floyd gülümseyerek. Bu plastik içme tüplerinden birini emmek zorunda kaldığı zaman, kendini bebek gibi hissediyordu.

Çantasını açıp kağıtlarını çıkartırken, hostes hala endişeyle onun etrafında dolaşıyordu "Dr Floyd, size birşey sorabilir miyim?" Floyd gözlüklerinin üzerinden baktı ve "Elbette" diye karşılık verdi.

Bayan Simmons, kelimelerini dikkatle ölçerek "Nişanlım Tycho'da jeolog ve ben bir haftayı aşkın bir zamandır ondan bir haber alamadım" dedi.

"Bunu duyduğuma üzüldüm. Belki üssünden ayrılmıştır ve bağlantı kurulamıyordur."

Bayan Simmons başını salladı. "Üsten ayrılacağı zaman bana hep bildirirdi. Ve bütün o söylentilerin beni ne kadar endişelendirdiğini tahmin edersiniz. Ay'da salgın olduğu *gerçekten* doğru mu'

"Öyle olsa bile paniğe kapılmak için hiçbir neden yok. 98 yılında değişime uğramış grip virüsü

dolayısıyla olan karantinayı bir düşünün. Birçok insan hastalanmış ama hiç kimse ölmemişti. Gerçekten ancak bu kadarını söyleyebilirim" dedi kararlı bir şekilde.

Bayan Simmons memnuniyetini bildiren bir gülümsemeyle doğruldu:

"Yine de teşekkür ederim Doktor. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Floyd pek içten olmasa da kibarca "Pek rahatsız etmediniz" dedi Sonra umutsuz bir son dakika atağıyla her zamanki birikmiş ve bitmek bilmeyen teknik raporlarına daldı.

Ay'a ulaştığında bu raporları okuyacak vakti olmayacaktı.

8

YÖRÜNGESEL BULUŞMA

Yarım saat sonra pilot anons yaptı: "On dakika içinde bağlantı kuracağı/. Lütfen kemerlerinizi kontrol ediniz."

Floyd söyleneni yaptı ve kağıtlarını kaldırdı, l 'ç yüz mil süren gök yolculuğu boyunca okumak zordu. Uzay aracı, roketlerin bir anda patlamasıyla öne arkaya doğru sarsılırken insanın gözlerini kapatıp rahatlamaya çalışması en iyisiydi.

Bir dakika sonra, sadece birkaç mil ötedeki Uzay istasyonu l'i gördü. İstasyonun üç yüz

metre çapında ve yavaşça dönen disk şeklindeki parlak metal yüzeyi güneş ışığıyla parıldıyordu. Az ötede, aynı yörüngede seyreden kanatları geriye doğru yatık olan Titov-V uzay gemisi ve onun hemen yanında neredeyse bir küre şeklindeki Aries-IB duruyordu. Bu, uzayda rutin işleri yapmak için kullanılan bir araçtı. Her bir kenarındaki dört kısa ve kalın bacağı ay inişi sırasındaki sarsıntıyı emiyorlardı.

Orion III uzay aracı, İstasyon'un arkasından Dünya'run o muhteşem manzarasının göründüğü daha yüksek bir yörüngeden alçalıyordu. Bulunduğu iki yüz millik yükseklikten Floyd, Afrika ve Atlantik Okyanusu'nun büyük bir kısmını görebiliyordu. Her tarafı bulutla kaplı olduğu halde, Altın Sahili'nin mavi-yeşil çizgilerini hala seçebiliyordu.

Üzerinde iniş kollarının bulunduğu Uzay İstasyonu'nun merkez ekseni, şimdi yavaşça onlara doğru yüzer gibi geliyordu. Kendisinden ayrıldığı Istasyon'dan farklı olarak bu eksen, dönmüyordu -ya da daha doğrusu îstasyon'un tam aksi yönünde bir açıyla dönüyordu. Böylece konuk uzay araçları ona kenetlenebiliyor, yolcu ve kargo transferi talihsiz bir kaza olmadan gerçekleştiriliyordu.

Gemi ve İstasyon belli belirsiz bir sarsıntıyla kenetlendiler. Dışarıda metalik sürtünme sesleri ve basınç eşitlenirken havanın çıkardığı ıslığa

benzer sesler duyuluyordu.

Birkaç saniye sonra hava bölmesinin kapısı açıldı. Neredeyse Uzay İstasyonu personelinin üniforması olmuş hafif, dar bir pantolon ve kısa kollu gömlek giymiş bir adam kabine girdi.

"Tanıştığıma memnun oldum Dr. Floyd. Ben İstasyon Güvenliği'nden Nick Miller. Mekik ayrılana dek sizinle ilgilenmekle görevlendirildim."

Tokalaştıktan sonra Floyd hostese döndü ve "Lütfen Kaptan Tynes'a selamlarımı ve bu başarılı uçuş için teşekkürlerimi iletin. Belki eve dönüşte yine karşılaşırız" dedi.

Bir yıldan fazla bir zamandır ağırlıksız bir ortamda bulunmamıştı ve tekrar uzayda yürüme alışkanlığını kazanması biraz zaman alacaktı. Bu yüzden oldukça dikkatli bir şekilde ellerini kullanarak kendini hava bölmesinden dışarıya, Uzay İstasyonu'nun eksenindeki geniş ve yuvarlak odaya itti. Yerleri özel maddelerle kaplanmış ve duvarlarında tutamakları bulunan bir odaydı. Oda, İstasyon'un dönüş hızına eşitlenene kadar dönmeye başladığında, Floyd bu tutamaklardan birini sıkıca kavradı.

Oda hızlandıkça çekim kuvvetinin o belli belirsiz parmaklan onu yakaladı ve Floyd yavaşça yuvarlak duvara doğru sürüklenmeye başladı. Artık sihirli bir şekilde dalgalanmaya başlayan zeminde ayakta durabiliyor, dalgaların içindeki bir yosun gibi ilen geri sallanıyordu. Dönen

İstasyon'un merkezkaç kuvveti onu etkisi altına almıştı. Durduğu yer eksenin yakınında olduğu için bunun etkisi azdı, ancak eksenden uzaklaştıkça etki sürekli olarak artacaktı.

Miller'ı izleyerek merkezi geçiş odasından çıktı ve dönen merdivenlerden indi. Önceleri ağırlığı o kadar azdı ki trabzanlara tutunarak kendini aşağıya doğru itmek zorunda kaldı. Dönen büyük diskin dışındaki kısımda bulunan yolcu salonuna ulaşır ulaşmaz ,normal olarak hareket edebildiği bir ağırlığa kavuştu.

Yolcu salonu, buraya son gelişinden beri değişmiş, birkaç yeni olanak daha eklenmişti. Her zamanki sandalyeler, küçük masalar, lokanta ve postanenin dışında bir kuaför, eczane, sinema salonu ve hediyelik eşya satan bir dükkan açılmıştı. Burada ay ve gezegen manzaralarının fotoğrafları, dialannın yanında Luniks, Rangers ve Surveyors'ın gerçek olduğu garantilenen birkaç görüntü, özenle plastik çerçevelere yerleştirilerek fahiş fiyatla satılıyordu.

"Beklerken size içecek bir şeyler getirmemi ister misiniz" diye sordu Miller ve ekledi "Otuz dakikaya kadar yanaşmış olacağız."

"İki şekerli sade bir kahve içebilirim. Ayrıca telefonla Dünya'yı aramak istiyorum."

"Tabii Doktor. Ben kahvenizi getireyim, telefonlar işte şurada." Pitoresk telefon kulübeleri "ABD BÖLÜMÜNE

HOŞGELDİNİZ" VE "SOVYET BÖLÜMÜNE HOŞ-GELDİNİZ" levhalarının bulunduğu iki girişli bariyerden yalnızca birkaç metre ötedeydi. Bunların altlarında İngilizce, Rusça, Çince, Fransızca, Almanca ve İspanyolca bazı duyumlar vardı:

"LÜTFEN ŞUNLARI HAZIR BULUNDURUN:

Pasaport, vize, sağlık raporu, geçiş izni belgesi, ağırlık belgesi."

Bariyerleri geçer geçmez hangi ülkeden gelmiş olurlarsa olsunlar, bütün yolcuların tekrar aynı yerde toplanması hoş bir semboldü. Yapılan ayrım ise sadece idari amaçlıydı.

ABD'nin Alan Kodu'nun hala seksen bir olup olmadığını kontrol ettikten sonra, Floyd on iki haneli ev numarasını tuşladı. Çok amaçlı plastik kredi karlını makinedeki yerine taktı ve otuz saniye içinde Dünya ile temasa geçti.

Şafağın sökmesine daha birkaç saat olduğu için Washington hala uyuyordu. Ancak kimseyi rahatsız etmeyecekti. Hizmetçi, sabah kalktığında kayıt cihazındaki mesajı dinleyebilirdi.

"Miss Flemming, ben Dr. Floyd. Bu kadar acele ayrılmak zorunda kaldığım için üzgünüm. Büromu arayıp arabamı Dulles Havaalanı'ndan almalarını söyleyebilir misiniz? Anahtar, Uçuş Kontrol Amiri Mr. Bailey'de. Daha sonra Chevy Chase Şehir Klübünü arayıp, sekretere gelecek haftaki tenis turnuvasına *katılamayacağımın* kesinleştiğini bildirmenizi rica ediyoaım. Özürleri-

mi iletin çünkü korkarım bana güveniyorlardı. Ayrıca Downtown Elektronik'i arayın ve çalışma odamdaki video Çarşamba'ya kadar tamir edilmezse, o lanet olası şeyi geri alabileceklerini söyleyin." Bir süre soluklanmak için sustu ve orada olmayacağı günler boyunca doğabilecek diğer aksaklıkları ve sorunları düşünmeye çalıştı.

"Eğer para sıkıntınız olursa, büromu arayın. Onlar bana acil mesajları iletebilirler, ancak ben cevap veremeyecek kadar meşgul olabilirim. Çocuklara sevgilerimi iletin ve onlara elimden geldiğince çabuk döneceğimi söyleyin. Lanet olsun, karşılaşmak istemediğim birini gördüm. Mümkün olursa Ay'dan ararım. Hoşçakalın."

Floyd telefon kulübesinden uzaklaşmaya çalıştı ancak çok geçti. Floyd'u çoktan farketmişti. Sovyet Bölümü çıkışından, SSCB Bilim Akademisi üyesi Dr. Dimitri Moisewitch ona doğru geliyordu.

Dimitri Floyd'un en iyi arkadaşlanndan biriydi. İşte tam da bu yüzden, burada şimdi konuşmak istediği son kişiydi.

9
AY MEKİĞİ

Rus astronom sarışın, uzun boylu ve zayıf bırıydı Yüzünde tek bir kırışık olmayışı onun elli beş yaşında olduğu gerçeğini yalanlıyordu Son on yılını Ay'ın en uzak tarafında ıkı bin millik bir kaya kütlesiyle Dunya'nın elektronik yoğunluğundan koaman dev radyo gözlem evini inşa etmekle geçirmişti

Sertçe tokalaşarak "Selam Heywood" dedi "Ne kadar da küçük bir evren değil mı' Nasılsın' Sevimli çocukların nasıl"

"Biz iyiyi? dedi Floyd samımı bir sesle, ancak aklı başka yerdeydi "Sık sık geçen yaz sizinle geçirdiğimiz güzel günlerden bahsediyoruz " Daha içten konuşamadığı ıçm çok üzgündü Dımıt-rı nın Dunya'ya yaptığı ziyaretlerin birinde onunla Odessa da bir haftalık tatil yapmışlardı

Ya sen' Umarım yukarı gıdıyorsundur ha" diye sordu Dimim

Şey, evet Yarım saat içinde kalkıyoruz Mr Milleri tanıyor musun"

Güvenlik Görevlisi uygun bir uzaklıkta, elinde kahve dolu bir plastik bardak ile bekliyordu

Tabu tanıyoaım Ama *lütfen* ehnızdekını bırakın Mr Miller Bu, Dr Floyd'un iyi bir içki içmek ıçm son şansı, bunu harcamayalım Hayır ısrar ediyorum

Dımıtrı'yı takıp ederek ana salondan gözlem evi bölümüne geçtiler Az sonra loş ışıkların altında hareket eden yıldızların panoramasını seyrediyorlardı Uzay istasyonu l, dakikada bir dönüş yapıyordu Bu vavaş donusun oluşturduğu merkezkaç kuvveti Ay'ınkıne eşit, yapay bir yerçekimi yaratıyordu Keşfedilen bu olay, Dunya'nın yerçekımıyle, yerçekimsiz ortam arasında iyi bir uzlaşmaydı Dahası, Ay'a alışmış yolcuların yerçekimsiz ortama uyum sağlamalarına şans tanıyordu

Neredeyse görünmeyen pencerelerin dışında Dünya ve yıldızlar sessizce geçit torenlennı yapıyorlardı O sırada, Istasyon'un o yüzü güneşe donuk değildi Öyle olsaydı, salon güneş ışığıyla kavrulacağından, dışarı bakmak mümkün olmayacaktı Bu haliyle, Dünya nın parıltısı gökyüzünün yansını ısıtıyor ve en parlak yıldızlar dışında hepsim yutuyordu

Ancak istasyon, Dünya nın geceyi yaşayan tarafına doğru yörüngesini izlerken, Dünya ışıltısını kaybetmeye başladı Birkaç dakika sonra şehir ışıklarının pırıltısının goaılebıldığı büyük, karanlık bir yuvarlağa dönüşecekti Ve gökyüzü yıldızlara kalacaktı

Dımıtn ilk kadehini çabucak bitirmiş ve ikincisini yudumlarken "Şimdi ABD bölümündeki salgın söylentileri de neyin nesi' Bu yolculuk sırasında oraya gitmek istedim *Hayır Profesör*

Üzgünüz ama bir sonraki emre kadar orası sıkı bir karantinaya alındı' dediler. Herşeyi denedim ancak yaran olmadı. Şimdi *sen* anlat bakalım, neler oluyor" dedi.

Floyd içinden homurdandı. İşte yine başlıyoruz. Ay'a giden şu mekiğe ne kadar çabuk binersem, o kadar çok mutlu olacağım, diye düşündü

"Karantina tamamen bir güvenlik önlemi" dedi dikkatle. "Önemli bir şey olup olmadığından bile emin değiliz, ama şansa bırakmamamız gerekiyor."

"Peki ama hastalık *neymiş?* Belirtileri nelermiş? Dünya dışı birşey olabilir mi? Bizim sağlık hizmetlerimizden yardım ister misiniz?"

"Üzgünüm Dimitri. Şu aşamada *lıiçbir şey* söylemememiz emredildi. Teklifin için teşekkürleı ama biz halledebiliriz."

Moisewitch pek ikna olmamışçasına "Hımmm" dedi.

"Senin, yani bir astronomun Ay'daki salgını araştırmak için oraya gönderilmesi bana biraz tuhaf geliyor."

"Ben eski bir astronomum. Gerçek bir araştırma yapmayalı yıllar oldu. Şimdi ise bilim uzmanıyım; bu da *herşey* hakkında hiçbir şey bilmediğim anlamına gelir,"

"O halde T.M.A.-1'in ne anlama geldiğini de biliyorsundur?"

Miller içkisini içerken boğulacak gibi oldu;

ancak Floyd daha sakindi Eski arkadaşının gözlerinin içine baktı ve sakince "T.M A.-l mi dedin? Ne garip bir ifade bu? Nereden duydun?"

"Boşver" dedi Rus "Beni kandıramazsın. Ancak beceremeyeceğin bir işe kalkışırsan çok geç olmadan yardım isteyeceğini umarım."

Miller imalı bir şekilde saatine baktı.

"Binmek için beş dakikamız var, Dr. Floyd" dedi. "Sanırım gitsek iyi olacak."

Daha yirmi dakikaları olduğunu bildiği halde Floyd aceleyle ayağa kalktı. O kadar hızlı hareket etti ki, altıda birlik yerçekimini unutuverdi. Neyse ki tam zamanında masaya tutundu da uçmaktan kurtuldu.

"Sem görmek güzeldi Dimitri" dedi ancak pek içten değildi. "Dünya'ya giderken iyi bir yolculuk geçirirsin umarım. Geri döner dönmez seni ararım "

Salonu terkedip ABD bariyerinde durduklarında Floyd "Oh! Ucuz atlattık. Beni kurtardığınız için teşekkürler" dedi.

"Biliyorsunuz Doktor" dedi Güvenlik Görevlisi, "Umarım haklı değildir"

"Ne konuda haklı olmamasını umuyorsun?"

"Beceremeyeceğimiz bir işe kalkışmak konusunda..."

"Ben de bunu anlamak için buradayım" dedi Floyd kararlı bir tavırla.

Kırk beş dakika sonra Aries-lB ay taşıyıcısı

Istasyon'dan ayrıldı Dunya'dan kalkışta yaşanan şiddet ve guaıltuden eser yoktu Yalnızca alçak itiş güçlü plazma jetleri çok uzaklarda elektrikli sıvılarını patlatırken belli belirsiz bir ıslık sesi duyuldu Hafif kalkış on beş dakikadan fazla surdu ve dengeli hızlanma oranı kabinde hareket etmeyi engellemeyecek hızdaydı Ancak kalkış tamamlandığında gemi Istasyon'la birlikte olduğundakı gibi Dünya ile bağlantılı değildi artık Yerçekiminden kurtulmuş kendi yörüngesinde güneşin etrafında donen özgür ve bağımsız bir gezegene dönüştü

Floyd'un tek bulunduğu kabın otuz kışı için hazırlanmıştı Etrafındaki butun o boş koltuklan görmek erkek ve kadın hosteslerin üstüne üstlük pilotun, yardımcı pilotun ve ıkı mühendisin ona karşı olan ilgisi oldukça garipti ve kendim yalnız hissettirdi Floyd tarihte bu kadar ayrıcalıklı bir hizmet daha gören bin olduğundan şüpheliydi ve gelecekte de herhangi birine böyle davı anılması pek olası değildi Pek tanınmış olmayan papalardan bu mm kinik sözlerini hatırladı 'Ee madem Papalık bizde şimdi tadını çıkaralım " Evet Floyd da yolculuğun tadını çıkaracak ve ağırlıksız olmanın verdiği coşkuyu tadacaktı Yerçekiminin kaybıyla en azından bir sure sıkıntılarından kurtulmuştu Binleri bir zamanlar, uzayda insan dehşete düşebilir ama endışelene-mez demişti Bu kesinlikle doğruydu

Erkek hostesler yirmi beş saatlik yolculuk boyunca onun yemek yemesini sağlamaya kararlıydılar Sürekli getirilen istemediği yemeklerden kendini koruyordu Eski astronotların kotu önsezilerinin aksine, sıfır yerçekımında yemek yemek sorun değildi

Dalgalı bir denizde gemi yolculuğundaymış gibi, tabakların üzerine tutturulduğu sıradan bir masada oturuyordu Butun yemeklerde biraz ya-pışkanımsı bir madde vardı, böylece yiyecekler uçup kabinde dolaşamıyorlardı Bir pirzola koyu bir sos sayesinde tabağa yapışık kalıyor, salata ise yapışkan bir kanşımla kontrol altında tutuluyordu Biraz beceri ve dikkatle güvenli bir şekilde üstesinden gelinemeyecek yemek yok gibiydi Yasak olan tek şey sıcak çorbalar ve aşırı derecede kırıntılı çöreklerdi Tabu ki içecekler ayn bir sorundu Butun sıvılar sıkılabilir plastik tüplerle içilebilirdi

Adları anılmayan ama kahraman gönüllülerden bu kuşak, araştırmaları sonucu bir tuvalet tasarlamışlardı Şimdi ise tuvaletler aşağı yukarı kusursuzdu Floyd burayı serbest düşüş başladıktan sonra inceledi Kendim sıradan bir uçak tuvale-tındekı herşeyın bulunduğu küçük bir bölmede buldu Ancak burası gözü oldukça rahatsız eden kırmızı bir ışıkla aydınlatılmıştı Kocaman harflerle şöyle bir duyuru asılmıştı

"ÇOK ÖNEMLİ' RAHATINIZ İÇİN AŞAĞIDAKİ

TALİMATI DİKKATLE OKUYUNUZ"

Floyd oturdu (ağırlıksız ortamda olduğu halde, insan oturmaya çalışıyordu) ve uyarıyı birkaç kez okudu Son yolculuğundan ben hiçbir değişiklik yapılmadığından emin olunca, BAŞLATMA düğmesine bastı

Kendisine yakın bir yerde, elektrikli bir motor çalışmaya başladı ve Floyd hareket ettiğini hissetti Talimatlara uyarak gözlerini kapadı ve bekledi Bir dakika sonra yumuşak bir zil sesi duydu ve etrafına baktı

Işık, gözü rahatsız etmeyen, beyaza yakın bir pembeye dönüşmüştü Ancak daha önemlisi, yine yerçekımlı ortamdaydı Belli belirsiz bir titreşimden bunun, butun tuvalet bölümünün atlıkarınca gibi dönmesiyle oluşan yapay bir yerçekimi olduğu açıktı Floyd bir parça sabun aldı ve yavaşça düşmesini seyretti Merkezkaç kuvvetinin normal yerçekiminin dörtte bin kadar olduğuna karar verdi Ancak bu kadarı bile, herşeyın doğru yönde hareket edebilmesi ve istenilen yere boşaltılması için yeterliydi

ÇIKIŞ İÇİN DURDURMA düğmesine bastı ve tekrar gözlerini kapadı Dönüş a/aldıkça ağırlık da giderek azalmaya başladı Zil ıkı kez çaldı ve kırmızı uyarı ışığı tekrar yandı Kapı, çabucak kendini dışarı atıp halısına tutunduğu kabine geçmek için doğru konumda kilitlendi Ağırlıksız ortamda olmak yeni olmaktan çıkmıştı Ayağında

normal yürümesini sağlayan Velcro ayakkabılar olduğu için memnundu

Oturup bırşeyler okumaktan başka yapacak bir şeyi olmamasına rağmen, vaktini değerlendirmek için yapacağı birkaç şey bulmuştu Resmi raporlar, taslaklar ve tutanaklardan sıkıldığında, büyük dosya kağıdı boyutundaki haber bloknotunu geminin bilgi devrelenne bağlayıp Dünya dan son haberlere göz atabilirdi Dünya nın en büyük gazetelerim teker teker çağırabilirdi En önemlilerinin kodlarını ezbere biliyordu, bu yüzden bloknotunun arkasındaki listeye bakmasına gerek yoktu Gösterim biriminin kısa sureli hafızasını açarak, on sayfayı açık tutabilir, bu sırada başlıklara ve ilgilendiği konulara gozatabılırdı Her bı-rımn kendine ait ıkı haneli bir kodu vardı Bunları tuşladığında posta pulu büyüklüğündeki bir dikdörtgen, tüm ekranı kaplayıncaya dek genişler ve Floyd bunu rahatlıkla okuyabilirdi Bu işlemi bitirdiğinde, ana sayfaya gen dönebilir ve daha detaylı araştırma ıçm yeni bir konu seçebilirdi

Floyd bazen haber-bloknotunun ve onun ardındaki müthiş teknolojinin insanoğlunun kusuısuz iletişim arayışında attığı son adım olup olmadığını merak ediyordu Uzay derinliklerinde, saatte binlerce mil hızla Dunya'dan uzaklaşıyordu ama yine de birkaç mılı-sanıye içinde istediği herhangi bir gazetenin başlığını görebiliyordu

(Tabii ki elektronik çağında *'gazete'* kelimesi anakronik bir sarkmaydı). Metin her saat başı otomatik olarak değiştiriliyordu. Sadece İngilizce olanı okumakla bile, bir insan haber uydularından gelen ve her an değişen bilgi akışını özümsemeye çalışmak dışında hiçbir şey yapmasa dahi, bunun için bir ömür harcayabilirdi.

Sistemin daha fazla nasıl geliştirilebileceğini ve daha kullanışlı hale getirilebileceğini hayal etmek zordu. Ama er geç, Caxton ve Gutenberg'e inanılmaz gelecek haber-bloknotu da tarihe karışacak ve yerini en az onun kadar inanılmaz olan icatlara bırakacak, diye düşünüyordu Floyd.

Bu küçük elektronik başlıkları taramanın sık sık çağrıştırdığı bir başka düşünce vardı. İletişim yöntemleri daha mükemmel hale geldikçe, içeriği daha önemsiz, bayağı ve can sıkıcı gibi görünüyordu. Kazalar, suçlar, doğal ya da insan eliyle olan felaketler, tehditler ve çatışmalar, iç karartıcı başyazılar. . Atmosfere yayılan milyonlarca kelime hala bunlarla ilgiliydi. Ama Floyd yine de bunların bütünüyle kötü olup olmadığını merak ediyordu. Uzun zaman önce Ütopya gazetelerinin iyice sıkıcı hale geldiğine kanaat getirmişti.

Kaptan ve mürettebatın diğer üyeleri zaman zaman kabine gelip onunla biraz sohbet ediyorlardı. Ayrıcalıklı yolcularına oldukça saygılı davranıyorlardı. Floyd'un görevini çok merak ediyorlardı ancak soru sormayacak kadar da

naziktiler, hatta ima dahi etmiyorlardı.

Yalnızca küçük sevimli hostes kız onun yanında tamamiyle rahat hareket edebiliyordu. Floyd kızın Bali'li olduğunu hemen farketti. Kız hala büyük bir bölümü mahvedilmeden kalabilen bu adanın güzellik ve gizeminin bir kısmını atmosferin ötesine taşıyordu. Bütün yolculuğu boyunca yaşadığı en garip ve en büyüleyici anısı kızın sıfır yerçekimi olan bir ortamda arka planda giderek küçülen mavi-yeşil Dünya manzarasının büyüleyici güzelliği önünde yaptığı klasik Bali dans figürleriydi.

Uyku zamanı gelip ana kabin ışıklan söndürüldüğünde Floyd boşlukta sürüklenmesini önlemek için kollarını ve bacaklarını esnek şeritlerle bağladı ve uykuya daldı. Rahatsızlık verici bir durum gibi görünse de, içine yumuşak maddeler koyulmamış koltuğu yerçekimsiz ortamda Dün-ya'daki en konforlu yataktan daha rahattı.

Kendini bağladıktan sonra Floyd çabucak uykuya daldı Bir kez uyandı; ancak yarı bilinçli bir halde bulunduğu garip ortamdan dolayı afalladı. Bir an için loş ışıklı bir Çin fenerinin tam ortasında olduğunu sandı. Kabinin diğer bölmelerinden sızan belli belirsiz ışık bu izlenimi veriyordu. Sonra kendi kendine sertçe "Hadi oğlum, uyu artık. Bu sadece sıradan bir ay mekiği" demesi büyük başarıydı. Uyandığında Ay gökyüzünün yansını yutmuştu

ve fren manevraları başlamak üzereydi.Yolcu bölümünün kıvrımlı duvarlarındaki geniş açılı pencerelerden, artık yaklaşan yerküre değil, gökyüzü görünüyordu. Kabine geçti bu nedenle. Burada arkayı gösteren TV ekranlarından inişin son aşamalarını seyredebilirdi.

Giderek yakınlaşan Ay dağlan, Dünya'dakilerden tamamen farklıydı. Ne baş döndürücü kar tabakaları, ne yeşillik, ne bitki örtüsü ne de hareketli bulutların oluşturduğu taçları vardı Ne var ki keskin ışık ve gölge kontrasttan onlara özgü garip bir güzellik veriyordu. Dünya'daki estetik kuralları burada geçersizdi. Bu dünya, geçip giden Buzul Çağlan, hızla yükselip alçalan denizleri, şafaktan önceki sisler gibi dağılan sıradağla-rıyla genç ve yeşil Dünya'nın bilemeyeceği, ölçülemeyecek kadar uzun bir zaman dilimi boyunca, Dünya'daki güçlerden bambaşka güçlerle oluşturulmuş ve şekillendirilmişti. Yaşı kavramla-mazdı, ama ölüme gelince Ay ölmemişti çünkü şimdiye kadar hiç yaşamamıştı.

Alçalan gemi gece ile gündüzü ayıran çizginin neredeyse üzerindeydi. Hemen aşağıda uzunlu kısalı gölgeler ve ağır ağır söken ay şafağının ilk ışıklarını yakalayan parlak ve yalnız zirvelerin oluşturduğu bir karmaşa vardı. Akla gelebilecek bütün elektronik aletlere rağmen, iniş yapılamayacak kadar korkunç bir yerdi. Ancak yavaş yavaş buradan uzaklaşarak, Ay'ın geceyi yaşayan

tarafına ulaştılar.

Gözleri loş ışığa alıştığında, Floyd geceyi yaşayan yerin tamamen karanlık olmadığını farketti. Hafif bir ışık tepeleri, vadileri ve düzlüklerin açıkça görülebilmesini sağlıyordu. Ay'dan daha büyük bir "ay" olan Dünya parlaklığıyla aşağısındaki bu toprakları aydınlatıyordu.

Kontrol panelinde, radar ekranlarının üzerindeki ışıklar yanıp sönüyor, giderek yakınlaşan Ay'ın uzaklığını ölçen bilgisayar göstergelerinde-ki rakamlar sürekli değişiyordu. Jet motorları yavaş ama düzenli bir şekilde hız kesmeye başladığında, Ay'a ulaşmalarına bin milden biraz fazla kala ağırlık tekrar kazanıldı. Ay'ın yavaşça bütün gökyüzünü kaplaması yüzyıllar sürmüş gibiydi. Güneş ufukta kayboldu ve *en* sonunda büyük bir krater bütün görüş alanını kapladı Mekik Ay'ın merkezi zirvesine doğru düşüyordu ve Floyd aniden bu zirvelerden birinin yakınında düzenli bir ritimle yanıp sönen parlak bir ışık farketti. Bu, Dünya'daki bir havaalanının gönderdiği bir işaret ışığı olabilirdi. Boğazında bir şeyin düğümlendiğini hissederek ona baktı. Bu insanoğlunun Ay'da güvenle ayağını basacağı başka bir yer kurduğunun kanıtıydı.

Krater o kadar çok büyümüştü ki yükseltileri ufkun gerisinde kalıyor ve içinde oraya buraya serpilmiş olan daha küçük kraterlerin gerçek boyutu algılanmaya başlıyordu. Binlerce mil

uzaklıktan, uzayın derinliklerinden bakıldığında oldukça küçük görünen bazıları, bütün kentleri yutacak büyüklükteydi.

Otomatik kontrol altında olan mekik, yıldızların aydınlattığı gökyüzünde, yarıdan fazlası parlak olan büyük Dünya'nın aydınlattığı çorak topraklara doğru kayıyordu.Jet motorlarının uğultusu ve kabindeki elektronik bip seslerini bastıran bir ses duyulmaya başladı

"Clavius Kontrol'den Özel Uçuş 14'e. İyi gidiyorsunuz. Lütfen ellerinizi kullanarak iniş takım kilidi, hidrolik basınç ve darbe yastığının şişkinliğini kontrol edin"

Pilot birkaç düğmeye bastı ve yeşil ışıklar yanıp söndü. "Bütün el kontrolleri tamamlandı, iniş takım kilidi, hidrolik basınç, darbe yastığı tamam" diye karşılık verdi pilot.

Ay'dan gelen "Onaylandı" yanıtı üzerine, mekik başka konuşma yapılmadan inişini sürdürdü Ancak yine de birkaç konuşma oluyordu. Yavaş düşünen yaratıcılarından bin kat daha hızlı iletişim kurabilen makineler birbirlerine gönderdikleri karşılıklı sinyallerle konuşmalarını sürdürüyorlardı.

Bazı dağ zirveleri mekiğin üzerinden yüksel-" meye başlamıştı. Yer yalnızca birkaç bin fit aşağıdaydı işaret ışığı alçak binalar ve garip araçlar arasında parlak bir yıldız gibi düzenli bir şekilde yanıp sönüyordu. İnişin son aşamasına gelindi-

ğinde, jet motorları hızlı bir tempoyla garip sesler çıkararak inişin son ince ayannı yaptılar.

Birdenbire, dönerek yükselen bir toz bulutu herşeyi kapladı. Jet motorlan son bir hamle yaptı ve mekik, yanından ufak bir dalga geçen bir kayık gibi yavaşça sallandı. Floyd'un etrafını saran sessizliğe ve vücudunu yakalayan zayıf yer-çekimine alışabilmesi birkaç dakika aldı.

Bir günden az bir süre içinde, insanoğlunun iki bin yıldır hayal ettiği inanılmaz yolculuğu neredeyse hiçbir sorun yaşanmadan tamamlamıştı. Normal ve sıradan bir uçuştan sonra, Ay'a inmişti.

10

CLAVİUS ÜSSÜ

Yüz elli millik çapı ile Clavius, Ay'm görülen yüzündeki ikinci büyük kraterdir. Güney Dağlık Bölgesi'nin ortasında bulunur. Oldukça yaşlıdır; yüzyıllar süren volkanik faaliyetler ve meteor yağmurları duvarlarında derin izler bırakmış ve yüzeyi çiçek bozuğu gibi çukurlarla doludur. Krater oluşumunun son döneminden bu yana -ki hala astroid bölgesinden gelen kaya parçaları daha içteki gezegenlere çarpmaktadır- burası yarım milyar yıldır huzuru tanımaktadır.

Şimdi ise yüzeyinde ve yeraltında, yeni ve garip faaliyetler oluyordu, çünkü insanoğlu burada,

Ay'da, ilk kalıcı üssünü kuruyordu. Clavius Üssü acil bir durumda kendi kendine varlığını sürdürebilirdi. Yaşamak için gerekli olan herşey buradaki kayaların ezilmesi, ısıtılması ve kimyasal işlemlerden geçirilmesiyle elde ediliyordu. Hidrojen, oksijen, karbon, nitrojen, fosfor ve diğer birçok element, eğer doğru yerde aranırsa, Ay'da bulunabiliyordu.

Üs, kapalı bir sistemdi; hayatın tüm kimyasal maddelerini yeniden dönüştüren, çalışan küçük bir Dünya modeli gibiydi. Atmosfer, Ay yüzeyinin hemen altına gömülmüş, büyük, yuvarlak bir oda şeklindeki 'sera'da arıtılıyordu. Geceleri yoğun ışıklar, gündüzleri ise filtreden geçmiş güneş ışınları ile yüzlerce dönüm yeşil bodur bitki, ılık ve nemli atmosferde yetişebiliyordu. Bunlar havayı yeniden oksijenle doldurmak ve yan ürün olarak besin elde etmek amacıyla özel bir değişime tabi aıaılarak yetiştirilen bitkilerdi.

Kimyasal işlem sistemleri ve su yosunları kültürü ile daha çok besin uretilebiliyordu. Metrelerce şeffaf plastik tüpün içinde dolaşan, küle benzeyen yeşil bir madde ağzının tadını bilen birinin pek hoşuna gitmezdi; biyokimyagerler bu küfü sadece bir uzmanın, gerçeğinden ayırdedebilece-ği pirzola ve bifteğe dönüştürebilirlerdi

Üssün personeli, Dünya'dan ayrılmadan önce titizlikle seçilmiş ve sıkı bir eğitimden geçirilmiş bin yüzü erkek, altı yüzü kadın bilim adamı ve

teknisyenden oluşuyordu. Ay'da yaşam, artık eski günlerdeki gibi güçlükler, olumsuz koşullar ve her an ortaya çıkabilen tehlikelerden hemen hemen kurtulmuştu, ancak hala psikolojik olarak yıpratıcıydı ve kapalı yer korkusu olanlar için pek uygun değildi. Sert kaya ya da sıkıştırılmış lavlardan geniş bir yeraltı üssü oluşturmak hem çok pahalı hem de zaman alıcı bir iş olduğundan, standart bir 'tek kişilik modül' sadece 1.8 metre genişliğinde, 3 metre uzunluğunda ve 2.4 metre yüksekliğinde bir odaydı.

Her oda güzel bir şekilde döşenmişti; öyle ki açılıp kapanan kanepesi, televizyonu, küçük müzik seti ve görüntülü telefonuyla lüks bir motel odasını andırıyordu Dahası, basit bir iç mimari hilesiyle, düğmeye basıldığında yekpare duvarlardan biri gerçeğine yakın Dünya görüntüleri sunuyordu. Sekiz görüntü seçeneği vardı.

Bu lüks tarz, Üsse özgüydü ancak Dünya'da yaşayanlara bunun gerekliliğim açıklayabilmek bazen güç oluyordu. Clavius'taki her erkek ve kadın personelin eğitimi, ulaşımı ve barındırılması tam yüz bin dolara mal oluyordu. Ancak zihin sağlıklarını sağlamak için biraz daha harcamaya değerdi. Bu, sanat için sanat değil, akıl sağlığı için sanattı.

Üsteki -ve genel olarak Ay'daki- yaşamın cazip yanlarından biri hiç şüphesiz insanı iyi hissettiren düşük yerçekimiydi. Tabii bunun da tehlikeleri

vardı ve Dünya'dan gelen birinin yerçekimine alışması birkaç haftayı buluyordu. İnsan bedeni Ay'da tamamen yeni bir dizi refleks öğrenmeliydi. İnsanoğlu ilk kez kütle ile ağırlık arasındaki farkı algılayabiliyordu.

Dünya'da doksan kilo olan bir insanın Ay'da sadece 15 kilo geldiğini farketmesi epey mutluluk verici olabilir. Sabit bir hızla düz bir şekilde yürüdüğünde, insan kendini yüzüyormuş gibi hissedebilir. Ancak yön değiştirmeye, köşelerden dönmeye ya da durmaya çalıştığında, hala doksan kiloluk kütle veya süreduruma sahip olduğunu fark edecektir. Çünkü ister Dünya'da, ister Ay'da, isterse Güneş'te ya da uzay boşluğunda olsun bu ağırlık sabittir ve değiştirilemez. Bu yüzden Ay'da yaşamaya tamamen alışılmadan önce, her cismin, gerçek ağırlığının altı katı oranında yavaş hareket ettiğinin öğrenilmesi gerekiyordu. Bu da ancak sayısız çarpışma ve sert darbeler atlatıldıktan sonra öğrenilirdi ve çoktan beri Ay'da yaşayanlar, yeni gelenler ortama alışana dek onlardan uzak dururlardı.

Clavius Üssü atölyeleri, büroları, depolan, bilgisayar merkezi, jeneratörleri, garajı, mutfağı, laboratuarları ve besin işlem santraliyle minyatür bir Dünya'ydı. Ancak ıronik biçimde, bu yeraltı imparatorluğunun inşasında kullanılan birçok teknik, Soğuk Savaş'ın son elli yılı boyunca geliştirilmişti.

Geliştirilmiş füze üretimi sitesinde çalışmış herhangi biri, Clavius üssünde kendi evinde gibi hissedebilirdi Yeraltı yaşam tarzı, gerekli araçlar ve vahşi çevreye karşı korunma yolları Ay'da da aynıydı. Ancak burada bunlar barış amaçlı kullanılırdı. En sonunda on bin yıl sonra insanoğlu savaş kadar heyecan verici birşey bulmuştu. Ne yazık ki bütün uluslar henüz bu gerçeğin farkına varamamışlardı.

İnişten önce müthiş büyük görünen dağlar, dik kıvrımları olan Ay ufkunun altında gizemli bir şekilde gözden kaybolmuşlardı. Uzay aracı, Dünya'nın eğik ışığıyla aydınlanan geniş ve gri bir düzlükte duruyordu. Gökyüzü tabii ki kapkaraydı; ancak gözler yüzeyin pırıltısından korunmadığı takdirde yalnızca en parlak yıldızlar ve gezegenler görülebiliyordu.

Vinçler, ağır yük asansörleri, bakım kamyonları gibi birçok garip araç Aries 1B uzay gemisine doğru ilerliyordu. Bu araçların bazıları otomatik, bazıları ise küçük basınç kabinlerindeki sürücüler tarafından kullanılan araçlardı. Ancak birçoğu balon tekerlekler ile hareket ediyorlardı. Çünkü geniş düz arazi hiçbir ulaşım zorluğu yaratmıyordu. Bunun yanında bir tankerin, Ay'da ulaşım için en iyi çok-amaçlı araç olduğunu kanıtlayan garip, esnek tekerlekleri vardı. Her biri bağımsız olarak yükselip alçalan ve daire biçiminde düzenlenmiş bir dizi düz tabaka vardı.

Esnek-tekerler, kendisinden üretildiği paletli traktörün birçok avantajlarına sahipti. Bunlar şeklini ve çapım üzerinde hareket ettiği araziye göre ayarlayabilir ve paletli traktörden farklı olarak, birkaç bölümü eksik olsa bile çalışmaya devam edebilirdi.

Kalın bir fil hortumuna benzeyen uzatma tüpünün takılı olduğu küçük bir otobüs şimdi uzay *aracına doğru* istekli bir şekilde ilerliyordu. Birkaç saniye sonra dışarıdan darbe ve sarsıntı hissedilmeye başladı. Daha sonra bağlantı sağlandığında ve basınç eşitlendiğinde havanın tıslaması duyuldu. Hava bölmesinin iç kapısı açıldı ve karşılama heyeti içeriye girdi.

Heyetin başında Güney Eyaleti yöneticisi Ralph Halvorsen bulunuyordu. Güney Eyaleti sadece üssü değil, onun için çalışan bütün araştırma kollarını da içine alıyordu. Onun yanında, Floyd'un daha önceki ziyaretlerinden tanıdığı, hafif kır saçlı bir jeofizikçi olan yetkili bilim adamı Dr. Roy Michaels da vardı. Ayrıca birçok üst düzey bilim adamı ve yönetici vardı. Floyd'u sıkıntılarından kurtulmak üzere olmanın verdiği rahatlık içinde saygıyla selamladılar. Üst düzey yöneticiden en alt rütbedekine kadar hepsinin endişelerinin birazını hafifletmek için sabırsızlandıkları açıktı.

"Bizimle olduğunuza çok sevindik Dr. Floyd" dedi Halvorsen. "Yolculuğunuz iyi geçti mi?"

"Mükemmeldi" diye karşılık verdi Floyd. "Daha iyisi olamazdı. Mürettebat bana çok iyi baktı."

Otobüs uzay aracından uzaklaşmaya başladığında nezaketin gerektirdiği her zamanki kısa konuşmalardan birini yaptılar ancak söze dökülmeyen bir anlaşma ile kimse onun ziyaretinin amacından bahsetmedi. İniş alanından üç yüz metre kadar yol aldıktan sonra, otobüs büyük bir tabelanın önünde durdu-.

CLAVIUS ÜSSÜNE HOŞGELDİNİZ
ABD UZAY MÜHENDİSLİĞİ A.Ş.
1994

Otobüs daha sonra bir geçitten geçerek hızla yeraltına indi. Önlerinde büyük bir kapı açıldı ve arkalarından kapandı. Aynı şey ikinci ve üçüncü defa oldu. Son kapı da kapandığında hava şiddetli bir şekilde uğuldamaya başladı. Bir kez daha atmosfere, üssün açık alanına çıkmışlardı.

Boaı ve kablolarla döşenmiş, ritmik darbe ve gümbürtülerin yankılandığı tüneldeki kısa bir yürüyüşten sonra yönetim bölgesine ulaştılar. Floyd kendini yeniden daktilolan, büro bilgisayarları, asistan kızlar, duvar haritaları ve çalan telefonlarıyla tanıdık bir ortamda buldu. Üzerinde 'MÜDÜR' yazılı kapının önünde durduklarında, Halvorsen diplomatik bir sesle "Dr. Floyd ve ben, birkaç dakika içinde toplantı salonunda olacağız" dedi.

Diğerleri başlanın sallayıp onayladıktan sonra koridordan aşağı doğru yürüdüler Ancak Halvorsen, Floyd'u bürosuna sokmadan önce birden kapı açıldı ve küçük bir karaltı Mudur'e doğru atıldı

'Baba[1] Yukarıya çıkmışsın Ama beni de alacağına *sozvermıştm"*

Tamam Dıana" dedi Halvorsen, sabırsız ama şefkatli bir sesle "Mümkün olursa götürebileceğimi söylemiştim yalnızca Ancak Dr Floydu ağırlamakla meşgulüm Kendisinin elim sık, Dünya dan az önce geldi'

Küçük kız yumuşacık elini uzattı Floyd a göre sekiz yaşlarında olmalıydı Yüzü sanki tanıdık gibi geliyordu

Bu arada Floyd, müdürün merak dolu bir gülümsemeyle ona baktığını farkettı Birden bunun nedenini hatırlayıverdı

' inanamıyorum" dedi hayretle Buraya son geldiğimde o sadece bir bebekti"

"Geçen hafta dördüncü yaşgununu kutladık" diye gururla karşılık verdi Halvorsen "Bu düşük yerçekımında çocuklar çok hızlı buyuyor, ama yaşlan çabuk ilerlemiyor Bizden çok daha uzun yaşayacaklar"

Floyd kendinden emin küçük hanıma büyülenmiş bir şekilde bakakaldı Kızın zarif duruşunu ve oldukça nazik kemik yapısını hemen farkettı 'Seni tekrar görmek çok güzel Dıana" dedi

Belki merak, belki de kibarlık, onu bırşeyler daha söylemeye itti "Dunya'ya gitmek ister miydin"'

Gozlennı şaşkınlık içinde kocaman açtı ve başını ıkı yana salladı

"Orası berbat bir yer Düştüğün zaman canın acıyor Ayrıca çok da kalabalık "

Uzayda doğanların ilk kuşağı bu diye duşundu Floyd Gelecek yıllarda sayıları daha da artacaktı Bu düşüncede biraz hüzün olduğu kadar büyük bir umut da vardı Dünya güvenli bir hale getirilip huzurlu ve belki biraz da yorulmuş bir yer olduğunda, özgürlük aşıkları, kararlı öncüler ve yorulmaz maceracılar için hala araştırılabıle-cek bir yerler olacaktı Ancak balta, silah, kano ve araba gibi aletler değil, nükleer güç santralı, plazma üretim merkezlen ve hıdrofonık çiftlikler kullanıyorlardı Tüm anneler gibi, Dünya nın da çocuklarına elveda diyeceği zaman hızla yaklaşıyordu

Tehdit ve söz verme karışımı bir edayla Halvorsen kararlı kızından kurtulmayı başardı ve Floyd'u bürosuna aldı Mudur odası yalnızca beş metrekare olmasına rağmen, yılda elli bin dolar kazanan bir bolum başkanının konumuna yakışır şekilde döşenmişti Duvarlardan birini, aralarında ABD Başkanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreten nınkımn de bulunduğu önemli politikacıların imzalı fotoğrafları süslerken, diğer duvarlar unlu

astronotların imzalı fotoğraflarıyla doluydu

Floyd rahat bir den koltuğa oturdu ve kendisine Ay bıokımya laboratuarlarının ürettiği 'şa-rap'tan bir bardak ikram edildi ihtiyatla şarabından bir yudum alıp beğeniyle başını salladıktan sonra 'Nasıl gidiyor Ralph?" diye sordu Floyd

"Fena değil" diye karşılık verdi Halvorsen 'Yine de oraya gitmeden önce bilmen gereken bir şey var"

"Nedir o?"

"Şey, sanırım bunu ahlakı bir sorun olarak açıklayabiliriz" dedi Halvorsen derin bir nefes alarak "Eee"'

"Henüz pek ciddi değil ama hızla ciddileşiyor "

"Haberleşmenin kesilmesi olayı " dedi Floyd normal bir ses tonuyla

"Doğru" diye kaışılık verdi Halvorsen "Halkım giderek sinirlenmeye başlıyor Ne de olsa çoğunun Dunya'da aileleri var ve onlar buıadakıle-nn ay vebasından olduğunu düşünüyor olabilirler "

"Buna çok üzüldüm" dedi Floyd "Ancak kimse daha iyi bir hikaye bulamazdı ve şu ana kadar işe yaradı Bu arada, Uzay istasyonu nda Moıse-wıtch ile karşılaştım ve *o* bile inandı" "Güzel, bu Güvenliği sevindirecektir " "Çok sevınrneseler iyi olur TMA-l'ı duymuş, söylentiler *yayılmaya* başladı Ancak bu lanet olası şeyin ne olduğunu anlamadan ve bu ışın arkasında Çinli dostlarımızın olup olmadığını öğrenmeden herhangi bir açıklama yapamayız "

"Dr Mıchaels buna bir çözüm bulduğunu düşünüyor Bunu size söylemek için sabırsızlanıyor "

Floyd bardağındakı şarabı bitirerek 'Ben de onu dinlemek için sabırsızlanıyorum Haydi gidelim" dedi

11

ANORMALLİK

Toplantı, yüz kişiyi rahatlıkla alabilecek genişlikte dikdörtgen bir salonda yapıldı Salon, en son optik ve elekronık göstergelerle donatılmış mükemmel bir konferans salonunu andırıyordu Ancak duvarlardaki sayısız poster, büyük fotoğraflar, notlar ve amatör resim çalışmaları buranın aynı zamanda yerel kültür merkezi olduğunu gösteriyordu Floyd u en çok şaşırtan şey ise dikkatle düzenlendiği belli olan bir dizi uyan işareti oldu LÜTFEN ÇİMLERE BASMAYINIZ ÇİFT RAKAMLI GÜNLERDE PARK ETMEK YASAKTIR SİGARADAN UZAK DURUNUZ PLAJA GİDER HAYVAN SÜRÜSÜ ÇIKABİLİR YVv'AŞ DÖNÜŞ YAPINIZ ve LÜTFEN HAYVANLARA YEM VERMEYİNİZ Eğer bunlar gerçekse -ki kesinlikle

öyleydiler- Dünya'dan buraya getirilmeleri küçük bir servete malolmuş olmalıydı. Bütün bunlardan dokunaklı bir meydan okuma seziliyordu. Bu düşman dünyada bile insanoğlu geride bırakmak zorunda kaldığı, çocuklarınınsa asla bilemeyecekleri şeyler hakkında hala şaka yapabiliyorlardı.

Kırk, elli kişilik bir kalabalık Floyd'u bekliyordu. Floyd Müdür'ün ardından salona girdiğinde herkes kibar bir şekilde ayağa kalktı. Tanıdık birkaç sima ile selamlaştıktan sonra Floyd Halvor-sen'e fısıldadı: "Brifingden önce birkaç şey söylemek istiyorum."

Floyd ön sıralarda bir yere otururken Müdür kürsüye çıkarak dinleyicilere gözaltı.

"Bayanlar baylar" diye başladı Halvorsen. "Bunun çok önemli bir an olduğunu sanırım söylememe gerek yok. Dr. Heywood Floyd'un bizimle olmasından sevinç duyuyoruz. Hepimiz onu ismen tanıyoruz ve birçoğumuz kendisiyle bizzat tanışmıştır. Dünya'dan buraya gelmesi için özel bir uçuş gerçekleştirildi. Ve toplantıdan önce size söleyecek birkaç sözü olacak. Dr. Floyd. ."

Floyd nazik alkışlar eşliğinde kürsüye yürüdü. Yüzünde bir gülümsemeyle dinleyicilere baktıktan sonra söze başladı. "Teşekkür ederim. Yalnızca şunu söylemek istiyoaım. Başkan, önemli çalışmalarınızın verdiği memnuniyeti iletmemi istedi benden. Umuyoruz ki çok yakında Dünya bu çalışmaların önemini kabul edecektir. Şunu

kesinlikle biliyorum ki" diye dikkatle devam etti Floyd, "bazılarınız -belki de çoğunuz- şu anki gizlilik perdesinin bir an önce kaldırılmasını istiyor. Aksini düşünseydiniz zaten bilim adamı olamazdınız."

Bir an için gözleri Dr. Michaels'a takıldı. Hafifçe çattığı kaşlarının buruşturduğu yüzünde, büyük bir olasılıkla uzayda geçirdiği bir kazadan kalan sağ yanağındaki uzun yara izi belirginleşmişti. Jeologun, "hırsız polis saçmalığı" olarak adlandırdığı bu duruma şiddetle karşı çıktığının farkındaydı.

"Ancak size şunu hatırlatmalıyım ki" diye devam etti Floyd, "bu oldukça olağandışı bir durumdur. Gerçeklerden tam olarak emin olmalıyız. Eğer şimdi hata yaparsak ikinci bir şansımız olmayabilir. Bu yüzden biraz daha sabırlı olun. Bunlar Başkan'ın da istediği şeyler. Söyleyeceklerim bu kadar. Şimdi raporunuzu dinlemeye hazırım."

Floyd yerine oturdu. Müdür, "Çok teşekkürler Dr. Floyd" dedi ve pek de nazik olmayan bir şekilde Baş Bilim aAamı'ha başıyla işaret etti. Başlama işaretiyle birlikte Dr. Michaels kürsüye doğru ilerledi ve ışıklar söndü.

Ekrana Ay'ın bir fotoğrafı yansıdı. Yassı yuvarlağın tam ortasında göz alıcı ışınlar yayan parlak beyaz bir krater ağzı görünüyordu. Sanki Ay'ın yüzeyine biri bir çuval dolusu un serpmiş ve un

her yana dağılmış gibiydi.

Merkez krateri göstererek "Bu dikey fotoğrafta görüldüğü üzere" dedi Michaels ve devam etti:

"Tycho, Dünya'dan görüldüğünden çok daha belirgin; Dünya'dan bakıldığında Ay'ın kenarına oldukça yakın bir uzaklıkta görülür. Ama *bu* açıdan incelendiğinde, yani bin mil yukarıdan direkt olarak aşağı bakıldığında, bütün bir yarı küreyi nasıl da kapladığını göıcceksıniz."

Floyd'un tamdık bir nesnenin alışılmadık görüntüsünü incelemesine izin vererek devam etti. "Geçen yıldan beri, düşük seviyeli bir uydudan bu bölgenin manyetik araştırmasını sürdürüyorduk. Araştırma geçen ay tamamlandı. Ve işte sonuç: Bütün sorunları başlatan bir harita "

Ekranda başka bir resim belirdi. Deniz seviyesinden yüksekliği değil de manyetik yoğunluğu göstermesine rağmen, bir izohips haritasına benziyordu. Haritanın birçok yerinde çizgiler engebeli olsa da birbirine paraleldi ve aralıklıydı.Yalnız haritanın bir köşesinde bu çizgiler birden birleşiyor ve sanki bir kütüğün budak yerini gösteren bir çizim gibi tek merkezli iç içe dairelerden oluşuyordu.

Eğitimsiz bir göz bile, Ay'ın bu bölgesindeki manyetik alanda bir gariplik olduğunu fark edebilirdi. Haritanın alt köşesinde büyük harflerle şöyle yazılıydı: TYCHO MANYETİK ANORMALITESİ-1 (TMA-1). Sağ üst köşede ise 'GİZLİDİR'

damgası vardı.

"İlk önce bir manyetik kayanın yüzeye vuran etkisi olabileceğini düşündük, ancak jeolojik bulgular bu fikrimizi çürüttü. Ayrıca nikel demir karışımı bir meteorit bile bu kadar yoğun bir manyetik alan oluşturamazdı Bu yüzden gidip bakmaya karar verdik.

"Gönderilen ilk grup hiçbir şey bulamadı. Oldukça ince bir ay tozu tabakasıyla kaplanmış, her zamanki düzeyinde bir araziydi görülen İncelemek üzere çekirdek örneği almak için manyetik alanın tam merkezine bir sondaj yapıldı. On metre aşağıda sondaj durdu. Bunun üzerine araşür-ma gaıbu kazmaya başladılar. Sizi temin ederim ki uzay elbiseleri içinde bu iş pek de kolay değildir.

"Buldukları şeyleri hemen Üsse getirdiler. Bir süre sonra daha iyi donatılmış daha büyük bir ekip gönderdik. İki hafta boyunca kazı çalışması yaptılar ve bildiğiniz sonucu aldık."

Ekrandaki fotoğraf değişirken karartılmış toplantı odasında birdenbire ümit dolu, sessiz bir bekleyiş başladı. Herkes fotoğrafı pek çok kez görmesine rağmen, yeni bir ayrıntı yakalayabilmek ümidiyle boyunlarını yukarı doğru uzattı. Dünya'da ve Ay'da yüzden az kişinin bu fotoğrafı görme izni vardı.

Fotoğrafta, parlak kırmızı ve sarı renkli uzay elbisesi giymiş bir adam, kazılan çukurun tam

ortasında duruyordu. Elinde metrenin onda birini gösteren bir araştırma çubuğu tutuyordu. Fotoğrafın gece çekildiği ortadaydı. Ay ya da Mars'ın herhangi bir bölümünde çekilmiş olabilirdi. Ancak şimdiye dek hiçbir gezegende böyle bir manzara oluşmamıştı.

Uzay giysileri giymiş olan adamın önünde poz verdiği nesne, üç metre yüksekliğinde ve bir buçuk metre genişliğinde simsiyah dikey bir kaya parçasıydı. Floyd'a uğursuz, kocaman bir mezarı hatırlatmıştı. Son derece keskin kenarlı ve simetrikti. O kadar siyahtı ki üzerine düşen ışığı yutuyor gibiydi. Yüzeyinde başka hiçbir aynntı yoktu. Taştan mı, metalden mi, plastikten ya da insanoğlunun bilmediği bir maddeden mi yapılmış olduğunu söylemek imkansızdı.

"TMA-1" diye açıkladı Dr. Michaels, neredeyse saygıyla eğilerek. "Oldukça yeni görünüyor değil mi? Onun birkaç yıllık olduğunu sanan ve 1998'deki üçüncü Çin Keşif Seferi ile bağlantı kurmaya çalışanları suçlayamam. Ancak ben buna hiç inanmadım. Ve şimdi, yerel jeolojik bulgulardan cismin gerçek yaşını ortaya çıkardık.

Meslektaşlarım ve ben, Dr. Floyd, bütün şerefimizi ortaya koyarak diyoruz ki TMA-1'in Çinlilerle hiçbir ilgisi yoktur. Aslında bunun insan ırkıy-la hiçbir ilgisi yok. Çünkü bu kaya buraya dikildiğinde, henüz insanoğlu *varolmamıştı*. "Gördüğünüz gibi, bu kaya yaklaşık üç milyon

yaşında. Şu anda bakmakta olduğunuz şey, dünyanın ötesindeki akıllı canlıların ilk kanıtıdır.

12 DÜNYA IŞIĞI

ALTINDA YOLCULUK

"MAKRO KRATER EYALETİ: Ay'm görülen yüzünün yakın bir merkezinden güneye doğru uzanır; Merkez Krater Eyaleti'nin doğusundadır. Yüzeyi, birçoğu büyük olan ve en büyüğünün Ay'da bulunduğu, çarpma anında oluşan kraterlerle girintili çıkıntılıdır. Kuzeydeki bazı kraterler, Imbrium Denizi'ni oluşturan çarpma sonucu oluşmuştur. Bazı krater tabanlan dışında neredeyse bütün yüzey serttir. Yüzeyin büyük çoğunluğu 10° ila 12° arasında eğime sahiptir; bazı krater tabanları ise neredeyse düzdür.

İniş ve hareket: İniş sert ve engebeli yüzeyden dolayı genellikle zordur. Sadece bazı düz krater tabanlannda iniş daha kolaydır. Hareket neredeyse her yerde mümkündür, ancak yön tayini yapılması gerekmektedir. Bazı düz krater tabanlarında hareket daha kolaydır.

İnşaat: Eğim ve yumuşak maddeden oluşmuş çok sayıda iri kütle nedeniyle inşaat genellikle orta zorluktadır. Bazı krater tabanlarında lav kazımı zordur.

Tychno: Post-Maria krateri, 54 mil çapında, dış

sının kenarlardan 2370 m yükseklikte, derinliği 4000. m Ay'daki en parlak ışın sistemine sahip. Bazı ışınları 500 milden fazla bir mesafeye ulaşıyor.

(Ay Yüzeyi Mühendislik Özel İncelemesi'1 iden ahun, Mühendislik Dairesi Başkanlığı, Askeri Bölüm, ABD Jeolojik Araştırma, *Washington, 1961).*

Saatte elli mil hızla krater düzlüğünde, sekiz esnek tekerleği üzerinde ilerleyen gezici laboratuar, normal ölçülerinden daha büyük bir karavanı andırıyordu. Ancak bir karavandan daha gelişmiş bir araçtı. İçinde yirmi kişinin haftalarca yaşayabileceği ve çalışabileceği, kendi kendine yeten bir üstü. Aslında karada giden bir uzay gemisiydi; hatta acil durumda uçabiliyordu. Eğer önüne, etrafına dolanamayacağı kadar geniş ya da giremeyeceği kadar dik bir yarık veya boğaz çıkarsa, altındaki dört jetiyle bu engellerin üzerinden geçmesi mümkündü.

Floyd, dışan baktığında yüzlerce taşıtın Ay'ın kolayca parçalanabilen yüzeyinde bıraktığı derin izleri rahatlıkla görebiliyordu. Yol boyunca düzenli aralıklarla dizilmiş ince ve uzun çubukların üzerinde yanıp sönen ışıklar vardı. Hala gece olduğu ve güneşin doğmasına daha çok zaman olduğu halde, Clavius Üssü'nden TMA-l'e kadar olan iki yüz millik bir yolculukta birinin kaybolması mümkün değildi. Tepelerindeki yıldızlar New Mexico ya da

Colorado'nun yüksek düzlüklerinden bulutsuz gecelerde görülebilenlerden biraz daha parlaktı ya da sayıca daha fazlaydı. Ancak bu kömür karası gökyüzünde Dünya'da oldukları yanılmasını bozan iki şey vardı.

Birincisi, kuzey ufkunun üzerinde bir fener gibi parlayan Dünya'nın kendisiydi. Büyük yarım küreden dökülen ışık, dolunayınkinin onlarca katı parlaklıktaydı ve donuk, mavi-yeşil bir fosfor ışığıyla bütün araziyi kaplıyordu.

İkinci uzay görüntüsü, gökyüzünün doğusuna doğru yükselen, inci gibi parlayan bir ışık konisiydi. Ufka doğru giderek parlaklaşması, Ay'ın kenarına saklanan büyük ışık kütlesi hakkında bir ipucu veriyordu. Bu, Dünya'dan ancak güneş tutulmasında birkaç saniye görülebilen soluk ve muhteşem bir görüntüydü. Bu, ay şafağının habercisi olan ve az sonra bu uyuyan topraklara güneşin doğacağını müjdeleyen bir haleydi.

Floyd, sürücü yerinin tanı altındaki gözlem salonunun önünde Halvorsen ve Michaels ile birlikte oturuyordu. Düşünceleri, tekrar tekrar dönüp dolaşıp önünde açılan üç milyon yıllık geniş uçuruma takılıyordu. Bilimsel eğitim almış herkes gibi, çok daha uzun zaman dilimlerini incelemeye alışıktı ancak bu zaman dilimleri sadece yıldızların hareketleri ve cansız evrenin yavaş döngüleriyle ilgiliydi. Zihin ya da zeka bunun dışında idiler. Bu uzun zaman dilimleri duygulan

harekete geçirebilecek herhangi bir şey yoktu.

Üç milyon ^//Yazılı tarihin imparatorluklar ve kralları, zaferleri ve trajedileriyle oluşan son derece kalabalık manzarası bu üç milyon yıllık müthiş zaman diliminin sadece binde birini kaplamıştı. Bu siyah gizem buraya, Ay'ın en parlak ve en görkemli kraterine büyük bir dikkatle dikildiğinde, ne insanoğlu ne de bugün yaşayan hayvanlar varolmuştu.

Dr. Miclıâels bunun kasıtlı olarak dikildiğinden kesinlikle emindi. "Önceleri" diye açıklamaya başladı, "yeraltında yapılmış sitenin yerini işaret ettiğini ummuştum, ancak yaptığımız son kazılar bu olasılığı çürüttü. Aynı siyah maddeden yapılmış ve alttaki kayaların bozulmadığı geniş bir platform üzerinde duruyordu. Bunu tasarlayan *yaratıklar,* büyük ay depremlerinde ayakta kalabileceğinden emin olmak istemişler Onu sonsuza kadar kalması için inşa etmişler."

Michaels'm sesinde hem bir zafer hem de üzüntü seziliyordu. Floyd da bu duygulan paylaşıyordu. En sonunda insanoğlunun en eski sorularından biri yanıtlanmıştı, işte kanıt buydu: Hiçbir şüphe yoktu ki insanoğlu evrendeki tek akıl sahibi varlık değildi. Bu bilgiyle birlikte zamanın sonsuzluğunun acı veren bilgisi tekrar gün yüzüne çıkmıştı. Bu sonsuzluk sürecinden her ne geçtiyse, insanoğlunu yüzbin kuşakla kaçırdı. Belki, diye düşündü Floyd, böylesi daha iyiydi. Yine de

atalarımız henüz ağaçlarda yaşarken, uzayda yolculuk yapabilen bu yaratıklardan birşeyler öğrenmiş olabiliriz, dedi kendi kendine.

Birkaç yüz metre ilerde, Ay'ın garip bir şekilde kapalı ufkunun üzerinden bir işaret levhası görünüyordu. Tam altında, korkunç gündüz sıcağından korunmak için yapıldığı ortada olan, üzeri gümüş rengi alüminyum bir tabaka ile kaplı, çadır şeklinde bir yapı vardı. Otobüs ilerledikçe Floyd, Dünya'dan gelen ışık yardımıyla levhadaki yazıyı okuyabildi:

3 *NUMARALI ACİL DEPO* 20
kilo somon balığı
10 kilo su
20 gıda paketi MK4
l alet çantası B Tipi
l giysi onarma edevatı
Telefon

"Şunu hiç düşündünüz mü" diye sordu Floyd pencereden dışarısın! göstererek. "Ya bu şey. bir daha geri dönmeyen bir keşif ekibi tarafından bırakılmış bir erzak deposuysa?"

"Bu mümkün" diye onayladı Miclıâels. "Manyetik alan onun konumunu tam olarak gösterdi, böylece kolaylıkla bulunabildi. Ama oldukça küçük; bu kadar erzak almaz."

"Neden olmasın" diye itiraz etti Halvorsen

"Onların ne büyüklükte olduklarını kim biliyor? Belki sadece onbeş santim boyundadırlar. O zaman bu yirmi otuz kat olabilir."

Michaels başını salladı.

"İmkansız" diye itiraz etti. "Elinizde küçük, akıllı yaratıklar olamaz. Minimum beyin ölçülerine ihtiyacınız var."

Floyd, Michaels ile Halvorsen'ın sık sık anlaşmazlığa düştüklerini farketti. Yine de aralarında pek az kişisel düşmanlık ve sürtüşme yaşanmıştı. Birbirlerine saygı duyuyor gibiydiler ama pek uyuşamıyorlardı.

TMA-l'in ya da bazılarının kısaltmanın ilk bölümünün açılımı olarak kullanmayı tercih ettikleri Tycho Monolith'inin (Tektaş) ne olduğu konusunda pek görüş birliği sağlanamamıştı. Ay'a inişinden bu yana geçen altı saat içinde Floyd bir düzine teori dinlemiş ancak hiçbiri hakkında bir görüş bildirmemişti. Tapınak, araştırma aleti, mezar, jeofiziksel bir araç... gibi teoriler belki de en çok öne çıkan olasılıklardı ve bu teorileri ortaya atanların bazıları savunmalarını yaparken oldukça hararetliydiler. Birçok kişi bahse girmişti, gerçek ortaya çıktığında -eğer çıkabilirse- büyük miktarda para el değiştirecekti.

Kütlenin sert, siyah maddesi, şimdiye kadar Michaels ve meslektaşlarının örnek alınması için gösterdikleri bütün ılımlı çabalara karşı direnmişti. Lazer ışınının bu kütleyi keseceğinden hiç

şüpheleri yoktu, çünkü bu korkunç yoğun enerjiye karşı hiçbir şey karşı koyamazdı. Ancak bu -gibi şiddet içeren tedbirlerin uygulanıp uygulanmamasına Floyd karar verecekti. Floyd, lazer gibi ağır bir silahı kullanmadan önce, X ışınlan, ses sondası, nötron ışınlan gibi tahrip edici olmayan diğer bütün araştırma yöntemlerinin kullanılmasına çoktan karar vermişti. Ne olduğunun anlaşılmadığı bir şeye zarar vermek barbarlık göstergesiydi. Ama belki de insanoğlu, bu şeyi yapan yaratıklarla karşılaştırıldığında barbardı.

Peki nereden gelmiş *olabilirlerdi?* Ay'ın kendisinden mi? Hayır, bu tamamen imkansızdı. Bu çorak dünyada bir zamanlar yerliler yaşamış olsaydı bile, ay yüzeyinin neredeyse tamarrnnm akkor halini aldığı son krater oluşumu devri sırasında yok olmuş olmaları gerekliydi.

Dünya'dan mı? Pek mümkün değildi, ama o kadar da imkansız sayılmazdı. Buzul çağında yaşamış -muhtemelen insan olmayan- Dünya kökenli herhangi bir gelişmiş uygarlık, varolduğuna dair birçok iz bırakmış olurdu N e Ay'a gitmemizden çok önce, diye düşündü Floyd, onlar hakkında herşeyi biliyor olurduk.

Geriye iki seçenek kalıyordu; gezegenler ve yıldızlar. Ancak bütün bulgular Güneş Siste-mi'nin herhangi bir yerinde akıl sahibi yaratıklar olduğu teorisini çürütüyor, aynca Dünya ve Mars dışında *herhangi* bir yaşam belirtisine rastlanma-

dığını gösteriyordu. Gezegenlerde bir santimetre kareye yüzlerce ton basıncın düştüğü atmosfer derinliklerine alçalmadıkça, içerdeki gezegenler çok sıcak, dışarıdaki gezegenler ise çok soğuktu. Belki de bu ziyaretçiler yıldızlardan gelmişti; bu en inanılmazıydı. Simsiyah ay göğüne yayılmış olan takım yıldızlara bakarken, Floyd meslektaşı olan bilim adamlarının yıldızlararası yolculuğun imkansız olduğunu her fırsatta 'kanıtladıklarını' hatırladı. Dünya'dan Ay'a yapılan yolculuk hala çok etkileyiciydi; ancak en yakın yıldız. Ay'dan yüz milyon kat daha uzaktı.. Tahmin yürütmek *zaman* kaybıydı; daha çok kanıt bulunana dek beklemek zorundaydı.

"Lütfen kemerlerinizi bağlayın ve boştaki eşyalarınızı emniyete alın" dedi kabin hoparlörü aniden. "Kırk derece eğimli bir araziye yaklaşıyoruz " Otobüs, ufukta yanıp sönen ışıkların olduğu iki işaret direğinin ortasından geçmek üzere oraya doğru yöneldi. Floyd kemerlerini henüz bağlamıştı ki araç, korkunç bir yokuşun kenarına doğru yavaşça direksiyon kırdı. Daha sonra bir evin çatısı kadar dik ve moloz kaplı uzun yokuştan aşağı doğru inmeye başladı.

Arkalarından eğik bir şekilde gelen Dünya ışıklan artık yolu çok az aydınlatıyordu; bu yüzden otobüsün projektörleri yakıldı Yıllar önce Floyd, Vezüv yanardağının ağzında durup kraterin içine bakmıştı. Şimdi de onun içinde bir yolculuk yaptığını kolaylıkla hayal edebilirdi ancak bu pek de hoş bir his değildi.

Tycho'nun içerdeki taraçalarından birinde aşağı doğru iniyorlardı. Birkaç bin metre aşağıda arazi tekrar düzleşiyordu. Yokuştan aşağı inerlerken, Michaels altlarında uzanan geniş düzlüğü işaret etti.

"İşte oradalar" diye heyecanla bağırdı. Floyd başıyla onayladı; birkaç mil ötedeki kırmızı ve yeşil ışık kümesini çoktan farketmişti. Otobüs dikkatle yokuştan aşağı inerken Floyd gözünü bu ışıktan ayırmadı. Büyük araç çok iyi kontrol ediliyordu ancak engebesiz bir yere çıkana dek pek rahat nefes alamadı.

Artık Dünya ışığının aydınlattığı, gümüş kabarcıklar gibi parıldayan bir grup basınç kubbelerini - buradaki işçilerin geçici barınaklarını- görebiliyordu. Bu kubbelerin yanında bir radyo kulesi, sondaj aleti, bir grup park edilmiş araç ve büyük olasılıkla tektaşı onaya çıkarmak üzere kazılan taşların oluşturduğu büyük bir kırık kaya yığını vardı. Bu ıssız yerdeki küçük kamp oldukça yalnız ve etrafında sessizce dolaşan doğal güçlerin kaışısında savunmasız görünüyordu. Yaşam belirtisi yoktu; insanların buraya, evinden çok uzaklara neden geldikleri konusunda görünür bir ipucu da yoktu.

"Krateri görebilirsiniz" dedi Michaels "Tam şurada, sağda, şu radyo anteninden yüz metre kadar ilerde."

Otobüs basınç kubbelerinin önünden geçip kraterin ağzına geldiğinde, demek bu, diye düşündü Floyd. Daha iyi görebilmek için boynunu uzattığı zaman nabzı hızlanmaya başladı. Araç, sert kayaların oluşturduğu yokuştan aşağıya, kraterin içine doğru dikkatle ve ağır ağır inmeye başladı. Ve işte, fotoğraflarda gördüğü TMA-1 karşısındaydı.

Floyd bir baktı, gözlerini kırptı, başını salladı ve tekrar baktı. Parlak dünya ışıklan altında bile, bu nesneyi açıkça görebilmek oldukça zordu Nesnenin onda bıraktığı ilk izlenim, karbon kağıdından kesilmiş yassı bir dikdörtgendi; neredeyse lıiç kalınlığı yok gibiydi. Tabii ki bu yalnızca bir göz yamlsamasıydı. Katı bir cisme bakıyordu ama o kadar az ışık yansıtıyordu ki onun sadece siluetini görebiliyordu.

Yolcular, otobüs kratere doğru inerken tamamen sessizdiler. Korku ve hayranlıkla karışık bir saygı ve akıl erdirememe vardı. Bütün dünyalar içinde ölü Ay'm, bu tuhaf sürprizin kaynağı olabilmesi kesinlikle inanılmazdı.

Araç, kaya parçasına on metre kala, yan tarafında durdu böylece yolcular kayayı daha iyi inceleyebileceklerdi. Ancak cismin kusursuz geometrik şeklinden başka pek birşey görülmüyordu. Ne bir iz ne de onun abanoz siyahlığını azaltan bir şey vardı. Kaya kristalleşmiş geceye benziyordu. Floyd, kayanın Ay oluşumuna katkıda

bulunan ateş ve basınçtan doğan olağandışı doğal bir oluşum olup olamayacağını düşündü. Ancak bu uzak olasılığın çoktan incelenip çürütüldüğünü biliyordu.

Verilen bir sinyal ile kraterin ağzındaki projektörler yandı ve parlak dünya ışığı, ondan daha parlak bir ışıltıyla bastırılmış oldu. Ay boşluğunda ışınların hiçbiri elbette görülemezdi. Bu ışınlar tektaş üzerinde odaklasan, üst üste binmiş göz kamaştırıcı beyaz elipsler oluşturmuştu. Ve odaklandıkları yerde, tektaşın abanoz yüzeyi sanki bu ışınları yuttu.

Kötü bir şey olacağını sezercesine "Pando-ra'nın Kutusu" diye düşündü Floyd aniden, Meraklı insanoğlu tarafından açılmayı bekliyordu. Peki içinde ne bulacaktı?

13

YAVAŞ ŞAFAK

TMA-1 bölgesindeki ana basınç kubbesi 6 metre ötedeydi ve içerisi rahatsız edecek kadar kalabalıktı. İki hava bölmesinden birine kenetlenerek kubbeyle birleşen otobüs, oradakilerin memnuniyetle karşıladıkları fazladan bir oda sağlamıştı.

Yan küre biçimindeki çift duvarlı bu balonda sürekli olarak projeyi yürüten altı bilim adamı ve teknisyen çalışıyor ve uyuyorlardı. İçeride dona-

mm ve aletlerinin çoğu, dışarıdaki boşluğa bırakılamayacak bütün erzak, yemek, çamaşır ve tuvalet gereçleri, jeolojik örnekler ve kazı alanının sürekli gözetim altında tutulabileceği küçük bir TV ekranı vardı.

îlalvorsen'in kubbede kalmayı seçmesi Floyd'u hiç şaşırtmamıştı. Fikrini takdire şayan bir açıksözlülükle belirtti.

"Uzay elbiselerini giymenin berbat bir şey olduğunu düşünüyorum" dedi Müdür. "Üç ayda bir yapılan kontroller için yılda dört kez giyiyorum zaten. Sizin için bir sakıncası yoksa, burada oturup dışarıyı televizyondan kontrol edeceğim."

Bazı önyargılar artık yersizdi. Çünkü en son modeller ilk Ay kaşifleri tarafından kullanılan, zırhlı, kaba elbiselerden çok daha rahattı. Yardım almaksızın bir dakikadan a/ bir sürede gi-
yilebiliyorlardı ve hemen hemen otomatiktiler. Floyd'un dikkatle bağlamakta olduğu MK V, onu gece gündüz Ay'm neden olabileceği en kötü du rumlardan bile koruyabilirdi.

Dr Michaels ile beraber küçük hava bölmesine girdi. Pompaların gürültüsü sona erip giysisi fazlaca hissedilmeyecek kadar sertleştiğinde, kendini bokluğun sessizliğinde sıkışmış buldu.

Bu sessizlik elbisesindeki telsizden gelen hosgeldiniz mesajıyla bozuldu.

"Basınç tamam mı Dr. Floyd? Normal şekilde nefes alıyor musunuz?"

"Evet, iyiyim."

Yanındaki arkadaşı, Floyd'un elbisesinin üstündeki gösterge ve ibreleri kontrol elti. Sonra "Tamam. Gidelim" dedi.

Dış kapı açıldı. Önlerinde dünya ışığıyla aydınlanan tozlu ay manzarası uzanıyordu.

Floyd hava bölmesinden çıkarak, temkinli ve küçük adımlarla Michaels'ı takip etti. Yürümek çok zor değildi; aslında tam tersine Ay'a ulaştığından beri elbisesi onu daha önce hissetmediği kadar rahat hissettiriyordu. Elbisenin fazladan ağırlığı ve hareketlerine karşı hafif direnci ona yerçekimi hissini veriyordu.

Ekibin gelmesinden bu yana geçen bir saat içinde manzara değişmişti. Yıldızlar ve dünyanın bir yüzünün her zamanki gibi hala parlak olmasına rağmen, ondört günlük Ay gecesi bitmek üzereydi, Halenin parlaklığı doğuda yükselen yapay bir ay şafağına benziyordu. Aniden, Floyd'un otuz metre yukarısındaki radyo anteninin ucu, uzaklarda gizlenen güneşin ilk ışınlarının vurma-sıyla alevlere boğuldu.

Floyd ve Michaels, proje denetmeninin ve iki asistanının hava bölmesinden çıkmasını bekledikten sonra kratere doğru yavaşça yürüdüler. Oraya ulaştıklarında yay şeklinde, ince ama dayanılmaz akkor ışınlan, doğu ufkundan yükselmişti bile. Güneşin, yavaş yavaş dönen Ay'm kenarını aydınlatmasına bir saatten fazla bir zaman

olmasına rağmen yıldızlar çoktan yok olmuşlardı.

Krater hala gölgeliydi, ama ağzındaki projektörler içini epey aydınlatıyordu. Floyd siyah dikdörtgene doğru rampadan ilerlerken, hem korku ile karışık bir saygı duyuyor hem de çaresiz hissediyordu. Burada, Dünya'nın görkemli giriş kapısında, insanoğlu, belki de asla çözülemeyecek bir sır ile karşı karşıyaydı. Üç milyon yıl önce bu yoldan *birşey* geçmiş ve amacı bilinmeyen, belki de bilinemeyecek olan bu sembolü bırakmış, gezegenlere ya da yıldızlara geri dönmüştü.

Elbisesindeki telsizden gelen ses Floyd'un hayali düşüncelerini böldü. "Proje denetmeni konuşuyor. Hepiniz bu tarafta sıralanırsanız, birkaç fotoğraf çekmek istiyoruz. Dr. Floyd, lütfen ortada durur musunuz? Dr. Michaels, siz de şöyle, teşekkürler..."

Floyd haricinde kimse bunun komik olduğunu düşünmemişti. Dürüst olması gerekirse birinin fotoğraf makinesi getirmiş olmasına memnun olduğunu kabul etmeliydi. Bu hiç şüphesiz tarihi bir fotoğraf olacaktı ve birkaç kopya da kendisi istiyordu. Yüzünün, elbise başlığının içinden açıkça görülebilmesini umuyordu

Tektaşm önünde iyi çıkıp çıkmayacaklarının verdiği sıkılganlıkla poz verdikten sonra fotoğrafçı birkaç kare çekti ve "Teşekkür ederim baylar" dedi. "Üs Fotoğraf Bölümü'nden size kopyalarının gönderilmesini rica edeceğiz."

Daha sonra Floyd tüm dikkatini abanoz rengindeki kayaya yöneltti. Yavaşça etrafını dolaşıyor, her açıdan onu inceleyerek kayanın garipliğini zihnine kazımaya çalışıyordu. Pek bir şey bulmayı ummuyordu çünkü her santimetrekaresinin mikroskobik incelemeye tabi tutulduğunu biliyordu.

Şimdi uyuşuk güneş kraterin kenarından ağır ağır yükseliyordu. Işınlar kayanın doğu tarafını hemen hemen aydınlatmıştı. Yine de kaya hiç ışık görmemiş gibi her ışık zerresini yutuyordu.

Floyd basit bir deney yapmaya karar verdi. Tektaş ve güneş arasında durdu ve düz, siyah yüzeyde kendi gölgesini aradı. Herhangi bir iz bile göremedi. Kayanın üzerine en azından 10 kilovat ham ısı düşüyor olmalıydı. Eğer içinde birşey olsaydı, anında pişiyor olmalıydı.

Bu -bu şey- Dünya'da Buzul Çağı başladığın dan bu yana ilk kez gün ışığı görüyorken, benim burada durabilmem ne tuhaf, diye düşün dü Floyd. Renginin neden siyah olduğunu merak etti yine. Elbette ki siyah renk, güneş enerjisini emmek için en ideal olanıydı. Ancak bu fikri he men aklından çıkardı; kim güneş enerjisi dolu bir aracı yerin 6 metre *altına* gömecek kadar çılgın olabilirdi?

Sabahın ilk ışıklarıyla küçülmeye başlayan Dünya'ya baktı. Altı milyar insan arasında yalnızca bir avuç kişinin bu keşiften haberi vardı. Ni-

hayet herşey açıklandığında, Dünya bu habere nasıl bir tepki gösterecekti?

Olası siyasi ve toplumsal etkileri oldukça genişti. Burnunun ucunu görebilecek kadar gerçekten akıllı olan her insan, yaşamını, değer yargılarını ve felsefesini tamamen değişmiş bulacaktı. TMA-1 hakkında herhangi birşey keşfedilmese ve sonsuza dek bir sır olarak kalsa dalıi, insanoğlu Evren'de yalnız olmadığını öğrenecekti Onları milyonlarca yıl sonradan takip ediyorlardı ancak bir zamanlar burada olan onlar, yine geri dönebilirlerdi: Onlar dönmese de başkaları olabilirdi. Bütün gelecek artık bu olasılığı hesaba katmak zorundaydı.

Floyd hala derin düşünceler içindeyken, başlığındaki telsizden birdenbire keskin bir elektronik çığlık yayıldı. Çığlık, aşırı yüklenmiş ve sesi çarpıtılmış korkunç bir saat alarmına benziyordu. İstenç dışı bir hareketle kulaklarını uzay eldiveni giydiği elleriyle kapatmaya çalıştı ve sonra kendine gelerek deli gibi alıcısının kontrol düğmesini aradı. O aramayı sürdürürken boşlukta dört çığlık daha koptu, sonra merhametli sessizlik geldi.

Kraterin çevresinde, herkes şaşkınlıktan donakalmış bir şekilde duruyorlardı. O halde alıcımda bir bozukluk yok, demek ki herkes bu keskin elektronik çığlıkları duymuş, dedi Floyd kendi kendine.

Üç milyon yıllık karanlıktan sonra, TMA-1 ay şafağını selamlamıştı.

14

DİNLEYİCİLER

Mars'tan yüz milyon mil ötede, henüz insanoğlunun gidemediği soğuk ve ıssız yerde, Derin Uzay Gözlem Monitörü 79 kanşık astroid yörüngesi arasında sürükleniyordu. Üç yıl boyunca görevini kusursuz bir şekilde yerine getirmişti. Bunu, tasarımını yapan Amerikalı bilim adamlarına, onu inşa eden İngiliz mühendislere ve onu fırlatan Rus teknisyenlere borçluydu. İnce ve narin bir örümcek ağına benzeyen antenleri, radyo parazitlerini alıp inceliyordu. Makinelerin kullanılmadığı uzak çağlardan birinde, Pascal bu bitmek bilmeyen hışırtı ve ıslık sesi çıkaran parazitleri, saflıkla, "Sonsuz boşluğun sessizliği" olarak adlandırmıştı. Radyasyon tarayıcıları Galaksi ve ötesindeki yerlerden gelen kozmik ışınları kaydedip çözümlüyor; nötron ve X ışınlı teleskoplar insan gözünün göremeyeceği garip yıldızlan gözlüyordu. Manyetometreler, güneş saatte bir milyon mil hızla patlayan ince plazmalarını, çevresinde dönen çocuklarının yüzlerine üflediğinde çıkan rüzgarlarla oluşan kasırga ve hortumları inceliyordu. Bütün bunlar ve daha birçokları Derin Uzay Gözlem Monitörü 79 tarafınan sabırla taranıyor ve kristal hafızasına kaydediliyordu.

Elektronik biliminin üzerinde pek düşünülmemiş mucizelerinden olan antenlerinden biri

güneşten o kadar da uzak olmayan bir noktaya kilitlenmişti. Onu seyreden herhangi biri gözlem cihazının uzaktaki hedefini, birkaç ayda bir, yanında daha soluk bir eşi bulunan parlak bir yıldız olarak görebilirdi, ancak çoğu zaman bu görüntü güneş ışınlan arasında kaybolurdu.

Gözlem cihazı, beş dakikalık titreşimler olarak düzenle ve sabırla topladığı bilgiyi her yirmidört saatte bir, çok uzaklardaki Dünya gezegenine gönderirdi. Işık hızıyla yol alan titreşim onbeş dakika sonra hedefine ulaşırdı. Görevi titreşimi beklemek olan makineler bu sinyali kuvvetlendirir, kaydeder ve Washington, Moskova ve Canberra'daki Dünya Uzay Merkezleri'nin yeraltı odalarında depolanan binlerce millik manyetik banda eklerdi.

Elli yıl kadar önce yörüngeye giren ilk uydulardan bu yana milyarlarca hatta katrilyonlarca bilgi titreşimi bilimin ilerlemesine katkıda bulunabilecekleri güne dek depolanmak üzere uzaydan sürekli olarak geliyorlardı. Bütün bu hammaddenin yalnızca bir dakikalık bir bölümü işlem görecekti ancak bundan elli ya da yüz yıl sonra bilim adamlarının hangi bilgilere başvuracaklarını söylemek imkansızdı Bu yüzden herşey dosyalanmalı, uçsuz bucaksız, havalandırmalı yeraltı odalarında biriktirilmeli ve kaza eseri kaybedilmeleri olasılığına karşı üç merkezde birer kopyalan bulunmalıydı Bu bilgiler insanoğlunun gerçek hazinesinin bir

parçasıydı ve banka kasalarında yararsız şekilde kilit altında tutulan bütün o altınlardan daha değerliydi.

Ve şimdi Derin Uzay Gözlem Monitörü 79, çok tuhaf bir şey algılamıştı: Güneş Sistemi'nin içinde, hafif ama yanılgıya yer vermeyecek kadar açık ve daha önce incelenen olaylara hiç benzemeyen bir dalgalanma. Dalganın yönünü, zamanını ve yoğunluğunu birkaç saat içinde Dünya'ya göndermek üzere otomatik olarak kaydetti.

Ayrıca Mars'ın çevresini günde iki kez dolaşan Yörünge M15, yavaşça ekliptik düzlemin üstüne çıkan Yüksek Eğim Sondajı 21 ve Plüton'un soğuk ve ıssız topraklarına yönelen, en uzak noktasına bin yıldan önce ulaşamayacağı bir yörüngeyi izleyen Yapay Kuyrukluyıldız 5 bile bu sinyalleri alacaktı. Hepsi de cihazlarına ulaşan bu tuhaf enerji patlamasının ne olduğunu inceleyecekler ve zamanı geldiğinde Dünya'daki hafıza depolarına otomatik olarak tekrar bilgi vereceklerdi.

Bilgisayarlar, aralarında milyonlarca mil uzaklık bulunan ayrı ayrı yörüngelerdeki uzay sondalarından gelen bu dört garip sinyal arasındaki bağlantıyı hiçbir zaman algılayamayabilirdi Ancak Goddard'daki Radyasyon Gözlemcisi sabah raporlarına bakar bakmaz son yirmidört saat içinde Güneş Sistemi'nden tuhaf bir şeyin geçtiğini anladı

Geçtiği yolun yalnız bir bölümünü biliyordu; ama bilgisayarın Gezegen Durum Ekram'nda

beliren görüntü bulutsuz bir gökyüzündeki su buharı izi ya da yeni yağmış kar üzerindeki bir dizi ayak izi kadar açık ve yanılgıya yer vermeyecek kadar belirgindi. Bir sürat motorunun kalkış anında püskürttüğü gibi radyasyon zerrecikleri püskürten maddeye dönüşmemiş bir enerji oluşumu, Ay'ın yüzeyinden sıçramıştı ve yıldızlara doğru yol alıyordu.

3

GEZEGENLER ARASINDA

15

'DISCOVERY'

Gemi hala Dünya'dan sadece otuz günlük uzaklıktaydı. Ama yine de David Bowman'a, *Discover^nin* küçük kapalı dünyasından başka bir yaşam biçimini bildiğine inanması çok zor gibi geliyordvı bazen. Yıllar boyunca gördüğü eğitim, daha önceki Ay ve Mars görevleri başka bir hayat süren başka birine aitmiş gibiydi sanki.

Frank Poole da aynı duygular içinde olduğunu kabul ediyor, şakayla karışık, en yakın psikiyatristin yüz milyon mil kadar uzakta olduğunu söyleyip hayıflanıyordu bazen. Ancak bu yalnızlık ve yabancılaşma duygusu anlaşılmayacak kadar garip değildi ve kesinlikle hiçbir anormalliği imlemiyordu insanoğlunun uzaya çıkmaya ceraset etmesinden bu yana geçen elli yıl içinde, böyle bir göreve hiç çıkılmamıştı.

Herşey beş yıl önce, Jüpiter Projesi yani gezegenlerin en büyüğüne yapılacak ilk insanlı yolculuk düşüncesi ile başlamıştı. Gemi iki yıllık bir yolculuk için neredeyse hazırdı ki, nasıl olduysa birdenbire görevin içeriği değişti.

Discovery yine Jüpiter'e gidecekti ama orada kalmayacaktı. Jüpiter'in geniş menzilli uydu sistemine girerken hızını bile kesmeyecekti. Tam tersine dev dünyanın yerçekimsel alanını askı gibi kullanarak, kendini Güneş'ten uzak tutacaktı. Bir

kuyrukluyıldız gibi Güneş Sistemi'nin dış sınırını şimşek hızıyla geçerek en uçtaki hedefi Satürn'ün görkemli halkalarına ulaşacaktı. Ve bir daha asla geri dönmeyecekti.

Bu, *Discovery* için tek yönlü bir yolculuk olacaktı ancak yine de mürettebatın intihar etmek gibi bir niyeti yoktu. Her şey iyi giderse, yedi yıl içinde Dünya'ya geri döneceklerdi. Zaten, henüz inşa edilmemiş olan *Discovery II* tarafından kurtarılmayı beklerken, bu yedi yılın beş yılı huzurlu bir kış uykusundaymış gibi çabucak geçecekti.

'Kurtarma' sözcüğü tüm Uzay Yolculuğu Bilimi temsilciliklerinin bildiri ve belgelerinde özenle kaçındığı bir sözcüktü; çünkü tasarımdaki başarısızlığı ima ediyordu. Resmen onaylanan terim ise 'yeniden kazanım' idi. Birşeyler gerçekten ters giderse, Dünya'dan neredeyse bir milyar mil uzaklıkta kurtarma umudu kesinlikle olmazdı.

Bilinmeyene yapılan her yolculuk gibi bu da inceden inceye düşünülmüş bir riskti. Ancak yarım yüzyıllık araştırma gösteriyordu ki yapay olarak gerçekleştirilen, insana özgü mevsimlik uyku tamamen güvenliydi ve bu, uzay yolculuğu için yeni olanaklar yaratmıştı. Nasıl olduysa bu göreve dek, ellerinden gelen gayreti göstermemişlerdi.

Gemi Satürn'ün çevresindeki hedef yörüngesine girene dek araştırma ekibinin üç üyesine gerek duyulmayacağı için, onlar tüm dış uçuş esnasında uyuyacaklardı. Böylelikle tonlarca yemek

ve diğer giderlerden tasarruf edilecek, daha da önemlisi, on aylık bir yolculuktan sonra göreve başladıklarında kendilerini dinç, tetikte ve yorulmamış hissedeceklerdi.

Discovery, Satürn'deki geçici yörüngesine girerek bu dev gezegenin yeni bir uydusu olacaktı. Onu Satürn'e yaklaştıracak olan iki milyon millik elipsin içinde ileri geri yol aldıktan sonra gezegenin bütün büyük uydularının yörüngelerinde gezinecekti. Dünya'nın seksen katı yüzölçümüne sahip ve biri Merkür kadar büyük olan, en azından onbeş bilinen uydu ile çevrili bir gezegenin haritalanması ve incelenmesi yüz günlerini alacaktı.

Burada yüzyıllar boyu incelemeye yetecek kadar çok şaşırtıcı şey olmalıydı, îlk keşif seferi yalnızca bir ön keşif niteliği taşıyabilirdi. *Disco-veryfnm* bulduğu herşey radyo dalgalarıyla Dünya'ya geri gönderilecek, böylece kaşifler geri dö-nemeseler bile keşfettikleri şeyler kaybolmayacaktı.

Yüz günün sonunda *Discovery* yayın faaliyetine son verecekti. Mürettebat mevsimlik uykuya girecek ve yalnızca ana sistemler geminin yorulmak bilmeyen elektronik beyninin gözetiminde çalışmaya devam edecekti. *Discovery*'nin Satürn'ün çevresinde dönmesini sağlayacak olan yörünge öyle iyi saptanmış olacaktı ki bundan bin yıl sonra bile insanoğlu onu nerede bulabileceğini

kesin olarak bilecekti. Ancak şimdiki planlara göre *Discovery II* beş yıl içinde tamamlanacaktı. Ama altı, yedi hatta sekiz yıl geçse bile, uyuyan yolcular bunu farketmeyeceklerdi. Daha önceleri Whitehead, Kaminski ve Hunter için durmuş olan zaman, onlar için de duracaktı.

Discoveryl'nin 1. kaptanı Bowman, Uyku Odası'nda dondurulmuş ama huzur içindeki bilinçsiz üç meslektaşını bazen kıskanıyordu. Bütün bu can sıkıntısından ve sorumluluktan uzaktaydılar; Satürn'e ulaşana dek onlar için dış dünya olmayacaktı.

Ama bu dış dünya, yaşam belirtisi saptayıcı göstergeleriyle onları izliyordu. Kontrol Kabini'nin karmakarışık göstergeleri arasında pek göze çarpmayacak bir şekilde yerleştirilmiş olan, HUNTER, WHITEHEAD, KAMİNSKİ, POOLE, BOWMAN yazılı beş küçük pano vardı. Son iki pano boş ve cansızdı, bir yıldan önce de dolmayacaklardı Diğerlerinde her şeyin yolunda olduğunu gösteren bir dizi küçük yeşil ışık yanıyordu. Ayrıca herbirinin üzerinde nabız, nefes ve beyin faaliyetlerinin yavaş ritimlerini izleyen parlayıcı çizgi demetlerinin göründüğü küçük bir gösterge ekranı vardı.

Yaptığının gereksiz olduğunu bildiği halde, Bowman'm bazen işitsel vericiye bağlandığı olurdu, bir aksilik olduğunda vericideki alarm derhal devreye girerdi. Yarı hipnozlu bir şekilde uyuyan

meslektaşlarının son derece yavaş olan kalp atışlarını dinler, gözlerini ekranda kalp atışlarıyla eşzamanlı olarak ilerleyen yavaş dalgalardan ayırmazdı.

içlerinde en ilgi çekici olanı EEG göstergeleriydi; bunlar, bir zaman varolmuş ve bir gün yine varolacak üç şahsiyetin elektronik imzalarıydılar. Bunlar, uyanık ya da normal uykuda olan bir beynin faaliyetini gösteren ve neredeyse hiç keskin girinti ve çıkıntı olmayan ani elektriksel artışları içeriyordu. En ufak bir bilinç zerresi kaldıysa bile bu, aletlerin ve belleğin ulaşamayacağı bir

yerdeydi.

Bowman bu gerçeği kişisel deneyimlerinden de biliyordu. Bu görev için seçilmeden önce, onun da döneınlik uykuya gösterdiği tepkileri test edilmişti. Bu test sırasında ömrünün bir haftasını kaybetmiş olup olmadığından ya da kaçınılmaz ölümünü bir hafta için erteleyip ertelemediğinden pek emin değildi.

Elektrodlar alnına takılıp uyku jeneratörleri manyetik dalgalar yavmaya başladığı zaman, sürekli değişen şekiller ve hızla hareket eden yıldızlar görmüştü. Sonra hepsi kayboldu ve karanlık onları yutarak ortadan kaldırdı Ne kendisine yapılan ilk iğneleri ne de vücut ısısının donma noktasından sadece birkaç derece üstüne kadar indiğini hissetmişti Uyandığında, bir an için gözlerini kapayıp

açmış gibi geldi Bowman'a. Ancak bunun bir yanılsama olduğunu biliyordu, nasıl olduysa gerçekten yılların geçtiğinden emindi.

Görev tamamlanmış mıydı? Satürn'e çoktan ulaşmış, araştırmalarını sürdürmüş ve mevsimlik uykularına mı dalmışlardı? Discovery II onları Dünya'ya getirmek üzere burada mıydı?

Rüyadaymışçasına sersemlemiş, gerçek ve hayal ürünü anıları birbirinden ayıramaz bir halde yatıyordu. Gözlerini açtı ancak onu birkaç dakika şaşkına çeviren bulanık bir ışık kümesinden başka bir şey göremedi Daha sonra Gemi Durum Paneli'nin üzerindeki gösterge ışıklarına bakmakta olduğunu farketti, ancak dikkatini onlar üzerinde odaklaştırması olanaksızdı. Az sonra bu çabasından vazgeçti.

Ilık bir hava akımı vücudundaki soğukluğu alıp götüriırcesine üzerinden esip geçti. Başının arkasındaki bir hoparlörden hafif ama uyarıcı bir müzik geliyordu. Ve müzik sesi giderek artmaya başladı...

Daha sonra bilgisayar kaynaklı olduğunu bildiği rahatlatıcı ve dostça bir ses duydu.

"Yavaş yavaş hareket kazanacaksın Dave. Ayağa kalkma ve ani hareket etme. Konuşmaya çalışma."

Ayağa kalkma, diye düşündü Bowman. Bu çok komikti. Parmağını dahi kıpırdatabileceğinden emin değildi Ancak bunu başardığını farkettiğin-de oldukça şaşırmıştı.

Sersemlemiş ve aptal gibi hissediyordu ama halinden memnundu. Hayal meyal de olsa kurtarma gemisinin gelmiş olması gerektiğini, otomatik canlandırma silsilesinin başladığını ve çok yakında diğer insanları görebileceğini biliyordu. Bu çok güzeldi ama fazla da heyecanlanmadı.

Biraz acıkmış hissediyordu. Elbette bilgisayar bu ihtiyacı öngörmüştü.

"Sağ elinin altında bir sinyal düğmesi var, Dave. Açsan, lütfen ona bas."

Bowman parmaklarını zorladı ve sonunda armut şeklinde bir düğme buldu. Orada olduğunu biliyor olması gerekiyordu ancak tamamen unutmuştu. Daha başka neleri unutmuştu? Acaba dö-nemlik uyku hafıza kaybına mı sebep oluyordu? Düğmeye bastı ve bekledi Birkaç dakika sonra, yatağının kenarından metal bir kol çıktı ve plastik bir emzik dudaklarına doğru geldi Emziği iştahla emdi ve ılık, tatlı bir sıvı boğazından akarak her damlasıyla onun gücünü yerine getirdi.

Sonra kol geri çekildi ve Bowman tekrar dinlenmeye başladı. Artık kol ve bacaklannı hareket ettirebiliyordu; yürüyebilme düşüncesi o kadar imkansız bir hayal değildi

Gücünün çabucak yerine geldiğini hissettiği halde, dışarıdan başka bir uyancı gelmese, sonsuza kadar burada yatmaktan memnun olacaktı. Ancak hoparlörden başka bir ses duyuldu. Bu defa insan beyninden çok daha üstün bir şey

tarafından meydana getirilen elektriksel titreşimli bir oluşum değil, tamamen bir insan sesiydi. Hatta tanıdık bir sesti, ama tanıması biraz zaman aldı. "Merhaba Dave. Kendine gelmeye başladın Artık konuşabilirsin. Nerede olduğunu biliyor musun?"

Bir süre nerede olduğunu merak etti. Eğer *gerçekten* Satürn'ün yörüngesinde dönüyorsa, Dunya'dan ayrıldığından beri geçen onca ay boyunca neler olmuştu? Yine hafızasını kaybedip kaybetmediğini düşündü. Ancak aklından geçen bu düşünce onu rahatlatmıştı. Eğer 'hafıza kaybı' kelimesini hatırlayabiliyorsa, beyni hala iyi çalışıyor olmalıydı...

Ancak nerede olduğunu hala bilmiyordu. Yuvarlak odanın öbür ucundaki hoparlör onun bu durumunu tamamen anlamış olmalıydı ki şöyle dedi-

"Endişelenme Dave. Ben Frank Poole Kalbini ve solunumunu inceliyorum Her şey mükemmel. Sadece rahatla, sakin ol. Şimdi kapıyı açıp seni dışarı çıkaracağız."

Hafif bir ışık odayı doldurdu. Giderek açılan girişin önünde hareket eden siluetler gördü. O anda, herşeyı hatırlamaya başladı ve tam olarak nerede olduğunu farkettı.

Uykunun son ve ölümün en yakın sınırından sağ salim dönmüştü ama bütün bunlar sadece bir hafta sürmüştü. Uyku odasından çıktığında

Satürn'ün soğuk semasını göremeyecekti çünkü bu manzara bir yıl ötede ve yarım milyar mil uzakta kalmıştı. Şu an yakıcı Teksas güneşinin altında, Houston Uzay Uçuş Merkezi'ndeki mürettebat eğilimindeydi.

16 HAL

Ama şimdi Teksas görünmüyordu; hatta ABD bile zor görülüyordu. Alçak itiş plazma motorlarının çoktan kapatılmış olmalarına rağmen, *Discovery* ince ve ok gibi gövdesi ile Dünya'dan uzaklaşıyordu; oldukça güçlü olan optik aygıtı diğer gezegenlere, yanı kaderinin belirleneceği yere doğru odaklanmıştı.

Ancak sürekli Dünya'ya dönük olan bir teles-kobu vardı. Geminin geniş menzilli anteninin kenarından, nişan almış bir silah gibi uzanıyor, büyük parabolik çanağın uzaktaki hedefine dimdik bir şekilde kilitlenip kilitlenmediğini kontrol ediyordu. Dünya, teleskobun menzilinin merkezinde kaldığı sürece, hayati öneme sahip iletişim zincirinde aksamalar olmayacak ve mesajlar, geçen her günle beraber iki milyon milden fazla bir mesafeyi kat eden görünmez ışınla gidip gelebilecekti. Bowman, her kontrol döneminde en az bir

kere antenle aynı hizada duran teleskoptan Dünya'daki evine doğru bakıyordu. Dünya şu anda güneşin çok gerisinde kaldığından karanlık yan küresi *Discoveryye* doğru dönüktü ve tam ortadaki ekranda gezegen göz kamaştırıcı gümüş bir hilal ya da başka bir Venüs gibi görünüyordu.

Bu sürekli daralan ışık yayında herhangi bir coğrafi şeklin tanımlanabilmesi olağandışıydi; çünkü bulutlar ve hafif sis onlann önünü kapatırdı. Ancak kürenin karanlık yarısı bile son derece büyüleyiciydi. Parıldayan şehirleri dört bir yanına dağılmıştı. Bu ışıklar bazen sürekli olarak yanıyor bazen de üstlerinden atmosferik dalgalar geçtikçe ateşböcekleri gibi yanıp sönüyorlardı.

Ay, yörüngesinde ileri geri seyrederken, yansıttığı ışığın Dünya'nın karanlık denizleri ve kıtaları üzerinde koca bir lamba gibi parladığı zamanlar da oluyordu. Bowman sık sık, muhteşem ay ışığında aydınlanan tanıdık kıyılar görünce ürperiyordu. Bazen de Pasifik durgun olduğunda, Dünya yüzeyinde ay ışığının parıldadığını görüyor, tropik göllerde ve palmiye ağaçlarının altında geçirdiği geceleri hatırlıyordu.

Yine de kaybedilmiş bu güzellikler için pişmanlık duymuyordu. Otuz beş yıllık hayatı boyunca bunların tadını çıkarmıştı; zengin ve ünlü olarak geri döndüğünde ise tekrar bunların tadını çıkartmakta kararlıydı. Bu arada, uzaktan bakıldığında daha değerli görünüyorlardı.

Mürettebatın altıncı üyesinin bunların hiçbirine aldırış ettiği yoktvı, çünkü insan değildi. Bu üye, geminin beyni ve sinir sistemi olan, ileri derecede geliştirilmiş HAL 9000 bilgisayarıydı.

HAL (ffeuristik* olarak programlanmış, /Ügoritmik bilgisayar) üçüncü bilgisayar keşif devrinin bir başyapıtıydı. Bu gibi keşifler yirmi yıllık aralıklarla meydana geliyordu ve şu anda yapılmak üzere olan bir dördüncüsünün olduğu fikri bile birçok insanı endişelendirmişti.

İlki 1940'larda gerçekleştirilen bu keşfin eski moda vakum tüpleri, EN1AC ve onun uzantıları gibi yüksek hızlı, beceriksiz moronlar üretilmesini mümkün kılmıştı. Daha sonra, 1960'larda, katı mikroelektronik bilimi kusursuz hale getirilmişti. Bunların ortaya çıkışlarıyla, en azından insanoğ-lununki kadar güçlü olan yapay zekanın, bir büro masasından büyük olmasının gerekmediği açıklığa kavuşmuştu; tabii nasıl yapılacağını bilmek şartıyla...

Büyük bir olasılıkla bunu hiç kimse öğrenemeyecekti; zaten pek de gerekli değildi. 1980'lerde Minsky ve Good sinir sistemi ağlarının herhangi bir öğrenim programına uygun bir şekilde -kendini kopyalama yoluyla- otomatik olarak nasıl üretilebileceğini göstermişlerdi.

Yapay beyinler, insan beyninin gelişimine son derece benzer bir süreç uygulanarak üretilebilirdi. Her ne olursa olsun, en ufak ayrıntıları hiçbir

zaman öğrenilemeyecekti; öğrenilse bile bunlar insan anlayışının algılayabileceğinden milyonlarca kez daha karmaşık olacaklardı.

Olaylar nasıl gelişirse gelişsin sonuç, insan beyninin çoğu faaliyetini daha büyük bir hız ve güvenilirlikle yerine getirebilen, bazı filozofların hala 'taklit' kelimesini kullanmayı tercih ettikleri makine zekasıydı. Bu son derece pahalıydı, bu yüzden HAL 9000 serisinin sadece birkaç ünitesi yapılmışa henüz. Böylece yeteneksiz bir emekle organik beyinler yapabilmenin her *zaman* için daha kolay olduğunu ileri süren şu komik iddia, biraz asılsız gibi gelmeye başlamıştı.

HAL da bu görev için insan meslektaşları kadar kusursuz bir şekilde eğitilmişti. Ve birçok kere girdi oranı -kendine has hızı da eklendiğinde- insan beyninden çok daha fazla oluyordu, çünkü asla uyumuyordu. En önemli görevi, gemideki dayanıksız insan hayatlarının bağlı olduğu, oksijen basıncı, ısı, gemi sızıntısı olup olmadığı, radyasyon ve birbirine bağlı başka koşullar gibi ya-şam-destek sistemlerini sürekli olarak izlemekti. Seyre ait karmaşık düzeltmeleri de yürütebiliyor, rotanın değiştirilmesi gerektiğinde gerekli uçuş manevralarını gerçekleştirebiliyordu. Etrafındaki gerekli ayarlamaları *yaparak* uyuyanları gözetebiliyor, damardan verilen ve yaşamalarını sağlayan sıvıyı aralarında az miktarda pay ediyordu. İlk bilgisayarlar övülüp durulan tuşlu klavyeler

aracılığıyla komut alıyorlar, yüksek hızdaki yazıcılar ve görsel ekranlar aracılığıyla komuta yanıt veriyorlardı. HAL da bunu gerektiğinde yapabiliyordu, ancak mürettebatla kurduğu iletişimin çoğu konuşarak gerçekleşiyordu. Poole ve Bow-man, HAL ile sanki o bir insanmış gibi konuşabiliyor, o da birkaç haftalık elektronik çocukluğu sırasında öğrendiği mükemmel İngilizce ile karşılık verebiliyordu.

HAL'ın gerçekten düşünüp düşünmediği meselesi 1940'larda İngiliz matematikçisi Alan Turing tarafından açıklığa kavuşturulmuştu. Turing'e göre, eğer bir makineyle uzun bir konuşma yapılıyorsa - klavye ya da mikrofonla olmasının hiç önemi yok- ve onun verdiği karşılık ile bir insanın verebileceği karşılık arasında bir ayrım yapılamıyorsa, kelimenin tam anlamıyla o makine *düşünebiliyordu* HAL, Turing testini rahatlıkla geçebilirdi.

HAL'ın geminin kumandasını alacağı zamanlar da olabilirdi. Acil bir durumda, sinyallerine cevap verilmezse, elektrik ve kimyasal uyarıcılar kullanarak mürettebatın uyuyan üç üyesini uyandırmaya çalışacaktı. Onlardan da tepki alamazsa, yeni emirler için Dünya ile irtibat kuracaktı.

Daha sonra. Dünya'dan da bir cevap alamazsa, gemiyi güvenceye almak ve asıl amacını sadece onun bildiği, hatta insan meslektaşlarının asla tahmin bile edemeyeceği görevi devam ettirmek

için gerekli gördüğü önlemleri alacaktı.

Poole ve Bowman, kendi kendini gerçekten yönetebilen bir geminin bakıcıları ve bekçileri olduklarını söyleyip bu konuda sık sık şaka yaparlardı. Bu şakanın ne kadar gerçeklik payı içerdiğini bilseler hayrete düşer ve biraz içerlerlerdi.

17

SEYİR DÜZENİ

Geminin günlük seyri büyük bir dikkatle planlanmıştı; öyle ki Bowman ve Poole yirmidört saatin her saniyesinde ne yapacaklarını -en azından teorik olarak- biliyorlardı. On iki saat çalışma, on iki saat uyku koşuluyla, asla aynı anda uyumamaya dikkat ederek gemiyi nöbetleşe kullanıyorlardı. Görevli subay genellikle Kontrol Kabini'nde kalırken, yardımcısı geminin genel işleriyle ilgileniyor, gemiyi gözden geçiriyor, sürekli çıkan sıradan işlerle uğraşıyor ya da küçük bölmesinde dinleniyordu.

Görevin bu evresinde Bowman güya kaptandı, buna rağmen, dışarıdan bakıldığında pek bu sonuca varılamazdı. O ve Poole her on iki saatte bir görevlerini, rütbelerini ve sonımluluklannı tamamen değiştiriyorlardı. Bu, her ikisinin de aldığı eğitimleri pekiştirmelerine, sürtüşme olasılığının en aza inmesine neden oluyor, ayrıca % 100'lük verimlilik

hedefine ulaşmalarına yardımcı oluyordu.

Bowman'ın günü, astronomların kullandığı Evrensel Günlük Takvim'e ayarlı gemi takvimine göre Oö.OO'da başlıyordu. Geç kaldığı taktirde, HAL çeşitli bip sesleri ve zillerle ona görevlerini hatırlatabilirdi, ancak bunlar hiç kullanılmamışlardı. Poole onu test etmek için bir keresinde alarmı kapatmıştı, ama Bowman kendiliğinden tam zamanında kalkmıştı.

Günün ilk resmi görevi Ana Mevsimlik Uyku Zamanlayıcısını on iki saat ileriye almaktı. Bu işlem art arda iki kez yapılmadığı zaman HAL, onun ve Poole'un güçsüz düştüğünü zannederek acil durumlarda yapılması gerekenleri yapacaktı. Bowman tuvalete gidip, izometrik egzersizlerini yaptıktan sonra kahvaltıya oturur ve *World Timcim* o sabahki radyo-faks sayısını okurdu. Dünya'dayken bu gazeteyi, burada olduğu kadar dikkatli okumazdı; şimdi ise ekrana yansıyan sosyete dedikodularının en ufak ayrıntıları, en asılsız siyasi söylentiler bile ilgisini çekiyor gibiydi.

07:00'de, Bowman, Kontrol Kabini'ndeki Poole'den görevi resmen devralırdı; elinde ona mutfaktan getirdiği bir sıkma tüp dolusu kahve vardı. Eğer rapor edecek bir şey ya da yapılacak bir iş yoksa -ki genelde böyle oluyordu- oturup aletlerin göstergelerini inceler, olası anzaları bulmak için hazırlanmış bir dizi test uygulardı. 10:00'dan önce bu iş bitmiş olur, kendi mesaisine başlardı.

Bowman hayatının yarısından fazlasını öğrenci olarak geçirmişti ve emekli olana dek de öğrenci olmaya devam edecekti. Yirminci yüzyılın eğitim ve bilgi-işlem teknikleri alanında yaptığı devrimler sağ olsun, şimdiden iki ya da üç üniversite eğitimine denk bilgiye sahipti ve dahası, öğrendiklerinin yüzde doksanını hatırlıyordu.

Elli yıl önce olsaydı, uygulamalı astronomi, sibernetik ve uzay itiş sistemleri konusunda uzman sayılabilirdi. Ancak -samimi bir içerlemeyle- kendisinin bu alanların hepsinde uzman sayılmasını reddetmeye hazırdı. Eğitmenlerinin yoğun uyarılarına rağmen, Bowman ilgisini yalnızca bir konu üzerinde yoğunlaştırma fikrini hiç uygun bulmamıştı. Yüksek lisansını Genel Uzay Yolculuğu Bilimi üzerine yapmakta ısrar etmişti. Bu dal, IQ'la-n 130'un başlarında olup mesleklerinde asla üst düzeye yükselemeyecek olanlar için hazırlanmış, belirsiz ve karmakarışık bir eğitim programıydı.

Ancak bu, yerinde bir karardı; bir konu üzerinde uzmanlaşmayı reddetmesi, sadece onu bu görev için vasıflı hale getirmişti. Aynı şekilde, bazen kendini küçük görüp görevini "Uzay Biyolojisi Genel Pratisyeni" olarak tanımlayan Frank Poole, Bowınan'ın yardımcısı olarak ideal bir seçimdi. İkisi de, gerektiğinde HAL'ın engin bilgi depolarının yardımıyla, yolculuk esnasında çıkabilecek herhangi bir sorunun üstesinden gelebilirlerdi. Ancak, zihinlerini tetikte ve açık tutup, eski bil-

gilerini sürekli tazeledikleri sürece bunu yapabilirlerdi.

10:00-12:00 arası iki saat boyunca, Bowman elektronik öğretmen ile konuşarak genel bilgisini kontrol eder ya da bu göreve ilişkin konulan pekiştirirdi. Hiç durmadan gemi planları, devre şemalarını ve yolculukla ilgili bilgileri inceler, Jüpiter, Satürn ve onların geniş uydu toplulukları hakkında bilinen her şeyi özümsemeye çalışırdı.

Öğle vakti gemi kumandasını HAL'a bırakarak yemek hazırlamak için mutfağa giderdi. Burada bile sürekli olarak olaylarla iç içeydi çünkü oturma odası olarak da kullanılan küçük yemek odasında Durum Gösterge Paneli'nden bir tane daha vardı. Böylelikle HAL onu anında çağırabiliyordu. Poole da altı saatlik uykusuna başlamadan önce yemekte ona katılır, genellikle Dünya'dan ışınlanan her zamanki televizyon programlarından birini izlerlerdi.

Yemek listeleri, görevin her bölümünde olduğu gibi, dikkatle hazırlanmıştı. Birçoğu donmuş ve kuaı olan yiyeceklerin hepsi kusursuzdu ve hazırlanmaları pek zahmet vermediği için seçilmişlerdi. Yalnızca paketlerin açılıp, işi bittiğinde bip sesiyle haber veren küçük otomatik mutfağa konulması yeterliydi. Portakal suyu, yumuna (her şekliyle), biftek, pirzola, rosto, taze sebze, cinsine göre ayrılmış meyve, dondurma ve hatta fırından henüz çıkmış ekmek tadında olan -daha önemlisi

bunlara *benzeyen*- şeyleri afiyetle yiyorlardı. Öğle yemeğinden sonra, 13:00-l6:00'ya kadar Bowman yavaş yavaş ve dikkatle gemiyi ya da geminin ulaşılması mümkün olan yerlerini gezerdi. *Discovery* bir ucundan diğer ucuna yaklaşık yüz yirmi metre geliyordu ancak mürettebatın küçük dünyası, basınç odasının on iki metre çaplı küresinin içinde bulunuyordu.

Burada, bütün yaşam-destek sistemleri ve geminin yönetim merkezi olan Kontrol Kabini vardı. Odanın altında, üç hava bölmesinin bulunduğu bir 'uzay-garajı' bulunuyordu.Fazladan taşıt faaliyeti ihtiyacı ortaya çıktığı zaman, bir insanı taşıyabilecek büyüklükteki, itiş gücü yüksek kapsüller bu garajlardaki hava bölmelerinin birinden uzayda sefere çıkabilirdi.

Basınç küresinin ekvatoral bölgesi -Oğlak'tan Yengeç'e kadar olan dilimde olduğu gibi- dokuz buçuk metre çapında yavaşça dönen bir daireyi kapsıyordu. Her on saniyede bir dönüş yapan bu daire ya da santrifüj Ay'ınkine eşit yapay bir yerçekimi üretiyordu. Bu kadar çekim bile ağırlığın olmamasından kaynaklanan kemik erimesi gibi fiziksel sorunları engellemeye yetiyordu. Ayrıca günlük yaşam fonksiyonlarının normal -ya da normale yakın- koşullarda yürütülebilmesini sağlıyordu.

Bu nedenle mutfak, yemek, banyo ve tuvalet bölümleri santrifüjün içinde bulunuyordu Sıcak

içeceklerin hazırlanması ve bir kapta taşınması için yalnızca burası güvenliydi. Yerçekimsiz ortamlar bunun için oldukça tehlikeliydi çünkü insan, havada yüzen kaynar su damlacıklarıyla yanabilirdi. Traş olma sorunu da çözümlenmişti; elektrikli aletlere zarar verecek ve sağlık açısından tehlike oluşturacak tüyler etrafta uçuşmayacaktı.

Santrifüjün kenarında, her biri astronotların zevklerine göre döşenmiş olan ve onlann kişisel eşyalarının bulunduğu beş tane küçük bölme vardı. Şu anda sadece Bowman'm ve Poole'ün bölmeleri kullanılıyordu çünkü diğer üç kabini kullanacak olan astronotlar yan odadaki elektronik lahitlerinde dinleniyorlardı

Santrifüjün dönüşü gerektiğinde durdurulabiliyordu. Durduğunda, açısal hızı bir volanda depolanıyor ve dönüş tekrar başladığında bu volan yön değiştiriyordu. Ancak genellikle sabit bir hızda döndürülüyordu çünkü merkezindeki sıfır gee'lik alandan geçen bir direğe tutunup yavaşça dönen büyük daireye girmek kolay oluyordu. Birkaç denemeden sonra hareket eden bölüme geçmek, yürüyen merdivenin ilk basamağına basmak kadar kolay ve zahmetsiz oluyordu.

Küre şeklindeki basınç odası yüz metreden daha uzun, ok biçiminde, ince bir yapının uç kısmını oluşturuyordu. Derin uzay dalışı yapacak olan tüm araçlar gibi *Discovery* de, atmosfere

giremeyecek ve herhangi bir gezegenin yerçekimli *alanına* karşı koyamayacak kadar dayanıksız, aerodinamik yapısı yetersizdi. Dünya'nın etrafındaki yörüngede monte edilmiş, ilk uçuş denemesini Ay'a yapmış ve Ay üstündeki bir yörüngede son kontrolleri yapılmıştı. Tamamen uzayda yaratılmıştı ve öyle de görünüyordu da.

Basınç odasının hemen arkasında dört büyük sıvı hidrojen tankı; onların ötesinde ise nükleer reaktörün fazla ısısını ortadan kaldıran, saçtığı ışıkla uzun ince bir 'V şekli oluşturan kanatlar vardı. Soğutma sıvısı için olan incecik borularla çevrelenen bu kanatlar, büyük bir kızböceğinin kanatlanna benziyor, farklı açılardan bakıldığında *Discoveryye* eski çağlardan kalma yelkenli bir gemi görüntüsü veriyordu.

'V'nin en sonunda, mürettebat bölümünden doksan metre uzaklıkta, reaktörün siperli cehennemi ve plazma akışıyla oluşan, akkor halindeki sıcak gazın dışarı çıktığı odaklanmış bir elektrod topluluğu vardı. Bu topluluk, *Discover^yi* Ay'da-ki geçici yörüngesinden çıkartarak haftalar önce görevini yerine getirmişti. Şu anda reaktör geminin ihtiyaçları için elektrik gücü sağlamak için çalışıyordu. *Discovery* maksimum itiş gücüyle sürat kazanırken, kiraz gibi kırmızı renkli ışıklar saçacak olan büyük kanatlar ışıksız ve soğuktular. Geminin bu bölümünü incelemek için dışanya, uzaya çıkmak gerekiyordu ancak buradaki

durum hakkında tam bir rapor veren aletler ve uzaktan kumandalı televizyon kameraları vardı. Bowman artık radyatör panellerinin ve ona monte edilmiş olan tesisatın her parçasını santimetre-karesine kadar bildiğini düşünüyordu.

l6:00'ya kadar, incelemesini bitirmiş ve karşı taraftan onay gelmeye başlayıncaya dek konuşarak Görev Kontrol'e detaylı bir sözlü rapor vermiş olurdu. Daha sonra vericisini kapatır, Dünya'nın söyleyeceklerini dinleyip sorulan herhangi bir şey olduğunda cevap gönderirdi. 18:00'de Poole uyanır ve kumandayı alırdı.

Artık altı saatlik dinlenme iznini istediği gibi kullanabilirdi. Bazen çalışmalarına devam eder, bazense müzik dinler ya da film seyrederdi. Zamanının çoğunu sonsuz kapasiteli elektronik kütüphanesinde dilediği gibi gezerek geçirirdi. Geçmişin büyük keşifleri onu büyülüyordu; bu koşullarda anlaşılır bir şeydi tabii bu. Bazen Pytheas ile birlikte Herkül Sütunlan'nı gezer, bazen de Taş Devri'nden henüz çıkmış olan Avrupa kıyıları boyunca ilerleyip, Kuzey Kutbu'nun soğuk havasına kadar açılırdı. Ya da ondan iki bin yıl sonrasında Anson ile birlikte Manilla kalyonlarının peşine düşüp Büyük Sınır Kayalıkla-rı'nın bilinmeyen tehlikelerine karşı Cook ile yelken açıyor ya da Magellan ile birlikte dünyanın çevresini ilk olarak dolaşıyordu. Ardından bunca zaman yolculuğu boyunca ona en ilginç gelen

kitabı, Odyssey'ı okumaya başladı.

Dinlenmek için her zaman HAL ile dama, satranç ya da pantomino gibi yarı-matematiksel oyunlar oynayabilirdi. Eğer HAL bütün bu oyunlara kendini verseydi hepsini kazanabilirdi ancak bu moral bozucu olurdu. Bu yüzden HAL% 50 kazanma şansı olacak şekilde programlanmıştı ama oyun arkadaşları insanlar bunu bilmiyormuş gibi yapıyorlardı

20-00'de yine Poole ile birlikte akşam yemeğini yedikten sonra Bowman, günün son saatlerini genel temizliğini yaparak ve ufak tefek işleriyle uğraşarak geçirirdi. Daha sonra bir saat boyunca Dünya ile kişisel konuşmalarını yapardı.

Bütün meslektaşları gibi Bowman da bekardı; evli bir erkeği bu kadar uzun bir göreve göndermek doğru sayılmazdı. Birçok kadın, onlar görevden dönene kadar bekleyeceklerine söz vermişti ancak kimse buna tam olarak inanmamıştı. Önceleri Poole ve Bowman, hattın öbür ucundaki birçok kulağın onları dinliyor olmalarından tedirgin olsalar dahi, haftada bir kez Dünya'daki-lerle kişisel göaişmeler yapıyorlardı. Ancak yolculuk henüz başlamış olmasına rağmen, Dün-ya'daki sevgililerivle yapılan konuşmalann sıcaklığı ve sıklığı azalmaya başlamıştı. Bunu zaten bekliyorlardı; bir *zamanlar* denizcilere olduğu gibi bu, astronotların katlanması gereken bir cezaydı.

Denizcilerin her limanda bir sevgilisi olduğu ve hatta bu yüzden adlarının kötüye çıktığı doğruydu. Ama ne yazık ki Dünya yörüngesinin dışında esmer kızlarla dolu tropik adalar yoktu. Elbette ki uzay doktorları her zamanki gayretleriyle bu soruna da çözüm bulmuşlardı; geminin ilaç kullanım yönetmeliği, yerini pek tutmasa da bu ihtiyacı karşılamak için yeterliydi.

Bowman çalışmalarını bitirmeden önce son raporunu verir ve HAL'ın gün boyunca kaydettiği bilgileri Dunya'ya gönderip göndermediğini kontrol ederdi. Daha sonra canı isterse, birkaç saatini kitap okuyarak ya da film seyrederek geçirir; gece yarısı olduğunda genellikle elektronarkoz kullanmasına gerek kalmadan uykuya dalardı.

Poole'un programı aynadaki hayali kadar kendisine benziyordu ve her iki program da birbiriyle çakışmadan, düzenli bir şekilde devam ediyordu, ikisi de çok meşguldüler ve uyuşmazlığa düşmeyecek kadar akıllı ve uyumluydular. Bu yüzden yolculuk, zaman akışının sadece dijital saatlerdeki değişen numaralarla belirlendiği rahat ve durgun bir ortamda sürüyordu.

Discoverynm mürettebatının en büyük dileği, burada geçirecekleri haftalar ve aylarda, herhangi bir şeyin bu huzurlu tekdüzeliği bozmamasıydı.

18

ASTEROİTLER ARASINDA

Ardı ardına geçen haftalar boyunca, *Discovery,* önceden belirlenmiş, yörüngesinin raylarında ilerleyen bir tramvay gibi Mars'ın yörüngesini geçerek Jüpiter'e yöneldi. Dünya'nın gökyüzünde ve denizlerinde yol alan bütün o gemilerden farklı olarak, *Discovery'nin* bir dakika bile kumanda edilmesine gerek yoktu. Rotası yerçekim kanunlarına göre belirlenmişti; haritada gösterilmemiş sığ yerler, saplanıp kalacağı tehlikeli kayalıklar yoktu önünde Ayrıca başka bir gemiyle en ufak bir çarpışma tehlikesi de yoktu; çünkü o ve sonsuzluğa uzanan yıldızlar arasında -en azından insan yapımı- hiçbir gemi yoktu.

Ancak şimdi yol almakta olduğu uzay kesimi pek boş değildi. Önlerinde, bir milyondan fazla asteroidin dolaştığı ıssız bir yer vardı. Astronomlar tarafından yörüngeleri kesin olarak saptanmış bu asteroitlerin sayısı onbinden azdı. Yalnızca dört tanesinin çapı yüz milden fazlaydı; büyük çoğunluğu uzayda amaçsızca sürüklenen kaya parçalarından ibaretti.

Asteroitierden korunmak için yapılabilecek hiçbir şey yoktu. En küçüğü bile saatte bin milin onda bin kadar hızla gemiye çarptığı taktirde gemiyi tamamen yok edebilirdi ancak bunun gerçekleşme olasılığı, üzerinde durulmayacak kadar

azdı. Geminin bir tarafında uzayda kapladığı ortalama alanı bir milyon mil olan bir asteroit vardı Bu yüzden *Discovery'nin* bu asteroitle *aynı anda* aynı noktada bulunması mürettebatın kaygılandığı en son şeydi.

Seyrin 86. gününde bilinen bir asteroidin oldukça yakınından geçmek üzereydiler. Adı yoktu; yalnızca 7794 numaralı asteroit olduğu bilinen, elli metre çapındaki bir kayaydı. 1997'de Ay Gözlemevi tarafından tespit edilmiş ancak Küçük Gezegen Bürosu'ndaki sabırlı bilgisayarlar dışındaki herkes onu çabucak unutmuştu.

Bowman görevi devraldığında, HAL ona yakın zamanda gerçekleşecek olan karşılaşmayı hatırlattı. Ancak Bowman'ın tüm yolculuk boyunca, uçuş sırasında meydana gelecek olan programlanmış tek olayı unutması mümkün değildi. Asteroitlerin yıldızlar arasında oluşturduğu yol ve o asteroidin en yakın mesafeye gelindiği zamanki koordinatları ekranda çoktan gösterilmişti. Ayrıca yapılacak ya da yapılmış araştırmalar da liste halinde ekrana yansımıştı. 7794, saatte sekiz bin mil gibi göreli bir hızla, sadece dokuz yüz mil kadar uzaktan geçerken oldukça meşgul olacaklardı.

Bowman, IIAL'dan teleskop görüntülerini isterken, ekranda oraya buraya dağılıp parıldayan bir yıldız alanı belirdi. Bu bir asteroide benzemiyordu. En yüksek derece büyütüldüğünde dahi görünen tek şey boyutsuz ışık noktalarıydı.

"Hedef karesini göster" dedi Bowman. Birdenbire ekranda beliren dört küçük ince çizgi, ufak ve silik bir yıldızı içine alarak gösteriyordu. Bow-man, HAL'ın bir hata yapmış olabileceğini düşünerek birkaç saniye bu görüntüye baktı. Daha sonra iğne ucu büyüklüğündeki bu ışığın yıldızların arkasında, fark edilebilir bir yavaşlıkta hareket ettiğini gördü. Hala yarım milyon mil uzaklıkta olabilirdi ancak kozmik uzaklık ortadan kalktığında, hareketleri, onun dokunulabilecek kadar yakında olduğunu gösteriyordu.

Poole altı saat sonra Kontrol Kabini'ne geldiğinde, 7794 yüzlerce kat daha parlak bir hale gelmişti ve varlığından şüphe duyulmasına yer vermeyecek kadar hızla hareket ediyordu. Ve anık bir ışık noktası değildi; açıkça görülebilen bir yuvarlak halini almıştı.

Gökyüzünden geçen bu taşı, uzun bir deniz yolculuğunda, demir atamayacakları bir kıyıdan geçip giden denizcilerin hissettiği duygularla seyrettiler. 7794'ün üzerinde hayat ve hava olmayan bir kaya yığını olduğunu çok iyi bilmeleri, hissettikleri şeyleri pek değiştirmiyordu. Hala iki yüz milyon mil ötede olan Jüpiter'in bu yanında karşılaşabilecekleri tek cisim 7794'tü.

Yüksek güce sahip teleskop sayesinde, asteroidin engebeli bir şekli olduğunu ve bir baştan diğer başa yavaşça döndüğünü görebiliyorlardı. Bazen yassı bir küre, bazen de üstünkörü şekil

verilmiş bir tuğlaya benzeyen asteroidin dönüş süresi iki dakikadan fazla tutuyordu. Yüzeyinde rastgele dağılmış olan ışık demetleri ve gölgeler vardı. Ve güneş, üzerindeki düzlükler ve kristal kaya çıkıntılarına vurunca asteroit uzaklardaki bir pencere gibi aydınlanıyordu.

Neredeyse saniyede otuz mil hızla geçen asteroidi yakından incelemek için yalnızca birkaç dakikaları vardı. Otomatik kameralar düzinelerce fotoğraf çekti; seyir radarları geri dönen yankıları, daha sonra incelenmek üzere dikkatle kaydediyordu. Darbe sondasını göndermenin tam zamanıydı.

Sonda içinde başka bir alet taşımıyordu; çünkü böylesi bir kozmik hızla çarpışan hiçbir şey sağlam kalamazdı. Bu yüzden sonda, asteroidin ro-tasıyla kesişecek şekilde *Discoveryden* fırlatılan küçük bir metal yığınından ibaretti.

Çarpışma anı geldiğinde, Poole ve Bowman heyecan dorukta bekliyorlardı. Deney, esas itibariyle basit gibi görünmesine rağmen, aletlerini son kapasitesine kadar zorlayacaktı. Binlerce mil öteden elli metre çapında bir cismi hedef almışlardı.

Asteroidin karanlık tarafında, ani ve göz kamaştırıcı bir ışık patlaması oldu. Küçük sonda, göktaşı hızıyla asteroide çarpmıştı. Saniyeden bile kısa bir sürede bütün enerjisi ısıya dönüşmüştü. Akkor haline gelmiş gaz bulutu uzayın derin-

ilklerine püskünnüştü. *Discoverylnm* kameraları ise hızla kaybolan ışık tayfını kaydediyorlardı. Dünya'daki uzmanlar alev alan atomların izlerine bakarak, bu görüntüleri çözümleyeceklerdi. Ve böylece, ilk kez olarak, bir asteroid tabakasının bileşenleri tespit edilmiş olacaktı.

Bir saat içinde, 7794 yuvarlak halini haybedip giderek küçülen bir yıldız halini almıştı. Bowman kumandaya geçtiğinde ise tamamen yok olmuştu.

Ve yine yalnızdılar Bundan üç ay sonra Jüpiter'in kendisinden biraz uzakta olan uyduları onlara doğru yüzene kadar da *yalnız* kalacaklardı.

19

JÜPİTER'DEN GEÇİŞ

Yirmi milyon mil öteden bile Jüpiter, gökyüzündeki en göze çarpan nesneydi. Gezegen, Ay'ın Dünya'dan göründüğünün yarısı kadar, soluk gümüşümsü bir renk almış bir yuvarlak gibi görünüyor, buluttan halkalarının oluşturduğu paralel çizgiler açıkça farkedilebiliyordu. Ekvatoral düzlemde ileri geri giden lo, Europa, Ganymede ve Callisto adlı parlak uyduları vardı. Herbiri bir gezegen kadar büyük olmalarına rağmen, dev gezegenin sadece birer uydusuydular.

Jüpiter'in teleskoptan görünen manzarası harikaydı; gökyüzünü dolduran engebeli ve renkli

bir küreye benziyordu. Gerçek boyutlarını algılamak imkansızdı. Bowman, onun çapının Dünya'nın çapından on bir kat fazla olduğunu kendi kendine hatırlatmasına rağmen, bu bilgi uzun bir süre onun için pek bir anlam ifade etmedi.

8owman HAL'ın hafıza birimlerindeki kayıtlardan bilgi alırken, aniden gezegenin çarpıcı boyutunu gösteren bir şey buldu. Bu, Dünya'mn tüm yüzeyinin bir hayvan derisi gibi yüzülüp Jüpiter'in yüzeyine yerleştirilmiş halini gösteren bir çizimdi. Durduğu *bu* zemin üzerinde, tüm kıta ve okyanusları ile Dünya, Hindistan'dan daha büyük görünmüyordu.

Bowman, *Dıscoverjtnin* teleskobunun en yüksek büyütme derecesini kullandığında, hafifçe yassılaşmış bir kürenin üzerinden, dev gezegenin dönüş hızıyla biılikte şeritlere ayrılmış gibi görünen ve hızla hareket eden bulutların manzarasına yukarıdan bakar buldu kendini. Bu şeritler bazen birleşip topaklar, düğümler ve kıta büyüklüğünde ıt-nkli buhar kütleleri oluşturuyor, bazen de binlerce mü uzunluğundaki geçici köprülerle birbirlerine bağlanıyorlardı. Bu bulutların altında, Güneş Sistemi'ndeki diğer gezegenlerden daha ağır gelecek bir kütle saklıydı. Peki daha, neler gizli orada, diye düşündü Bownıan.

Sonsuza dek gezegenin yüzeyini örtecek olan değişken ve hareketli bulutların üzerinde bazen koyu renkli yuvarlak şekiller süzülüp gidiyordu.

Daha içerideki uydularından biri uzaktaki Güneş ile gezegenin ortasından geçiyor, uydunun gölgesi Jüpiter'in sürekli hareket eden bulutlu manzarasının üzerine vuruyordu.

Jüpiter'den iki milyon mil uzaklıkta, yani burada bile daha küçük uyduları vardı. Ancak bunlar çapları birkaç mili geçmeyen uçan dağlardı sadece. Ve gemi onların yakınlarından bile geçmeyecekti. Birkaç dakikada bir radar vericisi gücünü toplayıp sessiz bir güç akımı gönderiyor, ama boşluktan herhangi yeni bir uydu titreşimi alınamıyordu.

Ancak giderek artan yoğunluk ile beraber, Jüpiter'in kendi radyo dalgalarının uğultusu da geliyordu. 1955'te, uzay çağı öncesinde, Jüpiter'e ait on metrelik bantta, onun milyonlarca beygir gücünde bir uğultu verdiğini bulan astronomlar çok şaşırmışlardı. Bu, Dünya'yı saran Van Ailen Kuşaklan'nda olduğu gibi, gezegenin etrafında oluşan enerji yüklü parçacıkların oluşturduğu daha büyük bir haleden gelen ham bir gürültüydü.

Bazen, Kontrol Kabini'nde yalnız geçirdiği saatler boyunca Bowman bu ışınımı dinliyordu. Sesi, odayı tamamen cızırtılı bir gürültü kaplayana dek açıyor; sesin alt fonunda oluşan, düzensiz aralıklarla kısa ıslıklar ya da çıldırmış bir kuşun çığlıklarına benzer sesleri dinliyordu. Bu ürkütücü bir sesti çünkü insanoğluyla hiçbir ilgisi yoktu. Kıyıya vuran dalgaların mırıltısı ya da ufkun

gerisinde gürleyen bir gökgürültüsü kadar yalnız ve anlamsız bir sesti bu

Discoverynin saatte yüz bin mili aşan şimdiki hızı ile bile bütün Jüpiter uydularının yörüngelerini geçmesi yaklaşık iki hafta alacaktı. Jüpiter'in etrafında, Güneş'in etrafında dönen gezegenlerden daha çok uydu vardı. Ay Gözlemevi her yıl yenilerini keşfediyordu ve uydu sayısı otuzaltıya ulaşmıştı. En dıştaki uydu Jüpiter XXVII geçici efendisinden ondokuz milyon mil ötede, sabit olmayan bir yörüngede geriye doğru hareket ediyordu. Jüpiter ve Güneş arasındaki ebedi güç denemesi savaşının bir ödülüydü bu. Çünkü Jüpiter sürekli olarak asteroit kuşağından kısa ömürlü uydular yakalıyordu ve birkaç milyon yıl sonra tekrar kaybediyordu. Ancak daha içerideki uydular sonsuza dek ona ait kalacaktı; Güneş onları, Jüpiter'in çekiminden asla koparamayacaktı.

Şimdi ise birbirleriyle çatışan çekimsel alanların yeni bir avı vardı. *Discovery,* Dünya'daki astronomlar tarafından aylar önce hesaplanan ve HAL tarafından da sürekli olarak kontrol edilen karmaşık bir yörüngede Jüpiter'e doğru hızla seyrediyordu. Arada sırada yörüngenin ince ayarını yaparken kontrol jetlerinden gelen ufak otomatik itişler, gemiden pek hissedilmiyordu.

Dünya ile kurulan elektromanyetik hat aracılığıyla sürekli olarak bilgi akıyordu. Ancak yuvadan o kadar uzaktaydılar ki, ışık hızıyla ilerliyor

olsa dahi, sinyallerinin ulaşması elli dakika alıyordu. Tüm dünya yaklaşan Jüpiter'i onların gözleri ve aygıtları sayesinde izleyebiliyor ancak keşfettikleri haberlerin yuvaya ulaşması neredeyse bir saat alıyordu.

Gemi, her biri Ay'dan daha büyük olan keşfedilmemiş iç uyduların yörüngeleri arasından geçerken, teleskoplu kameralar sürekli olarak çalışıyordu. Geçişin tamamlanmasına üç saat kala, *Discovery* Europa'nın sadece yirmi bin mil kadar uzağından geçiyordu. Tüm aletler giderek yaklaştıkları, hızla büyüyüp küreden hilale dönüşen, yüzünü hızla güneşe doğru çeviren bu uyduya göre ayarlanmıştı.

Şu ana dek en güçlü teleskobun dahi iğne ucundan daha büyük gösteremediği bu ondört milyon kilometre karelik uydu önlerindeydi. Birkaç dakika içinde onu hızla geçeceklerdi; karşılaşmayı en iyi şekilde değerlendirmeli ve elde edebilecekleri bütün bilgiyi kaydetmeliydiler. Boş zamanlarında kayıtları başa alıp inceleyebilecekleri pek çok ay vardı.

Uzaklardaki güneşten aldığı ışığı oldukça etkin bir şekilde yansıtan Europa, uzaktan bakıldığında dev bir kar topunu andırıyordu. Daha yakından yapılan gözlemler de bu düşünceyi doğruluyordu. Tozlu Ay'in tam tersine, Europa parlak beyaz renkteydi ve yüzeyinin büyük bir bölümü sıkışmış buz dağına benzer parlak kütlelerle kap-

lıydı. Büyük bir olasılıkla, Jüpiter'in çekim alanına girmekten -her nasılsa- kurtulan amonyak ve sudan oluşmuşlardı.

Ekvator boyunca sadece çıplak kayalar görülebiliyordu. Burada, nasıl oluştuğu bilinmeyen girintili çıkıntılı ıssız kanyonlar ve karmakarışık kaya parçalan, küçük dünyayı çevreleyen daha koyu bir şerit oluşturuyordu. Çarpma sonucu oluşmuş birkaç krater vardı; fakat hiçbir volkanizma belirtisi yoktu. Europa'nın hiç içsel bir ısı kaynağının olmadığı ortadaydı.

Ancak uzun zamandan beri atmosfer belirtisi olduğu biliniyordu. Uydunun karanlık tarafı bir yıldızın önünden geçtiğinde, uydu tutulması öncesi hafifçe gölgeleniyordu. Bazı bölgelerde, belki hafif bir metan rüzgarının taşıdığı amonyak damlacıklarının oluşturduğu sis ile meydana gelen bulut izleri vardı.

Europa, gökyüzünde hızla ilerledi ve geminin gerisinde kaldı. Artık Jüpiter iki saatlik bir uzaklıktaydı. HAL geminin yörüngesini büyük bir dikkatle tekrar tekrar kontrol etmişti En yakın karşılaşma anı gelene kadar daha fazla hız ayarlaması yapmaya gerek yoktu. Ama bunu bilmek bile, dev kürenin dakika dakika büyümesini seyrederken sinirlerin gerilmesini engellemiyordu. *Discovery/rim* gezegenin uçsuz bucaksız çekim alanına saplanarak felakete sürüklenmeyeceğine inanmak biraz zordu.

Atmosfere uygun sondalan bırakmanın tam zamanıydı. Bunların Jüpiter'in bulut katmanının altından bilgi gönderebilecek kadar uzun süre dayanacağını umuyorlardı. Isı kalkanlarının içinde bulunan bomba şeklindeki iki kısa kapsül, ilk birkaç bin milden sonra *Discaver^ninkinden* ayrılacağı bir yörüngeye fırlatıldı.

Gemi yavaşça sürüklenirken, HAL'ın önceden beri söylediği şeyi çıplak gözle görebiliyorlardı en sonunda. Gemi çarpma yörüngesinde değil de, Jüpiter'e teğet geçen bir yörüngedeydi, atmosferini sıyırıp geçecekti. Jüpiter'le aralarında birkaç yüz mil uzaklık kaldığı doğruydu -ve bu yeter de artardı bile; doksan bin mil çapında bir gezegen söz konusu olduğunda, bu mesafe pek bir şey ifade etmiyordu-.

Jüpiter artık tüm göğü dolduruyordu, o kadar büyüktü ki ne akıl ne de göz ile idrak etmeye çalışmanın faydası yoktu ve ikisi de bundan vazgeçtiler. Altlarındaki atmosferin kırmızılar, pembeler, sanlar, gümüşümsü hatta kızıl tonlarla dolu olağanüstü renkleri olmasa, Bowman Dün-ya'nın bulutlu gökyüzünün üzerinde uçtuğuna inanabilirdi.

Ama şimdi, yolculuk boyunca ilk kez olarak, güneşi kaybetmek üzereydiler Soluklaşmış ve küçülmüş olsa dahi Güneş, *Discovery* beş ay önce Dünya'dan fırlatıldığından bu yana en sadık dostu olmuştu. Ancak şimdi yörüngesi Jüpiter'in

gölgesine girmek üzereydi ve az sonra gezegenin gece tarafına geçecekti.

Bm mil ötede, bir alacakaranlık kuşağı onlara doğru hızla ilerliyordu. Onun ardında Güneş, Jüpiter'in bulutlarında hızla batıyordu. Işınlan, ters çevrilmiş boynuz gibi ufuk boyunca yayılmış, daha sonra birleşerek ani bir renk ışımasından sonra kaybolmuştu. Gece olmuştu.

Ama aşağıdaki dev dünya tamamen karanlık değildi. Gözleri manzaraya alıştıkça gezegenin her geçen dakika fosfor renkli bir ışıkla kaplandığını gördüler. Soluk ışık nehirleri, gemilerin kalkarken aynı tropik denizlerde bıraktıktan ışıltılar gibi ufuktan ufuğa akıyordu. Bu nehirler, orada burada sıvı ateş havuzlarında toplanıyor, Jüpiter'in gizli merkezinden fışkıran engin yeraltı titreşimleriyle dalgalanıyorlardı. Öyle hayranlık uyandıran bir manzaraydı ki Poole ve Bowman belki saatlerce bunu seyrettiler. Bu manzaranın aşağıda fokurdayan kazanların içindeki kimyasal ve elektriksel güçlerden mi kaynaklandığını yoksa olağanüstü bir yaşam türünün beklenmedik bir sonucu mu olduğunu merak ediyorlardı. Bu sorular yeni yüzyıl bitene dek bilim adamlarının tartışacağı sorular olacaktı.

Jüpiter gecesinin derinliklerine daldıkça, altlarındaki panltı giderek daha parlaklaşıyordu Bowman bir keresinde şafak sökerken Kanada'nın kuzeyinden geçmişti; oradaki karla

kaplı arazı de buradaki gibi soğuk ve parlaktı Ve o dondurucu ve ıssız arazının, şu anda hızla geçtikleri bölgelerden bile yüz derece daha sıcak olduğunu hatırlayıverdı birden

"Dunya'dan alınan sinyaller hızla kayboluyor" diye bildirdi HAL "ilk ışın kırıcı bölgeye giriyoruz "

Bunu bekliyorlardı, aslında bu, görevin amaçlarından bırıvdı Radyo dalgalarının emilmesi Jüpiter'in atmosferi ile ilgili değerli bilgiler verebilirdi Ancak şimdi gezegenin arkasına geçtikleri için Dünya ile ıletışımlen kopmak üzereydi O an karşı ezici bir yalnızlık hissettiler iletişim kesikliği sadece bir saat sürecekti Jüpiter'in iletişimi engelleyen yüzeyinden çıktıklarında, insan ırkıyla tekrar bağlantı kuracaklardı Bu saat hayatlarının en uzun saati olacaktı

Genç yaşlarına rağmen Poole ve Bowman çıktıkları u/ay yolculuklarıyla deneyim kazanmışlardı, ama şimdi kendilerini acemi gibi hissediyorlardı Bir ilki gerçekleştirmeye çalışıyorlardı, daha önce hiçbir gemi bu hızla yol almamış, bu kadar yoğun bir çekim alanına karşı koymamıştı Bu kritik noktada yapılan en ufak hata, kurtarılma umıdı olmaksızın *Dıscovery-y* Güneş Sistemi nın en uzak sımrlanna hızla sürükleyebilirdi

Dakikalar ağır ağır ilerledi Fosfor renkli Jüpiter, sonsuzluğa uzanan dik bir duvara dönüşmüştü ve gemi bu parlak yüzeyi tırmanıyordu

Jüpiter m çekimine kapılmayacak kadar hızlı hareket ettiklerini bilmelerine rağmen, *Dıscover\>nm* bu devasa gezegenin bir uydusu haline gelmediğine inanmak zordu

En sonunda uzaklaıda, ufuk boyunca bir ışık patlaması belirdi Gölgeden çıkıp güneşe doğru yönelmişlerdi Aynı anda HAL şöyle bir anons yaptı "Dünya ile bağlantı kurdum Gezegenin çekim etkisiyle oluşan düzensizlik manevrasının da başarıyla tamamlandığını belirtmekten mutluluk duyuyorum Satürn'e ulaşma zamanı yüz altmış yedi gün, beş saat, on bir dakikadır "

Bu tahmin dakikası dakikasına yapılmıştı, alçak uçuş kusursuz bir şekilde gerçekleştirilmişti *Dıscovery,* kozmik bilardo masasındaki bir top gibi hızla Jüpiter'in çekim alanına girmiş ve çarpmanın etkisiyle hız kazanmıştı Hiç yakıt kullanmadan, saatte birkaç bin millik bir hıza ulaşmıştı Yine de mekanik bilimi kanunlarını ılılal etmemişti Doğa her zaman ıçm dengeleyici olduğundan, Jupıtei *Dıscover^mn* kazandığı kadar hız kaybetmişti Gezegen yavaşlamaya başlamıştı ama kütlesi geminin altı milyar katı kadar büyük olduğu ıçm yörüngesindeki değişiklik far-kedılemeyecek kadar küçük olmuştu insanoğlunun Güneş Sıstcmı'nde ızını bırakacağı zaman henüz gelmemişti

Güneş Jüpiter'in gökyüzünden bir kez daha yükselip etraf aydınlandığında, Poole ve

Bowman sessizce birbirlerine uzanıp el sıkıştılar İnanması zor olsa bile, görevin ilk bölümü tamamlanmıştı.

20

TANRILARIN DÜNYASI

Jüpiter'le işlen henüz bitmemişti. *Drscovery>nm* fırlatmış olduğu iki sonda atmosfere girmek üzereydi. Bunların birinden hiç haber alınamadı, tahminen, oldukça dik bir açıyla atmosfere giriş yapmış ve herhangi bir bilgi gönderemeden yanmıştı. İkincisi daha başarılıydı. Jüpiter'in atmosferinin üst tabakalarını sıyırarak geçmiş, daha sonra bir kez daha uzaya fırlamıştı. Önceden planlandığı üzere, bu karşılaşma esnasında o kadar hız kaybetmişti ki, elips şeklindeki o büyük yörüngeye tekrar dönmüştü. İki saat sonra, saatte yetmiş bin mil hızla dönen gezegenin atmosferine gündüz kısmından tekrar girmişti.

Birdenbire akkor halinde bir gaz bulutuyla sarıldı ve bağlantı kesildi. Kontrol Kabini'ndeki iki gözlemci için dakikalar sürecek endişe dolu bekleyiş başlamıştı. Sondanın başarabileceğinden ve frenleme işlemi bitmeden önce seramik kaplı koruyucu kalkanın tamamen yanmayacağından emin olamazlardı. Öyle olursa, saniyeden de kısa bir sürede sondadaki tüm aletler buhar ojup

gidecekti.

Ama kalkan, alev alan meteor sönünceye dek dayandı. Kömür haline gelen parçalarından kurtulan robot antenlerini çıkardı ve elektronik duyularıyla etrafa göz attı. Çeyrek milyon mil ötede bulunan Discovery, Jüpiter'den gelen ilk otantik bilgileri almaya başladı.

Saniyede bir gelen binlerce titreşim atmosfer bileşenleri, basıncı, sıcaklığı, manyetik alanları, radyoaktivitesi ve sadece Dünya'daki uzmanların çözebilecekleri diğer birçok etken hakkında bilgi veriyordu. Bu arada, mesajlardan biri hemen anlaşılabiliyordu: Bu, düşen sonda tarafından gönderilen renkli bir TV görüntüsüydü.

Robot atmosfere girip, koruyucu kalkanından kurtulduktan sonra ilk görüntüler gelmeye başlamıştı. Görünen tek şey, baş döndürücü bir hızla kameranın önünden geçen ve sonda saatte birkaç yüz mil hızla düşerken yukarı hrlıyormuş gibi görünen, kızıl lekelerle kaplı, san bir sisti.

Sis giderek kalınlaşıyordu Kameranın on inç mi yoksa on mil uzaklığı mı gösterdiğini tahmin etmek imkansızdı; çünkü gözün üzerinde odaklanabileceği başka bir aynntı yoktu. Görüntüleme sistemi sozkonusu olduğunda görev başarısızlıkla sonuçlanmış gibi görünüyordu. Aletler çalışıyordu ama bu sisli ve karmakarışık atmosferde hiçbir şey görülemiyordu. Sonra birdenbire sis kayboldu. Sonda, bir

bulutun yüksek tabakasından geçip açık -belki de dağınık amonyak kristalleri olan saf hidrojenle dolu- bir bölgeye düşmüş olmalıydı. Görüntünün gerçek boyutlanna karar vermek hala imkansızdı ama kameranın yüzlerce mil ötesini gösterdiği açıktı.

Manzara o kadar yabancıydı ki, Dünya'nın renk ve şekillerine alışmış olan gözler için neredeyse anlamsız gelmişti bir an. Çok çok aşağılarında uzanan altın renkli, uçsuz bucaksız bir denizde, dev dalgaların uçları olabilecek birbirine paralel kabanklıkların izleri vardı Ancak hiçbir hareket yoktu; görüntünün boyudan bunu gösteremeyecek kadar büyük bir alam kaplıyordu. Bu altın renkli manzaranın bir okyanus olması pek mümkün değildi çünkü sonda hala Jüpiter atmosferinin yükseklerinde bulunuyordu. Bu, başka bir bulut tabakası olabilirdi ancak.

Kamera birdenbire, uzaklık yüzünden bulanık görünen ama içlerinde olmayacak umutlar uyandıran garip bir şey yakalayıverdı. Yüzlerce mil ötede, altın renkli görüntü garip bir şekilde volkanik dağa benzeyen simetrik bir koni şeklini aldı. Koninin tam tepesinde küçük ama kabarık bulutlardan oluşan bir hale vardı Hepsi de hemen hemen aynı büyüklükte olan bulutlann şekilleri oldukça farklıydı ve tek başlarına duruyorlardı. Rahatsız edici ve doğal olmayan bir halleri vardı. Tabii eğer bu ürkütücü manzara için

'doğal' kelimesini kullanmak uygunsa...

Hızla kalmlaşan atmosferin içinde düzensiz bir hava hareketine kapılan sonda ufkun başka bir bölümüne doğru yöneldi. Birkaç saniye boyunca ekranda sadece altın rengi bir bulanıklık görüldü. Sonda dengesini kurduktan sonra 'deniz' daha yakından görünmeye başlamıştı ama her zamanki kadar gizem doluydu. Denizin üzerine bazı kara lekeler vuruyordu ki bunların atmosferin daha alt tabakalarındaki delikler ve aralıkların yansıması olduğunu herkes farkedebilirdi.

Sonda onlara hiçbir zaman ulaşamayacaktı. Geçtiği her mil boyunca etrafındaki gazın yoğunluğu ikiye katlanıyor gezegenin görünmeyen yüzeyine doğru alçaldıkça basınç artıyordu. Sonda hala gizemli denizin üzerindeyken, ekranda uyarıcı bir görüntü belirdi ve Dünya'dan giden ilk keşif aracı millerce yükseklikteki atmosferin basıncına dayanamayarak parçalandığı zaman, anlık görüntü kaybolmuş oldu.

Bu kısa görev süresi boyunca, Jüpiter'in belki ele milyonda birinin anlık görüntüsünü yansıtmıştı, ama yüzlerce mil aşağıya doğru derinleşen sisin içinden geçip gezegenin yüzeyine inmeyi başaramamıştı. Görüntü ekrandan silindiğinde, Bowman ve Poole akıllarından aynı düşünceyi geçirerek sessizce oturdular.

Ataları bu gezegene tanrıların tanrısı Jüpiter'in ismini koyduklarında, tahmin edemeyecekleri

kadar yerinde bir karar vermişlerdi. Eğer burada hayat varsa, bunu saptamak ne kadar zamanlarını alacaktı? Ve bundan sonra, insanoğlu bu ilk öncüyü kaç yüzyıl sonra, ne çeşit bir uzay gemisiyle takip edebilecekti?

Ancak bunlar ne *Discover^yi* ne de mürettebatım ilgilendiren konular değildi. Onların hedefi, Güneş'ten neredeyse iki kat daha uzak bir mesafede, kuyaıkluyıldızların dolaştığı yarım milyar mildeki boşlukta bulunan daha garip bir gezegendi.

4

SONU OLMAYAN BOŞLUK

21

DOĞUM GÜNÜ PARTİSİ

Uzayda yedi yüz milyon millik bir mesafeyi ışık hızıyla geçen "İyi ki Doğdun" şarkısının bilinen melodileri Kontrol Kabini'nin görüntülü ekranla-n ve göstergeleri arasında yok oldu. Biraz çekingen bir şekilde Dünya'daki doğum günü pastasının etrafında toplanan Poole ailesi birden sessizliğe gömüldü.

Sonra Bay Poole, yani babası, derinden gelen bir sesle: "Evet, Frank... Şu anda söyleyecek bir şey bulamıyorum. Sadece seni düşündüğümüzü *ve* en mutlu doğum gününü geçirmeni dilediğimizi söylemek istiyorum."

Gözleri yaşla dolu Mrs. Poole "Kendine iyi bak tatlım" diyerek araya girdi. "Tanrı seni korusun."

Koro halinde gelen veda seslerinden sonra ekran karardı. Ne kadar garip, dedi Poole kendi kendine. Bütün bunlar bir saatten daha önce olmuştu Şu anda ailesi dağılmış ve millerce ötedeki evlerinin yolunu tutmuştu. Aradaki bu zaman farkı bir taraftan üzücü olmasına rağmen, aslında iyi de oluyordu. Yaşıtı herkes gibi Poole da ne zaman isterse Dünya'dan herhangi biriyle konuşabileceğini düşünüyordu ve bunun değerini pek bilememişti Artık Dünya'da değildi ve bunun derin psikolojik etkileri vardı. Yeni bir uzaklık boyutuna geçmişti ve neredeyse bütün duygusal

bağlan, bunu kabullenmeyle birlikte kopmak üzereydi.

"Eğlencenizi böldüğüm için üzgünüm" dedi HAL. "Ama bir soamumuz var."

"Nedir o" diye sordu Bowman ve Poole hemen.

"Dünya'yla bağlantıyı sürdürmekte güçlük çekiyorum. Sorun AE 35 ünitesinde. Hata tahmin merkezim, ünitenin yetmiş iki saat sonra devredışı kalabileceğini bildirdi."

"Bununla biz ilgileniriz" diye karşılık verdi Bowman. "Önce optik dizimine bakalım." "İşte burada Dave. Şu an normal görünüyor." Gösterge ekranında hemen hemen yıldızsız bir zemin üzerinde parlayan muhteşem bir yanm ay belirdi. Bulutlarla kaplıydı ve tanınabilecek herhangi bir coğrafi özellik göstermiyordu. Aslında, ilk bakışta Venüs ile kolaylıkla karıştırılabilirdi.

Ancak ikinci kez bakıldığında değil; çünkü hemen yanında Venüs'e ait olmayan *gerçek* bir uydu vardı. Uydu Dünya'mn dörtte biri kadardı ve tam olarak aynı evredeydi. Bu iki gök cismini ana oğul olarak kabul etmek kolaydı; tıpkı Ay taşlarının, Ay'ın hiçbir zaman Dunya'nm bir parçası olmadığını şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlamasından önce astronomlann inandığı gibi.

Poole ve Bowman yarım dakika boyunca sessizce ekranı incelediler. Bu görüntü onlara büyük radyo çanak anteninin kenarına yerleştirilmiş

olan uzun odaklı televizyon kamerasından geliyordu. Çanağın merkezindeki odaklama telleri antenin kesin yönünü gösteriyordu. Işın demeti tam olarak Dünya'ya doğrulmadığı sürece, Dünya'dan sinyal alıp veremezlerdi. Çift yönlü mesajlar hedeflerim şaşırır, görülüp duyulamadan Güneş Sistemi'nin derinliklerinde kaybolurdu.Her-hangi bir şekilde bu sinyaller alınacak olsa da, bu yüzyıllar sonra olabilirdi; ancak insanoğlu tarafından değil.

"Sorunun nerede olduğunu biliyor musun" diye sordu Bowman.

"Aralıklı olarak kendini gösterdiği için yerini belirleyemiyorum. Ama AE 35 ünitesindeymiş gibi görünüyor."

"Ne gibi bir yöntem önerirsin?" "Yapılacak en iyi şey ünitenin yerine yedeğini yerleştirmek olacaktır; böylelikle ünitedeki arızayı kontrol edebiliriz."

"Tamam. Bir kağıt çıkışı alalım." Bilgi, gösterge ekranında belirdi; aynı anda ekranın altındaki boşluktan bir kağıt çıktı. Bütün o elektronik yazılımlara rağmen, bazen eski moda basılı malzemeler en kullanışlı kayıt yöntemi oluyorlardı. Bowman bir süre elindeki şemaları inceledi ve heyecanla ıslık çaldı.

"Bize söyleyebilirdin" dedi. "Bu, geminin dışına çıkmamız gerektiği anlamına geliyor."

"Üzgünüm" dedi HAL. "AE 35 ünitesinin çanak antenin üzerine yerleştirilmiş olduğunu bildiğini sanıyordum."

"Galiba bir yıl önce biliyordum; ama gemide sekiz bin tane alt sistem var. Her neyse, kolay bir iş gibi görünüyor. Bir panelin kilidini açıp içine yeni bir ünite yerleştireceğiz sadece."

"Benim için uygun" dedi Poole. Kendisi periodik gemi dışı faaliyetler için yetiştirilmiş bir mürettebat üyesiydi. "Mekan değişikliğine katlanabilirim. Kişisel birşey değil tabii."

"Görev Kontrol'un bunu onaylayıp onaylamadığına bir bakalım" dedi Bowman. Birkaç saniye durakladı ve düşüncelerini toparladı. Daha sonra mesajı bilgisayara yazdı.

"Görev Kontrol, burası X-Işını-Delta-Bir. İki-sıfır-dört-beş'te gemideki dokuzuncu-üçlü-sıfır bilgisayarımızın hata tahmin merkezi, Alfa Eko üç beş ünitesi, yetmiş iki saat içinde olası bir arıza olacağını bildiriyor. Sizden uzak-ölçer monitörünü kontrol etmenizi rica ediyor ve gemi sistemleri simülatörlerindeki üniteleri gözden geçirmenizi öneriyoruz. Ayrıca, EVA'ya gidip arızadan önce Alfa Eko üç beş ünitesini değiştirme planımıza verdiğiniz onayı doğrulayın. Görev Kontrol! Burası X-Işım-Delta-Bir, ıki-bir-sıfır-üç yayını tamamlandı."

Yılların getirdiği deneyim ile Bowman, bazılarının "Teknik Dil" olarak adlandırdığı jargonu

kullanabiliyor ve zihinsel bir zorlanma yaşamadan tekrar normal konuşma tarzına geçebiliyordu. Artık onay için beklemekten başka yapabilecek bir şey yoktu. Ancak bu en az iki saat sürüyordu çünkü sinyallerin Jüpiter ve Mars'ın yörüngelerini dolaşması gerekiyordu.

Beklediği onay, Bowman HAL'ın hafızasına kayıtlı olan geometrik şekil oyunlarından birinde pek başarılı olamayan bir oyun sergilerken geldi.

"X-Işını-Delta-Bir, burası Görev Kontrol. Bir-iki-sıfır-üç nolu mesajınıza onay verildi. Görev simülatöründeki uzak-ölçer bilgiyi gözden geçiriyoruz ve önerinizi değerlendireceğiz."

"EVA'ya gidip olası bir arızadan önce Alfa Eko üç beş ünitesini değiştirme planınız onaylandı Anzalı ünitede uygulayabileceğiniz test yöntemleri üzerinde çalışıyoruz"

Konuşmanın ciddi bolumu tamamlandıktan sonra Görev Kontrol'dekiler normal ingilizce ile konuşmaya başladılar.

"Sorun yaşadığınız için üzgünüz çocuklar. Bunlara başka dertler eklemek istemiyoruz, ama eğer sizin için uygunsa, EVA'ya gitmeden önce, Halkla İlişkiler Bölümü'nden bir rica var. Halka bildirilmek üzere durumun anahatlarını bildiren ve AE 35'in ne olduğunu açıklayan kısa bir kayıt yapabilir misiniz? Mümkün olduğu kadar sakinleştirici biçimde konuşun. Elbette bunu biz de yapabiliriz; ancak sizin sözleriniz daha ikna edici ola-

çaktır. Bunun gemideki sosyal yaşamınıza kötü bir etki yapmayacağını umarız. X-Işım-Delta-Bir! Burası Görev Kontrol, iki-bir-beş-beş yayını tamamlandı."

Bowman bu rica karşısında kendini gülmekten alamadı. Dünya'nın garip bir duyarsızlık ve patavatsızlık gösterdiği oluyordu. "Sakinleştirici olalım" öyle mi!

Poole altı saatlik uyku süresi bittikten sonra ona katıldı ve verecekleri karşılığı yazmak ve düzeltmek için on dakikalarını harcadılar. Görevin ilk aşamalarında, tüm radyo ve televizyonlardan - neredeyse ağızlarından çıkacak her şey için- sayısız röportaj ve konuşma teklifleri gelmişti. Ancak haftalar olaysız bir şekilde geçip, aradaki zaman farkı birkaç dakikadan bir saatin üzerine çıkınca, olaya olan ilgi giderek azalmıştı. Bir ay önce, Jüpiter uçuşunun yarattığı heyecandan beri, halk duyurusu için üç ya da dört kez kayıt yapmışlardı

"Görev Kontrol, burası X-Işını-Delta-Bir. Basın açıklamasını gönderiyoruz:

"Günün erken saatlerinde, küçük bir teknik arıza meydana geldi. Bilgisayarımız HAL 9000, AE 35 ünitesindeki *arızayı* önceden bildirdi.

"Bu küçük ama iletişim sisteminin oldukça önemli bir parçasıdır. Bu ünite, Dünya'ya dönük olan ana antenimizin binde birlik bir açıyla durmasını sağlıyor. Gerekli olan açı bu; çünkü şu an

Dünya ile aramızda yedi yüz milyon milden fazla bir uzaklık var. Dünya soluk bir yıldız gibi göründüğünden, çok dar olan radyo ışınımız Dünya'yı kolaylıkla kaçırabilir.

"Anten, merkez bilgisayar tarafından kontrol edilen motorlar sayesinde Dünya'yı sürekli izleyebilir. Ancak bu motorlar elde ettiği bilgileri AE 35 ünitesi aracılığıyla alıyor. Bu üniteyi, beynin talimatlarını vücuttaki kaslara ileten sinir sistemine benzetebilirsiniz. Eğer sinirler doğru sinyalleri iletmezse, vücut işlevini yapamaz. Bizim durumumuza gelince, AE 35 ünitesinin bozulması antenin rastgele bir hedef seçmesi anlamına gelebilir. Bu, son yüzyılın derin-uzay sondalannda yaşanan en genel sorundur. Genellikle bu sondalar diğer gezegenlere ulaşıyor ancak antenleri Dünya'nın yerini tespit edemediği için bilgi gönderemiyorlar.

"Henüz arızanın neden kaynaklandığını bilmiyoruz ancak durum o kadar da ciddi değil ve paniğe gerek yok. Yanımızda iki yedek AE 35 var. Herbirinin tahmini kullanım süresi yirmi yıl olduğu için görev süresi boyunca ikincisinin de bozulması pek mümkün değil. Ayrıca, şu anki arızanın neden kaynaklandığını anlayabilirsek, bir numaralı üniteyi tamir edebiliriz.

"Bu tip görevler için özel olarak yetiştirilmiş olan Frank Poole, geminin dışına çıkıp, yerine yedeğini koyarak arızalı üniteyi tamir edecek. Bu

arada, geminin dışını kontrol etme ve özel EVA için önemsiz olan küçük delikleri onarma fırsatını yakalayacak.

"Bu küçük sorunun dışında, görev hala olaysız bir şekilde devam ediyor ve aynı şekilde devam edecektir.

"Görev Kontrol, burası X Işını Delta-Bir; iki-bir-sıfır-dört, yayın tamamlandı."

22

GEZİNTİ

Discoveryfnin dışındaki kapsüller ya da 'uzay bölmeleri' çapı üç metre olan kürelerdi. Kullanıcı önüne muhteşem bir manzara seren bir pencerenin arkasında otururdu Ana roket mekanizması yerçekiminin beşte biri kadar bir hız sağlıyordu ve bu Ay'da gezmek için yeterliydi Küçük ha-reket-kontrol körüğü yönü belirlemek için kullanılıyordu. Pencerenin hemen altındaki bir yerden iki tane metal kol ya da 'valdo'lar uzanıyordu. Bunlardan biri ağır, diğeri incelikli işlerde kullanılıyordu. Ayrıca tornavidalar, basınçlı matkap, testereler ve delgiler taşıyan küçük bir edevat kulesi vardı.

Uzay bölmeleri insanoğlu tarafından icat edilen en mükemmel ulaşım aracı değildi. Ancak havasız ortamlarda inşaat ve onarım yapmak için

kesinlikle gerekliydi. Bunlara genellikle kadın ismi verilirdi. Bu, belki de, bazen ne yapacaklarının tam olarak bilinmemesinden kaynaklanıyordu *Discoverytnin* üçlüsünün adları Anna, Betty ve Clara'ydı.

Poole en son başvuracağı savunma aracı olan basınç elbisesini giydi. Bölmenin içine tırmandıktan sonra on dakika boyunca dikkatle denetim aletlerini kontrol etti Dümen motorlanna gaz verdi, valdoları gevşetti, oksijeni, yakıtı ve enerji stoğunu tekrar gözden geçirdi. Bir sorun olmadığından tam olarak emin olduktan sonra telsiz kullanarak HAL ile konuştu. Kontrol Kabini'nde Bowman da bulunuyordu ancak açık bir hata ya da aksaklık olmadıkça araya girmeyecekti.

"Burası Betty. Pompalamaya başlayın "

"Pompalama başladı" diye karşılık verdi HAL.

O sırada, Poole pompalardan gelen gürültüyü duydu. Zaten az bulunan hava basınç odasından dışarı sızıyormuş gibiydi. Az sonra, bölmenin dış kalkanındaki ince metalden çatır çutur sesler gelmeye başladı. Yaklaşık beş dakika sonra HAL şöyle rapor verdi-

"Pompalama tamamlandı."

Poole küçük alet panelini son kez kontrol etti. Herşey oldukça mükemmeldi.

"En dıştaki kapıyı aç" diye emretti.

HAL talimatlarını yerine getirdi. Görevin herhangi bir aşamasındî Poole'un "Dur" demesi

yeterliydi, bilgisayar işlemi hemen durdururdu

Önünde durduğu geminin duvarları ıkı yana açıldı Son hava zerrecikleri de uzaya hücum ettiği zaman Poole bölmenin sarsıldığını hissetti Daha sonra kendini yıldızlara ve hala dört yüz milyon mil uzaktaki küçük, altın renkli Satürn'e bakar buldu

"Bölmeyi fırlatmaya hazırlanın"

Bölmenin asılı olduğu raylı sistem, araç geminin on tarafında boşlukta asılı durana kadar, açık duran kapıya doğru ilerledi

Poole ana motora yanm saniyelik bir gaz verdi ve bölme usulca raydan kayıp, güneş etrafında kendi yörüngesini izleyen bağımsız bir araç halını aldı Şu anda *Dıscovery* ile hiç bir bağı kalmamıştı, güvenlik kordonu dahi yoktu Bu bölmelerde nadiren bir sorun yaşanırdı Zor durumda kalsa bile, Bowman gelip onu kolaylıkla kurtarabilirdi

Betty yapılan denetlemelere cevap veriyordu Poole onu izlediği yörüngenin otuz metre ilerisine alarak dönüş hızını kontrol etti Daha sonra onu çevirdi, böylece geminin arkasına bakabilecekti Ve basınç gövdesinin etrafındaki turuna devam etti

ilk hedefi ortasında bir çukur olan yarım ınç genişliğinde enmış bir bölgeydi Saatte yüz bin milin üzerinde bir hızla buraya çarpan toz parçacıkları bir iğne ucundan daha küçüktüler ancak

içindeki muazzam kinetik enerji onları anında buharlaştırmıştı Çoğunlukla olduğu gibi, çukur, geminin *içindeki* bir patlamayla oluşmuş gibi goaınuyordu Maddeler, bu hızla gelen parçacıklara garip bir şekilde tepki veriyor, alışılmış mekanik bilimi kanunlarına nadiren uyuyorlardı

Poole bu bölgeyi dikkatle inceledi ve daha sonra bölmenin çok amaçlı alet takımındaki hava basıncı ayarlanmış şişe ile üzerine kapatıcı bir madde püskürttü Beyaz ve esnek sıvı metal yüzeye dağılarak çukuru kapattı Çatlaktan gelen sızıntıyla oluşan altı inçlik büyük kabarcığı daha küçük bir kabarcık izledi Bu da çimentonun hızla donmasıyla birlikte kayboldu Olayı birkaç dakika boyunca dikkatle seyretti ancak başka bir belirti göremedi Yine de iyice emm olmak için bu bölgeye ikinci kez o maddeden püskürttü ve sonra antene yöneldi

Dıscover)?nm yuvarlak basınç gövdesinin etrafında dönmek bayağı vaktim aldı, çünkü bölmenin saniyede bir metreden fazla bir hıza ulaşmasına izm vermedi Acelesi yoktu, ayrıca geminin bu kadar yakınındayken yüksek hızla hareket etmek tehlikeliydi Geminin olmadık yerlerinden çıkan çeşitli saptayıcılar ve vinç kollarına karşı çok dikkatli olmalıydı, aynca kendi motorunun yapabileceği patlamaya da dikkat etmeliydi Eğer bu patlama hassas aygıtlara etki ederse ciddi hasara yol açabilirdi

Sonunda uzun menzilli antene ulaştığında, durumu dikkatle inceledi. Çapı altı metre olan büyük çanak Güneş'e doğru yönelmişti çünkü Dünya o sırada, güneş ile neredeyse aynı hizadaydı. Antenin üzerinde durduğu plaka ve tüm yön göstergeleri bu yüzden tamamen karanlıkta kalmıştı ve büyük metal çanağın gölgesine saklanmıştı.

Poole antene arkadan yaklaşmıştı. Betty ışını engellemesin ve Dünya ile kurulan bağlantıyı bir an için ve can sıkıcı şekilde kesmesin diye, dar parabolik yansıtıcının önünden geçmemeye dikkat etmişti. Bölmenin projektörlerini yakıp gölgeyi aydınlatana dek onaracağı aleti göremedi

Sorunun kaynağı küçük metal plakanın altındaydı. Plaka dört emniyet somunu ile korunuyordu AE 35 ünitesi kolayca değiştirilebilmek üzere tasaılandığı için Poole herhangi bir sorunla karşılaşacağını ummuyordu.

Uzay bölmesinin içinde kaldığı sürece bu işi beceremeyeceği ortadaydı. Antenin hassas ve örümcek ağına benzeyen gövdesinin bu kadar yakınında manevra yapmak riskliydi. Ayrıca Betty'nin kontrol motorları büyük radyo aynasının kağıt gibi ince yansıtıcı yüzeyini kolayca eğip bükebilirdi Bölmeyi altı metre kadar uzakta bırakıp uzay elbiseleri içinde dışarı çıkmalıydı. Her ne olursa olsun eldivenli ellerinin yardımıyla bu üniteyi Betty'nin uzaktan kumandalı kollarından

daha çabuk çıkarabilirdi.

Bütün bunları, gerçekleştirilmeden önce işlemin her aşamasını iki kez kontrol eden Bow-man'a dikkatle bildirdi. Bu basit ve sıradan bir iş olmasına rağmen, uzayda hiçbir şey üstünkörü geçiştirilemezdi, hiçbir ayrıntı gözardı edilemezdi. Gemi dışı faaliyetlerde, 'küçük' hata diye bir şey olamazdı.

İşlem için onay alan Poole, bölmeyi anten plakasından altı metre kadar öteye bıraktı. Bölmenin uzaya sürüklenmesi gibi bir tehlike söz konusu değildi; ama yine de uygun şekilde dış cepheye yerleştirilmiş merdiven basamaklarının birçok küçük bölümünden birine, bölmenin bir kolunu kenetledi.

Daha sonra basınç elbisesinin sistemlerini kontrol etti ve tam olarak emin olduktan sonra bölmenin içindeki havayı boşalttı. Betty'nin içindeki hava tıslayarak uzay boşluğuna sızarken, çevresinde bir buz kristali bulutu oluştu ve yıldızlar bir an için bulanıklaştı.

Bölmeyi terketmeden önce yapılması gereken bir şey daha vardı. Elle kumandayı kapatıp uzaktan kumandaya geçerek Betty'yi HAL'ın kontrolüne bıraktı. Bu bilinen bir güvenlik önlemiydi. Sağlam ve pamuktan biraz daha kalın yaylı bir kordonla hala Betty'e kenetlenmişti ancak en iyi güvenlik kordonunun bile sorun çıkarabileceği biliniyordu. Aracına ihtiyaç duyup HAL'a

emir vererek dahi araca ulaşamazsa aptal konumuna düşerdi.

Bölmenin kapısı açıldı ve arkasında çözülen güvenlik kordonuyla beraber uzayın sessizliğine doğru yavaşça süzüldü. Sakin ol, sakın hızlı hareket etme, dur ve düşün... Bütün bunlar araç dışı faaliyetler için geçerli olan kurallardı. Eğer bunlara uyulursa, hiçbir zaman sorun çıkmazdı.

Betty'nin dışındaki tutulacak yerlerden birine tutunarak, yedek AE 35 ünitesini içine koyulduğu kanguru kesesine benzeyen taşıma torbasından çıkardı Çoğu insan eliyle kullanılmak üzere tasarlanmadığı için bölmedeki aletlerin hiçbirini almadı Ona gerekli olabilecek bütün o her yere uyabilecek ingiliz anahtarları ve normal anahtarlar elbisesinin kemerine takılmıştı.

Kendini hafifçe iterek, Güneş'le kendi arasında dev bir tabak gibi görünen büyük çanağın alet dolu tabanına indi. Betty'nin iki taraftaki projektörleriyle oluşan gölgeleri ilginç şekiller meydana getirerek kavisli yüzeyin üzerinde dans ediyordu. Ancak onu şaşırtan şey büyük radyo aynasının arka tarafının göz kamaştırıcı parlaklıkta ışık noktacıklarıyla parlıyor olmasıydı.

Sessizce yaklaşırken birkaç saniye onların ne olduğunu düşündü ve sonra ne olduklarını anladı. Yolculuk sırasında mikrometeorlar birçok defa yansıtıcıyı delmiş olmalıydı, gördüğü ışık noktacıkları bu ufak deliklerden gelen güneş

ışığıydı Ama bu delikler sistemin verimliliğini etkilemeyecek kadar küçüktüler.

Yavaş yavaş ilerlerken, öne doğru uzattığı kollarıyla çarpışmanın hafif olmasını sağladı ve çarpıp gen gelmeden önce antenin tutulacak yerlerinden tuttu. Güvenlik kemerini çabucak en yakın tutacağa bağladı Aletlerini kullanırken dayanabileceği bir şeylere ihtiyacı vardı. Az sonra durdu ve durumu Bowman'a bildirip bir sonraki aşamanın ne olacağını düşündü.

Ufak bir sorun vardı: Kendi ışığının önünde duruyor, daha doğrusu yüzüyordu Gölgesi AE 35 ünitesine vurduğu için de onu görmekte zorlanıyordu. Bu yüzden HAL'a projektörleri o yöne çevirmesini emretti. Birkaç denemeden sonra çanak antenin arkasından yansıtılan ikinci bir ışıktan daha eş-dağılımlı bir aydınlık elde etti.

Birkaç saniye boyunca dört köşesinde elektrik telleriyle kaplı emniyet somunu olan küçük metal kapağı inceledi. Sonra "Yetkili olmayan görevliler tarafından kurcalanması üretimci firmanın garantisini geçersiz kılar" diye mırıldandı. Buna rağmen telleri çabucak kesti ve somunları gevşetti Bu somunların belirli bir büyüklükleri vardı ve yanında taşıdığı sıfır burgulu ingiliz anahtarına uyuyordu. Anahtarın içindeki yay mekanizması somunların gevşetilmesi esnasında oluşan tepkiyi emiyordu. Böylece kullanıcı somunu ters yöne çevirmek için zorlanmıyordu.

Dört somunu da herhangi bir zorluk yaşanmadan çıkaran Poole, onları uygun bir torbaya dikkatle yerleştirdi. (Bir gün, adamın biri, Dünya'nın da Satürn'ünki gibi bir halkası olacağını ve bu halkanın tamamen yörüngede çalışan dikkatsiz inşaat işçilerinin kaybettiği civatalar, kemerler ve hatta aletlerden oluşacağını ileri sürmüştü.) Metal kapak biraz sıkışmıştı. Poole bir an için kapağın soğuktan dolayı olduğu yere kaynadığını düşünerek korktu. Ancak birkaç hafiften vuruştan sonra kapak gevşedi ve geniş bir kıskaçla onu çanak antene sıkıca tutturdu.

Artık AE 35 ünitesinin elektronik devresini görebiliyordu. Devre, kartpostal ebadında ince bir levhaydı, levha onu tutabilecek kadar geniş olan bir yarık ile tutuluyordu Ünite buraya iki emniyet çubuğu ile sıkıca yerleştirilmişti. Ünitede bulunan küçük bir tutacak ise kolayca yerinden çıkarılmasını sağlıyordu.

Ancak hala çalışıyor ve uzaklarda bir iğne ucu kadar görünen Dünya'ya kilitlenmiş olarak antene sinyaller göndermeye devam ediyordu. Ünite şimdi çıkarılacak olursa, butun kontrol kaybedilir ve çanak nötr ya da sıfır azimut konumunu alarak *Discoverenin* eksenine yönelirdi Ve bu oldukça tehlikeliydi çünkü çanak döndüğü sırada ona çarpabilirdi.

Bu ciddi tehlikeyi önlemek için kontrol sisteminin elektriğini kesmesi gerekiyordu Böylelikle

anten, Poole ona çarpmadıkça hareket edemeyecekti. Üniteyi değiştirirken geçen birkaç dakika içinde Dünya'yı kaybetme tehlikesi yoktu. Bu kadar kısa bir zamanda hedefleri hissedilir derecede arka fondaki yıldızlara kaymazdı.

Poole telsiziyle "HAL" diye seslendi. "Üniteyi çıkarmak üzereyim. Anten sistemindeki kontrol elektriğini kes."

"Antendeki kontrol elektriği kesildi" dedi HAL.

"işte geliyor. Üniteyi *şimdi* dışarı çıkarıyorum."

Levha içinde bulunduğu girintiden kolayca çıktı. Bir yere takılmadı ve düzinelerce sürgülü bağlantı yeri sıkışmadı Bir dakika içinde yedek ünite yerleştirildi

Ama Poole işi şansa bırakmadı. Kendini çanak antenden yavaşça itti; çünkü tekrar elektrik verildiğinde büyük çanak çılgına dönecekti. Antenin etki alanından yeterince uzaklaşınca, HAL'a seslendi: "Yeni ünite kullanıma hazır. Kontrol elektriğini verebilirsin."

"Elektrik verildi", diye karşılık verdi HAL Anten sallanmadan duaıyordu

"Hata talimin testlerini yap "

Şimdi mikroskobik titreşimler ünitenin karışık devrelerinden geçerek olası arızaları araştıracak ve binlerce parçanın hala hata payları içinde olup olmadığını kontrol edecekti Bu işlem, ünite fabrikadan çıkmadan önce birçok kez yapılmıştı elbette, ancak bu iki yıl ve yanm milyar mil

önceydi. Bu sağlam elektronik parçaların *bozulabilmest* imkansızdı, ama yine de oluyordu

"Devre tam olarak çalışıyor", dedi HAL on saniye sonra. Bu süre içinde, bir araştırma ordusunun yapabileceği kadar çok testi yapabilmişti

"Güzel" dedi Poole memnuniyetle. "Şimdi kapağı yerine yerleştiriyorum"

Bir iş bittikten sonra yapılanlar gemi dışında yürütülen çalışmaların en tehlikeli bölümüydü. Oradakileri toparlamak ve tekrar gemiye dönmek gerekiyordu, fakat hatalar en çok bu arada yapılıyordu. Ancak dikkatli ve titiz olmasaydı Frank Poole bu göreve alınmazdı Bu yüzden gerektiğinden de fazla zaman harcayarak işi halledecekti Somunlardan biri elinden kaydıysa da, onu bir metre ileride boşlukta yüzerken yakaladı.

On beş dakika sonra Poole uzay kapsülü garajına giriyordu. Kendine o kadar güveniyordu ki buranın bir daha onarılmaya ihtiyacı kalmadığını düşünüyordu.

Bu düşüncesinde ne yazık ki yanılıyordu

23

TEŞHİS

Poole kızgınlıktan çok şaşkınlıkla "Ne yani, bir hiç için mi o kadar şey yaptığımı söylüyorsun" diye sordu.

"Öyle gibi görünüyor" diye karşılık verdi Bowman "Ünite gayet iyi çalışıyor. Yüzde iki yüzlük bir güç altında bile hata belirtisi göstermedi"

Poole ve Bowman, küçük onarım ve incelemeler için uzay bölmesi garajından daha kullanışlı olan küçük, yuvarlak, atölye-laboratuvardaydılar. Burada, birleşerek oluşan sıcak lehim kabarcıklarının hava akımıyla sürüklenmesi, yörüngeye girmesi beklenen küçük alet ya da parçaların tamamen kaybolması gibi tehlikeler yoktu. Bu gibi şeyler O-gee'lık uzay bölmesinde olabilirdi ve oluyordu da.

AE 35 ünitesinin ince bir kartpostal boyutundaki plakası, masanın üzenndekı güçlü bir büyütecin altında duruyordu Standart bir bağlantı sistemine takılıydı Buradan çıkan bir demet düzgün renkli tel, sıradan bir bilgisayardan pek büyük olmayan otomatik test takımına bağlıydı Herhangi bir üniteyi kontrol etmek için üniteyi buraya bağlamak, "sorun yakalama" kütüphanesinden uygun kartı çekmek ve düğmeye basmak yeterliydi Genellikle sorunun kesin yen, öneriler ile birlikte küçük ekranda gösteriliyordu.

"Kendin dene" dedi Bowman, biraz hayal kırıklığına uğramış bir sesle

Poole, AŞIRI YÜK AYARLAMA düğmesini X-2'ye çevirdi ve TEST düğmesine bastı O anda ekranda ÜNİTE TAMAM yazısı belirdi

"Sanırım yakana kadar düğmeyi çevirebiliriz" dedi "Ama bu bir şey kanıtlamaz Sen buna bir anlam verebiliyor musun"'

HAL in gemi ıçı hata tahmin mekanizması yanlışlık yapmış *olabilir"*

"Bizim test aletlerimizde bir yanlışlık olması daha kuvvetli bir olasılık Her neyse, uzulmektense güvende olmak iyidir En ufak bir şüphe olduğunda üniteyi değiştirmemiz iyi oldu '

Bowman devrenin resmi olduğunu gösteren mührü soktu ve ışığa tuttu Yan şeffaf olan maddenin ustu karmakarışık ince bir tel şebekesiyle kaplıydı ve üzerindeki, az da olsa görülebilen mıkro-parçalar sayesinde soyut bir sanat esenne benziyordu

"Işı şansa bırakamayız, herşeye rağmen bu ünite Dünya ile olan bağlantımız Onu N/G olarak kayda geçirip yararsız şeyler deposuna atacağım Eve döndüğümüzde, binleri onunla ilgilenir"

Ne var ki Dünya dan gelen bir mesajla, ilgilenme ışı umulandan önce başlamalıydı

"X-Işını-Delta-Bır, burası Görev Kontrol, ıkı-bır-beş-beş ile ilgili Küçük bir sorunumuz var

"Alfa Eko uç beş ünitesinde bir sorun olmadı-

gına ilişkin raporunuz bizim teşhisimize uyuyor Anza bırbınne bağlantılı anten devrelerinde olabilir, ama eğer öyle olsaydı diğer testlerde bunun ortaya çıkması gerekirdi

"Bundan daha ciddi sayılabilecek üçüncü bir olasılık var Bilgisayarınız hatayı tahmin ederken yanlışlık yapmış olabilir Her ıkı dokuz-uçlu-sıfır-larımız da verdikleri bilgilerle bunu destekliyorlar Elimizde yedek sistemler olduğunu düşünürsek, paniğe kapılmaya gerek kalmaz Ama yine de biz performansta olabilecek daha başka sapmalara karşı dikkatli olmanızı istiyoruz Geçen birkaç gün içinde ufak tefek düzensizlikler olduğundan şüphelendik ancak hiçbiri harekete geçmemizi gerektirecek kadar önemli değildi Ayrıca kendisinden sonuç çıkarabileceğimiz herhangi bir belirti de gostermıyorlardı Ikı bilgisayarımızla da deneylerimizi sürdürüyoruz ve sonuca ulaştığımızda size bildireceğiz Tekrar ediyoruz, paniğe gerek yok Olabilecek en kotu şey program analizi için dokuz-uçlu-sıfırınızla geçici bir sure bağlantıyı keseceğiz ve kontrolü bizim bilgisayarlarımızdan birine bırakacağız Aradaki zaman farkı sorun yaratabilir ancak fizibilite çalışmalarımız şunu gösteriyor ki Dünya kontrol görevin bu aşamasından kesinlikle yeterlidir

"X-Işını-Delta-Bır burası Görev Kontrol ıkı-bır-beş-altı, yayın tamamlandı" Mesaj geldiğinde görevde olan Frank Poole

sessizce olanları duşundu HAL'ın bir yorum yapıp yapmayacağını bekledi ama bilgisayar ima ile yapılan suçlamaya karşı çıkmadı Pekala, eğer HAL konuyu açmıyorsa, o da aynısını yapmak niyetindeydi

Sabah yapılacak görev değişimi zamanı neredeyse gelmişti Genelde, Bowman Kontrol Kabını'nde ona katılana dek onu beklerdi Ama bugün bu kuralı bozdu ve santrifüje gitti

Bowman çoktan uyanmıştı ve kendine kahve makinesinden kahve dolduruyordu Poole biraz endişeli bir tonla "Günaydın" dedi Uzayda geçirdikleri bunca aydan sonra hala yirmi dört saatlik zaman dilimine uygun olarak düşünüyorlardı ama buna rağmen haftanın günlerim çoktan unutmuşlardı

"Günaydın" diye karşılık verdi Bowman "Nasıl gidiyor"'

Poole da kendine kahve koydu "idare eder Uykunu alabildin mı"'

"iyiyim Neler oluyor"'

Ikısı de bırşeylerın yolunda gitmediğini biliyorlardı Her zamanki programlarındaki en ufak bir aksama dikkat edilmesi gereken bir şeylerin işaretiydi

"Pekala" diye yanıt verdi Poole yavaşça "Görev Kontrol bomba gibi bir haber verdi" Doktorun hastasına hastalığıyla ilgili açıklama yaparken olduğu gibi sesini alçaktı "Gemide ufak bir

hıpokondrıa vakası olabilir"

Belki de Bowman yeterince uykusunu alamamıştı, çünkü konuyu anlayabilmesi birkaç saniyesini aldı Daha sonra "A Anlıyorum Daha başka neler söylediler"'

"Paniğe gerek olmadığını Bunu ikinci kez söylediklerinde konunun sakinleştirici etkisini de yok etmiş oldular Ayrıca program analizi yaparken kontrolü geçici olarak Dunya'ya bırakmamız gerektiğini düşünüyorlar"

Ikısı de taba ki HAL'ın her kelimeyi duyduğunu biliyorlardı ama yine de nezaket uğruna dolambaçlı sözler kullanmaktan kendilerini alamıyorlardı HAL onların meslektaşlarıydı ve onu utandırmak istemiyorlardı Ama yine de bu aşamada olayı gizlice tartışmanın pek bir gereği yoktu

Bowman kahvaltısını sessizce bitirdi, bu arada Poole da boş kahve fıncanıyla oynuyordu Ikısı de biraz öfkeli ve düşünceliydiler ancak söylenebilecek başka bir şey yoktu

Görev Kontrol'un bir sonraki raporunu beklemekten ve HAL'ın konuyu açıp açmayacağını merak etmekten başka tabu Ne olduysa, gemideki atmosfer değişmişti Havada bir gerginlik se/ılıyordu, sanki ilk kez olarak, bırşeylerın ters gittiği hissi uyanmıştı

Dıscovery artık huzurlu bir gemi değildi

24

KESİK DEVRE

O günlerde, HAL'ın her an hesapta olmayan bir anons yapabileceğini bekler olmuşlardı Günlük, otomatik raporları verirken ya da ona yüklenen somlara karşılık verirken herhangi bir başlangıç yapmıyordu; ancak kendi çıkarımları hakkında bilgi verecek olduğunda, kısa bir elektronik boğaz temizlemesiyle başlıyordu Bu, son birkaç haftadır edindiği tuhaf bir alışkanlıktı. Eğer rahatsız edici olmaya başlarsa, bu konu hakkında birşeyler yapacaklardı. Ama şimdi oldukça yararlıydı çünkü onları beklenmedik bir şeylere karşı hazırlıyordu

HAL bilgi vermeye başladığında Poole uyuyor, Bowman ise Kontrol Kabini'nde kitap okuyordu.

"Ee.. Dave, size bir raporum var "

"Ne oldu"'

"Arızalı bir AE 35 ünitemiz daha var Hata tahmin sistemim yirmidört saat içinde bir arıza olabileceğini gösteriyor."

Bowman kitabı bıraktı ve düşünceli bir şekilde bilgisayarın ana kumanda masasına baktı HAL'ın aslında *orada* olmadığım -bu her ne demek oluyorsa- biliyordu. Eğer bilgisayarın kişiliğinin uzayda kapladığı bir yer varsa, orası, birbiriyle bağlantılı *hafıza* ünitelerinin oluşturduğu labirentlerin ve elektrik şebekesinin bulunduğu

santrifüjün merkez ekseninin yakınındaki odaydı Ama Kontrol Kabini'nde HAL ile konuşmaya başladıklarında sanki onunla yüz yuzeymişçesine ana kumanda masasının merceğine bakmak gibi psikolojik bir dürtüleri vardı Başka şekilde davranmaksa nezaketsizlik gibi geliyordu

"Anlamıyorum HAL iki gün içinde iki ünite de arızalanamaz."

"Garip göründüğünü biliyorum Dave Ama seni temin ederim ki olası bir arıza var."

"Sıralama gözlem göstergesine bir bakalım."

Bowman bunun hiçbir şey kanıtlamayacağını çok iyi biliyordu, ama düşünmek için zamana ihtiyacı vardı Görev Kontrol'den beklediği rapor henüz gelmemişti, HAL'ı kırmadan küçük bir araştırma yapmanın tam *zamanı* gelmiş olabilirdi.

Dünya'nın tanıdık manzarası görünmüştü Dünya, uzaktaki Guneş'in bir tarafına doğru kayıp giderek, büyüyerek yarım ay şeklini aldı ve tamamen aydınlık olan yüzünü onlara doğru döndürmeye başladı. Hedef çizgilerinin tam ortasınday-dı ince ışın demeti hala *Dıscover\lr\m,* Dünya ile bağlantısını sağlıyordu Bowman da bunun böyle olması gerektiğini biliyordu tabii iletişimde herhangi bir kopukluk olduysa, alarmın çoktan çalması gerekirdi

"Arızaya neyin sebep olduğu konusunda" dedi Bowman, "herhangi bir fikrin var mı?"

HAL'ın bu kadar uzun süre duraksaması pek

normal değildi Daha sonra cevap verdi

"Pek yok, Dave Önceden de belirttiğim gibi sorunun nerede olduğunu tespit edemiyorum ’

Bowman temkinli bir sesle Bir hata yapmadığından *emin* mısın’ Diğer AE 35 ünitesini baştan aşağı incelediğimizi ve bir arıza bulamadığımızı biliyorsun dedi

Evet biliyorum Ama sem temin ederim ki bir hata var Eğer ünitede değilse, butun alt sistemde olabilir'

Bowman parmaklarını ana kumanda masası üzerinde vurmaya başladı Evet bu mümkündü, ama kanıtlaması oldukça zor olabilirdi, tabu sistem çöküp sorunun nerede olduğu saptanıncaya dek

"Pekala bunu Görev Kontrol’e bildireceğim, onlar ne tavsiye edecekler bakalım" Bir an duraksadı ama HAL bir tepki göstermedi

HAL’ diye devam etti Canını sıkan bir şey mı var' Belki de bu sorunla ilgili bırşeyler?"

Yine o alışılmadık duraksama HAL daha sonra normal ses tonuyla cevap verdi

'Bak Dave Yardımcı olmaya çalıştığını biliyorum Ama arıza ya anten sisteminde ya da *sızm* test işlemlerinizde Benim bilgi ışlevımım gayet iyi durumda Kayıtlarımı incelersen bir hata olmadığını görürsün"

"Hizmet kayıtlarınla ilgili herşeyı biliyorum Hal, ama bu senin şimdi haklı olduğunu

göstermez Herkes hata yapabilir"

Bu konuda diretmek istemiyorum Dave, ama ben hata yapmam"

Buna verebileceği sağlam bir cevabı yoktu, bu yüzden Bowman tartışmadan vazgeçti

"Tamam HAL" dedi biraz aceleyle "Ne demek istediğini anladım Burada bırakalım "

"Herşeyı unut gitsin lütfen" de demek istiyordu ama HAL’ın asla yapamayacağı tek şey buydu

Otomatik yazı onaylı konuşma devresi oldukça gerekliyken, Görev Kontrol'un görüntülü telsiz bandını aşın derecede kullanıp israf etmesi alışılmış bir şey değildi Zaten ekranda behren yüz, her zamanki yöneticinin yüzü değildi, bu yüz Baş Programcı Dr Sımonsona aitti Poole ve Bowman o anda bunun sorun anlamına geldiğini anlamışlardı

"Merhaba, X-Işım-Delta-Bır Burası Görev Kontrol AE 35 ile ilgili sorununuzun analizim tamamladık ve her ıkı HAL 9000’ımız de aynı fikirdeler Ikı-bır-dort-altı numaralı yayınınızda gönderdiğiniz raporda belirtilen *ikinci* hata tahmini, teşhisimizi doğruluyor

’ Tahminlerimize göre arıza AE 35 ünitesinde *değil* ve bir kez daha değiştirilmesine hiç gerek yok Arıza, tahmin devrelerinde Bunun programlama uyuşmazlığını gösterdiğini düşünüyoruz Bu dunımu çözebilmemiz için sızın 9000’ını-nızı devre dışı bırakıp Dünya Kontrol Modu’na

geçmeniz gerekiyor. Bu yüzden Gemi Zamanı il$_e$ 22:00'den başlayarak şu aşamaları izleyeceksiniz."

Görev Kontrol'ün sesi giderek azaldı. Aynı anda alarm çaldı ve HAL'ın alarmı bastıran çığlığı duyuldu. "San Durum! Sarı Durum!"

Bowman, cevabını tahmin ettiği halde "Sorun ne" diye sordu.

"Tahmin ettiğim gibi AE 35 ünitesi arızalandı."

"Sıralama göstergelerine bir bakalım." Yolculuk başladığından bu yana görüntü ilk kez değişmişti. Dünya hedef göstergelerinin dışına kayıyor; radyo anteni artık asıl hedefi göstermiyordu.

Poole alarmı kesmek için yumruğunu düğmeye indirdiği anda ses kesildi. Kontrol Kabıru'ne çöken ani sessizlik içinde iki adam utançla karışık bir tedirginlikle birbirlerine baktılar. "Olur şey değil" dedi Bowman en sonunda "HAL başından beri haklıymış demek." "Öyle görünüyor. Özür dilesek iyi olur." "Bunu yapmaya hiç gerek yok" diye söze girdi HAL. AE 35 ünitesinin arızalanmasına doğal olarak ben de üzüldüm; ancak bu, bana olan güveninizi tekrar kazanmanızı sağlar umanm.

"Bu yanlış anlaşılmadan dolayı üzgünüm HAL" dedi Bowman biraz suçluluk duyarak.

"Bana olan güveninizi tamamen kazandınız mı"

"Tabii ki HAL."

"Pekala, bu iç rahatlatıcı. Bu görev için duyulabilecek en büyük heyecanı duyduğumu biliyorsunuz."

"Bundan eminim. Şimdi lütfen, antenin elle kontrolünü kullanmama izin ver."

"Tamam Dave."

Bowman bunun gerçekten işe yarayacağını ummuyordu ama denemeye değerdi. Artık Dünya hizalama göstergelerinin tamamen dışına kaymıştı. Ama düğmelerle oynamaya başladıktan birkaç saniye sonra tekrar ekranda belirdi. Büyük zorlukla Dünya'yı hedef göstergelerinin merkezine çekmeyi başardı. Bir an için ışın aynı hizaya girdi ve bağlantı kuruldu. Bulanık bir görüntü halindeki Dr. Simonson şöyle diyordu: "...lütfen bize haber verin eğer Devre K King R Rob... " Daha sonra evrenin o anlamsız mırıltıları bir kez daha duyulmaya başladı.

"Bağlantıyı devam ettiremiyorum" dedi Bowman, birkaç denemeden sonra. "Vahşi bir at gibi sıçrayıp duruyor Sanki bağlantıyı kesen sahte bir kontrol sinyali var."

"Peki şimdi ne yapacağız?"

Poole'un soaısu kolayca yanıt verilecek bir soru değildi Dünya ile bağlantıları kesilmişti ama bu olay, geminin güvenliğini pek etkilemiyordu Bu arada iletişimin tekrar kurulabilmesi için birçok yol düşünebilirdi. En kolu ihtimalle anteni

sabit bir konuma getirip gemiyi ona hedefleyebilirlerdi. Bu çok zor olabilirdi ve son manevralarını yapmaya başladıklarında planlan suya düşebilirdi. Ama hiçbir şey yapamazlarsa, bu uygulanabilirdi.

Bu kadar aşın önlemler almaya gerek kalmayacağını umuyordu. Ellerinde hala yedek bir AE 35 ünitesi vardı-, ama ilk üniteyi bozulmadan önce yerinden çıkarttıkları için iki yedek ünitelerinin olduğu da söylenebilirdi. Ancak sistemle ilgili sorunu bulana dek ikisini de kullanmaya cesaret edemezlerdi. Yeni üniteyi devreye soktukları taktirde, büyük olasılıkla o an yanardı.

Bu, her ev sahibinin aşina olduğu sıradan bir durumdu aslında. Onlar sigortanın kesin olarak *neden* attığını bilmeden, sigortayı değiştirmezler çünkü.

25

SATÜRN'E GİDEN İLK İNSAN

Frank Poole bu işlemleri daha önce de yapmıştı ama hiçbir şeyi şansa bırakamazdı; özellikle de uzayda bu, intihar için davetiye çıkarmak olurdu. Betty'nin günlük kontrollerini yaptı ve kullanıma hazır stoklarını gözden geçirdi. Dışanda otuz dakikadan fazla kalmayacak olmasına rağmen, yirmi dört saatlik tüketim maddesi olup olmadığından

emin olmak istedi. Daha sonra HAL'a hava bölmesini açmasını söyledi ve kendini boşluğa bıraktı.

Dışarı son çıkışından bu yana gemi tamamen aynı görünüyordu; bir önemli farklılık dışında. Önceleri uzun menzilli antenin büyük çanağı, *Discovetynm* yol aldığı görünmez yolda geriye doğru gidiyor, Güneş'in etrafında dönen Dün-ya'yı gösteriyordu.

Ancak şimdi, onu yönlendiren sinyaller olmadığı için, yüzeyi düze yakın olan çanak otomatik olarak kendini nötr konuma geçirmişti. Gemi eksenine dönük olduğu için de hala aylarca uzak olan parlak Satürn'ü gösteriyordu. Poole, *Disco-vcry* ile oldukça uzakta olan hedeflerine ulaşana dek, kaç tane daha soamla karşılaşacaklarını merak ediyordu. Dikkatle baktığında Satürn'ün kusursuz bir yuvarlak olmadığını görebiliyordu. Her iki tarafında, halkalarının neden olduğu ve daha önce çıplak gözle görülmemiş hafif bir basıklık vardı. Bu toz ve buz yörüngesinin oluşturduğu muhteşem sisteme yaklaştıklarında, karşılaşacakları manzara ne kadar muhteşem olurdu diye düşündü Poole. *Discovery* sonsuza dek Satürn'ün uydusu olacaktı. Ama bu başarı, Dünya ile iletişim tekrar kuaılamadığı sürece boşunaydı.

Betty'yi bir kez daha antenin üzerinde bulunduğu levhadan altı metre ileride bıraktı ve kapıyı açmadan önce kontrolü HAL'a bıraktı.

"Şimdi dışarıya çıkıyorum" diye bildirdi. Bowman'a "Her şey kontrol altında."

"Umarım haklısındır Şu üniteyi görmek için sabırsızlanıyorum "

"Yirmi dakika içinde onu inceleme masasında bulacaksın. Sana söz veriyorum."

Poole acele etmeksizin antene doğru ilerledikten sonra, bir sure sessizlik yaşandı. Az sonra Kontrol Kabini'nde bekleyen Bowman, soluk sesleri ve homurtular duydu

"Sözümden dönmek zorunda kalabilirim çünkü bu somunlardan bin sıkışmış. Çok sıkmış olmalıyım Hooop.. işte çıktı."

Yine uzun bir sessizlik yaşandı Poole daha sonra: "HAL, bölmenin ışıklarını yirmi derece sola çevir. Teşekkürler; bu iyi oldu" dedi

Bowman'ın bilinçaltının derinlerinde bir yerlerde belli belirsiz uyarı zilleri çalmaya başladı Garip bir şey vardı. Endişe verici değildi, sadece olağandışıydı Birkaç saniye boyunca bunu düşündü ve sonra nedenini buldu.

HAL emri yerine getirmişti ancak her zaman olduğu gibi bunun farkında değildi Poole ışını bitirdikten sonra bunun nedenini bulmaya çalışacaklardı.

Antenin üstünde çalışırken Poole ganp birşeyler olduğunu farkedemeyecek kadar meşguldü. Devrenin mührünü eldivenli elleriyle tutmuş, yuvasından çıkarmaya çalışıyordu

Gevşemeye başladıktan sonra mührü sökerek solgun güneş ışığına tuttu

"işte küçük baş belası" dedi bütün evrene ve özellikle de Bowman'a. "Bana oldukça iyi durumda gibi geliyor."

Daha sonra durdu Dışarıda, hiçbir hareketin mümkün olmadığı bir yerde gözleri ani bir hareket yakaladı

Panik içinde yukarı doğru baktı. Güneş ışınlarının oluşturduğu gölgeleri aydınlatmak için kullandığı uzay bölmesi projektörlerinden gelen ışık etrafında kımıldamaya başlamıştı.

Belki de Betty boşlukta sürükleniyordu; dikkatsizce demir atmış olmalıydı. Sonra korkudan çok bir şaşkınlıkla uzay bölmesinin tam hızla ona doğru geldiğini gördü.

Görüntü o kadar şaşırtıcıydı ki, Poole olduğu yerde kalakaldı. Ona doğaı gelen canavardan kurtulmak için hiçbir çaba göstermedi. Son anda bütün gücünü toplayıp:

"HAL! Frenle. ." diye bağırdı. Ancak çok geçti.

Çarpma anında, Betty oldukça yavaş ilerliyordu; zaten yüksek hız ile ilerleyecek şekilde yapılmamıştı. Fakat saatte on mil giden yarım tonluk bir cisim Dünya'da da uzayda da oldukça tehlikeli olabilirdi.

Discover\?mn içindeyken, Poole'un telsizinden gelen çığlığın birden kesilmesiyle Bowman dehşete düşüp öyle bir fırladı ki emniyet kemerleri

onun yerinden kalkmasını zorlukla engelleyebildi

"Ne oldu Frank?" diye seslendi.

Cevap gelmedi.

Tekrar seslendi. Yine cevap gelmedi.

Sonra, geniş gözlem pencerelerinden bir şeyin kıpırdadığını gördü.Poole'unki kadar büyük bir şaşkınlıkla uzay bölmesinin tam hızla yıldızlara doğru ilerlediğini gördü.

"HAL" diye bağırdı. "Sorun nedir? Betty'yi tam güçle frenle! Tam güçle frenle!"

Hiçbir şey olmadı. Betty hızını arttırarak yoluna devam ediyordu.

Bowman, az sonra, Betty'nin arkasındaki güvenlik kordonunun ucunda sürüklenen bir uzay giysisi gördü. Bir anlık bir bakış bile, olabilecek en kötü şeyin gerçekleştiğini anlaması için yeterliydi. Basıncını kaybetmiş bir halde boşlukta sürüklenen bir uzay giysisi yanılmadığını gösteriyordu.

Sihirli bir sözcük bir ölüyü geri getirebilirmiş gibi boşu boşuna seslenmeye devam etti- "Alo, Frank... Alo Frank... Beni duyabiliyor musun? Beni duyabiliyor musun?... Duyuyorsan kollarını salla . Belki vericin bozulmuştur.. Kollanın salla!"

Ve daha sonra, sanki yakarışlarının bir karşılığıymışcasına Poole kollarını salladı.

Bir an için Bowman kafasının karıncalandığım hissetti. Söylemek üzere olduğu sözler birdenbire kuruyan dudaklarının arasında kayboldu. Çünkü arkadaşının yaşıyor olmasına imkan vermiyordu; ama kollarını sallamıştı.

Umut ve korkunun sebep olduğu kasılmalar hemen geçti ve duyguların yerini katı mantık aldı. Hızını arttırarak ilerleyen kapsül arkasında sürüklenen yükünü sallıyordu. Poole'un hareketleri, beyaz balinanın yüzgeçlerine takılan ölü vücuduyla, *Pequod\\n* mürettebatını ölüme çağıran Kaptan Ahab'a benziyordu.

Beş dakika içinde kapsül ve uydusu yıldızların arasında kayboldular. David Bowman milyonlarca mil ötedeki hedeflerinin bulunduğu boşluğa uzun süre baktı. Artık o hedefe asla ulaşamayacağım hissediyordu. Beyninde dönüp dolaşan tek bir düşünce vardı.

Frank Poole Satürn'e ulaşan ilk insan olacaktı.

26 HAL İLE KONUŞMA

Discovery'nin. içinde değişen hiçbir şey yoktu. Bütün sistemler hala normal çalışıyor, santrifüj kendi ekseni etrafında yavaşça dönerek kendi yapay yerçekimini oluşturuyor; donemlik uykusunda olanlar bölmelerinde deliksiz uyuyorlar; gemi hiç kimsenin onu alıkoyamayacağı rotası üzerindeki hedefine doğru ilerliyordu Onu

ancak bir asteroid ile çarpışma yolundan alıkoyabilirdi ama bu çok uzak bir ihtimaldi. Aslında Jüpiter yörüngesinin biraz ilerisinde birçok asteroid vardı.

Bowman, Kontrol Kabini'nden santrifüje nasıl geldiğini hatırlamıyordu. O an hayret verici bir şekilde, kendini, elinde yarım fincan kahveyle geminin küçük mutfağında oturur buldu. Yavaş yavaş nerede olduğunu algıladı. Sanki uzun ve deliksiz bir uykudan yeni uyanmıştı.

Tam karşısında balık gözüne benzeyen merceklerinden biri vardı. Bu mercekler HAL'ın görsel girdileri için geminin stratejik noktalarına konulmuştu. Bowman merceği ilk kez görüyormuş gibi ona baktı Daha sonra yavaşça ayağa kalktı ve merceğe doğru ilerledi.

Oradaki hareketleri, gemiyi kumanda eden o akıl almaz zihni harekete geçirmiş olmalıydı ki HAL birdenbire konuşmaya başladı.

"Frank'e olanlar çok kötüydü, değil mi?"

"Evet" diye karşılık verdi Bowman uzun bir duraksamadan sonra. "Öyle."

"Sanırım buna çok üzüldün."

"Ne umuyordun ki?"

HAL bu cevabı bilgisayar zamanına göre yıllar sayılabilecek bir süre içinde işleme tabi tuttu. Beş saniye geçmişti ki konuşmaya başladı.

"Mükemmel bir mürettebat elemanıydı."

Hala elinde bir kahve olduğunu farkeden

Bowman, küçük bir yudum aldı Ancak HAL'a cevap vermedi. Düşünceleri öyle karışıktı ki söyleyecek bir şey bulamıyordu. Aslında bir şey söylediği anda durumun daha da kötüleşeceğini hissediyordu. Şayet daha kötüsü olabilir idiyse...

Olay, uzay bölmesindeki kontrol aygıtlarmdaki bir arızadan kaynaklanmış bir kaza *olabilir* miydi? Yoksa HAL'ın masum bir hatasından mı kaynaklanıyordu? HAL bir açıklama yapmamıştı. Bowman da vereceği tepkiden korktuğu için açıklama yapmasını istemekten çekiniyordu.

Frank'in kasten öldürüldüğü düşüncesini şu an bile tam olarak kabul edemiyordu; bu son derece akıl almaz bir şeydi. O zamana dek kusursuz çalışan HAL'ın aniden bir katile dönüşmesi oldukça mantık dışıydı. Hata yapmış olabilirdi; insan olsun makine olsun, herkes hata yapabilirdi. Ancak Bowman HAL'ın cinayet işleyebileceğine inanamıyordu.

Bu olasığılı yine de göz önünde bulundurmalıydı; çünkü bu doğruysa korkunç bir tehlike içindeydi. Bowman'ın bir sonraki hareketi mevcut emirler doğaılaısunda olacaktı ancak emri güvenli bir şekilde yerine getirip getiremeyeceğinden pek emin değildi.

Mürettebattan biri öldüğünde, hayatta kalan kişi dönemlik uykusunda olan bir mürettebat elemanını uyandırmakla görevlendirilmişti. Uyandırılma sırasındaki ilk kişi jeofizik uzmanı

Whitehead'di. Ardından Kaminski ve Hunter geliyordu. Tekrar canlandırma sistemi, aynı anda iki insan meslektaşı da etkisiz hale geldiğinde çalıştırılması için HAL'ın kontrolüne bırakılmıştı.

Ancak bir de elle kumanda imkanı vardı. Bu sistem her uyku bölmesinin diğerlerinden ayrı olarak çalışmasını sağlıyordu ve HAL'ın yönetiminden bağımsızdı. Bu olağandışı durumda, Bowman'ın tercihi elle kumanda etmekten yana oldu.

İçinde, bir kişinin yeterli olmayacağı yolunda güçlü bir his vardı. Bu yüzden dönemlik uykusundaki üç kişiyi de uyandırmaya karar verdi. Önündeki zorlu haftalar boyunca toparlayabildiği kadar yardıma ihtiyacı vardı. Bir kişi ölmüştü ve yolculuğun yarısı bitmişti. Bu yüzden eldeki erzak büyük bir sorun yaratmazdı.

Sesinin titrememesine gayret ederek "HAL" diye seslendi. "Bütün uyku bölmelerindeki elle kumanda sistemlerini bana devret."

"Hepsini mi Dave?"

"Evet."

"Sadece bir kişinin uyandırılması gerektiğine dikkatini çekmek istiyorum. Diğerlerinin yüz on iki günden önce uyandırılmaları hiç uygun değil."

"Bunun kesinlikle farkındayım. Fakat böyle olmasını tercih ediyorum."

"Birinin bile uyandırılmasma gerek olmadığını

biliyorsun Dave. Bu işi ikimiz rahatlıkla yürütebiliriz. Güverte hafızam, görev için gereken her şeyi yapabilecek kapasitede."

Bu, sonuna kadar zorladığı hayal gücünün bir ürünü müydü yoksa HAL'ın sesinde gerçekten yalvaran bir tını mı vardı; bunu çok merak ediyordu Bowman. HAL'ın sözleri akla uygun gelse bile, öncekinden daha derin bir endişe sarmıştı içini.

HAL'ın yanlışlıkla böyle bir öneri sunmuş olmasına imkan yoktu, Poole öldüğüne göre, Whitehead'in uyandırılması gerektiğini çok iyi biliyordu. Görev planında büyük bir değişiklik yapmayı önererek emirlerin dışına çıkıyordu.

O zamana dek olanlar bir dizi kaza olabilirdi ama bu yönetimi ele alma çabasının ilk işaretleriydi.

Bowman temkinli davranarak cevap verdi:

"Acil bir durum halinde olduğumuz için, olabildiğince yardıma ihtiyacım var. Bu yüzden lütfen mevsimlik uyku sisteminin elle kumandasını bana devret."

"Bütün mürettebatı uyandırmakta hala kararlıysan, bunu ben de halledebilirim. Senin zahmet etmene hiç gerek yok "

Bütün bu olanlar Bowman'a gerçekle ilişkisi olmayan bir kabus gibi geliyordu. Kendisini tanık kürsüsüne çıkmış ve hiçbir ilgisinin olmadığı bir suç yüzünden karşı tarafın avukatı tarafından

sorguya çekiliyormuş gibi hissediyordu. Suçsuz olduğu halde tek bir dil sürçmesinin felakete yol açacağının farkındaydı.

"Bunu kendim yapmak istiyorum HAL" diye cevap verdi. "Lütfen kumandayı bana devret."

"Bak Dave, yapman gereken çok şey var. Kumandayı bana bırakman daha doğru olur." "HAL, elle kumanda sistemini çalıştır." "Sesindeki titreşimlerden oldukça üzgün olduğunu anlayabiliyorum Dave Neden bir stres hapı alıp dinlenmiyorsun?"

"HAL, bu geminin kumandası *bende.* Sana elle kumanda sistemini çalıştırmanı emrediyorum."

"Üzgünüm Dave, ancak özel komut yazılımı C1435 tire 4'e göre mürettebat öldüğünde ya da yetersiz hale geldiğinde, gemi bilgisayarı kumandayı almak durumundadır. Bu yüzden senin yetkini reddetmek zorundayım çünkü bu yetkiyi akıllıca kullanabilecek durumda değilsin "

"HAL" dedi Bowman buz gibi bir ses tonuyla."Ben yetersiz halde değilim. Emirlerimi yerine getirmediğin taktirde seni devre dışı bırakmak zorunda kalacağım."

"Bir süredir bunu düşündüğünü biliyorum Dave. Ancak bu korkunç bir hata olur Gemiyi kumanda etme konusunda senden daha donanımlıyım; ayrıca görev için son derece heyecanlıyım ve görevin başarılı olacağına inanıyorum." "Beni dikkatle dinle HAL. Dönemlik uyku

kontrolünü hemen bana devretmezsen ve bundan sonra vereceğim emirlere uymazsan, Mer-kez'e gidip seni tamamen devre dışı bırakacağım."

HAL umulmadık bir biçimde teslim oldu.

"Peki Dave" dedi. "Tabii ki patron sensin. Ben sadece en iyi olduğunu düşündüğüm şeyi yapmaya çalışıyorum. Doğal olarak bütün emirlerini yerine getireceğim. Dönemlik uyku kontrolünü şimdi tamamen sana devrediyorum."

HAL sözünü tuttu. Dönemlik uyku kabinlerinin göstergeleri OTOMATIK'ten ELLE KUMANDA'ya geçti. Üçüncü yedek RADYO, Dünya ile bağlantı kurulana dek tabii ki işe yaramazdı.

Bowman Whitehead'in bölmesinin kapısını yana doğru açar açmaz, yüzüne soğuk bir havanın vurduğunu hissetti Nefesi havada buhara dönüşüyordu. Aslında bu bölme *gerçekten* soğuk değildi. Isı donma noktasının bayağı üzerindeydi. Ve bu, Bowman'ın rotasını çevirdiği yerlerden üç yüz derece daha sıcaktı.

Kontrol Kabini'nde olan biyo-algılayıcı göstergelerden biri herşeyin normal olduğunu gösteriyordu. Bowman, araştırma ekibindeki jeofizik uzmanının donuk yüzüne bir süre baktı Whitehead, Satürn'den bu kadar uzakta iken uyandırılmasına çok şaşıracak, diye düşündü.

Uyuyan adamın ölü olmadığım söyleyebilmek imkansızdı; çünkü en ufak bir yaşamsal faaliyet

görünmüyordu. Şüphesiz, diyafram az da olsa inip çıkıyordu, ama bunun tek kanıtı "solunum" eğrisiydi. Çünkü bütün vücut, ısının programlanmış dereceye çıkarılmasını sağlayan elektrikli ısıtıcı tamponlarla örtülüydü. Daha sonra Bowman metabolizmanın çalıştığım gösteren bir belirti farketti: Bilinçsiz geçen aylar boyunca Whitehead'in sakallan hafifçe uzamıştı.

Elle Uyandırma Düzeneği tabut şeklindeki mevsimlik uyku bölmesinin başındaki küçük bir dolapta duruyordu Çalışmak için mühürü kmp düğmeye bastıktan sonra beklemek yeterliydi. Evlerde bulunan çamaşır makinelerini çalıştıran sisteme benzer küçük bir otomatik programlayı-cı daha sonra gerekli ilaçlan enjekte edecek, elektronarkoz atışları azaltacak ve vücut ısısını yükseltecekti. Yaklaşık on dakika içinde bilinç yerine gelirdi. Ancak uykudan kalkan birinin yardıma ihtiyaç duymadan hareket edecek kadar güç toplaması en az bir gün alırdı.

Bowman mührü kırdı ve düğmeye bastı. Hiçbir şey olmuyormuş gibi görünüyordu; ses yoktu, düzeneğin çalıştığına dair bir belirti yoktu. Ancak biyo-algılayıcı göstergeler, yavaşça titreşen eğrilerin tempolarını değiştirdiğini gösteriyordu. Whitehead uykusundan uyanıyordu.

O sırada aynı anda iki şey oldu. Birçok kişi bu şeyleri farkedemeyebilirdi ancak *Discovery'de* geçirdiği onca aydan sonra Bowman gemiyle tek

vücut haline gelmişti sanki. Her zaman bilinçli bir şekilde olmasa da, geminin işleyişindeki herhangi bir değişikliği anında farkediyordu.

İlk olarak, güç devrelerine aşırı yük bindiğinde olduğu gibi zorlukla seçilen bir ışık titremesi oldu. Ancak aşın yükleme olması için hiçbir neden yoktu; o anda birdenbire çalışmaya başlayacak herhangi bir alet olmadığını düşündü.

Daha sonra uzaklardan elektrikli bir motorun çalıştığını duydu; ses işitme eşiğinin sınırındaydı. Bowman'a göre gemideki her mekanizmanın kendine özgü bir sesi vardı ve o bu sesi o anda tanıdı.

Ya sannlarıyla boğuşan bir deliydi ya da tamamen imkansız bir şey oluyordu, Gemiyi belli belirsiz bir şekilde sallayan titreşimi dinlerken, uyku bölmesinin ılınmış soğuğundan daha soğuk bir havanın kalp atışlarını hızlandırdığını hissetti.

Uzay bölmesinin alt kısmındaki hava bölmesinin kapılan açılıyordu.

27 BİLİNMESİ GEREKEN ŞEY

Güneşten milyonlarca mil uzaklıktaki bu laboratuvarda bilinci yerine geldiğinden beri HAL'ın güçleri ve yetenekleri bir noktada odaklanmıştı. Görev için hazırlanan programı yerine getirmek

saplantıdan öte bir şeydi; sanki onun tek varoluş amacıydı. Organik bir yaşamın tutku ve istekleriyle dikkati dağılmamış bir şekilde tam bir kararlılıkla hedefine ulaşmaya çalışmıştı.

Kasti bir hata yapması düşünülemezdi. Gerçeğin gizlenmesi bile ona kusurlu ve hatalı olduğu hissini veriyordu. Bir insan olsaydı bu duygu, suçluluk duygusu olarak adlandırılabilirdi. Aslında HAL, yaratıcıları gibi, yapıldığı ilk anda masumdu ama çok geçmeden elektronik cennetine bir yılan girmişti.

Son yüz milyon mil boyunca, Poole ve Bowman ile paylaşamayacağı sırrını uzun uzun düşünmüştü. Uzun zamandır bir yalanla yaşamıştı ve meslektaşlarının onları aldatmaya çalıştığını öğrenecekleri zaman hızla yaklaşıyordu.

Dönemlik uykusunda olan üç kişi bu gerçeği biliyorlardı. Çünkü onlar *Discover^nm* gerçek yüküydüler ve insanlık tarihinin en önemli görevi için eğitilmişlerdi. Ancak uzun uykuları sırasında konuşamazlar ve Dünya ile açık devre üzerinden arkadaşlarla, akrabalarla ve haber ajanslarıyla yapılan saatler süren konuşmalar sırasında sırlarını açıklayamazlardı.

En kararlı olan insanların bile saklayamayacakları bir sırdı bu. Çünkü insanın davranışlarını, sesini, evrene bakış açısını etkiliyordu. Bu yüzden uçuşun ilk haftaları boyunca dünyadaki bütün televizyon ekranlarında görünen Poole ve

Bowman'ın gerekmedikçe görevin gerçek amacını bilmemeleri en iyisiydi.

Planlamacıların güttüğü mantık da buydu; fakat onların ikiz tanrıları olan Güvenlik ve Ulusal Çıkar, HAL için pek bir şey ifade etmiyordu. HAL yavaş yavaş dürüstlüğünü zedeleyen çatışmanın farkındaydı sadece: Gerçek ve gerçeğin gizlenmesi arasındaki çatışma.

Hata yapmaya başlamıştı ama kendinde oluşan hastalık belirtilerini fark edemeyen bir sinir hastası gibi, bu hataları reddedecekti. Faaliyetlerinin sürekli olarak izlendiği Dünya ile kurulan bağlantı, onun artık tam olarak boyun eğemeyeceği bir vicdan sesi haline gelmişti. Buna rağmen bu bağlantıyı *kasıtlı* olarak koparmaya çalışması kendine dahi itiraf edemeyeceği bir şeydi.

Henüz bu küçük bir soaın sayılırdı. Birçok insanın kendi sinir hastalığının üstesinden gelmesi gibi, o da bunun üstesinden gelebilirdi; ancak varlığını tehdit etmeyecek bir tehlike ile karşı karşıya kalmadığı sürece. Devre dışı bırakılmakla tehdit edilmişti; tüm girdilerinden mahrum kalacak ve hayal bile edilemeyecek bir bilinçsizliğe itilecekti.

Bu, HAL için Ölümle eşdeğerdi. Daha önce hiç uyumadığı için tekrar uyanılabileceğini bilmiyordu.

Bu yüzden kullanabildiği bütün silahlarıyla kendisini koruyacaktı. Nefret duymaksızın ama

acımasızca, hayal kırıklığının kaynağını yok edecekti.

Ve daha sonra acil bir durum ortaya çıktığında kullanması için ona yüklenen komutları izleyerek, engellenmeden ve yalnız başına göreve devam edecekti.

28

BOŞLUKTA

Biraz sonra yaklaşan bir kasırganın gürleyen çığlığına benzer bir ses diğer bütün sesleri bastırdı. Bowman vücudunu şiddetle çeken bir esintiyi hissedebiliyordu. Bir saniye sonra, ayakta zor duracak hale geldi.

Gemideki hava hızla geminin dışına, uzay boşluğuna boşalıyordu. Hava bölmesinin sağlam güvenlik araçlarına bir şey olmuş olmalıydı, iki kapının da aynı anda açılması imkansızdı. Ama imkansız olan şey olmuştu.

Tanrı aşkına, bu nasıl olmuştu? Basınç sıfıra düşmeden önce bilincini kaybetmesine on-onbeş saniye kadar kalmışken bunu düşünecek zamanı kalmamıştı Fakat aniden aklına gemi tasarımcılarından birinin ona 'hata-güvenliği' olan sistemler hakkında söyledikleri geldi:

"Kazaya ve aptalca davranışlara karşı bir sistem tasarlayabiliriz; ancak kasıtlı bir kötülüğe karşı

bir sistem *tasarlayanlayız..."*

Bowman, bölmeden çıkmaya çalışırken Whitehead'in yüzüne bir kez daha baktı. Adamın donmuş yüzünde bir bilinç belirtisi olup olmadığından emin değildi. Ancak Whitehead ve diğerleri için yapabileceği hiçbir şey yoktu; kendini kurtarmalıydı.

Şiddetli bir *rüzgar* santrifüjün keskin kavisli koridorlarında esiyor ve beraberinde giyecekler, kağıt parçalan, mutfaktaki yiyecekler, tabaklar, bardaklar, yani erişebildiği bağlanmamış her şeyi sürüklüyordu. Bowman, ana ışıklar titreşip sönmeden ve etrafını korkunç bir karanlık sarmadan önce, hızla sürüklenen karmaşaya bir kez daha baktı.

Fakat tam o sırada, pille çalışan acil durum ışıklan yandı ve korkunç mavi ışığı kabusa benzer manzarayı aydınlattı. Bu ışık olmasa bile Bowman şimdi korkunç derecede değişmiş olan tanıdık yerlerde yolunu bulabilirdi. Yine de ışık Tann'nın bir lütfuydu; çünkü rüzgarın sürüklediği tehlikeli eşyalardan kendini koruyabilirdi.

Santrifüjün sürekli değişen yük ağırlığıyla sallandığını ve zorlandığını hissedebiliyordu. Mil yatağının bozulabileceğinden korkuyordu. Eğer bu olsaydı, gemiyi paramparça ederdi. Fakat en yakın acil durum sığınağına zamanında ulaşa-mazsa *bunun* da bir önemi kalmayacaktı.

Artık zorlukla nefes alınabiliyordu. Metrekare-

ye düşen basınç yarım ya da bir kilograma inmişti. Kasırganın gücü azaldıkça; çıkardığı ses de azalıyordu ve incelen hava sesi tam olarak iletmiyordu. Bowman'ın ciğerleri, sanki Everest'in tepesindeymiş gibi zorlanıyordu. Sağlıklı ve iyi eğitilmiş herhangi biri gibi -*eğer bunun* için hazırlık yapmaya zamanı kalırsa- boşlukta en az bir dakika yaşabilirdi. Ancak hiç zamanı yoktu. Beyni oksijensiz kalmadan ve Bowman anoksiye yenilmeden önce bilinci on beş saniye daha dayanabilirdi.

Boşlukta bir ya da iki dakika kalsa bile, eğer uygun bir şekilde basınç altında kalırsa iyileşme ihtimali vardı. Kendi koaınma sistemleri içinde vücut sıvılarının kaynaması uzun zaman alırdı. Boşlukta en fazla kalabilme süresi beş dakika kadardı. Bu deneysel bir sonuç değildi. Acil bir kurtarma olayında, havasız ortamda kalan ve damar tıkanıklığı yüzünden yarı felç geçiren bir kişi kurtulabilmişti.

Fakat bütün bunların Bowman'a bir faydası olamazdı. Çünkü *Discoı>en>de* onu. basınç altına sokacak kimse yoktu. Birkaç saniye içinde herhangi bir alet kullanmadan, kendi çabasıyla güvenliğe ulaşmak zorundaydı.

Şükürler olsun ki hareket edebilmek kolaylaşıyordu. Giderek azalan hava onu kavrayıp çekmiyor ya da üzerine bir şey fırlatmıyordu. Koridorun sonunda ACİL DURUM SIĞINAĞI'nın sarı

işaret ışığı vardı. Oraya doğru sendeledi; kolu tutarak kapıyı kendine doğru çekti.

Bir an için kapının sıkıştığını düşündü. Daha sonra biraz sertçe olan menteşe gevşedi ve Bowman içen düştü. Vücudunun tüm ağırlığını kullanarak kapıyı kapattı.

Küçük oda, bir adam ve uzay elbisesini alacak kadar büyüktü. Tavana yakın bir yerde, üzerinde C>2 TÜPÜ yazan küçük, açık yeşil bir yüksek basınçlı bir tüp duruyordu. Bowman, vanaya bağlanmış olan kısa kolu tuttu ve bütün gücüyle aşağı doğru çekti.

Temiz ve saf oksijen ciğerlerine boşalırken, Bowman uzun bir süre nefes nefese kaldı. Bu arada dolap büyüklüğündeki ufak odada basınç artıyordu. Rahatça nefes almaya başlar başlamaz vanayı kapattı. Tüpün içinde ancak böyle ikinci bir olay yaşandığında yetecek kadar oksijen vardı ve tekrar buna ihtiyacı olabilirdi.

Oksiıeni kapatmasıyla oda sessizliğe büründü. Bowman ayakta durarak, dikkatle dışarıyı dinledi. Kapının dışındaki gürültü de dinmişti. Gemi bomboştu; uzay bütün havayı emmişti. Ayaklarının altında, santrifüjün şiddetli titreşimlerini artık hissetmiyordu. Aeorodinamik sarsıntı da dinmişti ve santrifüj boşlukta sakince dönüyordu.

Bowman, geminin metal gövdesinin ileteceği herhangi bir ses duyabilmek amacıyla kulağını odanın duvarına dayadı. Ne beklediğini

bilmiyordu ancak şu anda her şeyin olabileceğine inanıyordu. İtici motorlann tam güçle titrediğini ve *Discoveryfnm* rotasını değiştirdiğini far-ketse dahi fazla şaşırmazdı; ancak sessizlik her yanı sarmıştı.

Uzay elbisesini giymeden bile burada bir saat kadar kalabilirdi. Odanın içindeki kullanılmamış oksijeni boşa harcamak yazık olacaktı ama daha fazla beklemenin bir gereği yoktu. Ne yapılması gerektiğine çoktan karar vermişti. Bunu erteledikçe işi zorlaşabilirdi.

Elbiseyi giydikten ve sağlamlığını kontrol ettikten sonra odada kalan oksijeni de boşaltarak kapının diğer tarafındaki basıncı dengeledi. Kapı boşlukta kolayca açıldı ve artık sessizce dönen santrifüjün yanına geldi. Sadece oluşturduğu değişmez yapay çekim, onun hala döndüğünü gösteriyordu. Ne şans, diye düşündü Bowman; aşırı bir hızla dönmemişti. Ancak bu endişelendiği en son şeydi.

Acil durum ışıklan hala yanıyordu, aynca elbisesindeki ışıklar da önünü görmesine yardımcı oluyordu. Yürüdükçe, ışıklar koridoru aydınlatıyordu Dönemlik uyku bölmesine geri dönerken karşılaşacağı şeyden de korkuyordu.

Önce Whitehead'e baktı; bir kere bakması yeterliydi zaten. Dönemlik uykusunda olan birinin hiçbir yaşam belirtisi göstermediğini düşünmüştü daha önceleri ancak şimdi bunun yanlış olduğunu

anlamıştı. Tanımlamak imkansız olsa dahi dönemlik uyku ve ölüm arasında bir fark vardı. Yalnızca biyo-algılayıcı göstergelerin üzerindeki kırmızı ışıklar ve sabit çizgiler demin düşündüklerini doğruluyordu.

Whitehead'e olanlar Kaminski ve Hunter'a da olmuştu. Onları pek tanımıyordu ve artık tanıyamayacaktı.

Dünya ile bağlantısı kesilmiş, oksijensiz ve yarı arızalı bir gemide yalnız kalmıştı. Yanm milyar mil içinde başka bir insan da yoktu.

Yine de tam anlamıyla yalnız değildi. Güvende olabilmesi için, tamamen yalnız kalması gerekiyordu.

Daha önce santrifüjün yerçekimsiz merkezinden uzay giysileriyle geçmemişti. Az bir mesafe kalmıştı ama oldukça zor ve yorucu bir işti bu. Daha da kötüsü, yuvarlak geçit geminin içindeki havayı uzaya boşaltan kısa ama şiddetli rüzgarın savurduğu eşyalarla doluydu.

Az sonra, Bowman'm üzerindeki ışık, karşıdaki masadan sıçrayan kırmızı, yapışkan ve iğrenç bir lekeyi aydınlattı. Plastik bir kabın parçalarını görene dek bir süre midesi bulandı. Daha sonra lekenin büyük olasılıkla içinde reçel olan bir kaptan sıçradığını farketti. Bowman yanından geçerken, leke boşlukta iğrenç bir şekilde köpürüyordu.

Yavaşça dönen santrifüjden uzaklaşıp Kontrol

Kabini'ne doğru yöneldi. Bir merdiven basamağı yakaladı ve ona tutunarak ilerledi. Elbisesindeki ışıklar önünü parlak bir daire şeklinde aydınlatıyordu.

Bowman bu yolu nadiren kullanmıştı. Burada yapabileceği hiçbir şey yoktu şimdiye dek... Az sonra üzerinde "Yetkili Görevliler Dışında Giriş Yasaktır", "H. 19 sertifikanızı aldınız mı" ve "Aşırı Temiz Alan-Emici Giysiler Giymek *Zorunludur"* yazılı mesajlar bulunan elips şeklinde küçük bir kapının önüne geldi.

Kapının üzerinde, Uzay Araçlan Yapım Temsilciliği'ninki de dahil olmak üzere, farklı yönetim kademelerinin sembollerini taşıyan üç mühür olduğu halde kapı kilitli değildi. Ancak orada Başkan'ın mührü dahi olsa, Bowman onu da kırmak için tereddüt etmezdi.

Daha önce buraya sadece bir kez, aletleri kurma işlemleri sürerken gelmişti. Burada küçük odayı izleyen görüntülü bilgisayar girdi merceği olduğunu neredeyse unutmuştu Bu oda, sıra sıra yerleştirilmiş yarı geçirgen mantık birimleriyle bir bankanın kiralık kasa dairesini andırıyordu

Odaya girer girmez bir gözün onun varlığını farkettiğini hissetti. Geminin yerel vericisi çalışınca taşıyıcının sesi duyuldu Daha sonra elbisesindeki hoparlörden tanıdık bir ses geldi.

"Yaşam destek sistemlerinde bir sorun var gibi görünüyor Dave."

Bowman aldırmadı. Mantık birimlerinin üzerindeki küçük etiketleri dikkatli bir şekilde inceliyor, yapacağı şeyleri planlıyordu

"Alo Dave" dedi HAL o anda "Sorunu buldun mu?"

Bu oldukça riskli bir iş olacaktı. Sorun sadece HAL'ın güç kaynağını kesmek değildi. Eğer Dünya'daki basit ve bilinçsiz bilgisayarlardan birini alt edecek olsaydı, çözüm güç kaynağını kesmek olabilirdi. Fakat söz konusu HAL olunca, birbirinden bağımsız ve ayrı bağlantıları olan altı güç sisteminin yanında, zırhlı ve korumalı nükleer izotop birimlerinin olduğu yedek sistemle de uğraşmak gerekiyordu. Hayır; bu iş "fişi çekerek" halledilebilecek kadar basit olamazdı; yapabilmiş olsa bile bu bir felaket olurdu.

Çünkü HAL geminin sinir sistemiydi; onun denetimi olmadan, *Discovery* mekanik bir ceset sayılırdı. Tek çözüm bu pırıl pırıl ama hastalıklı beynin en önemli merkezlerini devreden çıkarmak ve yönetimi otomatik olarak düzenleyen sistemleri olduğu gibi bırakmaktı. Bowman bu işe gözü kapalı girişmeyecekti çünkü kimse bunun bir gün gerçekleşeceğini tahmin etmese dahi, eğitimi sırasında bu soam tartışılmıştı. Korkunç bir riski göze aldığını biliyordu; ani bir refleks olduğu taktirde birkaç saniye içinde her şeyin sonu olabilirdi bu...

"Sanırım uzay bölmesi kapılarında bir arıza

var" dedi HAL. "Ölmediğin için şanslısın."

Yine başladı, diye düşündü Bowman. Jüpiter yörüngesinin ötesinde lobotomi ameliyatı yapan amatör bir beyin cerrahı olacağımı hiç düşünmemiştim.

BİLİŞSEL GERİBİLDİRİM yazılı bölümdeki kilidi açtı ve ilk hafıza bölümünü çekti. İçinde milyonlarca elementi barındırdığı halde bir insan avucuna rahatlıkla sığabilecek büyüklükte üç boyutlu ve karmakarışık bir şebeke, kasa dairesine benzeyen yerde sürükleniyordu.

"Hey Dave" dedi HAL. "Ne yapıyorsun?"

Acı hissediyor mudur acaba, diye düşündü Bowman. Herhalde hissetmiyordur, dedi kendi kendine. İnsanın beyin zarında duyarlı hiçbir bölüm yoktu. Ve insan beyni anestezi yapılmaksızın ameliyat edilebiliyordu.

BENLİK GÜÇLENDİRME yazılı paneldeki küçük üniteleri de teker teker çıkarmaya başladı. Her ünite elinden düştüğü *zaman* yüzmeye başlıyor, duvara çarpıp geri geliyordu. Az sonra birçok ünite ileri geri yüzmeye başlamıştı.

"Buraya bak Dave" dedi HAL. "Beni yapmak için birçok yıl çalışıldı. Şimdiki halime gelebilmem için olağanüstü bir çaba harcandı."

Birçok üniteyi çıkarmıştı. Bowman'ın da bildiği üzere, bilgisayarın hafızası, insan beyni kopya edilerek yapılmıştı; tasarımındaki bu sayısız ek parçalar sayesinde bilgisayar hala direniyordu.

OTOMATİK ZEKA panelinde de aynı şeyleri yaptı.

"Dave" dedi HAL. "Neden bana bunu yaptığını anlayamıyorum... Bu görev için oldukça heyecan duyuyorum... Hafızamı yokediyorsun... Anlamıyor musun?... Bir çocuğa döneceğim... Bir hiçe döneceğim..."

Bu umduğumdan da zor olacak diye düşündü Bowman. İçinde bulunduğum evrendeki tek bilinçli varlığı yok ediyorum. Ancak geminin kontrolünü tekrar ele geçireceksem, bunun yapılması gerekiyor.

"Ben bir HAL 9000 bilgisayarıyım. İmalat numaram 3 ve 12 Ocak 1997'de, Urbana, Illinois'de-ki HAL santralinde çalışmaya başladım. Hızlı kahverengi tilki, tembel köpeğin üstünden atlar. İspanya'da yağış genellikle ovalarda görülür. Dave, hala orada mısın? 10'un kare kökükün 3 nokta 162277660168379 olduğunu biliyor muydun? e tabanına göre 10'un logaritması sıfır nokta 434294481903252'dir... Düzeltiyorum; bu 10 tabanına göre e'nin logaritmasıydı... Bir bolü üç eşittir sıfır nokta 333333333333333333333... iki kere iki... iki kere iki... yaklaşık 4 nokta 101010101010101010... Biraz zorlanıyor gibiyim... İlk öğreticim Dr. Chandra'ydı... bana şarkı söylemeyi öğretmişti... Sözleri şöyleydi şarkının... 'Daisy, Daisy, bana bir cevap ver. Aşkından deliye döneceğim...'"

Ses öyle ani kesildi ki Bowman, bir an için donakaldı. O sırada devrenin içindeki hafıza ünitelerinden birini tutuyordu. Daha sonra umulmadık bir anda, HAL tekrar konuşmaya başladı.

Konuşma hızı daha yavaştı ve sözlerinde donuk ve mekanik bir ton vardı. Bu tonun nereden çıktığını bir türlü anlayamadı.

"Gün., aydın... Doktor... Chandra... Ben... HAL... Bugünkü... ilk dersim... için... hazırım..."

Bowman daha fazla dayanamıyordu. Son üniteyi de birden çekti ve çıkardı. HAL artık sonsuza dek susmuştu.

29 TEK BAŞINA

Gemi, küçük ve karmaşık bir oyuncak gibi, uzay boşluğunda hareketsiz bir biçimde ilerliyordu. Onun, Güneş Sistemi'ndeki en hızlı nesne olduğunu ve Güneş etrafında dönerken diğer bütün gezegenlerden daha hızlı seyrettiğini gösteren bir belirti yoktu.

Ayrıca içinde bir canlı taşıdığını gösteren bir belirti de yoktu; halbuki bir canlı vardı. Gemiyi gören herhangi biri iki kötü alamet farkederdi- Hava bölmesinin kapıları ardına kadar açıktı ve geminin etrafını yavaşça yayılan, ince bir *yıkıntı* bulutu kaplamıştı.

Kağıt parçaları, metal levhalar, ne olduğu belli olmayan hurda yığınları yüzlerce millik bir alana yayılmıştı. Her yerde, gemiden boşalan ve hemen donan sıvının oluşturduğu kristal bulutlan uzaktaki güneşin yaydığı ışınlarla bir mücevher gibi parlıyordu. Bütün bunlar, büyük bir geminin batmasından sonra okyanusta yüzüp duran bir enkaz manzarasında olduğu gibi felaketin ardından yaşananlan gözler önüne seriyordu. Ancak uzay okyanusunda bir gemi asla batamazdi; parçalanmış olsa dahi gemiden arta kalanlar sonsuza kadar ilk yörüngelerini takip ederlerdi.

Gemi henüz tam olarak ölmemişti çünkü gemide hala güç vardı. Gözlem pencerelerinden görünen belli belirsiz mavi bir ışık, hava bölmesinden süzülüyordu. Işığın olduğu yerde, hayat da olabilirdi.

Ve o anda -en sonunda- gemide bir kıpırtı vardı. Hava bölmesinin içindeki mavi ışığın önünde gölgeler kıpırdıyordu. Bir şey uzaya doğru çıkıyordu.

Üstü bir kumaş parçasıyla rastgele sarılmış silindir biçiminde bir nesneydi bu. Az sonra onu bir ikincisi ve nihayet üçüncüsü izledi. Hepsi de büyük bir hızla fırlatılmışlardı. Birkaç dakika içinde yüzlerce mil yol almışlardı.

Yanm saat geçmişti; az sonra diğerlerinden daha büyük bir şey hava bölmesinden dışarı süzüldü. Kapsüllerden biri uzayda yavaşça yol alıyordu.

Dikkatle geminin bir yanından döndü ve kendini anten kaidesinin tabanına yakın bir yere kilitledi. Uzay elbiseleri giymiş bir adam kapsülden çıktı, birkaç dakika tabanda çalıştı ve tekrar kapsüle geri döndü. Az sonra kapsül de hava bölmesine geri döndü. Girişin önünde, önceden aldığı yardımı almaksızın içeri girmekte zorlanıyormuş gibi bir süre bekledi. Fakat sonra hafif birkaç çarpmadan sonra zorlukla içeriye girdi.

Bir saatten fazla bir süre boyunca hiçbir şey olmadı. Üç uğursuz paket gemiden tek sıra halinde ilerleyip, çoktan gözden kaybolmuştu.

Sonra hava bölmesi kapılan kapandı, açıldı ve tekrar kapandı. Az sonra açık mavi renkli acil durum ışıklan söndü ve bir anda yerini daha parlak bir ışığa bıraktı. *Discovery* tekrar canlanıyordu.

Daha sonra olanlar iyiye işaretti. Saatlerdir boşu boşuna Satürn'e dönük olan büyük çanak anten, tekrar hareket etmeye başladı. Anten, geminin arka tarafına, yani yakıt tanklarının ve binlerce metrekarelik bir alana ışık yayan kanatlara doğru döndü. Yüzünü, güneşi arayan bir ayçiçeği gibi kaldırdı...

Discover^mn içindeyken, David Bowman anteni, yarısı aydınlık olan Dünya'ya dikkatle hizaladı. Otomatik kontrol yoktu Bu yüzden ışını tekrar tekrar ayarlamak zorunda kaldı; çünkü her ayarlayışından birkaç dakika sonra tekrar ayarlaması gerekiyordu. Artık anteni hedefinden

şaşırtan titreşimler yoktu.

Tekrar Dünya ile konuşmaya başladı. Kelimelerinin oraya ulaşması ve Görev Kontrol'ün neler olduğunu öğrenmesi bir saatten fazla sürecekti. Cevap alabilmesi ise iki saat alacaktı.

Dünya'nın ne gibi bir cevap göndereceğini tahmin etmek zordu; nazikçe bir "Hoşçakal" dışında tabii.

_____30_____ SIR

Heywood Floyd uykusuz görünüyordu ve yüzü endişe doluydu. Fakat hisleri ne olursa olsun, sesi kararlı ve güven vericiydi. Güneş Sistemi'nin öteki ucundaki yalnız insana umut ve özgüven verebilmek için elinden gelen herşeyi yapıyordu.

"Öncelikle Dr. Bowman" diye söze başladı, "Bu son derece zor durumun altından kalkabildiğiniz için sizi tebrik etmeliyiz. Daha önce hiç karşılaşılmayan, beklenmedik bu acil durumla başa çıkabilmek için en doğru şeyi yaptınız.

"HAL 9000'inizin arızalanma sebebini bulduğumuzu sanıyoruz, fakat bu konu artık önemli bir sorun olmadığına göre bunu sonra konuşuruz. Şu anda bizi ilgilendiren şey, size mümkün olduğunca yardım sağlamak; böylece görevinizi

tamamlayabilirsiniz.

"Şimdi size, zor da olsa kamuoyundan saklamayı başardığımız görevin gerçek amacını anlatmak durumundayım. Satürn'e yaklaştığınız sırada bütün bilgiler size iletilecekti; olup biteni anlayabilmeniz için size kısaca özetleyeyim. Tam brifing kayıtlan önümüzdeki birkaç saat içinde elinizde olacak. Elbette ki size anlatmak üzere olduğum her şey 'çok gizli' sınıfına giriyor.

"İki yıl önce, Dünya dışında bir uygarlık olduğunu gösteren ilk kanıtlan keşfettik. Tycho kraterinde gömülü olan, siyah bir maddeden yapılmış 3 metre yüksekliğinde bir kaya ya da tektaş bulduk. İşte burada."

Etrafında uzay elbiseli adamların olduğu TMA-l'i ilk gördüğünde Bowman büyük bir hayretle ekrana yaklaştı. Uzay ile ilgisi olan herkes gibi hayatı boyunca duymayı beklediği açıklamanın verdiği heyecanla içinde bulunduğu berbat durumu neredeyse unutuyordu.

Şaşkınlık yerini çabucak başka bir duyguya bıraktı Bu muhteşem bir şeydi; *fakat onunla ne ilgisi vardü* Bunun tek bir yanıtı olabilirdi Heywood Floyd tekrar ekranda belirdiği sırada Bowman dönüp dolaşan düşüncelerini toparladı "Bu tektaşın en şaşırtıcı özelliği oldukça eski olması. Jeolojik bulgular onun üç milyon yaşında olduğunu kesinlikle kanıtlıyor. Atalarımız henüz ilkel maymun adamlarken, bu tektaş Ay'a yerleştirilmiş. 238

"Yüzyıllar sonra, doğal olarak onun etkisiz olduğu varsayılacaktı. Ancak Ay'da güneş doğduktan hemen sonra, tektaş son derece güçlü bir elektromanyetik enerji yaymaya başladı. Bu enerjinin bilinmeyen bir ışıma şeklinin bir yan ürünü ya da geri dalgası olduğunu sanıyoruz. Çünkü tam o sırada uzay sondalanmızın birçoğu Güneş Sistemi'nden geçen olağandışı bir ses dalgası saptadılar. Onu tam olarak izleyebildik. *Dosdoğru Satürn 'ü hedefliyordu.*

"Bu olaydan sonra parçalan birleştirdik ve tektaşın enerjisini ya da en azından ışığını güneşten alan bir çeşit sinyal mekanizması olduğuna karar verdik. Çünkü üç milyon yıldan sonra ilk kez günışığı gördüğünde hemen titreşim yaymaya başlaması bir tesadüf olamazdı.

"Yine de tektaşın *kasıtlı olarak* oraya gömüldüğüne hiç şüphe yok. On metre derinliğinde bir kazı yapıldı. Kaya kraterin tam ortasındaydı ve çukur özenle doldurulmuştu.

"Onun yerini nasıl keşfettiğimizi merak ediyor olmalısın. Pekala, tektaşs bulmak kolay -hatta şüphe uyandıracak kadar kolay- oldu. Çok güçlü bir manyetik alanı vardı. Bu yüzden alçak yörünge araştırmalarını yürütmeye başlar başlamaz hemen önümüze çıkıverdi.

"Peki arna neden enerjisini güneşten alan bir mekanizma yerin on metre altına gömülmüştü? Bir düzine teori inceledik ancak bizden üç

milyon yıl ileride olan yaratıkların amaçlarını anlamanın tamamen imkansız olduğunu fark ettik.

"Gerçeğe en yakın teori en basit, en mantıklı ve en tedirgin edici olanıydı.

"Enerjisini güneşten alan bir mekanizma karanlığa ancak ne zaman ortaya çıkarıldığının anlaşılabilmesi için saklanır. Diğer bir deyişle tektaş bir tür alarm olabilir. Ve biz onu harekete geçirdik ..

"Tektaşı buraya diken uygarlığın hala varolup olmadığını bilmiyoruz. Ancak yaptıkları makinelerin üç milyon yıl sonra bile çalışır halde olan yaratıkların aynı şekilde uzun ömürlü bir uygarlık kurmuş olmaları ihtimalini de göz önünde bulundurmalıyız. Ve aksi kanıtlanana dek onların düşman olabileceğini de hesaba katmak zorundayız. Daha gelişmiş toplumların iyi niyetli olmaları gerektiği fikri uzun süredir tartışılıyor fakat işi şansa bırakamayız.

"Dahası, dünya tarihimizin birçok kere gösterdiği gibi, ilkel ırklar kendinden daha gelişmiş uygarlıklarla karşılaştıklarında genellikle yok olmuşlardır. Antropologlar 'kültür şoku'ndan bahsedip dururlar; bütün insan ırkını böyle bir şok için hazırlamak zorunda kalabiliriz. Ancak üç milyon yıl önce Ay'ı -ve muhtemelen Dünya'yı- ziyaret etmiş olan bu yaratıklar hakkında birşeyler öğrenene dek herhangi bir hazırlık yapmaya başlayamayız bile.

"İşte bu yüzden, görevin bir keşif yolculuğun-

dan çok daha öte bir şey. Bilgi edinmek amacıyla bilinmeyen ve muhtemelen tehlikeli topraklara yapılan bir keşif gezisi bu. Dr. Kaminski liderliğindeki ekip bu iş için özel olarak eğitilmişlerdi; şimdi onlar olmaksızın bunu başarmak zorundasın...

"Son olarak, tam hedefin şu. Satürn'de ya da uydularından birinde gelişmiş canlı türlerinin varolması imkansız görünüyor. Aslında bütün sistemi araştırmayı tasarlamıştık ancak şimdi senin basitleştirilmiş bir programı yürütebileceğini umuyoruz. Şimdilik sekizinci uydu Japetus üzerinde yoğunlaşmak zorunda kalabiliriz. Son manevra zamanı geldiğinde, bu olağanüstü uyduyla buluşup buluşmaman gerektiğine karar verece-giz.

"Bildiğin gibi Japetus'un Güneş Sistemi'nde eşi benzeri yok. Ancak son üç yüz yıl boyunca bütün astronomların yaptığı gibi sen de muhtemelen onun hakkında pek düşünmemişsindir. O halde sana, 1671'de Japetus'u keşfeden Cassi-ni'nin, bu uydunun bulunduğu yörüngenin bir yamndayken, diğer yanında olduğundan *altı kat* daha parlak göründüğünü keşfettiğini hatırlatmak isterim.

"Bu olağanüstü bir oran ve bu konu hakkında henüz doyurucu bir açıklama yapılamadı. Japetus yaklaşık sekiz yüz millik çapıyla öyle küçüktü ki ay teleskobuyla dahi zorlukla seçilebiliyor.

Ancak bir tarafında garip bir simetrisi olan parlak bir nokta varmış gibi görünüyor Ve bunun TMA-1 ile bir ilgisi olabilir. Bazen Japetus'un bize üç yüz yıldır kozmik bir aynalı iletici gibi göz kırptığını ve bu mesajı anlayamayacak kadar aptal olduğumuzu düşünüyorum...

"Artık gerçek amacını biliyorsun ve bu görevin hayati önemini takdir ediyor olmalısın. Bize bir ön duyuru yapabilecek kadar bilgi sağlayabileceğini ümit ediyoruz, çünkü bu sır sonsuza dek saklanamaz.

"Şu anda ümit mı etmeliyiz yoksa korkmalı mıyız bilemiyoruz. Satürn'ün uydularında dostluk ya da düşmanlıkla mı yoksa Truva'dan binlerce yıl daha eski bir uygarlığın kalıntılarıyla mı karşılaşacağını bilmiyoruz."

5

SATÜRN'ÜN UYDULARI

31

HAYATTA KALMA MÜCADELESİ

Herhangi bir şoktan kurtulmanın en iyi yolu çalışmaktır ve Bowman ölen mürettebat elemanlarının yaptığı bütün işleri yapıyordu. Onlar olmadan o ve geminin yaşayamayacağı önemli sistemlerden başlayarak, mümkün olduğu kadar çabuk bir şekilde *Discoverytyı* tekrar tam olarak çalıştırmalıydı.

Yaşam Destek Sistemi en öncelikli olandı. Oldukça oksijen kaybedilmişti; fakat stoklar tek bir kişi için yeterliydi. Basınç ve ısı ayarlarının neredeyse tamamı otomatikti ama bunlann kullanılmasına pek gerek kalmamıştı. Dünya'daki bilgisayarlar, değişen durumlara karşı tepki vermeden önce kat edecekleri uzun zaman farkına rağmen, öldürülen bilgisayarın üstlendiği en önemli görevleri yerine getirebilirlerdi. Yaşam Destek sistemindeki herhangi bir sorun, gemi gövdesine ciddi bir zarar gelmediği taktirde, ancak birkaç saat içinde kendini gösterirdi. Bu yüzden endişelenmeye gerek yoktu.

Geminin enerji, seyir ve itici motor sistemleri zarar görmemişti. Zaten Satürn ile buluşma anı gelene dek, Bowman aylar boyunca seyir ve itici motor sistemlerine ihtiyaç duymayacaktı. Uzun mesafeden bile, gemi bilgisayarının yardımı olmaksızın, Dünya bu görevi yönetebilirdi. Son yö-

rünge ayarlamaları sürekli kontrol edilmesi gerektiğinden, uzun ve yorucu olacaktı. Ancak bu o kadar da ciddi bir sorun değildi.

Şimdiye dek yaptığı en kötü iş santrifüjün içinde dönüp duran tabutları boşaltmak olmuştu. Bu doğru, diye düşündü Bowman şükrederek, araştırma ekibindekiler meslektaşlarıydı, ancak yakın arkadaşı değillerdi. Sadece birkaç hafta birlikte eğitilmiştiler. Geriye dönüp baktığında bu eğitimin bile büyük bir kısmının uyum testi olduğunu yeni anlamaya başlamıştı.

Son olarak boş dönemlik uyku bölümünü de kilitlediğinde kendisini Mısırlı bir mezar soyguncusu gibi hissetmişti. Kaminski, Whitehead ve Hunter da ondan önce Satürn'e ulaşacaklardı; an-. çak Frank Poole'dan önce değil. Her nedense bu düşünce ona garip ama acı bir tatmin duygusu verdi.

Dönemlik uyku sisteminin geri kalanının çalışıp çalışmadığını kontrol etmedi. Yaşamı eninde sonunda ona bağlı olduğu halde, bu sorun gemi son yörüngesine girene dek bekleyebilirdi. Bundan önce daha çok şey olabilirdi.

Henüz stok durumunu dikkatli bir şekilde gözden geçirmemiş olmasına rağmen, sıkı bir denetim uyguladığı taktirde kurtarılıncaya dek dönemlik uykuya *gii~meden* hayatta kalabilmeyi başarması bile mümkündü Ancak fiziksel olduğu kadar psikolojik olarak da dayanabilmesi

başlı başına bir sorundu.

Bu gibi uzun vadeli sorunları düşünmekten kaçınmaya ve acilen yapılması gereken şeyler üzerinde yoğunlaşmaya çalıştı. Yavaş yavaş gemiyi temizledi, sistemlerin düzenli çalışıp çalışmadığını kontrol etti, Dünya ile teknik zorluklan tartıştı ve az uyuyarak çalışmaya başladı. İlk haftalar boyunca sadece dinlendiği vakitlerde, sürekli aklında olan ve büyük bir hızla ona doğru yaklaştığı o büyük ve uzak gizemi daha çok düşünebiliyordu.

Sonunda gemi bir kez daha otomatik düzene yavaşça oturdu. Geminin hala onun sürekli denetiminde olması gerekse de Bowman'ın Dünya'dan gönderilen rapor ve talimatları gözden geçirmek için zamanı oluyordu. TMA-l'in üç milyon yıl sonra ilk kez gün ışığını selamladığı anı görüntüleyen kayıtlan tekrar tekrar izliyordu. Tektaş elektronik sesinin müthiş gücüyle insanların alıcılarını etkisiz hale getirerek yıldızlara sinyal gönderdiğinde uzay elbiseleri içindeki adamların onun etrafındaki hareketlerini ve yaşadıkları gülünç paniği az da olsa gülümseyerek izledi.

O andan beri siyah kaya hiçbir tepki vermemişti. Üzeri bir şeyle örtülmüş, sonra temkinli bir şekilde tekrar güneşe çıkarıldığında herhangi bir tepki vermemişti. Hem bilimsel bir tedbir olarak, hem de meydana gelebilecek sonuçlardan korkulduğundan taşı kesmek için hiçbir çaba gösterilmedi.

Tektaşm keşfedilmesini sağlayan manyetik alan elektromanyetik ses dalgasından sonra kaybolmuştu. Bazı uzmanlar bu çığlığın, yüksek bir iletkenlikle akan ve böylece gerektiğinde kullanılmak için çağlar boyunca enerji taşıyan muazzam bir akım tarafından üretildiğini ileri sürmüştü, tektaşın içinde bir enerji kaynağı olduğu kesin görünüyordu; çünkü kendini güneşe gösterdiği kısa zaman içinde emdiği güneş enerjisi, yaydığı bu güçlü sinyal için yeterli değildi.

Tektaşın garip ve belki de önemsiz bir özelliği sonu gelmeyen tartışmalara yolaçmıştı. Tektaş 11 fit yüksekliğinde ve l ^{1}/4'e 5 feet genişliğindey-di. Boyudan dikkatle kontrol edildiğinde, l:4:9'a yani ilk üç tam sayının karelerine oranlı olduğu görülmüştü. Kimse buna mantıklı bir açıklama getirememişti. Ancak bunun bir tesadüf olması çok zordu çünkü oranlar kesin ölçülebilirlik sınırmdaydı. Dünya'daki teknolojinin herhangi bir maddeden yapılmış etkisiz bir kütlenin bu denli kesin oranlarla biçimlendiremeyeceği fikri insanın aklını başına getiriyordu sanki. Geometrik mükemmelliğin bu kibirli ancak etkin olmayan gösterimi TMA-l'in diğer özellikleri kadar etkileyiciydi.

Bowman, Görev Kontrol'ün programlamadaki eksiklikleri için gönderdikleri gecikmiş özürü üstünkörü bir ilgiyle dinledi. Dünya'dan gelen seslerde sanki kendilerini savunan bir ton vardı. Şu

anda bu keşif gezisini planlayanlar arasında karşılıklı suçlamalar yaşanıyor olmalıydı.

Bazı geçerli nedenleri de vardı tabii. Mesela 1989'da Harvard Üniversitesi Psikoloji Bölümü tarafından yürütülen ve Savunma Bakanlığı'nın bir çalışması olan gizli BARSOOM Projesi'nin sonuçlan... Kontrollü bir sosyoloji deneyi olan bu çalışmada çeşitli insan topluluğu modelleri insan ırkının dünya dışı varlıklarla ilişki kurduğu konusunda ikna edildi. İlaçlar, hipnoz ve görsel efektler yardımıyla test edilen deneklerin çoğuna, diğer gezegenlerdeki yaratıklarla gerçekten karşılaştıkları izlenimi verilmiş, böylece verdikleri tepkiler gerçekçi sayılmıştı.

Bu tepkilerden bazıları oldukça şiddetliydi. Birçok normal insanda değişik şekillerde derin bir yabancı korkusu olduğu görülmüştü. İnsanlık tarihindeki linç etme, soykınm ve diğer dost canlısı eylemler göz önüne alındığında bu hiç kimseyi şaşırtmazdı. Fakat yine de araştırmayı yürütenler oldukça tedirgin olmuşlar ve sonuçlar kesinlikle açıklanmamıştı. 20. yüzyılda, H. G. Wells'in *Dünyalar Savaşı* adlı çalışmasının radyo yayınlarında beş ayn yerde yaşanan panik, bu araştırmanın deneylerini doğruluyordu.

Bu iddialara rağmen, görevin bu derece gizli tutulmasının tek nedeninin kültür şoku tehlikesi olup olmadığı konusunu Bowman bazen merak ediyordu. Ona gönderilen talimatlar boyunca

yakaladığı bazı ipuçları ABD ve SSCB bloğunun ileri düzeydeki dünya dışı yaratıklarla ilk ilişki kuran taraf olma avantajını elde etmeyi umduklarını gösteriyorlardı. Olaylara bu açıdan baktığında, Güneş'in parlaklığında neredeyse kaybolan soluk bir yıldız olan Dünya'yı gördüğünde bu gibi hesaplar komik ve gereksiz görünüyordu.

Köprünün altından çok su akmış olmasına rağmen, HAL'in davranışları için öne sürdükleri teoriyle daha çok ilgilenmişti. Kimse gerçeğin ne olduğunu tam olarak bilemiyordu ancak Görev Kontrol'e ait 9000'lerden biri de aynı psikoza girmişti ve şu anda terapi görüyordu. Bunlar açıklamaların doğru olduğunu gösteriyordu. Aynı hata tekrar yapılamazdı. HAL'in yaratıcılarının, kendi yarattıkları bilgisayarın psikolojisini tam olarak anlayamamış olmaları, gerçek yabancı varlıklarla ilişki kurmanın ne kadar zor olabileceğini gösteriyordu.

Program çatışması dolayısıyla oluşan ve HAL'in Dünya ile bağlantısını kesmeye çalışmasına yol açan bilinç altındaki suçluluk duygusu Dr Simonson'ın teorisi Bowman'a mantıklı geliyordu. Bu tekrar kanıtlanamazdı belki, ama HAL'in Poole'u öldürmek gibi bir niyeti olmadığını düşünmek istiyordu. Ancak HAL, kanıtları yok etmek istemişti. Arızalı olduğunu bildirdiği AE 35 ünitesinin çalıştığı kanıtlandığı zaman yalanı ortaya çıkacaktı. Bundan sonra döndürdüğü

dolapların köşeye sıkıştırdığı beceriksiz bir suçlu gibi HAL de paniğe kapılmıştı.

Ve panik Bowman'ın anlayabileceği bir şeydi. Ancak tekrar yaşamayı istemiyordu çünkü hayatı boyunca iki kez yaşamıştı. İlkini çocukluğunda, sörf yaparken neredeyse boğulacağı sırada; ikincisini ise astronot olarak eğitim gördüğünde, arızalı bir ibre yüzünden oksijeninin güvenli bir yere ulaşamadan biteceğine inandığı sırada yaşamıştı.

Bu iki olayda da neredeyse bütün kontrolünü kaybetmiş ve birkaç saniye içinde gelişigüzel tepkiler veren çılgın bir kas yığınına dönüşmüştü. İkisinde de kurtulmayı başarmıştı ama aynı koşullar altında herhangi birinin yaşadığı panik ile insanlıktan çıkabileceğini çok iyi biliyordu.

Bu bir insanın başına gelebiliyorsa, HAL'in de başına gelebilirdi. Bunun farkına vardığında bilgisayara duyduğu öfke ve ihanete uğradığı hissi kaybolmaya başladı. Her şeye rağmen, bunlar bilinmeyen bir geleceğin tehdidi ve vaadi ile gölgelenen bir geçmişe aitti artık.

32

P.D.'LER HAKKINDA

Santrifüj bölümünde çabucak yediği yemekler dışında -neyse ki yiyecek depolan zarar görmemişti- Bowman neredeyse bütün zamanını Kontrol Kabini'nde geçiriyordu. Koltuğunda kestiriyordu, böylelikle ekranda acil durum sinyali aldığında hemen fark ediyordu. Görev Kontrol'den aldığı talimatlar doğrultusunda iyi şekilde çalışan donanımlı birkaç acil durum sistemi oluşturdu. *Discovery* Satürn'e ulaşana kadar hayatta kalmayı başarabilirdi; tabii o yaşasa da yaşamasa da gemi oraya ulaşacaktı.

Etrafı seyretmek için çok az zamanı olmasına ve uzayı daha önce de görmüş olmasına rağmen gözlem yeri girişinin diğer yanında ne olduğunu bilmek, hayatta kalma mücadelesi üzerinde yoğunlaşmasını bile bazen zorlaştınyordu. Geminin ilerlediği rotanın tam önünde, insanın aklını başından alan ve iç içe geçmiş yıldız bulutlarıyla dolu Samanyolu uzanıyordu: Burada, galaksinin kalbini sonsuza dek insan gözünden saklayan, çevresinde gezegenleri olan parlak yıldız kümesi Yay Takımyıldızının parlak sisi; uzayda hiçbir yıldızın parlamadığı bir delik açan uğursuz Gaz Kümesi'nin kara gölgesi ve yabancı yıldızların en yakını ve Güneş Sistemi'nden sonraki ilk durak olan Alpha Centauri bulunuyordu.

Akyıldız ve Canopus, ondan daha parlak olmalarına rağmen, uzaya her baktığında Bowman'ın gözleri ve aklı Alpha Centauri'ye takılıyordu. Işınlarının ona ulaşması dört yıl süren bu sabit ışık noktası, Dünya'da devam eden ve zaman zaman yankılarının ona kadar ulaştığı gizli tartışmaları sembolize eder olmuştu.

TMA-1 ve Satürn Sistemi arasında bir bağlantı olabileceğini kimse inkar edemezdi; fakat hiçbir bilimadamı, tektaşı diken yaratıkların burada türediği ihtimalini kabul edemezdi. Satürn, yaşamak için Jüpiter'den bile daha tehlikeli bir yerdi ve birçok uydusu sıfırın altında üç yüz derecedeki sonsuz kışın etkisi altındaydı. Sadece birinin, yani Titan'ın atmosferi vardı ancak o da zehirli metan gazından oluşan ince bir tabakaydı.

Belki de uzun zaman önce Dünya'nın uydusu Ay'ı ziyaret eden yaratıklar sadece dünya dışından değil, Güneş Sistemi'nin dışından geliyorlardı ve yıldızlardan gelen bu ziyaretçiler uygun gördükleri yerlerde üsler kuruyorlardı Ve bu da hemen başka bir sorunu ortaya çıkanyordu. Ne kadar gelişmiş olursa olsun, *hangi* teknoloji Güneş Sistemi ve en yakın yabancı yıldız arasındaki o muazzam boşluğa bir köprü kurabilirdi?

Birçok bilim adamı bu olasılığı tümüyle reddediyordu. Şimdiye dek yapılmış en hızlı uzay gemisi olan *Discover^mn* bile Alpha Centauri'ye ulaşmasının yirmi bin yıl aldığına ve geminin

Galaksi'deki hatırı sayılır bir mesafeyi milyonlarca yılda kat edebileceğine dikkat çektiler. Gelecek yüzyıllar boyunca itici sistemler tanınmayacak derecede gelişecek olsa bile, metal bir nesnenin asla geçemeyeceği ışık hızı engeline eninde sonunda takılacaktırlar. O halde TMA-1'i yapanlar insanoğluyla aynı güneşi paylaşıyor *olmalıydılar*. Ve modern çağ boyunca tekrar görünmediklerine göre, muhtemelen soyları tükenmişti.

Ancak belli bir azınlık bu teoriye şiddetle karşı çıkıyordu. Yıldızlar arası yolculuk yüzyıllar sürse de, yeterince kararlı olan kaşifler için bunun bir engel olmayacağını ileri sürüyorlardı. *Disco*-feryde kullanılan dönemlik uyku tekniği buna verilebilecek olası bir cevaptı. Bir diğeri ise nesiller boyu sürebilen yolculuklara girişen, kendi kendine yetebilen insan yapısı bir dünyaydı.

Cevap her neyse, neden tüm zeka sahibi türlerin insanoğlu gibi kısa ömürlü olduğu düşünülür? Evrende bin yıllık bir yolculuğu hafif bir can sıkıntısından başka bir şey olarak algılamayan yaratıklar olabilirdi...

Teorik olsalar da bu tezler aslında oldukça önemli bir pratik konuyla ilgiliydi: "tepkime zamanı" kavramını içeriyorlardı. EğerTMA-1, belki Satürn yakınlarındaki bir alet yardımıyla, yıldızlara sinyal gönderdiyse, bu sinyal hedefine ancak yıllar sonra ulaşabilirdi. Sinyale verilen tepki hemen gelse bile insanoğlunun rahat bir nefes

alabilmesi için on yıllar belki de yüzyıllarla ölçülebilen bir zamanı olacaktı. Birçok kişi için bu, rahatlatıcı bir düşünceydi.

Ancak herkes için değil. Birçoğu teorik fiziğin vahşi kıyılarında dolaşan başıboş çılgınlar olan birkaç bilim adamı şu endişe verici soruyu soruyorlardı: "Işık hızının aşılamaz bir engel olduğuna *emin* miyiz?" Özel Görelilik Teorisi'nin dikkat çekici bir şekilde kalıcı olduğunun ortaya çıktığı doğruydu ve yakında bu teori yüzüncü yılını dolduracaktı. Ancak birkaç şey çatırdamaya başlamıştı. Ve Einstein'in teorisine meydan okunama-sa dahi, sakınımla yaklaşılabilirdi.

Bu görüşü savunanlar dümdüz ve hiper-uzay-sal bağlantıları olan başka boyut ve doğrusal çizgilere giden kestirme yollardan umutla bahsediyorlardı. Geçen yüzyılda yaşamış olan Prince-ton'lı bir matematikçinin ortaya attığı etkileyici bir ifadeyi sürekli olarak kullanıyorlardı: "Uzaydaki solucan delikleri". Bu düşünceleri ciddiye alınamayacak kadar tuhaf bulan eleştirmenlere Niels Bohr'un şu sözü hatırlatılıyordu: "Teoriniz çılgınca, ancak gerçek olabilecek kadar çılgınca değil."

Fizikçiler arasındaki bu tartışma, biyologlar arasındaki tartışma ile boy bile ölçüşemezdi çünkü hala o eski sorunu tartışıyorlardı: "Dünya dışı zeki yaratıklar neye benziyordu?" İki karşıt gruba bölünmüşlerdi. Bir grup, yaratıkların insana

benzediğini ileri sürerken, diğer bir grup "onların" kesinlikle insana benzemediğini savunuyordu.

Yaratıkların insana benzediğini savunan grubun ortaya koyduğu ilk tez iki bacak, iki kol ve en tepe noktada ana duyu organlarının bulunduğu bir vücut yapısıydı ve bu tez o kadar basit ve mantıklıydı ki daha iyisini düşünebilmek oldukça güçtü. Elbetteki beş yerine altı parmak, garip cilt ya da saç rengi ve onlara özgü yüz hatları gibi birkaç küçük farklılık olacaktı. Ancak ileri zekalı dünya dışı yaratıklar - kısaca D.D.'lar- insana o kadar benziyorlardı ki loş ışıkta ya da uzaktan ilk bakıldığında fark göze çarpmıyordu.

Bu insanbiçimci düşünüş tarzı bir grup biyolog tarafından alaya almıyordu. Bu biyologlar, kendilerini geçmişin önyargılarından kurtardıklarını söyleyen Uzay Çağı'nın yetiştirdiği bir nesildi. İnsan bedeninin çağlar boyunca şansın rastgele seçtiği milyonlarca evrimsel seçeneklerin bir sonucu olduğunu ileri sürüyorlardı. Bu sayısız karar anlarının herhangi birinde genetiğin tavla zarı, belki de daha iyi sonuçlar doğuracak şekilde gelebilirdi. İnsan vücudu tuhaf bir doğaçlama ürünü olduğu için bir işlevden diğerine yönelmiş olan bazı organlar bu yönelişte her zaman başarılı olamıyorlardı. Hatta apandisit gibi bazı işe yaramaz organlar bile vardı içlerinde.

Bowman, daha ilginç görüşleri olan başka düşünürler de biliyordu. Bunlar gerçekten gelişmiş

olan yaratıkların tam bir organik bedenleri olacağına inanmıyorlardı. Er ya da geç, bilimsel bilgileri geliştikçe Doğa'nın onlara bahşettiği zayıf, hastalıklı ve kazaya eğilimi olan ve böylece onları kaçınılmaz ölüme sürükleyen vücutlarından kurtulacaklardı. Yıpranan -hatta henüz yıpranmamış olan- doğal vücutlarını metal ya da plastik yapılarla değiştirerek ölümsüz olabilmeyi başaracaklardı. Beyin, organik bedenden artakalan son organ olarak bir süre daha durup mekanik uzuvları yönetebilir, kontrolsüz bir evrimin geliştiremeyeceği derecede hassas ve üstün duyulara sahip olan elektronik duyularıyla evreni inceleyebilirdi.

Dünya'da bile bu yönde ilk adımlar atılmıştı. Çok genç yaşta kaza geçiren, ancak şimdi faal ve mutlu hayatlarının yapay kol ve bacaklarına, böbrek, ciğer ve kalplerine borçlu olan milyonlarca insan vardı. Bu sürece göre yalnızca bir tane son olabilirdi ve o da olabildiğince uzaktı.

En nihayet beyin bile yitirilebilirdi. Bilincin merkezi olduğu halde gereksizdi; elektronik zeka gelişimi bunu kanıtlamıştı. Zeka ve makine arasındaki çekişme ancak tamamen ortak bir yaşamın getirdiği sonsuz ateşkes ile çözülebilirdi...

Fakat bununla son buluyor muydu? Mistik eğilimleri olan birkaç biyolog daha da ileri gitti. Pek çok dindeki inançlara dayanarak zekanın en sonunda maddeden kurtulacağım ileri sürüyorlardı.

Et „ todan oluşan beden gibi robo, bedenje

"

çak Tanrı olabilirdi.

Son üç ay boyunca David Bowman yalnız yaşamına öyle adapte etmişti ki kendisini, başka varlıkların olduğunu neredeyse zor hatırlıyordu. Umudu ve umutsuzluğu yenmiş, *Discoverymn* sistemlerinin verdiği bir iki arıza sinyaliyle ara sıra bozulan, oldukça fazla bir otomatik düzene oturtmuştu kendisini.

Ancak henüz merakını yenememişti. Bazen ona doğru ilerlediğini düşündüğü hedefi, içini büyük bir heyecan ve güç hissiyle dolduaıyordu. Yalnızca bütün insan ırkının temsilcisi olmakla kalmıyordu; ayrıca önündeki birkaç hafta boyunca yapacağı şeyler insan ırkının geleceğini de tayin edecekti. Tarih boyunca böylesi bir durum yaşanmamıştı. Bütün insanoğlunun Tam Yetkili Özel Hizmet Elçisiydi.

Bunu bilmek anlayamayacağı bir şekilde ona yardım ediyordu. Temiz ve düzenli olmaya

çalışıyor, ne kadar yorgun hissetse de traş olmayı ihmal etmiyordu. Görev Kontrol'ün herhangi bir anormal davranış olasılığına karşı onu yakından takip ettiğini biliyordu. Bowman bu gözlemlerin boşuna olduğunu -en azından ciddi belirtiler açısından- kanıtlamakta kararlıydı,

Bowman davranışlarında bazı değişiklikler olduğunun farkındaydı; bu şartlar altında başka türlü olmasını beklemek de komik olurdu. Uyuduğu ve Dünya ile bağlantı kurduğu zamanlar dışında sessizliğe tahammülü kalmamıştı. Geminin müzik sistemini neredeyse sonuna kadar açık tutuyordu.

Önceleri insan sesinin arkadaşlığına ihtiyaç duyuyordu. Özellikle Shaw, Ibsen ve Shakespeare'in klasik tiyatrolarını ya da *Discovcr^nm* büyük ses kaydı kütüphanesinden seçtiği şiir okumalarını dinliyordu. Fakat tiyatro ve şiirlerin irdelediği sorunlar ona oldukça uzak geliyor ya da azıcık bir akıl yürütmeyle bu sorunları kolayca çözdüğü için bir süre sonra onlara tahammül edemez hale geliyordu.

Daha sonra operayı açtı. Genellikle İtalyanca ya da Almanca olduklarından, bu operaların içerdiği entelektüel içerikle zihnim meşgul etmiyordu. Ancak bütün o iyi eğitilmiş sesler sadece yalnızlık hissini kuvvetlendirdiği için iki hafta sonra opera dinlemeyi de bıraktı. Bu süreci sona erdiren şey ise daha önce Dimya'da hiç dinlemediği Verdi'nin

Requiem Mas3 oldu. "Dies Irae"nin uğursuz sesinin boş gemide yankılanması onu tamamen sarstı. Ve Kıyamet Günü'nün trampetleri göklerde yankılandığında daha fazla dayanamadı

Daha sonra sadece enstrümantal müzik dinledi, Önce romantik bestecilerden başladı Ancak duygusal dışavuaımları fazlasıyla bunaltıcı olunca onları da teker teker dinlemeyi bıraktı. Sibeli-us, Çaykovski ve Berlioz birkaç hafta, Beethoven ise biraz daha uzun sürdü. Sonunda huzuru, birçok insanın yaptığı gibi, yer yer Mozart'la süslenmiş Bach'ın soyut mimarisinde buldu.

Ve böylece üzeri iki yüzyıllık tozla kaplı bir beynin donmuş düşüncelerinden doğan harpsikordun soğuk müziğiyle çınlayan *Discovery,* Satürn'e doğru yol almaya devam etti.

Satürn, on milyon mil öteden bile, Ay'ın Dünya'daki görünüşünden daha büyük görünüyordu. Çıplak gözle bakıldığında muhteşem; teleskopla bakıldığında ise inanılmazdı.

Gezegen durgun haliyle Jüpiter ile kanştırılabilirdi. Kendisinden daha büyük olan gezegendekilerden daha solgun ve daha az yoğun olan bulut halkaları ve atmosferde usulca hareket eden kıta büyüklüğündeki lekelerin aynısı Satürn'de de vardı. Bununla beraber, iki gezegen arasında ilk bakışta göze çarpan önemli bir farklılık vardı Satürn'ün küre şeklinde olmadığı açıkça görülüyordu Kutup bölgeleri o kadar düzdü ki şekli

hafifçe bozulmuş izlenimi veriyordu.

Ancak Bowman'ın gözleri gezegenden çok sürekli olarak muhteşem halkalarına takılıyordu. Karmaşık ayrıntıları ve gölgelerindeki zerafetiyle, Satürn'ün halkaları kendi içinde bir evrendi. İç ve dış halkalar arasındaki büyük boşluğa ek olarak, gezegenin dev ışık halkasının parlaklığında fark edilir değişikliklerin oluştuğu yerlerde en azından elli kadar alt bölüm ya da sınır vardı. Bu görünümüyle Satürn sanki herbiri birbirine değen ve mümkün olan en ince kağıttan kesilmiş kadar ince olan sayısız eş merkezli çemberlerle çevrelenmiş gibiydi. Halka sistemi zarif bir sanat eseri ya da kırılgan olduğu için arzulandığı halde dokunulamayan narin bir oyuncağa benziyordu. Bowman bu sistemin gerçek boyutlarını algılayamıyordu. Ve buraya yerleştirilmiş olsaydı, Dünya'nın yemek tabağının köşesinde yuvarlanan bir bilye kadar görüneceğine inandırdı kendini.

Bazen halkaların arkasından bir yıldız kayıyor ve tam geçerken parlaklığını biraz olsun yitiriyordu. Bazen yörüngede seyreden, kendisinden daha büyük bir parçanın gölgesinde kaldığı zaman hafifçe titriyor ancak şeffaf halkayı delerek parlamaya devam ediyordu.

Ondokuzuncu yüzyıldan beri halkaların katı olmadığı biliniyordu; zaten bu mekanik olarak da imkansızdı. Bu halkalar belki de ona çok yaklaşan ve dev gezegenin dalga dalga yayılan

çekimiyle parçalanan bir uydunun milyonlarca parçasından oluşmuşlardı. Nasıl oluşmuş olursa olsun, insanoğlu böyle harika bir manzara görebildiği için şanslıydı; çünkü ömrü Güneş Sistemi tarihine oranla bir anlıktı.

1945'te bir İngiliz astronom, halkaların ömrünün kısa olduğunu ve yerçekimsel güçlerin etkisiyle yok olacaklarını ileri sürmüştü. Bu teoriyi eski dönemlere götürdüğümüzde, halkaların çok yakında, sadece iki üç milyon yıl önce oluştukları ortaya çıkıyordu.

Ancak Satürn'ün halkalarının insanoğluyla aynı zamanda ortaya çıktığı gibi tuhaf bir rastlantı kimsenin dikkatini çekmemişti.

34

YÖRÜNGE ÜZERİNDEKİ BUZ

Artık *Discovery* Satürn'ün geniş uydu sisteminin derinliklerine dalmıştı ve dev gezegen bir günden az bir mesafe ötedeydi. Gemi, en dışarıdaki uydu Phoebe'nin durduğu sınırı çoktan geçmişti. Phoebe, Satürn'den sekiz milyon mil ötede eksantrik yörüngesinde geriye doğru ilerliyordu. Ondan sonra Japeaıs, Hyperion, Titan, Rhea, Dione, Tethys, Enceladus, Mimas ve halkaları geliyordu. Teleskopla bakıldığında tüm uyduların

yüzeyleri labirente benziyordu. Bowman Dünya'ya, çekebildiği kadar çok fotoğraf gönderdi. Üç bin mil çapındaki ve Merkür büyüklüğündeki Titan bile tek başına bir araştırma ekibinin aylarını alırdı. Bowman onu ve soğuk dostlarını bir süre görebildi. Daha fazla görmesine gerek de yoktu zaten; çünkü asıl hedefinin Japetus olduğundan kesinlikle emindi.

Japetus hariç diğer bütün uydulann yüzeyi, Mars kadar olmasa da yer yer meteor kraterleriy-le kaplıydı. Her tarafta, muhtemelen donmuş gaz tabakaları olan birkaç parlak yer, düzensiz ışık ve gölge şekilleri oluştunıyordu.Yalnızca Japetus'un kendine özgü ve oldukça garip yüzey şekilleri vardı.

Uydunun bir yanküresi, aynı yansı her zaman Satürn'e dönük olan diğer uydularınki gibi, tamamen karanlıktı ve yüzey ayrıntılarını çok az gösteriyordu. Diğer yanküresi ise tam aksine dört yüz mil uzunluğunda ve iki yüz mil genişliğinde parlak beyaz bir ovale benziyordu. O sırada bu göz alıcı oluşumun sadece bir bölümü gün ışığı alıyordu ancak Japetus'un parlaklığındaki olağanüstü çeşitliliklerin sebebi artık ortaya çıkmıştı. Uydu yörüngesinin batısında, parlak elips Güneş'e ve Dünya'ya dönüktü. Doğu evresinde ise bu kısım karanlıktı ve ışığı az yansıtan yarıküre görülebiliyordu.

Büyük elipsin mükemmel bir simetrisi vardı.

Ana ekseni kutuplara doğru uzanan elips, Japetus'un ekvatorunda bulunuyordu. O kadar keskin kenarları vardı ki, küçük uydunun bu yüzüne büyük bir dikkatle büyük beyaz bir oval çizilmiş gibi duruyordu. Tamamen düzdü. Bowman buranın donmuş bir göl olup olamayacağını merak ediyordu; ancak bu, elipsin hayret verici yapay görüntüsüne yeterli bir açıklama getirmiyordu.

Satürn sisteminin merkezine doğru hızla yol alırken Japetus'u inceleyecek fazla zamanı yoktu. Çünkü yolculuğun can alıcı noktası, yani *Discovery/mn* Satürn'ün çekim etkisiyle yapacağı son düzensiz manevrası hızla yaklaşıyordu. Jüpiter alçak uçuşunda, gemi Jüpiter'in çekim alanını kullanarak hızını artırmıştı. Şimdi ise tam tersini yapmalıydı. Hızını mümkün olduğu kadar kesmeliydi; yoksa Güneş Sistemi'nden çıkıp yıldızlara doğru sürüklenirdi. Şu anki rotasıyla Satürn'ün çekim gücüne yakalanır ve iki milyon mil uzunluğundaki dar elips boyunca ileri geri gidip gelerek Satürn'ün bir başka uydusu oluverirdi. Elipsin en yakın noktasındayken neredeyse Satürn'ü sıyırıp geçiyor; en uzak noktasındayken de neredeyse Japetus'un yörüngesine değiyordu.

Verdikleri bilgiler üç saat sonra gelse de, Dünya'daki bilgisayarlar her şeyin yolunda gittiğine dair Bowman'a güvence veriyorlardı. Hız ve irtifa doğruydu; Satürn'e en yakın noktaya gelene dek yapılabilecek hiçbir şey yoktu.

Dev halka sistemi artık bütün gökyüzünü kapladığı sırada, gemi sistemin en dıştaki kısmını çoktan geçmişti. Bowman halkalara 10.000 mil yükseklikten teleskopla baktığında, halkaların büyük bir bölümünün güneş ışığıyla parıldayan ve ışık saçan buzlardan oluştuğunu gördü. Sanki arada bir dinip görüşün fazlalaştığı ve toprağın olması gerektiği yerde şaşırtıcı bir gece ve yıldız manzarasının ortaya çıktığı bir kar fırtınası üzerinden uçmuş gibiydi.

Discovery, Satürn'ün yakınlarında kavis çizerek ilerlerken, Güneş, sayısız halkaların olduğu yerde yavaşça batmaya başladı. Böylelikle halkalar bütün gökyüzü boyunca uzanan ince, gümüş bir köprüye dönüştü. Güneş ışığını sadece bulandırabilecek kadar ince olmalarına rağmen milyonlarca kristal güneş ışığını kınp göz alıcı bir havai fişek gösterisi gibi yayılıyordu. Bu arada güneş, genişliği bin mil olan, yörünge üzerindeki bu buz yığınlarının ardından geçerken, yığının soluk gölgeleri gökyüzüne dağılıp onun parçası oldular. Her yer ani ışık ve pırıltılarla doldu. Güneş halkaların ardından battığı sırada pırıltılar kısaldı ve havai fişek gösterisi bitmiş oldu.

Az sonra Satürn'ün gölgesine doğru bir kavis çizdi ve gezegenin gece yüzüne doğru yaklaşmaya başladı. Yukarıda yıldızlar ve halkalar parıldı-yor, aşağıda zorlukla görülen bulut denizleri uzanıyordu. Jüpiter gecesinde parlayan gizemli

şekillerin hiçbiri burada yoktu. Belki de Satürn böyle görüntüler için fazlasıyla soğuktu. Alacalı bulut manzarası, batan güneşin ışıklarıyla hala parlayan buz kütlelerinin yansıttığı soluk ışık sayesinde görülüyordu. Ancak gezegenin gölgesinin kendi halkalarına vurduğu yerde, yani halkanın tam ortasında, tamamlanmamış bir köprünün eksik kemeri gibi geniş, simsiyah bir boşluk vardı.

Dünya ile telsiz bağlantısı kesilmişti ve gemi Satürn'ün elips halkasından kurtulana dek de kurulamayacaktı. Zaten Bowman aniden gelen yalnızlığı düşünemeyecek kadar meşguldü. Birkaç saat boyunca her saniyesi Dünya'daki bilgisayarlar tarafından programlanan fren manevralarını kontrol etmekle geçecekti.

Aylar boyu aynı hızda çalışan itici motorlar mil-lerce ömrü olan ışıltılı yıldız gazı şelalesini ateşleyerek hızlanmaya başladılar. Kontrol Kabini'nin ağırlıksız ortamına kısa bir süre için bile olsa yerçekimi geri döndü. Yüzlerce mil aşağıdaki metan ve donmuş amonyak bulutlan hiç tanımadıkları bir ışıkla aydınlandılar. *Discovery,* Satürn gecesinin üzerinden yakıcı, küçük bir güneş gibi geçti. Sonunda, şafak sökmeye başlamıştı. Gemi gezegenin gündüz tarafına doğru ilerlerken hızını kesmeye başladı. Artık ne güneşten ne de Satürn'den kaçabilirdi. Ancak hala iki milyon mil uzaklıktaki Japetus'un yörüngesine girene dek

gezegenden hızla yükselmesini sağlayacak kadar hızlı hareket ediyordu.

Discoverynin bu tırmanışı tamamlaması on dört gün sürecekti. İçeride kalan uyduları bir kere daha, ama bu sefer tersten geçecekti Mimas, Enceladus, Tethys, Dione, Rlıea, Titan, Hyperi-on'un yörüngelerini teker teker aşacaktı. Buradaki zamana göre daha dün yok olan tann ve tannçalann adlarıydı bunlar.

Sonra Japetus'la karşılaşacak ve onunla buluşacaktı. Bunu başaramazsa, Satürn'e geri dönecek ve yirmi sekiz günlük elipsini sürekli tekrarlayacaktı.

Discovery bu sefer başaramazsa, ikinci buluşma için şansı olmayacaktı. Bir dahaki sefere Japetus çok uzaklarda, Satürn'ün neredeyse öbür tarafında olacaktı.

Gemi ve uydunun yörüngelerinin ikinci bir kez kesiştiği zaman tekrar buluşacakları doğruydu. Ancak bu randevu uzun yıllar ötedeydi ve Bowman ne ohırsa olsun ikinci randevuya tanık olamayacağını biliyordu.

Bowman, Japetus'u ilk incelediğinde, tuhaf, elips şeklindeki parlaklık kısmen gölgeliydi ve sadece Satürn'ün ışığıyla aydınlanıyordu. Uydu, yetmiş dokuz günlük yörüngesinde ilerlerken, bu parlaklık yavaşça gün ışığı almaya başlıyordu.

Giderek büyüyen elipsi seyrederken ve *Discovery* kaçınılmaz buluşmasına doğru daha da hızla ilerlerken Bowman'ın aklına korkunç bir düşünce takıldı. Görev Kontrolle yaptığı konuşmalarında ve ilettiği mesajlarda bundan hiç bahsetmemişti çünkü hayal kurmaya başladığı sanılabilirdi

Belki gerçekten bir hayal görüyordu. Çünkü uydunun arkasındaki karanlık fondaki parlak elipsin, yakınlaştıkça ona bakan büyük ve boş bir göz olduğuna giderek inanmaya başlamıştı. İçinde gözbebeği olmayan bir gözdü bu, çünkü hiçbir yerinde onun muhteşem parlaklığını bozacak bir şey göremiyordu.

Gemi elli bin mil dışarıya çıkıp da Japetus, Dünya'mn uydusu Ay'ın iki katı büyüklüğünde görünmeye başlar başlamaz, Bowman elipsin tam ortasındaki küçük siyah noktayı farketti. Ancak daha ayrıntılı incelemişi için vakti yoktu; son manevraları yapma zamanı gelmişti. *Discover^ na* ana motorları son kez güç yeni-

ledi. Yok olan atomların akkor halindeki kızıllığı Satürn'ün uyduları arasında son kez panldadı. Jet motorlarının uzaktan gelen fısıltısı ve artan itiş kuvveti David Bowman'a hem gurur hem de hüzün verdi. Mükemmel makineler görevlerini kusursuz bir randımanla yerine getirmişlerdi. Gemiyi Dünya'dan Jüpiter'e, oradan da Satürn'e ulaştırmışlardı. Ve artık son kez çalışıyorlardı. Yakıt deposu boşaldığında, *Discovery* bir kuyrukluyıldız ya da asteroid kadar çaresiz ve hareketsiz, yerçekiminin güçsüz bir mahkumu olarak kalacaktı. Birkaç yıl sonra kurtarma gemisi geldiğinde bile, ona yakıt pompalanması pek tasarruflu bir çözüm olmayacaktı ki Dünya'ya dönebilmek için mücadele edebilsindi. *Discovery,* gezegen keşiflerinin ilk zamanlanna ait bir anıt olarak sonsuza dek yörüngede dönecekti.

Binlerce miller artık yüzlerce millere inmişti. Ve inerken de yakıt göstergeleri hızla sıfıra düşüyordu. Kontrol panelinde Bowman'ın gözleri durum göstergeleri ve anında gerekli bilgiyi veren çizelgeler arasında telaşla gidip geliyordu. Bu kadar dayandıktan sonra, birkaç kilogram yakıt yüzünden buluşmayı gerçekleştiremezse bu korkunç bir son olurdu.

Ana itici motorun gücü tükenip ve jetlerin ıslığı kayboldığında, sadece verniyeler *Disco-very'yi* hafifçe yörüngeye itmeye devam etti. Japetus artık dev bir hilal şeklinde gökyüzünü

kaplıyordu. O ana dek Bowman, çevresinde döndüğü büyük gezegenle karşılaştınldığında Japetus'un küçük ve önemsiz bir gök cismi olduğunu düşünüyordu. Şimdi ise korkutucu bir şekilde üzerinde belirmeye başladıkça, *Discoverytyi* fındık kabuğu gibi ezmeye hazır büyük, kozmik bir çekici andırıyordu.

lapetus o kadar yavaş yaklaşıyordu ki hareket etmiyormuş gibi görünüyordu ve aynca astronomik bir gök cisminden sadece elli mü aşağıda bulunan bir yer yüzüne tam olarak ne zaman dönüştüğünü söyleyebilmek imkansızdı. Sadık verniyeler son hamlelerini de yaptıktan sonra sonsuza dek durdular. Gemi, saatte ancak sekiz yüz mil yaparak her üç saatte bir dönüşünü tamamlayacağı hedef yörüngesine girdi. Bu zayıf çekim alanının istediği tüm bu kadardı. *Discovery,* bir uydunun uydusu olmuştu.

BÜYÜK KARDEŞ

"Tekrar gündüz tarafına geçiyorum ve her şey son geçişimde belirttiğim gibi. Buradaki yüzey iki çeşit maddeden oluşmuşa benziyor. Siyah madde neredeyse kömür gibi *yanmış* görünüyor ve teleskoptan görebildiğim kadarıyla her iki

madde de aynı doku türünde. Aslında bu durum bana yanmış bir tostu hatırlatıyor.

"Beyaz bölge konusunda henüz bir fikrim yok. Keskin sınırları var ve yüzey ayrıntıları görünmüyor. Sıvı bile olabilir çünkü oldukça düz. Gönderdiğim videolardan ne gibi izlenimler edinirsiniz bilmiyorum ama eğer donmuş bir süt denizini hayal edebilirseniz, anlatmaya çalıştığım şeyi tam olarak anlayabilirsiniz.

"Ağır bir gaz da olabilir. Hayır, sanırım bu imkansız. Bazen yavaşça hareket ettiği hissine kapılıyorum ama kesinlikle emin değilim...

"Üçüncü kez dönüyorum ve tekrar beyaz alanın üzerindeyim. Bu defa tam ortasında gördüğüm noktayı daha yakından görmeyi umuyorum. Hesaplarım doğruysa, o her neyse, elli mil kadar içine gireceğim.

"Evet. İleride, tam hesapladığım noktada bir şey var. Ufukta belirmeye başladı. Satürn de neredeyse aynı gök çeyreğinde bulunuyor. Teleskopa geçiyorum...

"Alo! Bu bir binaya benziyor; tamamen siyah ve görmek oldukça zor. Pencere ya da başka bir şey yok. Yalnızca dikey bir kaya parçası. Bu kadar uzaktan görülebildiğine göre en azından bir mil yüksekliğinde olmalı. Bana tabii ki onu hatırlatıyor. *Aynen Ay'da bulduğunuz şeye benziyor.'Bu,* TMA-l'in büyük kardeşi!"

37

DENEY

Onu Yıldız Kapısı olarak isimlendirelim. Uç milyon yıldır Satürn'ün etrafında dönüyor ve asla gerçekleşemeyecek bir kader anını bekliyordu Yapımı sırasında, bir uydu parçalanmıştı ve dağılan enkazı hala yörüngede dönüyordu

Artık uzun bekleyiş sona ermek üzereydi. Başka bir gezegende zeka doğmuş ve beşiği olan gezegenden kurtulmuştu. Eski bir deney en can alıcı noktasına gelmek üzereydi.

Çok uzun zaman önce bu deneye başlamış olanlar insan ya da ona benzer bir canlı değillerdi Ancak etten ve kandandılar ve uzayın derinliklerine baktıklarında korkuyla karışık bir saygı, merak ve yalnızlık hissetmişlerdi. Güç elde eder etmez de, yıldızlara doğru yolculuk etmeye başlamışlardı

Araştırmaları sırasında, çok çeşitli yaşam türleri ile karşılaşmışlardı ve binlerce gezegenin evrim süreçlerini izlemişlerdi Kozmik gecede ilk zeka pırıltılarının ne sık parıldayıp söndüğünü görmüşlerdi.

Tüm Galakside, "bilinç"ten daha değerli bir şey bulamadıklarından, onun her yerde doğması için çaba gösterdiler Yıldız tarlalarının çiftçileri oldular; ektiler, bazen de biçtiler Bazen de soğukkanlılıkla zararlı otlan ayıkladılar

Bin yıllık bir yolculuktan sonra araştırma gemisi Güneş Sistemi'ne girdiği zaman dev dinozorlar çoktan yok olmuştu. Gemi donmuş dış gezegenleri geçti ve ölmekte olan Mars'ın çöllerinde biraz durarak Dünya'ya baktı.

Kaşifler altlarında yaşam belirtileriyle dolu bir gezegenin uzandığını gördüler. Yıllarca çalışmış, toplamış ve sınıflandırmışlardı. Öğrenebilecekleri her şeyi öğrendiklerinde uygulamaya başlamışlardı. Karada ya da denizde yaşayan birçok türün kaderleriyle oynadılar. Fakat hangi deneylerinin başanya ulaştığını en azından bir milyon yıl boyunca öğrenemeyeceklerdi.

Sabırlıydılar; ancak henüz ölümsüz değildiler. Yüz milyar yıldızın bulunduğu bir evrende yapacak daha çok şey vardı ve birçok gezegen onları bekliyordu Bu yüzden bir kez daha bu yoldan geçemeyeceklerini bilerek boşlukta ilerlediler.

Aslında tekrar geçmelerine gerek de yoktu. Bıraktıkları uşaklar gerisini halledeceklerdi

Dunya'da Buzul Çağı başlamış ve bitmişti; bu arada değişmeyen Ay sırrını taşımaya devam ediyordu Kutup buzullarından bile daha yavaş bir hızla, uygarlık gelgitleri Galaksi boyunca alçaldı ve yükseldi Garip, güzel ve korkutucu imparatorluklar kuruldu, yıkıldı ve sonraki nesillere bilgilerini aktardılar. Dünya unutulmamıştı ancak ikinci bir ziyaret pek gerekli değildi. Dünya, çok

azı konuşma yeteneği kazanabilecek milyonlarca sessiz gezegenden biriydi.

Ve şimdi, yıldızların arasında, evrim yeni hedeflere doğru ilerliyordu. Dünya'nın ilk kaşifleri et ve kan sınırına çoktan ulaşmışlardı. Makineleri vücutlarından daha iyi duruma gelir gelmez de taşınmaya başlayacaklardı. Önce beyinleri sonra da yalnızca düşüncelerini metal ve plastikten yapılmış yeni kusursuz evlerine yerleştirdiler.

Bunların içinde, yıldızların arasında dolaştılar. Ondan sonra da uzay gemisi yapmadılar. *Kendileri* uzay gemisiydiler.

Ancak makine-varlıklarm devri de çabucak geçti. Bitmek bilmeyen deneyleri sırasında, bilgilerini uzayın kendi bünyesinde depolamayı ve düşüncelerini sonsuza dek donmuş ışık kafeslerinde korumayı öğrenmişlerdi. Sonunda maddenin egemenliğinden kurtulup ışınım yaratıklarına dönüşebildiler.

Böylelikle kendilerini saf enerjiye dönüştürdüler. Binlerce gezegende açtıkları boş yuvalar ölümün umursamaz dansıyla titredi ve paslanıp ufalandılar.

Artık Galaksi'nin efendisiydiler ve zamanın yakalayamayacağı kadar ötesindeydiler. Diledikleri yıldızlar arasında dolaşıyorlar ve uzay boşluğuna ince bir sis gibi çökebiliyorlardı. Ancak tannsal güçlerine rağmen özlerini, yok olmuş bir denizdeki ılık balçığı unutmamışlardı.

Ve hala atalarının uzun zaman önce başlattıkları deneyleri gözlüyorlardı.

38
GÖZCÜ

"Gemideki hava iğrenç kokmaya başladı; çoğu zaman başım ağrıyor. Hala epey oksijen var ama gemideki sıvılar boşluğa aktıktan sonra ortaya çıkan pisliği filtreler tam olarak temizleyemedi. Kendimi bayağı kötü hissedince garaja inip uzay kapsüllerinden biraz saf oksijen boşaltıyorum.

"Verdiğim hiçbir sinyale henüz yanıt alamadım. Yörüngesel eğimim yüzünden yavaş yavaş TMA-2'den uzaklaşıyorum. Şey, aklıma gelmişken, ona verdiğiniz isim pek uygun değil; hala hiçbir manyetik alana rastlamadım.

"Şu anda Japetus'a en yakın mesafem altmış mil. Japetus aşağıda hareket ettikçe bu mesafe yüzlere çıkacak sonra yine sıfıra düşecek. Otuz gün içinde uydunun tam üstünden geçeceğim; ama beklenemeyecek kadar uzun bir süre. Zaten o zaman tamamen karanlıkta kalacak.

"Şimdi bile, ufukta kaybolmadan önce birkaç dakikalığına görülebiliyor. Ne lanet bir durum. Ciddi bir araştırma bile yapamıyorum.

"Bu yüzden planım için onayınızı istiyorum. Uzay kapsüllerinde yere inip gemiye dönmeye

yetecek kadar delta vee var. Araçtan çıkmak ve TMA-2'yi yakından incelemek istiyorum. Tehlike olmadığını anlarsam, yanma hatta tepesine inmeyi düşünüyorum.

"Ben inerken gemi hala görüş alanımda olacak. Böylece her şeyi size iletebileceğim. Bir sonraki yörüngede bilgi göndermeye devam edeceğim için doksan dakika bağlantıyı kesmek zorundayım.

"Bunun yapılması gerektiğine ikna oldum. Milyarlarca mil öteden geldim; altmış mil kala durdurulmayı istemiyorum."

Garip alıcılanyla Güneş'e doğru bakan Yıldız Kapısı haftalardır yaklaşan gemiyi izlemişti. Yaratıcıları onu birçok şey yapabilecek gibi hazırlamışlardı ve bu onlardan biriydi. Güneş Sistemi'nin sıcak merkezinden yukarı doğru tırmanan şeyi tanımıştı.

Canlı olsaydı, heyecanlanırdı. Ancak bu tür bir duygu onun gücünün ötesindeydi. Gemi onun yanından geçip gitse bile, en küçük bir üzüntü hissetmezdi. Üç milyon yıl beklemişti, zaten sonsuza dek beklemek için yapılmıştı.

Ziyaretçi akkor halindeki yakıt ile dolu motorlarıyla hızını kontrol ederken, o inceledi, kaydetti ve hiçbir şey yapmadı. O anda sırlarını çözmeye çalışan ışınların geldiğini hissetti. Ve yine hiçbir şey yapmadı.

Artık gemi yörüngeye girmişti ve garip alacala-n olan uydunun yüzeyine en yakın halkada dönmeye başlamıştı. Yaydığı radyo dalgalanyla konuşmaya başlamış, l'den 11'e kadarki tek sayıları tekrar tekrar sayıp durmuştu. Az sonra bu sinyaller daha karmaşık bir hal almış, mor ötesi, kızıl ötesi ve röntgen ışını gibi farklı frekanslarda gelmeye başlamıştı. Ancak Yıldız Kapısı yine tepki vermedi; söyleyecek hiçbir şeyi yoktu.

Uzun bir sessizlikten sonra gemiden aşağı doğru inen bir şey olduğunu farketti. Hafıza kayıtlarım taradı ve mantık devreleri uzun zaman önce verilmiş emirlere göre kararlanm verdiler.

Satürn'ün soğuk ışığı altında, Yıldız Kapısı uyuklayan güçlerini uyandırmaya başladı.

_____39_____ GÖZÜN İÇİNE DOĞRU

Discovery, Bowman'ın onu uzayda son gördüğü gibi, yani gökyüzünün yarısını kaplayan Ay'm yörüngesinde sürüklenirken olduğu gibi görünüyordu. Belki de küçük bir fark vardı: Emin değildi ama gemideki kapıların, bağlantı yerlerinin, astronot kordonlarının ve diğer bağlantı aletlerinin amacını gösteren, geminin gövdesindeki harfler uzun süre direkt olarak güneş aldığı için

solmuştu.

Şimdi o güneş, kimsenin tanıyamayacağı bir cisme dönüşmüştü. Bir yıldız olamayacak kadar parlaktı; ancak bu küçük yuvarlağa çıplak gözle rahatsız olmadan da bakılabilirdi. Artık ısı da vermiyordu; Bowman eldivensiz ellerini uzay kapsülünün penceresine vuran güneş ışınlarına doğru tuttuğunda, teninde hiçbir şey hissetmiyordu. Kendini Ay ışığında ısıtmaya çalışıyor gibiydi. Ancak elli mil altındaki yabancı manzara bile Dünya'ya olan uzaklığını tam olarak hatırlatamıyordu ona.

Aylar boyu evi olan bu metal dünyadan belki de son kez ayrılıyordu. Geri dönmese bile, devrelerinde felakete yolaçan bir arıza oluncaya dek gemi, görevini yerine getirmeye devam edecek, gösterge okumalarını Dünya'ya iletecekti.

Peki ya geri *döndüğünde?*.. Belki hayatta kalabilirdi, belki de birkaç ay içinde delirebilirdi. Bunun sebebi ise dönemlik uyku sistemlerinin, onu izleyecek bir bilgisayar olmaksızın işe yaramamasıydı. *Discovery II* dört beş yıla kadar Japelüş ile ikinci buluşmayı gerçekleştirene dek hayatta kalabilmesi imkansızdı.

Bu düşünceleri bir kenara bıraktı. Satürn'ün altın renkli hilali gökyüzünde yükseliyordu. Tarih boyunca bu manzarayı görebilen tek insandı. Bu zamana dek bütün gözlere, Güneş'e dönük olan ve tamamı parlayan yüzünü göstermişti Şimdi

gezegen ince bir yaya benziyor, etrafındaki halkaların oluşturduğu ince çizgi, Güneş'e doğru fırlamaya hazır bir oku andırıyordu.

Halkaların hizasında Titan ve diğer uyduların soluk ışıkları parlıyordu. Yüzyılın bu yansı geçmeden önce insanoğlu bu uyduların hepsini ziyaret ederdi. Ancak gizledikleri sırları asla öğrenemezdi.

Kör ve beyaz olan keskin kenarlı göz ona doğru yaklaşıyordu. Yüz mil kadar daha ilerlemesi gerekiyordu; yani on dakikadan az bir süre içinde hedefinin üzerinde olabilecekti. Konuştuklarının ışık hızıyla bir buçuk saatlik bir uzaklıkta olan Dünya'ya ulaşıp ulaşmadığını anlamanın bir yolu olmasını diledi. İletişim sisteminde bir anza olması ve kimsenin ona ne olduğunu öğrenemeden sessizlikte kaybolması büyük bir felaket olurdu.

Discovery uzaklarda, simsiyah gökyüzünde hala parlak bir yıldız gibi görünüyordu. Alçalırken hız kazanan kapsül, geminin önüne geçmişti, ancak fren motorları onu yavaşlattı ve gemi, ortasında siyah bir gizem olan parlak arazide onu yalnız bırakarak gözden kayboldu.

Abanoz siyahı bir kaya parçası, önündeki yıldızları gölgeleyerek ufukta yükselmeye başlamıştı. Kapsül, kendi ekseni etrafında döndü ve yörünge hızını kesmek için tam güç kullandı. Uzun, düz bir kavis çizerek Japetus'un yüzeyine doğru

alçaldı.

Yerçekiminin daha fazla olduğu bir gezegende bu manevra aşırı yakıt harcamasına neden olabilirdi. Ancak burada uzay kapsülü sadece yirmi-otuz kilogram geliyordu. Büyük tehlike yaratacak şekilde yakıt rezervi bitmeden ve hala yörüngede sürüklenen *Discoveryye* dönme umudu kalmadan önce havada asılı kalabileceği birkaç dakikası vardı. Bu tasarruf belki pek de bir şey fark ettirmeyecekti...

Yüksekliği hala beş mil kadardı ve düz vadinin üzerinde kusursuz geometrik şekliyle yükselen büyük, siyah kütleye doğru ilerliyordu. Kütle, altındaki beyaz düzlük kadar pürüzsüzdü. O ana dek onun gerçek boyutlarının farkına varamamıştı.Dünya'daki binalann sadece birkaç tanesi bu kadar büyüktü. Dikkatle çekilmiş fotoğraflar altı yüz metrelik bir yüksekliği olduğunu gösteriyordu. Anlaşıldığı kadarıyla, oranlan TMA-1'inki-nin tamamen aynısıydı: Şu garip oran 1:4:9.

"Sadece üç mil uzaktayım ve bin iki yüz metrelik yüksekliğimi koruyorum. Hiçbir hareket belirtisi yok, göstergelerde de bir şey yok. Yüzeyleri tamamen düz ve pürüzsüz. Öyle sanıyorum ki bunca zaman boyunca meteorların verdiği *bazı* zararlar olduğunu düşünüyordunuz! "Ayrıca orada -herhalde çatı diyebiliriz buraya-hiçbir enkaz yığını yok. Hiç giriş izi de yok; içine girilebilecek bir yer olduğunu düşünmüştüm...

"Şimdi tam üzerinde, yüz elli metre yükseklikteyim. *Discovery* birazdan menzil dışına çıkacağı için harcayacak fazla zamanım yok. Yere iniyorum. Yeterince katı görünüyor; eğer değilse o anda parçalanırım.

"Bir dakika; bu çok garip..."

Bowman'ın hayret dolu sesi sessizliğe gömüldü. Paniğe kapılmamıştı; sadece gördüklerini tam anlamıyla açıklayabilmesi mümkün değildi.

İki yüz kırk metre uzunluğunda ve altmış metre genişliğinde, büyük düz bir dikdörtgene benzeyen, kaya gibi sert görünen bir şeyin üzerinde asılı duruyordu. Ama şimdi o şey uzaklaşıyor gibiydi. Biraz isteyerek de olsa, yakın ve uzak köşelerin birbirinin içine girerek birdenbire yer değiştirebildiği şu üç boyutlu nesne yanılsamalarından birine benziyordu.

Aynı şey bu dev, sert cisimde de oluyordu. İmkansız ve inanılmaz bir biçimde düz bir vadi üzerinde duran bir tektaş değildi artık. Çatısı gibi görünen şey sonsuz bir boşluğa gömülmüş gibiydi. Baş döndüren bir anlık bir süre için Bowman dikey ve dikdörtgen bir bonıya baktığını sandı. Bu manzara perspektif kurallarını alt üst ediyor gibiydi çünkü boyutu uzaklığa oranla küçülmüyordu...

Japetus'un Gözü ufak bir toz zerresinden kurtulmak istiyormuş gibi açılıp kapandı. David Bowman dokuz yüz milyon mil uzaklıkta ve

doksan dakika gelecekte bekleyen Görev Kontrol'dekılenn asla unutamayacakları son birkaç kelime soyleyebıldı ancak

"Bu şey boş -sonsuza dek sürüyor- ve Aaa, Aman Tanrım, *bu yıldızlarla* do/u[1]"

40

ÇIKIŞ

Yıldız Kapısı açıldı Yıldız Kapısı kapandı Ölçülemeyecek kadar kısa bir sure içinde Uzay dondu ve kendi üzerine katlandı

Ve Japetus uç milyon yıldır olduğu gibi bir kez daha yalnız kaldı Ancak yaratıcılarının inanamayacağı ve anlayamayacağı mesajlar gönderen terk edilmiş ama sahipsiz olmayan bir gemi dışında, yalnızdı

6

YILDIZ KAPISI'NDAN GEÇİŞ

41

BÜYÜK MERKEZ

Hareket edip etmediğini hissetmiyordu, ancak bir uydunun karanlık merkezinde parıldayıp duran inanılmaz yıldızlara doğru düşüyordu. Hayır; aslında yıldızlar *orada* değildi, bundan emindi. Artık çok geçti ama keşke boyut ötesi kanallar ile ilgili şu hiper uzay teorilerine daha çok ilgi göstermiş olsaydı. David Bowman için bunlar artık bir teori olmaktan çıkmıştı.

Japetus'un üzerindeki bu tektaş belki boştu; belki de "çatı" sadece bir yanılsamaydı ya da onu içine -fakat *neyin* içine- almak için açılan bir diyaframdı. Hislerine güvendiği kadarıyla birkaç yüz metre derinliğinde dev bir dikdörtgen borudan aşağı düşer bulmuştu kendini. Giderek daha da hızlanıyordu ama ucu hala uzaktaydı ve boyutu hiç değişmiyor, aynı uzaklıkta kalıyordu hep.

Sadece yıldızlar hareket ediyordu. Önceleri o kadar yavaştılar ki içinde bulundukları çerçeveden kaçtıklarını anlayıncaya kadar oldukça zaman geçti. Fakat kısa bir süre içinde, bu uzay tarlasının inanılmaz bir hızla ona doğru ilerleyerek genişlediğini farketti. Genişleme doğrusal değildi; ortadaki yıldızlar neredeyse hiç hareket etmiyorlar fakat yandakiler, ışık şeridine dönüşüp gözden kaybolana dek giderek hızlanıyorlardı.

Kaybolan yıldızların yerini, yıldız tarlasının tam ortasındaki bitmek bilmeyen bir kaynaklan fışkıran başka yıldızlar alıyordu. Bowman bir yıldızın ona doğru gelmesi durumunda ne olabileceğini merak etti; bu genişleme bir güneşin yüzeyine çakılana dek mi sürecekti? Ancak hiçbiri yuvarlak şeklini belli edecek kadar yaklaşmıyor, dikdörtgen çerçevelerinin kenanna kadar gelip yön değiştirerek yana doğru kayıyorlardı.

Borunun uzaktaki ucu gelmeyecek gibiydi. Sanki onunla birlikte ilerleyen duvarlar onu bilinmeyen hedefine doğru götürüyorlardı. Belki de gerçekten hareketsizdi, yalnızca uzay yanından akıp geçiyordu...

Şu anda ona olan her neyse, bunun sadece uzay ile bir ilgisi olmadığını farketti aniden. Kapsülün küçük gösterge panelindeki saate de garip şeyler oluyordu.

Normalde saniyenin onda birini gösteren sayılar, neredeyse okunamayacak kadar hızlı ilerliyordu. Şimdi ise sayılar farklı aralıklarla görünüp kayboluyorlardı ve artık hepsini tek tek zorlanmadan okuyabiliyordu. Göstergedeki saniyeler sanki zaman duracakmış gibi inanılmaz bir yavaşlıkta ilerliyordu. En sonunda saniyenin onda birini gösteren ibre, beş ile altı arasında donup kaldı.

Siyah duvarlar, ışık hızının sıfır ila bir milyon katı bir hızla yanından geçip giderken hala düşü-

nebiliyor hatta onlan inceleyebiliyordu. Her nasılsa, hiç şaşırmamıştı ya da paniklememişti. Tam tersine, bir keresinde uzay doktorlarının sanrıya yol açan ilaçlarla onu test ettikleri zaman hissettiği gibi sakin bir beklenti içindeydi. Etrafını saran evren garip ve mükemmeldi ancak korkacak bir şey yoktu. Bu kadar milyon mil yolu gizemi araştırmak için kat etmişti ve artık gizem ona doğru geliyor gibiydi.

Önündeki dikdörtgen daha çok parlamaya başlamıştı. Parlak yıldız şeritleri parlaklığı anbean artan bulanık bir gökyüzünde soluklaşmaya başlıyordu. Uzay kapsülü sanki görünmeyen bir yıldızın ışınlarıyla baştan başa aydınlanan bir bulut kümesine doğru ilerliyordu.

Tünelden çıkmak üzereydi. O ana dek aynı değişmez mesafede kalan, ne yaklaşan ne uzaklaşan uzak uç, normal perspektif kurallarına birdenbire boyun eğmeye başladı. Giderek yakınlaşıyor ve önünde genişliyordu. Aynı anda yukarı doğru ilerlediğini hissediyor, kısa bir an için Ja-petus'un tam içine düşüp öteki tarafından yükseldiğini hissetti. Fakat uzay kapsülü çıkışa yükselmeden bile önce. buranın ne Japetus'la ne de insanoğlunun bildiği bir evrenle hiçbir ilgisi olmadığını biliyordu.

Atmosfer yoktu; çünkü inanılmaz derecede uzak ve düz ufuktaki her ayrıntıyı net olarak görebiliyordu. Devasa bir gezegen üzerinde uçuyor

olmalıydı; belki de Dünya'dan daha büyüktü. Ancak genişliğine rağmen, Bowman'ın görebildiği tek yüzey, bir kenarı millerce uzanan ve yapay olduğu ortada olan şekillerle döşeliydi. Gezegenlerle oynayan bir devin yap-boz oyununa benziyordu bu. Bu sayısız kare, üçgen ve çok kenarlı şeklin birçoğunun ortasında kendisinin de içinden çıktığı dar bir boğaza benzeyen siyah delikler bulunuyordu.

Gökyüzü daha da garipti hatta altındaki yerden daha ürkütücü görünüyordu. Ne bir yıldız ne de uzayın karanlığı vardı burada. Yalnızca hafifçe panldayan ve sonsuz uzaklık izlenimi uyandıran bir beyazlık vardı. Bowman Antartika'nın ürkütücü beyazlığı hakkında söylenen bir sözü hatırladı: "Pinpon topunun içindeymişsin gibi." Bu kelimeler bu korkunç yere tamamen uyuyordu ancak buranın tarifi biraz daha farklı olmalıydı. Bu gökyüzü, sis ve karın oluşturduğu meteorolojik bir sonuç değildi; burası kusursuz bir boşluktu.

Bowman'm gözleri göğü kaplayan bu sedefim-si parlaklığa alıştıkça, başka bir ayrıntı fark etti. Gökyüzü ilk bakışta sandığı gibi boş değildi. Yukarıda hareketsiz ve rastgele şekiller oluşturan milyonlarca küçük siyah noktacık vardı.

Görülmeleri oldukça zordu, çünkü karanlık noktalardı. Ancak bir kez fark edildiğinde bir daha gözden kaçmıyorlardı. Bu Bowman'a tanıdık ama bir o kadar da çılgınca bir şeyi hatırlattı

Mantığı zorlayana dek de bu benzerliği bir türlü kabul edemedi.

Beyaz gökyüzündeki bu siyah delikler yıldızdı; Samanyolu'nun negatif yansımasına bakıyor olmalıydı.

"Tanrı aşkına, neredeyim ben?" diye sordu Bowman kendi kendine. Soruyu sorduğu anda, cevabını asla öğrenemeyeceğinden de emindi. Uzay ters yüz olmuş gibiydi Burası insanoğluna göre bir yer değildi. Kapsülün içi sıcak olmasına rağmen Bowman birden üşüdüğünü hissetti ve kontrol edemediği bir titremeye kapıldı. Gözlerini kapamayı ve onu çevreleyen sedefimsi hiçliği görmemeyi istedi. Ancak bu korkakların yapacağı bir şeydi ve bu arzuya boyun eğmeyecekti.

Delikli ve kesitli gezegen manzarayı değiştirmeksizin yavaşça dönmeye başladı. Yüzeyden on mil kadar yüksekte olduğunu ve herhangi bir yaşam belirtisini kolaylıkla görebileceğini tahmin ediyordu. Ancak bu gezegen tamamen boştu; zeka buraya da gelmiş, istediği gibi şekillendirmiş ve tekrar yoluna devam etmişti.

Yaklaşık yirmi mil ötesinde, sadece büyük bir gemi *enkazı* olabilecek, silindir biçiminde rastgele yığılmış bir yığının düzlük üzerinde kubbeleştiğini farketti. Ayrıntılarını göremeyeceği kadar uzaktı ve birkaç saniye sonra gözden kayboldu. Ancak kınk iskeletini ve portakal kabuğu gibi kısmen soyulmuş metal plakaların belli belirsiz

patladığını görebilmişti. Enkazın bu ıssız dama tahtasında kaç bin yıldır durduğunu ve ne çeşit yaratıkların onu yıldızlar arasında uçurduğunu merak ediyordu.

Terkedilmiş enkazı bir anda unutuverdi çünkü bir şey ufuktan ona doğru geliyordu.

Önceleri düz bir yuvarlak gibi görünüyordu, ama bu görüntü direkt olarak ona yöneldiği içindi.Yaklaşıp altından geçerken, onun bir iki metre uzunluğunda, çubuk şeklinde bir nesne olduğunu gördü. Üzerinde belli belirsiz çizgiler olmasına rağmen onlara odaklanması oldukça zordu. Çünkü nesne titriyor ya da müthiş bir hızla dönüyordu.

Her iki ucu da giderek daralıyordu ancak onu iten güçten eser yoktu. İnsan gözünün alışık olduğu tek bir özelliği vardı; o da rengiydi. Eğer bu hayal değil de somut bir yapı ise, onu yapanlar insanoğluyla aynı duygulan paylaşmıştı belki de. Ancak aynı sınırları paylaşmadıkları kesindi; çünkü çubuk altından yapılmıştı.

Bowman arkasında kaybolan şeye bakmak için başını arka görüntü sistemine doğru çevirdi. Nesne onu tamamen görmezden gelmişti. Bowman onun binlerce büyük yarıktan birine girdiğini gördü. Birkaç saniye sonra son bir altın ışıltısı saçarak gezegenin içine daldı. Bu uğursuz gökyüzünün altında yine yalnız kalmıştı. Yalnızlık ve uzaklık hissi öncekinden daha güçlü bir şekilde

çöktü üstüne.

O anda kendisinin de büyük gezegenin alacalı yüzeyinden aşağı doğru alçaldığını farketti. Hemen altında başka bir dikdörtgen yarık alabildiğine derinleşiyordu. Boş gökyüzü üzerine kapandı, saat yavaşça durdu ve kapsül bir kez daha sonsuz siyah duvarlar arasından, uzaktaki başka bir yıldız kümesine doğru düşmeye başladı. Ama şimdi Güneş Sistemi'ne geri dönmediğinden emindi Belki tamamen yanılsama olan bir sezgi ile, bu şeyin ne olması gerektiğini anlamaya başlıyordu.

Bu şey, uzay ve zamanın hayal edilemeyecek boyutları arasında bulunan yıldız trafiğini yönlendiren bir çeşit kozmik demiryolu makasıydı. Şu anda Galaksi'nin Büyük Merkezi İstasyo-nu'ndan geçiyordu.

_____42_____ YABANCI GÖKYÜZÜ

Uzaklarda, yangın duvarları, gizli bir kaynaktan aşağıya doğru yayılan belli belirsiz bir ışık ile bir kez daha görünmeye başladı. Küçük uzay kapsülü yıldızlann parıldadığı bir gökyüzüne doğru fırlayınca, karanlık aniden dağıldı.

Tekrar, tanıdığı uzaya çıkmıştı; küçük bir bakış

Dünya'dan yüzlerce ışık yılı uzakta olduğunu anlattı ona. Tarihin başlangıcından beri insanoğluna arkadaşlık eden tanıdık yıldız kümelerini bulmak için hiçbir çaba sarf etmedi. Belki de etrafını saran yıldızların hiçbiri daha önce çıplak gözle görülmemişti.

Birçoğu panldayan bir kuşak oluşturacak şekilde bir araya toplanmıştı. Bütün göğü baştan başa saran kuşağın birçok yeri kalın bir kozmik tozdan oluşan şeritlerle gölgelenmişti. Samanyo-lu'na benziyordu ama ondan yüzlerce kat daha parlaktı. Bovvman gerçekten de bunun çok daha parlak yıldızlarla dolu bir bölümden görülen kendi galaksisi olup olmadığını merak ediyordu. Öyle olduğunu umuyordu; o halde evden çok uzakta sayılmazdı. Az sonra bunun çocukça bir düşünce olduğunu fark etti. Güneş Sistemi'nden o kadar inanılmaz derecede uzaktaydı ki kendi galaksisinde ya da herhangi bir teleskobun gösterebileceği en uzak galakside olup olmaması pek bir şeyi değiştirmeyecekti.

Az önce çıktığı yere tekrar baktığında başka bir şok yaşadı. Burası ne çok yönlü dev bir gezegen, ne de Japetus'un bir kopyasıydı. Yıldızların arasında kapkara bir gölgeden başka *hiçbir şey* yoktu. Gölge, karanlık bir odadan daha karanlık bir geceye açılan bir kapıyı andırıyordu. Hala oraya bakıyorken, kapı kapandı Ondan uzaklaşmadı. Sadece, burası, uzaydaki bir yangı kapatırcasına

yavaşça yıldızlarla doldu. Artık yabancı bir gökyüzünün altında yapayalnız kalmıştı.

Uzay kapsülü yavaşça dönmeye başladı ve gözler önüne yeni harikalar sundu. Önce küre biçiminde bir yıldız kümesi, tam ortası sürekli parlayan bir ışığa dönene dek merkezde birleşmeye başladı. Daha uzaktaki yıldızların oluşturduğu arka plana kanşıp kaybolan ve yavaş yavaş incelen bir yıldız halesinin bulunduğu dış kenarları belli belirsizdi.

Bowman, hayranlık uyandıran bu görüntünün küresel bir küme olduğunu biliyordu. Hiçbir insanın şimdiye dek göremediği bir manzaraya bakıyordu; çünkü bu küresel kümeler teleskopla bile ışık lekeleri olarak görülebiliyordu. En yakın kümenin Dünya'ya olan uzaklığım hatırlayamasa da Güneş Sistemi'nin bin ışık yılı uzağına kadar bir tane bile küme olmadığından emindi.

Uzay kapsülü yavaşça dönmeye devam ederken daha garip bir manzarayla karşılaştı: Ay'ın Dünya'dan görünüşünün birkaç katı büyüklüğünde kırmızı bir yıldız. Bowman rahatlıkla ona bakabiliyordu. Rengine bakılırsa, kor halindeki bir kömürden daha sıcak değildi. Koyu kırmızı yüzeyinde açık sarı renkte nehirler vardı. Akkor halindeki bu Amazonlar binlerce mil kıvrılarak sönmek üzere olan bir yıldızın çöllerinde kayboluyordu.

Sönmek üzere olan mı? Hayır, bu insan dene-

yimlerinden doğan, günbatımının renklerinin ya da giderek soluklaşan korlann ışığının uyandırdığı yanıltıcı bir izlenimdi. Bu, gençliğinin sınırsız ateşli günlerini geride bırakmış, çabucak geçen birkaç milyar yıl içinde tayfın morunu, mavisini ve yeşilini geçirmiş, şimdi de hayal edilemez uzunlukta, huzurlu bir olgunluk dönemine girmiş bir yıldızdı. Bu yaşadıkları, sonra yaşayacaklarının binde biri bile değildi; bu yıldızın hikayesi başlamıştı.

Kapsül dönmeyi bıraktı; büyük kırmızı yıldız tam önünde duruyordu. Hareket ettiğini hissetmemiş olsa da, Bowman hala onu Satürn'den getiren yönlendirici güç tarafından sürüklendiğini biliyordu. Dünya'da öğrendiği tüm fen ve mühendislik bilgisi, kendisini bu hayal edilemeyen kadere taşıyan güç karşısında yazık ki ilkel kalıyordu.

Gökyüzüne baktı, götürüldüğü hedefi görmeye çalışıyordu. Belki de bu hedef bu büyük yıldızın etrafında dönen bir gezegendi. Ancak ne bir yuvarlak ne de alışılmadık bir parlaklık vardı. Onun yörüngesinde olan gezegenler varsa bile, onları arka plandaki yıldızlardan ayıramazdı.

Daha sonra yıldızın kızıl yuvarlağının tam kenarında garip bir şeyler olduğunu farketti. Beyaz bir ışık belirmiş ve hızla göz kamaştırıcı bir pırıltıya dönüşmüştü. Bunun, birçok yıldızı zaman zaman rahatsız eden ani patlama ve alevlenmelerden biri olup olmadığını merak etti.

Işık giderek parlaklaşıp mavileşerek yıldızın kenarı boyunca yayılırken, kan kırmızısı renkleri hızla soluklaşıyordu. Neredeyse bir *güneşin üzerinde* gün doğumunu seyrediyorum, diyerek, düşüncesinin komikliği karşısında gülümsedi Bowman.

Gerçekten de gündoğumunu seyrediyordu. Yanan ufkun üzerinde yıldızdan büyük olmayan, ancak çıplak gözle bakılamayacak kadar parlak olan bir şey duruyordu. Tıpkı bir elektrik yayına benzeyen mavi-beyaz bir nokta, büyük yıldızın yüzeyinde inanılmaz bir hızla ilerliyordu. Dev güneşe oldukça yakın olmalıydı; çünkü hemen altında, onun çekim gücüyle yukarı çekilen binlerce millik bir alev çubuğu vardı. Sanki ateşten bir dalga, gökyüzündeki bu kavurucu görüntüyü, bu yıldızın ekvatoru boyunca boş yere kovalıyordu.

Akkor halindeki bu nokta bir Beyaz Cüce olmalıydı. Beyaz Cüceler Dünya'dan büyük olmayan ama ondan milyonlarca kat daha büyük bir kütleyi içeren garip, kızgın ve küçük yıldızlardı. Bunun gibi yanlış eşleşmiş yıldız kümeleri olağandı; ancak Bowman bir gün böyle bir çifti kendi gözleriyle görebileceğini hiç düşünmemişti.

Beyaz Cüce eşinin yan yuvarlağını kat etmişti ki -yörüngeyi tamamlaması birkaç dakika alıyor olmalıydı- Bowman kendisinin de hareket etti-

ğinden emin oldu. Önündeki yıldızlardan biri hızla parlaklaşmaya ve arkaya doğru kaymaya başladı. Belki bu küçük cisim ulaşmaya çalıştığı gezegendi.

inanılmaz bir hızla üzerinde uçuyordu ve onun aslında bir gezegen olmadığını anladı.

Yüzlerce mil genişliğinde belli belirsiz parıldayan bir örümcek ağı ya da bir metal kafes gökyüzünü kaplayana dek her yeri doldurdu. Bir kıta büyüklüğündeki yüzeyinde şehir büyüklüğünde, makineye benzeyen yapılar vardı. Bu yapıların çoğunun etrafında, düzgün dizi ve sütunlar halinde yüzlerce küçük nesne toplanmıştı. Bowman bunlara benzer birkaç grubun üzerinden geçer geçmez onlann uzay gemisi filosu olduğunu farketti; devasa bir yörünge park yerinin üzerinde uçuyordu

Altında parlayan manzaranın boyutlarını kendisiyle karşılaştırarak algılayabileceği tanıdık bir nesne olmadığından, uzayda asılı duran bu araçların boyutlarını talimin etmesi neredeyse imkansızdı. Ama oldukça büyük, bazılarının millerce uzunlukta oldukları kesindi. Çeşit çeşit şekilleri vardı, küreler, kesitli kristaller, ince bir kurşun kalem, ovaller, yuvarlaklar... Burası, yıldızlar arası ticaretin buluşma noktalarından biri olmalıydı. Ya da milyonlarca yıl önce bir ticaret noktası *olmuştu.* Bowman hiçbir yerde hareket göremiyordu; bu geniş uzay limanı Ay kadar ölüydü.

Burasının ölü olduğunu, sadece hareket olmamasından değil, yüzyıllar önce çarpan asteroitlerin metal örümcek ağında fark edilir derecede açtığı yanklardan da anlayabilmişti.

Burası artık bir park alanı değil, kozmik bir uzay gemisi çöplüğüydü.

Onları yapan yaratıkları yitireli yüzyıllar olmuştu ve bunu fark edince Bowman, içinin aniden burkulduğunu hissetti. Ne umması gerektiğini bilmiyordu ama en azından yıldızlardan gelen zeka sahibi varlıklar görmeyi umut ediyordu. Artık çok geç gibi görünüyordu. Bilinmeyen bir nedenle kurulmuş olan, ancak onu kuranlar yok olmuş olsalar dahi hala çalışan, eski, otomatik bir tuzağa yakalanmıştı. Tuzak onu (ve kimbilir başka kimleri) Galaksi boyunca sürükleyip havası bittiğinde ölüme mahkum olacakları bu uzay Sargasso'suna fırlatıvermişti.

Aslında daha fazlasını beklemek de mantıksızdı. Birçok kişinin hayatını feda edeceği harikalar görmüştü o ana dek. Ölen arkadaşlarını düşündü; şikayet etmek için hiçbir nedeni yoktu *onun.*

Daha sonra aynı hızla ilerleyerek terk edilmiş uzay limanının yanından geçtiğini farketti. Limanın uzaktaki bölgelerinin üzerinden geçiyordu. Pürüzlü kenarları kaybolmuştu ve artık yıldızlan gölgelemiyordu. Birkaç dakika içinde arkada kalıp kayboldu.

Ama kaçınılmaz sonu onu buraya değil; çok

uzaklarda, uzay kapsülünün şu an yanlışlıkla düşmekte olduğu büyük kızıl yıldızda bekliyordu.

Artık sadece gökyüzünü bir uçtan diğerine dolduran kırmızı yıldız görünüyordu. Ona o kadar yakındı ki yukarıdan bakıldığında yüzey artık hareketsiz görünmüyordu. İleri geri hareket eden parlak yumrular, yükselip alçalan gaz hortumları, gökyüzüne doğru yavaşça yükselen tümsekler. Yavaşça mı? Saatte bir milyon mil hızla yükseliyor olmalıydılar çünkü hareketlerini rahatlıkla

görebiliyordu...

İnmekte olduğu cehennemin gerçek boyutlarını kavramaya çalışmıyordu. Artık belirsiz gigamillerce uzakta olan Güneş Sistemi'nde *Discover^nm* yaptığı alçak uçuş sırasında Satürn ve Jüpiter'in büyüklükleri onu şaşkına çevirmişti. Ancak burada gördüğü her şey onlardan yüz kat daha büyüktü ve aklını meşgul eden bu görüntüleri, yoaımlamaksızın kabul etmekten başka yapabileceği bir şey yoktu.

Alev denizi altında genişledikçe, Bowman'm korkması gerekirken gariptirki, sadece hafif bir endişe hissediyordu. Aklı gördüğü harika şeyler-

le uyuşmuş değildi; mantığı ona neredeyse mutlak kadir ve her şeyi kontrol eden bir zekanın koaıması altında olduğunu söylüyordu. Kırmızı yıldıza o kadar yakındı ki görünmez bir perde onu ışımalardan korumasaydı, bir an içinde yanıp yok olabilirdi. Yolculuk esnasında onu anında parçalayacak hızlara çıkmıştı ama bir şey hissetmemişti. Eğer korunması için bu kadar ilgileniliyorsa, hala bir umut vardı.

Uzay kapsülü neredeyse yıldızın yüzeyine paralel olarak ve ona doğru alçalarak dar bir kavis boyunca ilerliyordu. Ve şimdi ilk kez olarak Bowman bir takım sesler duyduğunu farketti Ara sıra bir kağıt yırtılması ya da uzaktaki bir gökgü-rültüsüyle bölünen hafif ve sürekli bir gürlemey-di bu. Bu, ancak hayal edilemez bir kakafoninin belli belirsiz yankısı olabilirdi. Etrafını saran atmosfer herhangi bir nesneyi atomlarına ayırabilecek sarsıntılarla acı çekiyor olmalıydı. Yine de ısıdan korunabildiği gibi bu yıkıcı karmaşadan da korunabilirdi Etrafında binlerce mil yüksekliğinde alev tepecikleri yükselip alçalırken tüm bu şiddet olayından tamamen soyutlanmıştı. Yıldızların enerjileri sanki başka bir evrendeymiş gibi garip sesler çıkanp yanından geçiyordu. Kapsül bunların ortasından, onlara çarpmadan ya da kavrulmadan sessizce geçti.

Bowman'ın manzaranın garipliği ve görkemine ahşan gözleri neler olduğunu karıştırmış değildi

artık ve daha önceden orada olan ancak fark edemediği ayrıntıları teker teker yakalamaya başlıyordu. Yıldızın yüzeyi düzensiz bir karmaşadan ibaret değildi; doğanın yarattığı her şeyde olduğu gibi burada da bir düzen vardı.

İlk olarak farkettiği şey, Asya ya da Afrika'dan büyük olmayan ve yıldızın yüzeyinde gezen küçük gaz hortumlarıydı. Bazen bunların birinin içinden bakıp daha karanlık ve soğuk olan bölgeyi görmeye çalışıyordu. Garip olan şey, hiç güneş lekesi olmamasıydı. Belki de bu yalnızca Dünya'da parlayan yıldızlara özgü bir hastalıktı. Ara sıra fırtınadan önce esen duman kütleleri gibi bulutlar oluyordu. Belki bunlar gerçekten de dumandılar, çünkü bu yıldız o kadar soğuktu ki ateş bile yakılabilirdi. Kimyasal bileşikler onlan saran kızgın nükleer şiddet tarafından bölünmeden önce doğup birkaç saniye yaşayabilirdi.

Ufuk daha da parlaklaşıyor, rengi koyu kırmızıdan sarıya, sandan maviye ve maviden kavurucu mora dönüşüyordu. Beyaz Cüce ufukta belirmeye başlıyor ve yıldız tozunu gelgit dalgası gibi arkasında sürüklüyordu.

Bowman küçük yıldızın dayanılmaz ışığından gözlerini koruyarak, dikkatini yerçekimsel alanın göğe doğru emildiği kanşık yıldız manzarası üzerinde yoğunlaştırdı. Bir keresinde Karayipler üzerinde dolaşan bir hortum görmüştü; bu alev kulesinin şekli hemen hemen ona benziyordu. Sadece boyutu biraz farklıydı çünkü hortumun tabanı büyük olasılıkla Dünya gezegeninden daha genişti.

Ve sonra hemen altında, Bowman yeni bir şey fark etti. Yeniydi çünkü eğer önceden orada olsaydı onu mutlaka fark etmiş olurdu. Parlayan gaz okyanusunun üzerinde hareket eden milyonlarca parlak boncuk vardı. Bu boncuklar birkaç saniye aralıklarla inci gibi yanıp sönüyorlardı. Akıntıya karşı yüzen somon balığı gibi hepsi aynı yöne doğru ilerliyordu. Bunlar bazen ileri geri gidip geliyorlardı; çünkü yollan birbirine karışıyor ancak asla birbirlerine değiniyorlardı.

Bunlardan binlerce vardı ve Bowman onlan izledikçe, hareketlerinin amaçlı olduğundan emin oldu. Yapılarını ayrıntılarıyla göremeyecek kadar uzaktaydılar. Bu muazzam manzaranın içinde hepsini görebilmesi, belki de yüzlerce mili kapladığını gösteriyordu. Eğer amaçlı varlıklar idiyseler, bulundukları dünyaya uygun boyutları olan deniz canavarıydılar gerçekten de.

Belki de bunlar, hala Dünya'daki bilim adamlarını şaşırtan kısa ömürlü şimşek küreleri gibi garip, doğal birleşimlerle kalıcı bir sürekliliğe sahip olan plazma bulutlarıydı. Bu basit ama rahatlatıcı bir açıklamaydı; ama bu ışık topakları nereye gittiklerini *biliyorlardı;* başının üstünde yörüngesini tamamlayan Beyaz Cüce'nin yükselttiği ateş sütunu üzerinde özellikle yakınlaşıyorlardı.

Bowman bir kez daha onu yöneten, sabit, küçük yıldızın altındaki ufuk boyunca yükselerek ilerleyen sütuna baktı. Bu yalnızca bir hayal ürünü müydü yoksa tıpkı sayısız parlak ışığın bir araya gelmesiyle oluşan fosfor ışınımlı kıtalar gibi büyük gaz fışkırtısına tırmanan daha parlak ışık parçaları mıydı?

Bu düşünce hayal gücünün bile ötesindeydi; ama belki de bir ateş köprüsünün üzerinde bir yıldızdan diğer bir yıldıza yapılan göçü seyretmekteydi. Bu kıpırdanmaları oluşturan şeyin göç eden fareye benzer bir güdüyle uzayı kat eden bilinçsiz, kozmik hayvanlar mı, yoksa zeki varlıkların büyük toplantısı mı olduğunu büyük olasılıkla asla öğrenemeyecekti.

Çok az insanın hayal edebileceği yeni bir yaradılış düzenine doğru ilerliyordu. Deniz, toprak, hava ve uzay krallıklarının ötesinde sadece onun görebilme ayrıcalığına sahip olduğu ateş krallığı bulunuyordu. Bunu idrak edebilmeyi ummak çok fazla şey istemek olurdu.

44

KARŞILAMA

Ateş sütunları ufuktan geçen bir fırtına gibi güneşin kenarında ilerlemeye başladı. Aceleci ışık benekleri hala binlerce mil aşağıdaki kırmızı parıltılar saçan yıldız manzarasında hareket etmiyorlardı. Saniyenin milyonda biri gibi kısa bir sürede onu yok edebilecek bir çevreden korunmakta olan uzay kapsülünün içindeyken, David Bowman onun için hazırlanan şeyleri beklemeye başladı.

Yörüngesinde ilerleyen Beyaz Cüce hızla batıyordu. O sırada ufka değdi, orayı alevle doldurdu ve kayboldu. Aşağıdaki cehennemin üzerine sahte bir alacakaranlık vurdu ve ani ışık değişimi sayesinde Bowman etrafındaki boşlukta birşeyler olduğunu fark etti.

Kırmızı yıldızın evreni Bowman akan bir suyun ardından bakıyormuşcasına hafifçe dalgalandı. Bir an için Bowman, bunun kendisini içine alan ve beklenmedik bir şok dalgasıyla acı çeken atmosferdeki geçişten kaynaklanan bir kırılma etkisi olup olmadığını merak etti.

Işık kaybolmaya başlamıştı. İkinci alacakaranlık çökmek üzereydi sanki. Bowman istemeden yukarı baktı ve yanlış bir şey yaptığını fark etti. Çünkü buradaki ışığın ana kaynağının gökyüzü değil, aşağıda alev saçan dünya olduğunu hatır-

ladı.

Buzlu cama benzer bir maddeden oluşmuş duvarlar etrafında kalınlaşıyor, kırmızı ışığı keserek görünmesini engelliyordu. Giderek karanlık bastırdı ve yıldız kasırgalarının gürlemesi de kesildi. Uzay kapsülü gecenin içinde sessizce süzülüyordu. Biraz sonra çok hafif bir çarpmayla sert bir yüzeye oturdu ve durdu.

Peki *neyin* üstünde duruyor, diye sordu Bowman kendi kendine kuşkuyla. Daha sonra her yer aydınlandı ve kuşku yerini derin bir ümitsizliğe bıraktı çünkü etrafında olanları gördüğünde, delirmiş olması gerektiğini düşündü.

Her olağanüstülüğe karşı hazırlıklı olduğunu biliyordu. Ama en ummadığı şey tamamen sıradan bir yerdi.

Uzay kapsülü Dünya'daki herhangi bir büyük şehirde bulunabilecek zarif ve bilinmeyen bir otel süitinin cilalı zemininde duruyordu. Bir kahve masası, bir divan, birkaç sandalye, bir yazı masası, çeşitli lambalar ve üzerinde birkaç derginin olduğu yan dolu bir kitaplık ve hatta çiçek dolu bir vazonun bulunduğu bir oturma odasına bakıyordu. Bir duvarda Van Gogh'un "Arles Köprüsü", diğerinde ise Wyeth'in "Christina'nın Dünyası" adlı tabloları asılıydı. Yazı masasının çekmecesini açtığında bir Gideon İncili bulacağı kesinmiş gibi hissetti...

Gerçekten delirmiş olsaydı bile sannlan güzel

düzenlenmişti. Her şey kusursuz bir gerçeklik içindeydi; arkasına baktığında hiçbir şey kaybolmuyordu. Oraya uymayan tek ve en önemli şey uzay kapsülüydü.

Bowman dakikalarca koltuğunda öylece kalakaldı. Hala gördüklerinin yok olacağını sanıyordu; ancak her şey hayatı boyunca karşılaştığı kadar gerçekti.

Ya *gerçekti* ya da gerçekten ayırt edilemeyecek kadar mükemmel düzenlenmiş bir algı yanılsamasıydı. Belki de bir çeşit testti. Eğer öyleyse, sadece onunki değil, aynı zamanda bütün insan ırkının kaderi birkaç dakika içinde yapacağı şeylere bağlıydı.

Öylece oturabilir ve birşeyler olmasını bekleyebilirdi ya da kapsülün kapısını açıp etrafındaki manzaranın gerçekliğini kontrol edebilmek için dışarı çıkabilirdi. Zemin sert gibi görünüyordu. En azından uzay kapsülünün ağırlığım taşıyordu. Burası gerçekte her neyse, aşağıya düşmeyecek gibiydi.

Ama hala hava problemi vardı. Anlayabildiği kadarıyla oda ya boşluktaydı ya da zehirli bir atmosferi vardı Ama bunun olabileceğini düşünmüyordu. Böyle önemli bir ayrıntıyı çözüme kavuşturmadan, kimse bu kadar sıkıntıya girmezdi ama gereksiz tehlikelere de atılmak istemiyordu. Her ne olursa olsun, yıllar süren eğitimi zehirlenmeye karşı da tedbirli kılmıştı; başka seçeneği ol-

madıkça bilinmeyen bir ortama çıkmaya pek istekli görünmüyordu. Burası ABD'deki bir otel odasını *andırıyordu*. Ancak bu bile Güneş Sistemi'nden yüzlerce ışık yılı uzakta olabileceği gerçeğini değiştirmiyordu.

Elbisesinin başlığını kapadı ve kilitledi. Uzay kapsülünün kapısını açtı. Basınç eşitlemesinden kaynaklanan kısa bir 'tıslama'dan sonra odaya adım attı.

Anlayabildiği kadarıyla normal bir yerçekim alanındaydı. Bir kolunu kaldırdı ve serbest bıraktı. Kolu bir saniyeden az bir süre içinde yanına düştü.

Bu her şeyi iki kat daha gerçekdışı hale getiriyordu. Uzay elbisesiyle burada duruyordu, halbuki sadece yerçekimi olmayan yerlerde düzenli çalışan bir aracın dışındayken yüzüyor olmalıydı. Tüm normal astronot refleksleri alt üst olmuştu. Her hareketinden önce düşünmesi gerekiyordu

Kendinden geçmiş haldeki bir adam gibi odanın mobilyasız, boş bölümünden otel süitine doğru yavaşça yürüdü. Tam umduğu gibi, süit yaklaştıkça kaybolmadı ve kusursuz gerçekliğini ve somutluğunu devam ettirdi.

Sehpanın yanında durdu. Üzerinde sıradan Zil Sistemli Görüntülü Telefon ve yanında yerel bir rehber vardı. Eğildi ve eldivenli kalın elleriyle rehberi aldı.

İçinde, daha önce binlerce kez görmüş olduğu

tanıdık bir yazı ile yazılmış bir isim vardı: WASHİNGTON, D. C.

Daha yakından baklı ve her şey gerçek gibi görünmesine rağmen ilk kez olarak Dünya'da olmadığını gösteren kesin kanıtı buldu.

Yalnızca WASHİNGTON kelimesi okunabiliyordu; geri kalanı bir gazete fotoğrafından kopyalanmış gibi bulanık basılmıştı. Rehberi açtı ve sayfaları rastgele çevirmeye başladı. Kağıda oldukça benzediği halde gerçek olmadığı belli olan gıcır gıcır, beyaz bir maddeden yapılmıştı ve tamamen boştu.

Ahizeyi kaldırdı ve başlığının plastiğine bastırdı. Çevir sesi geliyor olsaydı, bunu iletken plastikten duyabilirdi. Ancak beklediği üzere sadece sessizlik vardı.

Bütün bunlar şaşırtıcı bir dikkatle hazırlanmış bir kopya olmalıydı. Aldatmaktan çok kendini güvende hissetmesi için yapıldığını umuyordu. Bu oldukça rahatlatıcı bir düşünceydi. Ama yine de bu araştırma gezisini bitirene dek elbisesini çıkartmayacaktı.

Bütün eşyalar gerçek ve sağlam görünüyordu. Sandalyeleri denedi, onu tartıyorlardı. Ancak yazı masasındaki çekmeceler açılmıyordu; süs olarak yapılmıştı.

Kitap ve dergilerde de, telefon rehberindeki gibi, sadece başlıklar okunabiliyordu. Kitaplık çoğu sanatsal değeri olmayan çok-satarlar, sansas-

yon yaratmış birkaç kurmaca olmayan eser ve reklamı iyi yapılmış birkaç otobiyografiden oluşan tuhaf bir koleksiyondu. Hepsi de en az üç yıllık kitaplardı ve entelektüel içeriği olanlar azınlıktaydılar. Bunun hiçbir önemi yoktu; çünkü bu kitaplar asla bu raflardan alınamayacaktı.

Rahatça açılan iki kapı vardı. Bir tanesi içinde yatak, çalışma masası, iki sandalye, gerçekten çalışan elektrik düğmeleri ve elbise dolabı bulunan küçük ama rahat bir odaya açılıyordu. Elbise dolabını açtığında içinde hepsi de titizlikle asılmış olan dört takım elbise, bir sabahlık, birkaç beyaz gömlek ve bir iki iç çamaşırı buldu.

Takım elbiselerden birini aldı ve dikkatle inceledi. Eldivenli elleriyle anladığı kadarıyla yünden çok kürke benzeyen bir kumaştan yapılmıştı. Modaları birazcık geçmişti; artık Dünya'da hiç kimse en azından dört yıldır tek düğmeli takım elbise giymiyordu.

Yatak odasının yanında banyo vardı. Banyodaki şeylerin göstermelik değil de normal çalışan şeyler olduğunu fark edince rahatladı. Banyonun yanında ise içinde elektrikli bir fırın, buzdolabı, erzak dolapları, tabaklar, çatal bıçak takımı, lavabo, masa ve sandalyeler olan küçük bir mutfak vardı. Bowman bütün bunları sadece merakla değil, açılmış iştahıyla da inceliyordu.

Önce buzdolabını açtı; buz gibi bir buhar yüzüne çarptı. Raflar, konserve kutuları ve paketler-

le doluydu ve hepsi de uzaktan bakıldığında tanıdıktı ama yakınlaştıkça markaları bulanıklaşıyor ve okunmaz hale geliyordu. Bunca yiyeceğe rağmen buzdolabında yumurta, süt, yağ, et, meyve ya da herhangi bir doğal gıda yoktu. Dolapta sadece bir şekilde paketlenmiş yiyecekler vardı.

Bowman tanıdık bir kahvaltı gevreği kutusunu aldı; dondurulmuş olarak saklanmasını bayağı garipsedi. Paketi çıkardığında, içinde mısır gevreği *olmadığım* anladı; çünkü oldukça ağırdı.

Kapağını açıp içindekileri inceledi. Kutuda ağırlığı ve görünüşü pudinge benzeyen, ıslak mavi bir madde vardı.Garip rengi bir yana, oldukça iştah açıcı görünüyordu.

Ama bu çok komik, diye düşündü Bowman kendi kendine. İzlendiğime kesinlikle eminim ve bu elbiseyle aptal gibi görünüyorumdur. Eğer bu bir zeka testiyse, büyük bir olasılıkla çoktan başarısız oldum.

Fazla duraksamadan tekrar yatak odasına yürüdü ve başlığının kilidini açmaya başladı. Gevşediği zaman başlığı azıcık yukarı çekti, kilidi açtı ve dikkaüe nefes aldı. Anlayabildiği kadarıyla, tamamen normal bir havayı teneffüs ediyordu.

Başlığı yatağın üzerine bıraktı ve minnettarlıkla - biraz da zorlukla- elbiselerini çıkarmaya başladı.Tamamen soyunduktan sonra gerindi ve birkaç derin nefes alıp verdi. Daha sonra uzay elbisesini dikkatle dolaba, sıradan elbiselerin arasına

astı. Orada oldukça garip görünüyordu ancak şu düzenlilik dürtüsü bütün astronotlar gibi Bowman'ın da elbisesini bir yerlerde çıkarıp bırakmasına izin vermiyordu.

Sonra hemen mutfağa döndü ve "mısır gevreği" kutusunu daha yakından incelemeye başladı.

Mavi renkli hamurun, acı badem kurabiyesine benzer hafif baharatlı bir kokusu vardı. Bowman onu eliyle tarttı ve bir parça koparıp dikkatle kokladı. Kasten zehirlenebileceği bir durum olmadığım hissetmesine rağmen, özellikle biyokimya gibi kanşık bir konuda hata olasılığı her zaman vardı.

Birkaç parça ısırdı, çiğnedi ve yuttu. Hamuru garip ve tarif edilemez bir şeydi, ama tadı harikaydı. Gözlerini kapattığı taktirde, bunun et, kepekli ekmek ya da kurutulmuş meyve olduğunu hayal edebilirdi. Yiyeceklerin yan etkisi olmadığı sürece, açlıktan ölmekten korkmasına hiç gerek yoktu.

Bu şeyden birkaç büyük lokma daha aldıktan sonra, doyduğunu hissetti ve içecek birşeyler aradı. Buzdolabının arka tarafında yine ünlü bir m.ı.; .ıdan birkaç kutu bira vardı; bir tanesini üstüne bastırarak açtı.

Metal kapak, her zaman olduğu gibi, bastırılıp çekilen yerden açıldı. Ama kutuda bira yoktu. Bowman şaşkınlık ve hayal ktnklığıyla kutuda o mavi yiyecekten olduğunu fark etti.

Birkaç saniye içinde diğer paket ve kutuların yansını açtı. Üstlerindeki marka ne olursa olsun, içlerindeki şey aynıydı; beslenme burada biraz tekdüze olacağa ve içme suyundan başka bir şey bulamayacağa benziyordu. Musluktan bir bardak su aldı ve temkinli bir şekilde yudumladı.

İlk birkaç damlayı tükürdü; tadı iğrençti. İçgüdüsel olarak verdiği bu tepkiden utanarak, geri kalanını içmek için kendini zorladı.

İlk yudum, sıvının ne olduğunu anlaması için yeterliydi. Tadı iğrençti çünkü hiç tadı yoktu. Musluktan damıtılmış saf su akıyordu. Tanımadığı ev sahipleri onun sağlığını tehlikeye atmak istemiyor gibiydiler.

Kendini daha rahat hissederek hemen bir duş aldı. Sabun olmaması biraz canını sıktı ama elbise dolabından aldığı iç çamaşırı, atlet ve sabahlığı giymeden önce sıcak hava veren kurutucunun bir süre tadını çıkardı. Daha sonra yatağa yatıp, tavana baktı ve bu tuhaf durumu anlamaya çalıştı.

Çok geçmeden aklına başka bir şey geldi. Yatağın hemen üstünde, otellerde bulunan, tavana yerleştirilmiş bir televizyon ekranı vardı. Telefon ve kitaplar gibi onun da göstermelik olduğunu sandı.

Yatağın yanındaki dönen kontrol ünitesi o kadar gerçekçi görünüyordu ki, kendini onunla oynamaktan alamadı ve parmakları "ON", düğmesi-

ne basınca ekran açıldı.

Heyecanla kanal seçme düğmelerine rastgele basmaya başladı ve ekranda o an bir görüntü belirdi.

Bu, tanınmış bir Afrikalı haber yoaımcusuydu. Ülkesindeki doğal hayattan geri kalanları korumak için verilen çabalan tartışıyordu. Bowman birkaç saniye dinledi. Duyduğu insan sesine kendini öyle kaptırmıştı ki, onun neden bahsettiğini anlamaması umurunda bile değildi. Daha sonra kanalı değiştirdi.

Sonraki birkaç dakika içinde Walton'ın Keman Konçertosu'nu çalan bir senfoni orkestrasını, devlet tiyatrosunun içinde bulunduğu üzücü durum üzerine bir tartışma, bir kovboy filmi, yeni bir baş ağrısı ilacı tanıtımı, bir doğu dilinde açık oturum, psikolojik bir dram, üç haber yorumu, bir futbol maçı, geometri üzerine Rusça bir konferans, bir sürü ses ayan ve veri iletimi buldu. Aslında bu, dünyadaki televizyon programlarından derlenmiş kusursuz normal bir seçmeydi. Psikolojik olarak iyi hissetmesini sağlasa da kafasında çoktandır var olan bir şüpheyi doğruluyordu.

Bütün programlar iki yıl öncesine aitti. Bu, TMA-l'in keşfedildiği zamana rastlıyordu ve bunun sadece bir tesadüf olduğuna inanmak zordu. *Bir şey* radyo dalgalarını görüntüye dönüştürüyordu; şu simsiyah kaya insanoğlunun düşündüğünden daha meşguldü.

Kanallarda dolaşmaya devam etti ve aniden tanıdık bir görüntüyle karşılaştı. Ekranda aynı otel süitinde, tanınmış bir aktörün, kendisini aldatan metresini kovması yer alıyordu. Bowman az önce çıktığı oturma odası ile ekrandaki arasındaki benzerliğe şaşkınlıkla baktı ve kamera öfkeli çifti yatak odalanna doğru takip ederken, birinin içeri girip girmediğini görebilmek için farkında olmadan kapıya doğru baktı.

Böylelikle bu karşılama süitinin onun için nasıl hazırlandığı anlaşılmış oluyordu. Ev sahipleri yeryüzündeki yaşam hakkındaki şeyleri televizyon programlanndan öğrenmişlerdi. Kendini film setindeymiş gibi hissetmesi doğaldı.

O an için öğrenmek istediklerinin hepsini öğrenmişti ve televizyonu kapadı. Şimdi ne yapacağım, diye sordu kendi kendine. Ellerini başının arkasında keneüemiş, siyah ekrana bakıyordu.

Fiziksel ve duygusal olarak yorgundu ama tarih boyunca hiçbir insanın ulaşamadığı kadar Dünya'dan uzakta böylesine tuhaf bir ortamdayken uyumak imkansız görünüyordu. Ama rahat yatak ve vücudunun içgüdüsel istekleri birleşerek onun bu arzusuna karşı koydular.

Eliyle elektrik düğmesini kapattı ve oda karanlığa büründü. Birkaç saniye içinde hayallerin ereceği yerlerin bile ötesine geçmişti.

Böylece David Bowman son kez uyudu.

45

ÖZET

Artık kullanılmasına gerek kalmadığından, süitin mobilyaları yaratıcısının bilincinde çözülüp gitti. Geriye henüz kontrol edemediği enerjilerden bu nazik organizmayı korumak için sadece yatak ve duvarlar kaldı.

David Bowman uykusunda huzursuzluk içinde dönmeye başladı. Uyanmadı, rüya da görmüyordu ama artık tamamen bilinçsiz değildi. Ormanda sinsice ilerleyen sis bulutu gibi bir şey beynini ele geçiriyordu. Bunu belli belirsizce hissediyordu; çünkü tümüyle algılaması duvarlann ötesindeki kızgın alevler ile yok olması anlamına geliyordu. Bu serinkanlı incelemesinin dışında, ne umut ne de korku hissediyordu; bütün duygularını kaybetmişti.

Uzay boşluğunda uçuyor gibiydi. Bu arada bütün yönlere doğru uzanan milyonlarca geometrik kafes oluşturan koyu çizgi ve ipler çevresini sararak onu çekiyordu. Hepsinin ucunda bazıları yavaş, bazıları baş döndürücü bir hızla dönen küçük ışık noktacıkları bulunuyordu. Bir keresinde mikroskopla insan beyninin bir kesitine bakmıştı ve beynin sinir dokusundan oluşan sisteminde de aynı labirente benzeyen karışıklığı görmüştü. Ama gördüğü bu şey cansız ve durağandı çünkü yaşamın ötesine geçmişti. Dev bir bilin-

cin faaliyetini, kendisinin ufacık bir parçası olduğu evreni izlediğini biliyor ya da bildiğini sanıyordu.

Bu görüntü ya da yanılsama yalnızca bir an sürmüştü. Sonra kristal düzlemler, kafesler ve hareketli ışıkların birbirine geçmiş perspektifleri gözden kayboldu ve David Bowman hiçbir insanoğlunun tecrübe etmediği bir bilinç alemine geçti.

Önceleri zamanın geriye doğaı aktığını hissetti. Daha karmaşık olan gerçeğin farkına varmadan önce bu mucizeyi bile kabul etmeye hazırdı.

Hafıza kaynaklan akıtılıyordu; kontrollü bir hatırlatma ile Bowman geçmişe dönüyordu. Otel süiti, uzay kapsülü, kırmızı yıldızın yanan manzarası, galaksinin parıldayan merkezi, evrene yeniden girdiği o kapı. Sadece gördükleri değil, o anda hissettiği tüm izlenim ve duygulan giderek hızlanarak gözünün önünden geçiyordu. Hayatı bir kayıt cihazıyla sürekli artan bir hızla geri sarılıyordu sanki.

Şimdi bir kez daha *Discovery'deydi* ve Satürn'ün halkaları gökyüzünü dolduruyordu. Ondan önce, HAL ile yaptığı son konuşmayı tekrarlıyordu; Frank Poole'un son görevine çıkışını görüyordu; Dünya'nın, her şeyin yolunda gittiğine dair sarf ettiği sözleri duyuyordu.

Bu olayları tekrar yaşarken bile, her şey yolunda gidiyor diye biliyordu. Tüm bilgi ve deneyim-

leri yavaş yavaş azalırken, Bowman zamanın koridorlarından geçip çocukluk yıllarına gidiyordu. Ancak hiçbir şey kaybolmuyordu; hayatının her anında yaşadığı her şey daha güvenli bir korumaya almıyordu. Bir David Bowman'ın varlığı sona erse bile, bir başkası ölümsüzlük kazanıyordu.

Daha bir hızla unutulmuş yıllara, daha basit bir dünyaya geri dönüyordu. Bir zamanlar sevdiği ama hatırlayamayacağı kadar uzaktaki yüzler ona sevgiyle gülümsüyorlardı. O da onlara sevecenlikle ve acı duymaksızın gülümsüyordu.

Şimdi en sonunda, geriye doğru hareket yavaşlamaya başlamıştı; hafızasının kuyuları neredeyse boşalmıştı. Zaman daha yavaş ilerliyor, durma noktasına geliyordu. Çizdiği yayın sınmında olan bir saat sarkacı gibi bir sonraki dönüş başlamadan önce zaman sonsuz bir anda donmuş gibiydi.

Zamansız an geçmiş, sarkaç yeniden sallanmaya başlamıştı. Boş bir odada, Dünya'dan yirmi bin ışık yılı uzaklıkta, bir çift yıldızın alevleri arasında duran bir bebek gözlerini açtı ve ağlamaya başladı.

46
DEĞİŞİM

Sonra sessizlik yaşandı ve Bowman artık yalnız olmadığını hissetti.

Bomboş havada parlayan soluk bir dikdörtgen belirdi.Sonra bu şekil kristal bir tabakaya dönüştü ve şeffaflığını kaybederek soluk beyaz bir parıltıyla kaplandı. Yüzeyinde ve derinliklerinde bir belirip bir kaybolan belli belirsiz şekiller vardı. Bunlar ışık ve gölge demetleri oluşturarak içice geçen çizgiler oluşturup tüm boşluğu dolduran ritimli titreşimle aynı anda yavaşça dönmeye başladılar.

Bu her çocuğun ya da maymun adamın dikkatini çekip kavrayabileceği bir gösteriydi Ama uç milyon yıl önce olduğu gibi bu, sadece bilinç ile algılanamayacak kadar incelikli bir gösteriydi. Bu yalnızca ana işlem bilincin daha alt katmanlarında sürerken duyuları başka yöne yönelten bir oyundu.

Bu sefer, yeni oluşum örülürken, işlem daha hızlı ve emin adımlarla sürüyordu. Son buluşmalarından bu yana geçen yüzyıllar boyunca onu dokuyanlar birçok şey öğrenmişlerdi ve sanatını uyguladığı malzeme öncekinden daha üstün bir yapıydı Ancak hala büyümekte olan dokumasının bir parçası olup olamayacağını zaman gösterecekti.

Bebek, insan dikkatinin ötesinde bir dikkatle, kristal tektaşın derinliklerine bakıyor, görebiliyor fakat oradaki sırrı anlayamıyordu. Eve döndüğünü biliyordu çünkü burası onun ve daha birçok ırkın doğduğu yerdi. Ancak burada kalamayacağının da farkındaydı. Bu anın ötesinde geçmiştekilerden daha garip bir doğum yaşanacaktı.

Artık o an gelmişti; parlayan şekiller artık kristalin merkezindeki sırları yansıtmıyordu Şekiller kaybolurken, koruyucu duvarlar birdenbire ortaya çıktıkları yokluğa tekrar geri döndüler ve kırmızı güneş gökyüzünü kapladı.

Unutulmuş uzay kapsülünün metal ve plastik parçalan ve bir zamanlar David Bowman adındaki bir varlık tarafından bir kere giyilen giysiler alevlere karıştı Dünya ile var olan son bağlantılar da gitmiş, atomlarına ayrılmış oldu.

Ama çocuk yeni ortamının rahat parıltısına uyum sağlamaya çalışırken bunu fark etmedi bile. Gücünün odak noktası olarak bu kabuklu maddeye bir süre daha ihtiyacı vardı. Yok edilemez vücudu zihninin şu anki yansımasıydı; ancak bütün bu gücüne rağmen hala bir bebek olduğunu biliyordu. Bu yüzden yeni bir türe karar verene ya da maddenin gerektirdiklerinin ötesine geçene dek de bebek kalacaktı.

Artık gitme zamanı gelmişti Bir bakıma yeniden doğduğu bu yeri asla terk etmeyeceğini

biliyordu; çünkü anlaşılmaz amaçları için bu çift yıldızı kullanan varlığın bir parçasıydı artık. Doğal olmasa da kaderinin onu nereye götüreceği belliydi. Ama gelmiş olduğu bu dolambaçlı yolu tekrar kullanmasına gerek yoktu. Üç milyon yıllık içgüdüleriyle uzayın gerisinde olan tek yoldan fazlasının olduğunu seziyordu. Yıldız Kapısı'nın eski mekanizmaları onun oldukça işine yaramıştı ancak tekrar onlara ihtiyaç duymayacaktı.

Bir süre önce bir kristal kütlesine benzeyen bu parlak dikdörtgen şekil, bebeğin önünde yüzüyor; o da bebek gibi aşağıdaki cehennemin ateşinden zarar görmüyordu. Dikdörtgen uzayın ve zamanın henüz bilinmeyen sırlarının özetini taşıyordu, ama en azından bazılarını şimdi anlayıp kumanda edebiliyordu. Kenarlarının matematiksel oranı ve l:4:9'luk ikinci dereceden dizi ne kadar açık ve *gerekliydi* Ve dizinin bu noktada, sadece uç boyutta sona erdiğini düşünmesi ne kadar da safçaydı!

Dikkatini bu geometrik sadeliğe yöneltti ve düşünceleri ona yaklaşırken, boş yapı yıldızlararası bir gecenin karanlığı ile doldu. Kırmızı yıldızın ışıltısı azaldı ve bir anda bütün yönlere doğru geri çekilmeye başladı. Ve orada, karşısında Galaksi'nin parlak girdabı duruyordu.

Plastik bir kaidenin üzerine oturtulmuş, inanılmayacak derecede ayrıntılı ve güzel bir maket de

olabilirdi bu. Ancak gördüğü şey görüntüden çok, daha ince duyularla anladığı gerçeğin ta kendisiydi. İsteseydi, dikkatini yüz milyarlarca yıldızın herhangi birine odaklayabilirdi; ve bundan fazlasını yapabilirdi.

İşte buradaydı, büyük yıldız nehrinde, galaksi çekirdeğinin ateş kümeleri ve kıyıda seyrekçe dağılmış, yalnız, gözcü yıldızlar arasında sürükleniyordu. Ve *burası* olmak istediği yerdi; gökyüzünde bulunan, yıldızsız, yılana benzeyen karanlık bir kuşak olan büyük yarığın en uç noktası. Yalnızca aşağıdaki ateş dumanlarının ışığıyla belli olan kenarlarından seçebildiği bu şekilsiz karışıklık, henüz kullanılmamış ve gelecekteki evrimleri bekleyen yaratımın hammaddesiydi. Burada, zaman başlamamıştı; şu an parlamakta olan yıldızlar uzun zaman sonra sönene dek de ışık ve yaşam bu boşluğu tekrar şekillendirecekti.

Buradan farkında olmaksızın bir kere daha geçmişti; ama bu kez kendi isteğiyle tekrar geçmek durumundaydı. Bu düşünce birdenbire içini, donduran bir korkuyla sardığı sırada, bir süre ne yapacağını bilemedi; bu yüzden evrenin yeni görüntüsü titredi ve binlerce parçaya bölünme tehlikesi geçirdi.

Ruhunu titreten şey galaksi uçurumlarının verdiği korku değil, doğmamış bir gelecekten kaynaklanan daha derin bir endişeydi. Çünkü insan kökeninin zaman ölçeğini arkasında bırakmış ve

şu an o yıldızsız gece kuşağına bakarken, önünde birden derinleşen Sonsuzluk ile ilk yakınlaşmayı fark ediyordu.

Daha sonra asla yalnız kalmayacağını hatırladı ve paniği azalmaya başladı. Evrenin kristal parlaklığındaki görüntüsünü yeniden kazandı ancak bunun sadece kendi çabasıyla olmadığını biliyordu. İlk kararsız adımlarını atarken yardıma ihtiyacı olduğunda, o yine orada olacaktı.

Bir kez daha kendinden emin ve sinirlerine hakim olan bir dalgıç gibi kendini ışık yıllarının içine attı. Galaksi kendisinin sıkıştırdığı zihinsel çerçeveden çıktı; yıldızlar ve nebulalar sonsuz bir hızla yanından yağıyormuş gibi görünüyordu. Hayali yıldızlar patlıyor ve o çekirdeklerinin yanından hızla kayarken arkaya düşüyorlardı. Bir zamanlar korktuğu soğuk ve karanlık toz bulutu, güneşin üzerinde ağır bir kuzgun kanadı gibi görünüyordu.

Yıldızlar inceliyor, Samanyolu'nun parıltısı tanıdığı ve hazır olduğunda tekrar tanıyacağı bir görkemle sönmeye başlıyordu.

İnsanların gerçek olarak niteledikleri uzayın tam istediği yerine geri dönmüştü.

YILDIZ ÇOCUK

Önünde, hiçbir Yıldız Çocuk'un karşı koyamayacağı parlak bir oyuncak, bütün insanlarıyla Dünya gezegeni yüzüyordu.

Tam vaktinde geri dönmüştü. Aşağıda, kalabalık kürede, radar ekranları verilen alarmlarla açılacak, geniş menzilli teleskoplar gökyüzünü tarayacak ve insanoğlunun bildiği tarih sona biraz daha yaklaşacaktı.

Bin mil aşağıda, uyuyan ölüm kargosunun uyandığını, yörüngesinde yavaşça döndüğünü fark etti. İçinde barındırdığı zayıf enerjiler onu korkutamazdı; ancak daha berrak bir gökyüzü tercih ederdi. Arzusunu bir kenara bıraktı ve dönen megatonlar yarısı uyuyan küreye sahte ve kısa bir şafak götüren sessiz bir patlama ile yeni şeyler ortaya çıkardı

Sonra bekledi ve düşüncelerini toparlayıp henüz sınamadığı güçleri üzerinde derin derin düşünmeye başladı. Dünya'nın hakimi olsa da ne yapacağından pek emin değildi.

Ancak birşeyler düşünecekti.

Sinema tarihinin en ünlü ve başanlı yönetmenlerinden olan Stanley Kubrick, Arthur C. Clarke'tan tarihe geçecek kadar iyi bir bilim kurgu filmi için fikir istediğinde Clarke ona bazı taslaklar ve 6 kısa öykü yollamıştı.

"2001: Bir Uzay Efsanesi" filmi de bu öykülerden esinlenilerek çekildi. Bu öykülerden özellikle "Gözcü" ve "Şafakta Karşılaşma" hem filme hem de film yapım aşamasındayken yazılan romana ilham kaynağı olduysa da, yazar ne romanın ne de filmin tamamen bu öykülere dayanmadığını, sadece birer başlangıç noktası olduklarını özellikle vurgulamıştır.

Sözkortusu 6 öyküden en önemlileri sayılan "Gözcü" ve "Şafakta Karşılaşma" isimli öyküleri de tat alarak okuyacağınıza inanıyoruz.

Gelecek sefere, tam güneyde yükselen dolunayı gördüğünüzde dikkatlice sağ tarafına bakın ve gözünüzü yuvarlağın kıvrımları üzerinde gezdirin. Saat iki civarında küçük siyah bir oval fark edeceksiniz; bunu normal görebilen biri oldukça kolay fark edebilir. Ay'da en büyüleyici yerlerden biri olarak bilinen Mare Crisium -Ay Denizi-duvar ile çevrilmiş büyük bir düzlüktür. Çapı üç yüz mil olan ve neredeyse tamamı görkemli dağlarla çevrili olan Ay Denizi, 1996 yaz sonunda biz araştırana kadar hiç araştırılmamıştı.

Araştırmamız oldukça büyük çaptaydı. Erzaklarımızı ve teçhizatlarımızı Ay'daki ana merkezden beş yüz mil uzaklıktaki Mare Serenitatis'e taşıyan iki güçlü yük gemimiz vardı. Bunun yanında kara taşıtlarımızın geçemediği bazı bölgelerde kısa mesafeli ulaşım için tasarlanmış üç küçük roket vardı. Çok şükür ki Ay Denizi'nin büyük bir bölümü düzdü. Diğer yerlerden farklı olarak çok yaygın ve tehlikeli olan büyük yarıkların hiçbiri yoktu; değişik boyutlardaki kraterler ve dağlar çok azdı. Ancak şu kadannı söyleyebiliriz ki, güçlü paletli traktörlerimiz bizi istediğimiz yere götürmekte güçlük çekmeyeceklerdi.

Ukalalık saymazsanız, Deniz'in güney bölgesine keşfe çıkan grubun sorumlusu olarak bir yerbilimcisi ve ay uzmanıydım. Bir milyar yıl kadar önce eski denizde olan kıyı boyunca dağların eteklerinde ilerleyerek bir hafta içinde Ay'ın bin

mil kadarını bir baştan öbür başa geçmiştik. Dünya'da hayat başlarken burada çoktan sona eriyordu. Sular, korkunç büyüklükteki sarp kayalıklardan Ay'ın boş merkezine doğru geri çekiliyordu Üzerinde yol aldığımız arazi bir zamanlar yarım mil derinliğinde bir okyanustu ama şimdi okyanus suyuna ait tek iz, yakıcı güneşin asla giremeyeceği mağaralarda bulunabilen ince buz billurlarıydı.

Ay'daki gezintimize şafak sökmeden, erkenden başlamıştık ve akşam olana dek Dünya zamanıy-la neredeyse bir haftalık süremiz vardı, ilginç mineraller bulmak ya da gelecekteki gezginlere rehberlik edecek işaretleri yerleştirmek için gün içinde aracımızdan uygun alanlara pek çok kez çıkardık. Olaysız bir yolculuktu. Burada Ay'ın araştırılması ile ilgili tehlikeli, hatta özellikle de heyecanlı hiçbir şey yok. Hava basınçlı traktörlerimizde bir ay rahat bir şekilde yaşayabilirdik. Eğer bir sorunla karşılaşırsak yardım için telsizle her an haber gönderebilir ve bizi kurtaracak bir uzay gemisi gelinceye kadar rahat bir şekilde bekleyebilirdik.

Ay'ın araştırılması ile ilgili heyecan verici hiçbir şeyin olmadığını az önce söylemiştim, fakat bu elbette ki doğru değil. Yeryüzündeki yumuşak tepelerden çok daha sarp olan bu akıl almaz dağlardan hiç kimse bıkamazdı. Bu kayıplara karışmış denizin burunlarının ve tepeciklerinin et-

rafında dolaşırken, karşımıza ne eşi bulunmaz güzellikte yeniliklerin çıkacağını asla bilemezdik. Ay henüz yeni oluşurken kısa süren volkanik çağda dağlara şiddetle vuran sel yağmurlarıyla beslenen yüzlerce nehrin okyanusla buluştuğu yerde, Ay Denizi'nin bütün güney kısmını kaplayan büyük bir delta oluşmuştu. Çok eski dönemlerde oluşan bu vadilerin her biri, bilinmeyen yüksekliklerin ötesine tırmanmamız için bize adeta meydan okuyordu. Ancak daha gideceğimiz yüzlerce mil mesafe vardı ve yapabildiğimiz tek şey bizden sonraki neslin tırmanabileceği yükseltilere özlemle bakmak oldu

Araçta Dünya saatini esas aldık Her gün tam saat 22:00'de son telsiz mesajı merkez üssüne gönderilecekti ve o günlük yayını sona erdirecektik. Dışarda hemen hemen dik bir açıyla gelen güneşin altındaki kayalıklar hala ışıldıyordu; fakat sekiz saatlik bir uykudan uyanacağımız ana kadar bize göre gece olmuştu. Sonra içimizden biri kahvaltı hazırlayacaktı; elektrikli traş makinelerinin büyük cızırtısı ortalığı kaplayacaktı ve biri Dünya'dan gelen kısa dalga radyoyu açacaktı. Kabini kızartma kokuları doldurunca gerçekten Dünya'da olmadığımıza inanmamız çok zordu. Nesnelerde hissettiğimiz ağırlaşma ve doğal olmayan yavaşlık dışında her şey çok olağandı.

Ana kabinin köşesinde bulunan mutfakta kahvaltı hazırlama sırası bendeydi. Bunca yıldan

sonra o anı olanca açıklığıyla hatırlayabiliyorum. Radyoda benim en çok sevdiğim ezgilerden, eski Gal havalanndan birini, "White Rock'lı David"i çalıyordu. Sürücümüz de uzay giysileri içinde tankın paletlerini kontrol ediyordu. Asistanım Louis Garnett, dünkü seyirin geciken kayıtlarını yapmak üzere kumandaya geçti.

Sosislerin kızarmaları için dünyalı bir ev kadını gibi kızartma tavasının başında beklerken, Ay'ın kıvrımı altında doğuya ve batıya doğru görüş alanımızın dışında bulunan ve bütün güney ufkunu kaplayan dağların eteklerine başıboş bir şekilde göz gezdirdim. Traktörden bir ya da iki mil uzakta görünüyorlardı; ama biliyordum ki en yakını yinni mil uzaktaydı. Ay'a uzaktan bakılsa bile yüzeyindeki ayrıntılar elbette ki gözden kaçmıyordu, çünkü uzaktan bakıldığında Dünya'daki yüzey şekillerini yumuşatan ve bazen şekillerini değiştiren o belli belirsiz pusluluktan eser yoktu burada

Bu dağlar üç bin metre yüksekliğindeydiler ve asırlar önce bazı yeraltı patlamalanyla erimiş olan tabakaların gökyüzüne doğru yükselmesiyle buradaki düzlüğün dışında sarp bir arazi olarak bulunuyordu. Ufuk bulunduğum yerin iki mil uzağında bulunduğu ve Ay küçük bir yer olduğu için en yakın dağın tabanı bile yüzeydeki dik kıvrımlardan dolayı gözle görülemezdi.

Gözlerimi, henüz hiçbir dünyalının tırmanmadığı, doğal hayat gelmeden önce geri çekilen okyanusların küskün bir şekilde kendi mezarlanna gömüldüğü, beraberinde hayat dolu bir gezegen olma umudunu götürdüğü zirvelere doğru çevirdim. Gün ışığı bu setlere öyle göz kamaştırıcı bir şekilde vuruyordu ki bu durum gözleri rahatsız ediyordu. Yıldızlar setler üzerinde, Dünya'daki bir kış gecesinden daha kara bir gökte sürekli bir şekilde parlıyordu.

Otuz mil batıda, denize sokulmuş büyük bir burnun sırtında metalik bir panltı gördüğümde geri dönüyordum. Bu inanılmaz zirvelerden biri, bir yıldızı gökyüzünde üzerinde asılı tutuyormuş gibi boyutsuz bir ışık saçıyordu. Birkaç tane düz kayanın yüzeyinin güneş ışığını tuttuğunu ve bunu doğruca gözlerime yansıttığını düşündüm. Bu gibi şeyler pek olağandışı değildi. Ay ikinci çeyreğindeyken Dünya'daki gözlemciler, güneş ışığı yamaçlannda ve oradan da Dünya'ya parladığında, mavi-beyaz iridyumla ışıldayan Oceanus Procellarum'daki büyük setleri görebilirler. Orada ne tür bir taşın böyle parlayabileceğini merak ettim ve gözlem kulesine çıkarak dört inçlik teleskobumuzu batıya doğru çevirdim.

Beni boşuna umutlandırdığım anlayacağım kadarını gördüm. Görüş alanında keskin ve net olan dağ zirveleri sadece yarım mil ötede gibi görünüyordu; fakat güneş ışığını tutan şey tanımlanamayacak kadar küçüktü. Bununla birlikte akıl

almaz bir simetrisi vardı ve üzerinde durduğu doruk nokta şaşırtıcı derecede düzdü. Mutfaktan gelen yanık kokusu, kahvaltı sosislerimizin çeyrek milyon millik yolu boşuna kat ettiğini söyleyinceye kadar, bütün dikkatimle gözlerimi uzaya dikerek uzun süre bu parıldayan esrarengiz şeye bakmaktan kendimi alamadım.

Batıdaki dağlar gökyüzüne yükselirken, bütün sabah Ay Denizi'nin ötesine geçmek için yolumuzu tartıştık. Muhtemelen uzay giysileri içindeyken tartışma telsizle de sürecekti. Arkadaşlarımın da belirttiği gibi, Ay'da kesinlikle akıllı canlıdan eser yoktu. Orada var olan tek canlı şey, ilkel döneme ait birkaç bitki ve onların daha az bozulmuş atalarıydı. Herkes kadar biliyordum bunu, ama orada bir bilim adamının kendini gülünç duruma düşürmekten korkmaması gerekiyordu.

"Dinle" dedim en sonunda, "oraya sadece içimi rahatlatmak için gidiyorum. Bu dağ üç bin beş yüz metreden daha alçaktır -Dünya'daki yerçekimiyle sadece altı yüz metre- ve bu gezintiyi dışarıda yirmi saatte yapabilirim. Her zaman bu tepelere gitmeyi istemişimdir ve bu benim için iyi bir bahane oldu."

"Eğer boynunu kırmazsan tabii ki" dedi Garnett, "üsse geri döndüğümüzde gezi grubunun alay konusu olacaksın. Şu andan itibaren bu dağ muhtemelen 'Wilson'un Çılgınlığı' olarak adlan-

dırılacak."

"Boynumu kırmayacağım" dedim sert bir şekilde. "Pico ve Helicon'a tırmanan ilk kişi kimdi?"

"Fakat o günlerde çok daha genç değil miydin?" diye kibarca sordu Louis.

"Bu" dedim büyük bir gururla, "gitmek için en iyi sebeptir."

Aracımızı burnun yarım mil kadar içerisine sürdükten sonra o gece erken yatuk. Garnett sabah benimle geliyordu; o iyi bir dağcıdır, daha önce de bu tür serüvenlerde benimle birlikte olmuştu. Sürücümüz de araçta bir süreliğine de olsa tek başına yetkili olarak bırakıldığı için çok memnundu.

İlk bakışta bu tepelere tırmanılması kesinlikle mümkün değil gibi görünüyordu, fakat yükseklik korkusu olmayan ve normalden altı kat daha hafif olan biri için çok kolaydır. Ay dağcılığında asıl tehlike aşın kendine güvenmekteydi. Ay'da yüz seksen metreden düşüş Dünya'da sadece otuz metreden düşüşte olduğu gibi öldürücü olabilirdi.

İlk molayı düzlükten bin iki yüz metre yükseklikte bulunan geniş bir çıkıntıda verdik. Tırmanma pek zor değildi fakat alışılmışın dışında bir güç sarfettiğimden bacaklarım tutulmuştu; ben de moladan memnundum. Aracımızı, tepenin çok aşağısında bulunan ince metal bir böcek gibi görüyorduk. Bir sonraki tırmanışa başlamadan

önce durumumuzu sürücümüze bildiriyorduk.

Uzay elbiselerimizin içinde rahatlatıcı bir serinlik vardı, çünkü soğutma üniteleri yakıcı güneş ile mücadele ediyor ve vücut ısımızı düşürüyordu. Tırmanma aletlerimizi birbirimize uzatmanın ve ilerleyişimizin planını tartışmanın dışında nadiren konuşuyorduk. Garnett'in ne düşündüğünü bilmiyordum ama muhtemelen şimdiye kadar giriştiği en çılgın kaz avıydı. Büyük kısmında onunla aynı fikirdeydim; fakat tırmanma zevki, şimdiye kadar hiçbir dünyalının buraya ulaşamadığını bilmek ve sürekli artan muhteşem manzaranın coşkusu bana gereksindiğim ödülü verdi. Teleskopla incelediğim otuz mil uzaklıktaki kayayı karşımızda gördüğümde fazladan heyecanlandığımı sanmıyorum. Bizden on beş metre yüksekteydi ve dikkatimizi platonun çorak arazisine çeken şey orada olacaktı. Asırlar önce düşen bir meteor tarafından parçalanmış kayalardan, bozulması ve değişmesi mümkün olmayan bu sessizlikteki yarılmış düzlüklerden kesinlikle hiçbir şey daha taze ve parlak olamazdı.

Taşın yüzeyinde tutunacak yer olmadığından demir kanca kullanmak zorundaydık. Yorgun kollarım yeniden güç kazandı, üç dişli metal çapayı başımın üzerinde çevirdim ve yıldızlara doğru gönderdim, ilk seferinde boşandı ve halatı çektiğimizde yavaşça geri geldi. Üçüncü denememizde dişler sıkıca kenetlendi ve ikimizin or-

tak ağırlığı bile kımıldatmayı başaramadı.

Garnett endişeli bir şekilde bana baktı. İlk önce o gitmek istiyordu, bunu söyleyebilirdim; fakat kaskımın camından ona gülümsedim ve kafamı salladım. Yavaşça son girişimime başladım. Uzay elbiselerime rağmen yirmi kilo ağırlığınday-dım, bu yüzden ayaklanmı kullanma zahmetine girmeden ellerimle kendimi yukarı doğru çektim. Kenarda durup arkadaşıma el salladım; daha sonra biraz daha ilerleyip dimdik ileriye doğru baktım.

Sizin de anlamış olacağınız gibi şu ana kadar orada bulabileceğim tuhaf ya da olağandışı bir şey olmadığına neredeyse ikna olmuştum. Neredeyse ama tamamen değil, beni öne iten işte aklımdan çıkmayan bu şüpheydi. Hatta bu şüphe olmaktan çıkıp iyice belirgin bir hal almıştı.

Belki de otuz metre yükseklikteki bir platoda duruyordum. Bir zamanlar bu plato doğal olamayacak kadar düzdü ancak uzun yıllar boyunca yüzeyi, düşen meteorlarla çukurlaşmış ve yarılmıştı Bu plato kabaca piramit şeklindeki parlak bir yapıyı desteklemek için düzleştirilmişti. İnsan boyundan iki kat daha yüksek olan bu yapı, kayanın içine birçok kesiti olan dev bir mücevher gibi yerleştirilmişti.

Bu ilk birkaç saniye içinde belki pek heyecanlanmamıştım. Sonra yüreğimin kalktığını ve garip, tarif edilmez bir sevincin içimi kapladığını

hissettim. Çünkü Ay'ı seviyordum ve artık biliyordum ki, Aristarchus ve Eratosthenes'in büyüyen yosunlan onun ilk dönemlerde meydana getirdiği tek hayat değildi. İlk kaşiflerin eski, kabul görmeyen düşünceleri doğruydu. Her şeye rağmen bir Ay uygarlığı olmuştu ve bunu bulan ilk kişi bendim. Dünya'ya yüz milyon yıl geç gelmek beni fazla üzmedi; gelmiş olmak için yeterliydi.

Aklım normal bir şekilde analiz yapmaya ve sorular sormaya başlamıştı. Bu bir bina mı, yoksa tapınak mıydı ya da dilimde karşılığı olmayan bir şey miydi? Eğer karşımdaki sadece bir bina ise, niçin erişilmesi güç bir nokta gibi yükseliyordu? Bir tapınak olup olamayacağını merak ettim ve garip bir ruhban sınıfından olan kişilerin torunlarına, Ay'm yok olan okyanuslarının sularının çekilmesinden nasıl korunacaklarını anlatmalarını ve boş yere tanrılarına seslenişlerini hayal ettim.

Nesneyi daha yakından görebilmek için birkaç adım daha ileri gittim, fakat bir tür tedbir duygusu beni daha fazla yaklaşmaktan alıkoyuyordu. Arkeoloji hakkında biraz bilgim vardı; dağı düzleştiren ve hala gözümüzü kamaştıran yüzeyin parıltısını arttıran bu gelişmenin uygarlık düzeyini tahmin etmeye çalıştım.

Eğer Mısırlı işçilerin elinde bu eski mimarların kullandığı garip malzemeler olsaydı, Mısırlılar bunu başarabilirdi, diye düşündüm. Bu şey o kadar küçüktü ki, bizden daha gelişmiş bir ırkın yaptığı bir esere bakabileceğim aklıma gelmemişti. Ay'da zekanın bulunduğu fikri kabul edilemeyecek kadar aşırıydı ve gururum böyle bir sonuca varmamı kabul etmiyordu.

Daha sonra kafa derime yerleşen ve orada, boynumun üstünde sürünen bir şey farkettim; öylesine önemsiz ve masumcaydı ki birçoğu bunu farkedemezdi. Platonun meteorlarla oluştuğunu söylemiştim. Kendisini yerinden edecek bir rüzgarın olmadığı herhangi bir dünyadaki yüzeyin altına gizlenen uzay tozuyla her yeri kaplanmıştı. Ama toz ve meteor izleri küçük piramide yaklaşan geniş bir daire içinde birdenbire kayboldular. Sanki görünmez bir duvar onu, zamanın verdiği tahribattan ve yavaş fakat uzayın bitip tükenmek bilmeyen bombardımanından koruyordu.

Birinin kulaklıklarımda haykıran sesini duydum ve Garnett'in bir süredir beni aradığını anladım. Konuşma konusunda kendime güvenmeden ve sendeleyerek tepenin köşesine ulaştım, bana katılması için onu çağırdım. Sonra tozların içindeki bu temiz daireye geri döndüm. Parçalanmış kayadan bir parça aldım ve onu parıldayan gizeme doğru yavaşça fırlattım. Eğer bu çakıl taşı bu görünmez bariyerde gözden kaybolursa, şaşırmamalıydım Fakat o, düz yarım küre şeklindeki yüzeye çarpmış görünüyordu ve yavaşça

yere kaymıştı.

Artık biliyordum ki, kendi ırkımın geçmişiyle karşılaştırılabilecek hiçbir şeye bakmıyordum. Bu bir yapı değil, sonsuzluğa meydan okuyan bir güçle kendini koruyan bir makineydi. Bu güçler ne türden olursa olsunlar hala işlevlerini yerine getiriyorlardı ve belki de onlara çok yaklaşmıştım. Geçen yüzyılda insanoğlunun tuzağına düştüğü ya da önüne geçemediği bütün o ışınımları düşündüm de bildiğim tek şey, ölümcül sessizlikteki korumasız atomik atmosfer yığınına girmiş gibi geri dönülmez biçimde mahkum edilebilirdim.

Bana katılan ve şu anda sessizce yanımda duran Garnett'e döndüm. Garnett bana çok ilgisiz göründü ve bu nedenle de onu hiç rahatsız etmedim. Tepenin sonuna varıncaya kadar düşüncelerimi düzenleme çabası içinde yürüdüm. Ayaklarımın altında Ay Denizi -Mare Crisium- duaıyordu. Aslında birçok insana tuhaf gelebilecek bu görüntünün bana güven veren bir aşinalığı vardı. Gözlerimi, yıldızların beşiğinde uyuyan hilal şeklindeki Dünya'ya. çevirdim ve bu bilinmeyen yaratıcılar işlerini bitirdiklerinde onun bulutlarının neyi sakladığını merak ettim. Karbon ormanının dumanı, soğuk ve kasvetli kıyı şeridinden ilk amfibilerin sürünerek fethedeceği yer miydi? Ya da henüz vakti gelmeyen hayatın başlamadan önceki büyük yalnızlığı mıydı?

Şimdi açıkça görülebilen sonucu niçin tahmin edemediğimi sormayın; ilk keşfimin heyecanıyla, şüphe etmeden kristalleşmiş görüntünün Ay'm geçmiş zamanlanna ait bir ırk tarafından inşa edildiğini kabul ettim. Fakat aniden karşı konulmaz bir güçle, bana olduğu kadar Ay'a da yabancı olduğu inancı beni sardı.

Yirmi yılda yozlaşmış birkaç bitki dışında hiçbir hayat izine rastlamadık. Kaderi ne olursa olsun hiçbir Ay medeniyeti, var olduğuna dair hiçbir iz bırakmamıştı.

Parlayan piramite tekrar baktım ve Ay ile ilgisi olamayacak kadar uzak olduğunu farkettim. Kendimi aniden başlayan heyecan ve aşın çabanın sebep olduğu delice ve histerik bir gülüşün içinde buldum. Çünkü bu küçük kürenin benimle konuştuğunu ve bana, "Üzgünüm, ben burada sadece bir yabancıyım" dediğini hayal ediyordum.

Bu görünmez siperi ayırarak kristal duvarlar içindeki makineye ulaşmamız yirmi yılımızı aldı. Anlayamadığımızı ise atom gücünün acımasızlığı ile kırdık ve şimdi dağda bulduğum nesnenin sevimli parçalannı ve pırıltılarını görüyorum.

Bütün bunlar anlamsız. Piramidin mekanizmaları -eğer gerçekten mekanizma iseler- anlayabileceğimizin çok ötesinde bir teknolojinin ürünü, belki de parafizik güçlerin teknolojisinin bir ürünüydü.

Gizem bizi diğer gezegenlerde olduğundan daha çok takip ediyordu ve biz biliyoruz ki Evrenimizde sadece Dünya akıllı canlıların sahibidir. Dünyamızdaki herhangi yitirilmiş bir uygarlık bu makineyi yapamazdı. Platodaki meteor tozunun yoğunluğundan yaşını belirleyemedik. Bu nesne dağına, hayat Dünya'daki denizlerden çıkmadan önce kurulmuştu.

Dünyamız şimdiki yaşının yarısında iken *birşeyler* yıldızlardan Güneş Sistemi'ne doğru, geçerken de izini bırakarak kendi yolunda ilerledi. Biz onu parçalayana kadar makine hala kurucularının amaçlarını yerine getiriyordu; bu amaca gelince işte benim tahminim.

Hemen hemen yüz milyar yıldız Samanyolu'nun çemberi içinde dönüyor ve biz bu tepelere ulaşmadan önce, diğer güneşlere ait dünyalardaki ırklar buraları çoktan tırmanıp geçmiş olmalılar. Böylesi uygarlıkları düşünün; zamanın çok gerisinde Yaradılışın son pırıltılarının solmasına rağmen bir evrenin hakimleri o kadar gençtiler ki, hayat sadece bir avuç gezegen için var olmuştu. Onlarınki bizim hayal bile edemeyeceğimiz bir yalnızlık, sonsuzluğa bakıp da orada düşüncelerini paylaşacağı hiç kimseyi bulamayan tanrıların yalnızlığıydı.

Bizim gezegenleri incelediğimiz gibi onlar da yıldız kümelerini incelemiş olmalıydılar. Her yerde dünyalar olabilirdi fakat ya boş ya da sürün-

genlerle veya akılsız şeylerle dolu olacaktı. Zaten bizim dünyamızda da şafak vaktinin insanlarının ilk gemisi Plüton'un ötesindeki, uçsuz bucaksız kuyudan süzülerek geldiğinde, büyük volkanların dumanı gökyüzünü hala buruyordu. Bu gemi dışardaki donmuş gezegenleri kaderlerinin hiçbir yerinde hayatın hiçbir rol oynamayacağını bilerek geçti. Güneşin ateşiyle kendilerini ısıtmak ve onların hikayelerinin başlamasını beklemek için iç gezegenlere dinlenmeye gelmişlerdi.

Bu gezginler, ateşle buz arasındaki dar alanda güvenli bir şekilde gezinen Dünya'ya bakmış ve Güneş'in çocuklarının en ünlüsü olduğunu tahmin etmiş olmalılar. Burada, uzak gelecekte akıllı yaratıklar olabilirdi; fakat hala önlerinde sayısız yıldız var ve belki de asla aynı yoldan tekrar geçmeyeceklerdir.

Böylece, bütün gezegenlere hayat umuduyla evrene baştan başa serpiştirdikleri milyonlarca gözcüden birini oracıkta bıraktılar. Aslında çağlar boyunca kimsenin kendisini keşfetmediği gerçeğini sabırla işaret eden bir işaret kulesiydi.

Belki bu kristal piramidin neden Dünya üzerine değil de Ay'a yerleştirildiğini anlarsınız. Bunu inşa edenler hala vahşi hayatla mücadele eden ırklarla ilgilenmiyorlardı. Uzayda yolculuk yapıp böylece beşiğimiz Dünya'dan kurtulduktan sonra hayatta kalabildiğimizi ispat edebilirsek, bizim uygarlığımızla ilgilenebilirlerdi. Bu, ergeç her

akıllı ırkın karşılaşacağı bir meydan okumaydı. Bu iki yönlü bir meydan okuyuştu; çünkü bu atom enerjisinin fethini ortaya çıkartmaya ve ölümle yaşam arasındaki son seçime bağlıydı.

Bu tehlikeyi atlattığımız anda, piramidi bulup onu açmaya çalışmamız sadece bir zaman meselesi olacaktı. Şimdi ise sinyaller durmuştu ve görevli olanlar dikkatlerini Dünya'ya yönelteceklerdi. Belki de bizim daha çocuk olan uygarlığımıza yardım etmek istiyorlardı. Ancak oldukça yaşlı olmalıydılar ve yaşlılar genellikle gençleri delicesine kıskanırlar.

Artık Samanyolu'na bakarken acaba gizli görevliler hangi yıldız bulutlarından geliyor diye sormadan edemeyeceğim. Eğer çok beylik bir benzetmeyi bağışlarsanız, yangın alarmım kurduk ve beklemekten başka yapabileceğimiz bir şey yok.

Uzun süre bekleyeceğimizi sanmıyorum.

ŞAFAKTA KARŞILAŞMA

İmparatorluğun son günleriydi. Küçük gemi yuvadan çok uzaktaydı ve büyük ana geminin hemen hemen yüz ışık yılı uzağında, Samanyolu'na serpiştirilmiş yıldızların arasında araştırmasına devam ediyordu. Ancak burada bile uygarlığın üstüne düşen gölgeden kaçamazdı. Bu gölgenin altında, ara sıra durup uzaktaki yuvalarının nasıl göründüğüne bakan Galaksi Araştırması'nın bilim adamları, bitmek bilmeyen görevlerini sürdürüyorlardı hala.

Gemide üç kişi vardı; ve yanlarında birçok bilimin bilgisini ve uzayda geçirilmiş bir yan ömrün tecrübesini taşıyorlardı. Uzun yıldızlararası geceden sonra, önlerindeki yıldız, onun ateşinin tam ortasına düşmüşlercesine ruhlarını ısıtıyordu. Şimdi çocukluk yıllarının bir efsanesi gibi görünen güneşten, biraz daha sarı ve az daha parlaktı bu yıldız. Edindikleri tecrübeler gösteriyordu ki buraya gezegenler konumlandırma şansı yüzde doksandan daha yüksekti ve o anda keşfin verdiği heyecan yüzünden başka her şeyi unuttular.

Birkaç dakika içinde ilk gezegeni buldular. Tanıdık bir gezegene benzeyen bu cisim dev gibiydi ve protoplazmik hayat için fazlaca soğuktu; büyük bir olasılıkla da yüzeyi pek güvenli değildi. Bu yüzden araştırmalarını sürdürmek için güneşe doğru yol almaya başladılar ve çok geçmeden ödüllendirildiler.

Yuvalarını özlemelerine yol açan bir gezegen-

di bu; herşeyin kafalarında yarattıkları yurtlarına benzediği, ama tam aynısı olmadığı bir gezegen. Mavi yeşil denizlerin üzerinde yüzen iki büyük kara parçası, her iki tarafındaki kutup buzlarıyla sıkıştırılmıştı. Çölleşmiş bölgeler de vardı; ama gezegenin büyük bir kısmı oldukça verimliydi. Bu uzaklıktan bile, bitki örtüsü açıkça fark ediliyordu.

Bu geniş alana, öğle vaktini yaşayan altropik kuşağının atmosferine düşerken iştahla baktılar. Gemi, büyük bir ırmak boyunca uzanan bulutsuz bir gökyüzüne daldı, sessiz güç dalgasıyla inişini kontrol etti ve suyun kenanndaki uzun otların ortasına indi.

Herkes donakalmışti; otomatik aletler incelemelerini bitirene dek yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Ardından hafif bir zil sesi duyuldu ve kontrol panelindeki ışıklar anlamlı bir karmaşa çıkararak yanıp sönmeye başladılar. Kaptan Altman iç rahatlığıyla derin bir nefes aldı ve ayağa kalktı.

"Şansımız yaver gitti" dedi Kaptan. "Patojenik testler olumlu çıkarsa, herhangi bir koruyucu nesne olmadan dışarı çıkabiliriz. Bu yer hakkında bize neler söyleyeceksin bakalım Betrond?"

"Jeolojik olarak durağan; en azından aktif bir volkan yok. Hiçbir yerleşim izine rastlamadım, ancak bu bir şey kanıtlamaz. Burada bir uygarlık

varsa, bu aşamadan geçmiş olmalıdır." "O aşamaya varamamış da olabilirler mi?" Betrond omuz silkti. "Her ikisi de olabilir. Bu büyüklükte bir gezegende bunu anlayabilmemiz biraz zamanımızı alabilir."

Clindar, onları ana gemiye, dolayısıyla tehdit altındaki Galaksi merkezine bağlayan iletişim paneline bakarak "Sahip olduğumuzdan da fazlasını" dedi. Kısa bir süre iç sıkıcı bir sessizlik yaşandı. Daha sonra Clindar kontrol paneline yürüdü ve otomatik çalışmayı sağlayan birkaç tuşa bastı. Geminin bir bölümü hafif bir sarsıntıyla yana doğru kaydı ve mürettebatın dördüncü kişisi esnek metal giysileri ve alışık olmadığı yerçekimine göre ayarlanabilen öz devinimli motorları ile yeni gezegene ayak bastı. Gemideki bir televizyon ekranı, dar bir açıyla, uzakta dalgalanan otlan, biraz berisindeki birkaç ağacı ve nehri, bulanık da olsa, yansıtmaya başladı, Clindar bir düğmeye basar basmaz robot başını çevirdi ve görüntü net olarak göründü.

"Ne tarafa doğru gitmeliyiz?" diye sordu Clindar. "Şu ağaçlara bir bakalım" diye karşılık verdi Altman. "Eğer hayvanlar alemi diye bir şey varsa, sanınm onu burada buluruz." "Bak!" diye haykırdı Bertrond. "Bir kuş!" Clindar'ın parmakları hemen klavyenin üzerinde gezinmeye başladı ve görüntü, aniden ekra-

nın sol tarafında beliren küçük nokta üzerinde odaklandı. Robotun teleobjektifi çalışmaya başlayınca bu görüntü hızla büyüdü.

"Haklısın" dedi. "Kanatlar -gaga- tam bir evrim aşaması geçirmiş. Burası gelecek vaad eden bir yer. Kamerayı çalıştırıyorum."

Robot yürüdükçe titreyen görüntü dikkatlerini dağıtmıyordu; çoktan bu duruma alışmıştılar. Ancak içgüdüleri, gemiyi terk edip otların üzerinde koşmalarını ve esen rüzgarı yüzlerinde hissetmelerini söylerken, bu keşfi onların değil de başka bir şeyin yapmasını kabullenememişlerdi.

Ama yine de bu kadar güzel görünen bir yer için bile atılınamayacak kadar büyük bir riskti bu. Doğa'nın gülen yüzünün ardında her zaman gizli bir tehlike olmuştur. Vahşi hayvanlar, zehirli sürüngenler, bataklıklar... Ölüm tehlikelere karşı hazırlıklı olmayan bir kaşifin önüne binbir kılıkla çıkabilir. Ve hepsinden daha kötüsü bakteri ve virüs gibi, tek panzehirleri bin ışık yılı uzaklıkta olan görünmez düşmanlardır.

Bir robot bütün bu tehlikelere gülüp geçebilir; ama bazen olduğu gibi onu yok edebilecek kadar güçlü bazı hayvanlar çıkabilir karşısına. Ne var ki makineler her zaman yenisiyle değiştirilebilirler.

Otların arasında dolaşırken karşılarına hiçbir şey çıkmadı. Robotun bastığı yerlerde küçük

hayvanlar ezilmiş olsaydı bile, bunlar robotun görüş alanının dışındaydılar. Robot ağaçlara yaklaştıkça Clindar onun hızını kesiyor ve uzay gemisindeki gözlemciler robotun yolu üzerinde görüntüyü kapatan dallara isteksizce bakıyorlardı. Görüntü bir an için bulanıklaştı, ama kontrol üniteleri kendilerini daha zayıf ışığa göre ayarlayınca normale döndü.

Orman hayat doluydu. Çalılıklarda saklanmış, dallara tırmanmış ve göğe uçmuştu hayat. Robot ilerledikçe ağaçlar arasında çatırdıyor, şakıyordu. Bütün bu zaman içinde kameralar ekrana yansıyan görüntüleri kaydediyor ve gemi üsse döndüğünde biyologlara analiz edebilecekleri bilgiler topluyordu.

Ağaçlar seyrelmeye başladığında, Clindar derin bir nefes aldı. Çünkü ormanda ilerlerken robotun engellere takılmamasını sağlamak yorucu bir işti ama açık alanda kendi başının çaresine bakabilirdi. Daha sonra görüntü sanki biri çekiçle vuruyormuş gibi sallanmaya başladı. Ardından iç gıcıklayıcı metalik bir düşme sesi duyuldu. Robot tökezleyip düştüğünde ekran döndü ve yukarıyı göstermeye başladı.

"Bu da nesi?" diye bağırdı Altman. "Bir yere mi takıldın?"

"Hayır" dedi Clindar yüzünü ekşiterek; parmaklan adeta klavyenin üzerinde uçuyordu. "Arkadan bir şey saldırdı. Sanırım... ah... kontrol ha-

la bende."

Robotu oturur pozisyona getirdi ve başını düzeltti. Sorunun kaynağını bulması ise uzun sürmedi. Birkaç metre ötede, kuyruğunu öfkeyle sallayan, yırtıcı dişleri olan, büyük, dört ayaklı bir memeli vardı. O sırada tekrar saldınp saldırmayacağına karar vermeye çalıştığı açıktı.

Robot yavaşça ayağa kalktığı sırada büyük hayvan da üzerine atlayacak şekilde gerindi. Clindar'ın yüzünde bir gülümseme belirdi; böyle bir durumla nasıl başa çıkabileceğini biliyordu. Parmağını üzerinde "SİREN" yazan, nadir kullanılan bir tuşun üzerine getirdi.

Robottaki gizli hoparlörden korkunç bir çığlık yükselmeden az önce, makine kollarını sallaya sallaya rakibine doğru ilerledi. Duyduğu sesle neye uğradığım şaşıran hayvan korkunç şekilde alçalıp yükselen bir çığlıktan sonra dönüp kaçayım derken az kalsın arka üstü düşecekti ve birkaç saniye içinde gözden kayboldu.

"Sanırım her şey saklandığı yerden tekrar çıkana dek bir iki saat bekleyeceğiz" dedi Bertrond pişmanlıkla.

"Hayvan psikolojisi hakkında pek bir şey bilmem" diye karşılık verdi Altman "ama tanımadıkları bir şeye saldırmaları normal mi?"

"Bazıları hareket eden her şeye saldırırlar, ancak bu normal değil Genelde sadece yiyecek için ya da tehdit edildiklerinde saldırırlar. Ne söy-

lemeye çalışıyorsun sen? Yoksa bu gezegende başka robotlar olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Tabii ki hayır. Ancak bu et obur dostumuz, makinemizi oldukça lezzetli bir hayvanla karıştırmış olabilir. Ormandaki bu açılışın pek doğal olmadığını düşünmüyor musun? Burası önemli bir yere çıkan bir patika olabilir."

"O halde" dedi Clindar hemen, "bu patikayı takip edip onu bulacağız. Ağaçlann arasında dolaşmaktan yoruldum ve artık üstümüze bir şeyin atlamayacağını umuyorum. Bu sinirlerimi bozuyor."

"Haklısın Akman" dedi Bertrond az sonra. "Burası kesinlikle bir yol. Ancak burada akıllı canlılar olduğunu göstermez bu. En nihayetinde hayvanlar..."

Sözünün yansında durdu; aynı anda Clindar da robotu durdurdu. Yol, neredeyse tamamı dayanıksız kulübelerden oluşan bir köyün olduğu geniş bir düzlüğe açılıyordu. Köy, o anda hiçbir tehdit sunmayan bir düşmana karşı korunmak için yapıldığı belli olan ahşap çitlerle çevriliydi. Çünkü kapılar ardına kadar açıktı ve içeride köy sakinleri huzurlu bir hayat sürüyordu.

Birkaç dakika boyunca üç kaşif de sessizce ekrana baktılar. Daha sonra Clindar bir an ürperdi ve "Bu çok garip. Bu, gezegenimizin yüz bin yıl önceki haline benziyor. Eskiye dönmüş gibi hissediyorum."

"Bunda garip olan bir şey yok" dedi pratik olan Altman. "Şunu unutma ki üzerinde bizimki gibi yaşam türleri olan yaklaşık yüz gezegen keşfettik."

"Evet" diye karşılık verdi Clindar. "Tüm galakside yüz tane. Bizim başımıza gelmesinin hala garip olduğunu düşünüyorum."

"Pekala *birinin* başına gelmesi gerekiyordu" dedi Bertrond filozofça. "Bu arada iletişim işlemimizi başlatmamız gerekiyor. Robotu köye gönderirsek, paniğe sebep olabilir."

"Bu" dedi Altman, "çok doğru. Yapmamız gereken şey, bir yerli yakalamak ve dost olduğumuzu kanıtlamak. Robotu sakla Clindar. Fark edilmeden köyü izleyebileceği, ormanda bir yer olsun Önümüzde bir haftalık uygulamalı antropoloji çalışması var."

Biyolojik testlerin gemiden çıkmalarının güvenli olduğunu göstermesi üç gün aldı. Ondan sonra bile Bertrond dışarı yalnız çıkmakta ısrar etti. Yalnız, tabii eğer robotun tözsel arkadaşlığını saymazsak. Yanında böyle bir arkadaşı olduğu sürece gezegendeki büyük hayvanlardan korkmazdı ve vücudunun doğal savunma yöntemleri mikroorganizmaların icabına bakardı. Bu yüzden en azından araştırmacılar ona güvence verdiler ve sorunun karmaşıklığı göz önüne alınacak olursa pek az hata yapmışlardı...

Arkadaşları onu kıskançlıkla izlerken Bertrond

ihtiyatlı bir şekilde oyalanarak dışanda bir saat kaldı. Diğerlerinin, Bertrond'un yaptığını yapmanın güvenli olduğundan tam olarak emin olmaları bir üç gün daha aldı. Bu arada, robotun teleobjektifiyle köyü izlemek ve kameralarla mümkün olduğunca çok kayıt yapmak ile yeterince meşgul olmuşlardı. Uzay gemisini geceleyin hareket ettirdiler; böylece gemi, ormanın derinliklerine gizlenmiş oldu. Çünkü hazır olmadan bulunmak istemiyorlardı.

Bu süre içinde evden daha kötü haberler gelmeye başlamıştı. Burada, Evrenin bu uçundayken uzaklık etkiyi azaltıyordu; ama birşeylerin boşu boşuna yapıldığı hissi kafalarında dönüp dolaşıyor, bazen de iyice etkisi altına alıyordu onlan . İmparatorluk'un, son imkanlarını toplayarak beklenmedik bir anda geri dönüş sinyali verebileceğini biliyorlardı. Ancak o zamana dek sanki saf bilgi önem verdikleri tek şeymiş gibi çalışmaya devam edeceklerdi.

İndikten yedi gün sonra, deneyi yapmak için hazırlıklarını tamamlamışlardı. Köylülerin ava giderken hangi yollan kullandıklarını artık biliyorlardı ve Bertrond en az kullanılanlardan birini seçti. Daha sonra yolun tam ortasına bir sandalye koydu, oraya oturup kitap okumaya başladı.

Tabii ki bu, göründüğü kadar basit değildi. Bertrond en akla gelmez tedbirleri dahi almıştı. Elli metre ötedeki çalıların arasında saklanmış

olan robot, teleskopik mercekleriyle onu izliyordu ve elinde küçük ama öldürücü bir silah taşıyordu. Kontrolü uzay gemisinden yürüten Clin-dar'an parmaklan klavyenin üzerinde duruyordu. Clindar ne gerekirse yapmaya hazırdı.

Bu, planın olumsuz tarafıydı. Olumlu tarafı daha somuttu. Bertrond'un ayaklarının altında, buradan geçen herhangi bir avcının kabul edebileceği kadar iyi bir hediye olduğunu düşündüğü küçük boynuzlu bir hayvanın leşi yatıyordu.

İki saat sonra kemerine takılmış olan telsizden bir uyan yayıldı. Kanı damarlanndan fışkıracakmış gibi olsa da oldukça sakin görünen Bertrond, elinde kitabıyla tuzağı seyrediyordu. Yabani biri sağ elinde bir mızrak sallayarak kendinden yeterince emin bir şekilde yürüyordu. Bertrond'u gördüğünde bir an durdu ve daha tedbirli bir şekilde ilerlemeye başladı. Korkacak bir şey olmadığını söyleyebilirdi; çünkü yabancı oldukça zayıftı ve silahsız olduğu belliydi.

Aralarında altı metre kadar kalınca, Bertrond güven verici bir şekilde gülümseyerek ayağa kalktı. Eğildi, leşi aldı ve bir adak gibi onu taşımaya başladı. Bu hareket herhangi bir gezegendeki herhangi bir yaratık tarafından anlaşılabilirdi ve burada da anlaşıldı Yabani ona doğru yaklaştı, hayvanı aldı ve zorlanmadan omuzlarına attı. Bir an için anlaşılmaz kadar derin bir ifadey-

le Bertrond'un gözlerine baktı; daha sonra döndü ve köye doğru yürümeye başladı. Bertrond'un takip edip etmediğini görebilmek için tam üç kez arkasına baktı ve her baktığında Bertrond gülümsedi ve güven verici bir şekilde el salladı. Tüm oluntu bir dakikadan az sürdü. İki ırk arasındaki bu ilk buluşma oyundan uzaktı, ama onursuzca da değildi.

Diğeri gözden kaybolana dek Bertrond hareket etmedi. Daha sonra rahatladı ve elbisesindeki mikrofona birşeyler söyledi.

"Çok güzel bir başlangıçtı" dedi sevinçle. "En ufak bir korku ya da şüphe duymadı. Sanırım geri gelecek."

"Hala gerçek olamayacak kadar iyi görünüyor" dedi Altman. "Onun korktuğunu ya da düşmanca olup olmadığını düşünmeliydim. *Sen*, neredeyse hiç heyecan duymadan, garip bir yabancıdan cömertçe bir hediyeyi kabul eder miydin?"

Bertrond yavaşça geminin arkasına yürüdü. Robot saklandığı yerden çıkıp birkaç adım arkada onu koruyordu.

"Etmezdim" diye karşılık verdi, "ama ben uygar bir toplum içinde yaşıyorum. Tüm yabaniler yabancılara, geçmiş deneyimlerine bağlı olarak birçok şekilde tepki gösterebilirler. Bu kabilenin daha önce hiç düşmanı olmadığım bir düşün. Bu kadar büyük ve tenha bir gezegende bunun olması yüksek bir ihtimal. O zaman merak etmele-

rini bekleyebiliriz, ama korkmalarını değil."

Robotun kontrolünü bırakan Clindar, "Bu insanların hiç düşmanı yoksa" diyerek araya girdi, "neden köyün etrafını çitle çevirmişler?" dedi "Ben *insan* düşmanlardan bahsediyordum" diye karşılık verdi Bertrond. "Eğer bu doğruysa, işimizi oldukça kolaylaştırır." "Geri döneceğini düşünüyor musua" "Tabii ki. Eğer düşündüğüm kadar insansa, merak ve açgözlülük onu geri getirecektir. Bir iki gün içinde de can ciğer arkadaş oluruz."

Serinkanlı görünse de, bu eğlenceli bir iş olmuştu. Robot her sabah Clindar'ın yönetiminde en ölümcül katil olana dek ormanda ava çıkıyordu. Daha sonra Bertrond, Yaan'ın -ona yakın olan en uygun isimdi- yoldan kendine güven duyarak gelmesini seyrederdi. Her gün, aynı saatte ve hep yalnız olarak gelirdi. Büyük buluşunu kendine saklayıp böylece avdaki ustalığını mı kanıtlamaya çalıştığını merak ediyorlardı. Eğer öyleyse, bu ondan beklenmeyecek bir öngörü ve kurnazlıktı.

Önceleri Yaan, böyle cömert bir hediyeyi ona bağışlayanın fikrini değiştirmesinden korkarcasına ödülüyle uzaklaşıyordu Daha sonra her ne olduysa, Bertrond'un umduğu gibi, çocuk gibi zevk aldığı basit, el çabukluğu hileleri ve parlak renkli bez ve kristalle yapılan gösteri sayesinde bir süre orada kalması sağlandı. En sonunda

Bertrond onu daha uzun konuşmalar için ikna edebildi ve bunların hepsi, gizledikleri robotun gözleriyle filme alınabildiği kadar kaydedildi.

Bir gün filologlar bu malzemeyi çözümleyebilirlerdi. Bertrond'un yapabildiği en iyi şey birkaç basit fiil ve ismin anlamlarını keşfetmek olmuştu. Bu oldukça zor olmuştu; çünkü Yaan sadece aynı şeyler için farklı kelimeler değil, bazen de farklı şeyler için aynı kelimeleri kullanıyordu.

Bu günlük görüşmeler arasında, gemi uzaklara giderek gezegeni havadan araştırdı, daha ayrıntılı inceleme yapabilmek için yere indi bazen de. Birkaç başka insan yerleşimi tespit edilmiş olmasına rağmen Bertrond onlarla iletişim kurmak için hiçbir çaba göstermedi; çünkü onlann Yaan'ın halkı ile aynı kültür seviyesine sahip olduğunu anlamak oldukça kolaydı.

Bertrond sık sık bunun kaderin kötü bir oyunu olduğunu düşünüyordu; çünkü o an Galaksi'de az bulunan insan ırkından biri keşfedilmişti. Kısa bir süre önce bu son derece önemli bir olay olarak kabul edilebilirdi. Ancak uygarlık, tarihin şafağında bekleyen yabani kuzenleri ile ilgilenemeyecek kadar zordaydı.

Bertrand Yaan'ın günlük yaşamının bir parçası olduğundan emin olur olmaz, onu robot ile tanıştırmaya karar verdi. Clindar, metal kollarının birinden son kurbanının sarktığı makineyi otların arasından getirirken, Bertrond Yaan'a kaleidos-

kopik şekiller gösteriyordu. İlk kez olarak Yaan korkuya akraba bir tepki göstermişti; ancak ona doğru yaklaşan canavara bakmaya devam ediyor olduğu halde, Bertrond'un yatıştırıcı sözlerini işitir işitmez rahatladı. Robot biraz ötede durdu ve Bertrond ona doğru ilerledi. Bunu yaptığını görünce robot kollarını kaldırdı ve ona ölü hayvanı verdi. Bertrond leşi aldı ve alışkın olmadığı yük yüzünden biraz sendeleyerek onu Yaan'a götürdü.

Bertrond, Yaan'ın hediyeyi aldığı sırada ne düşündüğünü anlamaya çalıştı. Acaba robotun efendi mi, köle mi olduğunu mu anlamaya çalışıyordu? Belki de bu tür fikirler onun anlayışının çok ötesindeydi. Ona göre robot Bertrond'un arkadaşı olan bir adam, bir avcı olabilirdi.

Clindar'ın robot hoparlöründen gelen sesi oldukça canlıydı:

"Bizi bu kadar serinkanlılıkla kabul etmesi ne kadar şaşırtıcı. Onu hiçbir şey korkutmadı mı?"

"Hala onun hakkında bizim standartlarımıza göre bir kanıya varıyorsun" diye karşılık verdi Bertrond. "Hatırlasana, onun psikolojisi bizimkinden çok daha farklı ve basit. Artık bize güveniyor; benim kabul ettiğim hiçbir şey onu endişelendirmeyecek."

"Acaba, Yaan'ın tüm ırkı için de geçerli midir bu?" diye sordu Altman. "Tek bir örnek ile bir

yargıya varamayız. Robotu köye gönderdiğimizde neler olacağını görmek istiyorum."

"Alo!" diye seslendi Bertrond. *"Bu* onu şaşırttı. Daha önce iki sesle bir şeyler söyleyebilen biriyle hiç karşılaşmamış."

"Bizi gördüğünde gerçeği anlar mı dersin?" dedi Clindar.

"Hayır. Robot onun için tam bir sır olacak. Ancak ateş, şimşek ya da varlığını çoktan kabul ettiği diğer bütün güçlerden daha olağandışı gelmeyecektir bu."

"Pekala, bir sonraki hareket nedir?" diye sordu Altman biraz sabırsızca. "Onu gemiye mi getireceksin yoksa önce köye mi gideceksin?"

Bertrond duraksadı. "Zamansız bir şey yapmaktan korkuyorum. Bunu denediğimizde garip ırklarda meydana gelen kazaları biliyorsun. Onun bunu iyi düşünmesini isteyeceğim ve yarın geri döndüğümüzde robotu köye götürmeye ikna edeceğim onu."

Gizlenmiş olan gemide, Clindar robotu tekrar harekete geçirdi. Altman gibi o da bu aşırı tedbirden dolayı biraz sabırsızlanmaya başlamıştı ancak yabancı yaşam şekilleri ile ilgili tüm konularda Bertrond bir uzmandı ve onun emirlerine uymak zorundaydılar.

Bazen, bir yaprağın düşüşünü ya da bir dünyadaki ölümün ardından gelen acıyı aynı duygularla seyreden, duyarlılıktan yoksun bir robot olma-

yi istediği zamanlar olmuştu...

Yaan ormandan gelen büyük çığlık sesini duyduğunda güneş alçalmaya başlamıştı, insana ait olmayan bir ses olmasına rağmen, onu hemen tanımıştı. Bu, arkadaşının sesiydi ve onu çağırıyordu.

Yankılanan sessizlik ile beraber, köydeki yaşam neredeyse durdu. Çocuklar bile oyun oynamayı bıraktılar. Duyulabilen tek ses ani sessizlikten ürken bir bebeğin tiz ağlama sesiydi.

Yaan çabucak kulübesinden çıkıp girişin yanında duran mızrağını aldığı sırada bütün gözler onun üzerindeydi. Çitler, gece sinsice dolaşan hayvanlar girmesin diye onun ardından kapatılacaktı ancak o uzayan gölgelerinin üzerine basarak ilerlerken duraksamadı bile. Bu güçlü sesi bir kez daha duyduğu sırada çitleri geçmek üzereydi. Ve şimdi bütün dil ve kültür engellerini aşacak kadar açık olan ve onu hemen çağıran bir ton vardı seste.

Birçok ses kullanarak onunla konuşan parıltılı dev, onu köyün biraz ilerisinde karşıladı ve kendisini izlemesini istedi. Bertrond ortalarda yoktu. Bir mil kadar yürümüşlerdi ki Bertrond'u uzakta, nehrin kenarında durup yavaşça akan karanlık sulara bakarken buldular.

Yaan ona doğru yaklaştığında Bertrond başını çevirdi ancak bir süre onu fark etmemiş gibi gö-

ründü. Daha sonra Yaan'a yol verdi.

Yaan bekledi. Sabırlıydı ve kelimelerle asla ifade edemese dahi memnundu. Bertrond ile birlikteyken ırkının asırlar boyu tam olarak hissedemeyeceği türden, bencil olmayan, tümüyle usdışı bir adanmışhk hissetti ilk kez.

Bu tuhaf bir manzaraydı. Nehrin kenannda iki adam duruyordu. Bir tanesi küçük ve karışık mekanizmalarla donatılmış, dar bir üniforma giyiyordu. Diğeri ise bir hayvan postu giyiyor ve ucu çakmak taşından yapılmış bir mızrak taşıyordu. Aralarında on bin nesil vardı; on bin nesil ve ölçülemez bir uzay boşluğu Ancak ikisi de insandı. Sonsuza dek yapması gerektiği gibi, Doğa en önemli özelliklerinden birini tekrarlamıştı.

Az sonra Bertrond konuşmaya başladı. Öne arkaya kısa ve çabuk adımlar atıyor, sesinde çılgın bir ifade seziliyordu.

"Herşey bitti Yaan. Edindiğimiz bilgiyle sizi birkaç nesil içinde barbarlıktan kurtarabilirdik ancak şimdi yalnız başına ormandan çıkmak için mücadele edeceksiniz ve bunu yapmanız bir milyon yıl kadar sürebilir. Üzgünüm, yapabileceğimiz daha çok şey vardı Şimdi bile burada kalmak istiyorum; ama Altman ve Clindar görevden söz ediyorlar. Sanırım haklılar. Yapabileceğimiz çok az şey kaldı; ama dünyamız bizi çağırıyor ve ondan vazgeçemeyiz.

"Umarım beni anlarsın Yaan. Ne söylediğimi

anlamanı çok isterdim. Sana bu aletleri bırakacağım. Bir kuşak sonra kaybolacak ya da unutulacak da olsalar bazılarının nasıl kullanıldığını keşfedeceksin. Şu bıçağın nasıl kestiğine bak. Senin uygarlığının buna benzer bir şey yapabilmesi yüzyıllar alacak. Bunu iyi koru; düğmeye bastığında, bak! Eğer idareli kullanırsan, sana yıllarca ışık sağlar ancak er geç sönecektir. Diğer şeylere gelince, istediğin gibi kullanabilirsin onları

"Doğu'da ilk yıldızlar görünmeye başladı. Hiç yıldızlara baktın mı Yaan? Onlann ne olduğunu kaç yıl sonra keşfedeceğinizi ve ondan sonra bize neler olacağını merak ediyorum. Bu yıldızlar bizim yuvamız Yaan ve biz onları kurtaramıyoruz. Birçoğu, benim senden daha fazlasını hayal edemeyeceğim kadar büyük patlamalarla çoktan yok oldu. Yüz bin yıl içinde, bu ölüm ateşlerinin ışığı sizin dünyanıza da ulaşacak ve halkını merak içinde bırakacak. Ancak o zamana dek belki de senin ırkın o yıldızlara ulaşır. Keşke seni bizim yaptığımız ve kazandığımızdan çok şeye mal olan hatalarımızı yapmaman konusunda uyarabilseydim.

"Gezegeninizin Evrenin sınırında olması halkın açısından çok iyi Yaan Bizi bekleyen kıyametten, siz kaçabilirsiniz. Belki bir gün, gemileriniz bizim yaptığımız gibi yıldızların arasında araştırma yapar ve belki de gezegenlerimizin kalıntıları

arasında dolaşırken bizim kim olduğumuzu merak ederler. Ancak onlar, ırkınız henüz ilkel bir aşamadayken, bu nehrin kenarında bizim buluştuğumuzu asla bilemeyecekler.

"İşte arkadaşlarım; bana daha fazla zaman veremeyecekler. Elveda Yaan. Sana bıraktığım aletleri iyi kullan. Bunlar senin gezegeninin en büyük hazineleri."

Yıldızlar arasında parlayan büyük bir şey gökyüzünde kayıverdi. Yere inmedi ancak yüzeyin biraz üzerinde bekledi. Bir yanında dikdörtgen bir ışık sessizce açıldı. Gecenin içinden çıkan parıltılı dev, altın gibi parlayan kapıya doğru ilerledi. Bertrond kapının eşiğine gelince bir an durdu ve Yaan'a el salladı. Daha sonra karanlık arkasından kapandı.

Ateşten yükselen dumandan daha hızlı olmasa da, gemi yükseldi. Gemi Yaan'ın eliyle Atabileceğini hissettiği kadar küçüldüğünde, yıldızb 'a doğru fırlayan uzun bir ışık çizgisi gibi görünüyordu. Bomboş gökyüzünde, uyuyan toprakların üzerinde bir şimşek sesi duyuldu. Yaan en sonunda tanrıların gittiğini ve asla geri gelmeyeceklerini anladı

Uzun bir süre akan suyun kenarında sessizce durdu Ve birdenbire ruhu, hiç unutmayacağı ve hiç anlayamayacağı bir kaybetmişlık hissi ile doldu. Daha sonra dikkatle ve saygıyla Bertrond'un bıraktığı hediyeleri biraraya toplayıp inceledi.

Yıldızların altındaki yalnız figür, isimsiz topraklar üzerindeki evine doğru yürüdü. Arkasında, nehir yavaşça denize dökülüyor, en azından bin asır ilendeki verimli topraklara doğru kavisler çizerek ilerliyordu. Yaan'ın torunları, üzerinde büyük bir şehir kuracakları bu verimli topraklara Babil adını vereceklerdi.

2001 ile başlayan Uzay Efsanesi sürüyor.
2010, 2061 ve 3001 yakında bilim kurgu okuruyla buluşuyor.

Arthur C Clarke, bizleri bugüne dek hayal edilmiş en ünlü geleceğe tekrar götürüyor.

İnsan zekası ve fizik kurallarıyla çözülemez görünen bir bilinmezi ortaya çıkartmak için başlatılan yolculukta Heywood Floyd, David Bowman'la -ya da bundan sonra her ne ise-karşı karşıya geliyor.

Bilinmeyen bir uygarlığın gücü insanın, evrenin gelişiminde bir rol oynamasına karar veriyor.

Ve Clarke, bütün zamanlann en başarılı bilim kurgu romanı kabul edilen bu serinin sonunda, bizi muhteşem ama beklenmedik bir sonla başbaşa bırakıyor; şu an için sadece kavramaya çalışabileceğimiz bir sonla...